

Bank Polski

Jednostkowe sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

Oficjalne sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami ESEF. Niniejszy dokument nie stanowi oficjalnej wersji sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku, ale został przygotowany na podstawie oryginału sporządzonego w formacie ESEF i stanowi jego odwzorowanie. Dokument ten nie był przedmiotem procedur atestacyjnych wykonywanych przez biegłego rewidenta.

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE DANE FINANSOWE	w mln PLN			w mln EUR		
	2023	2022	Zmiana % (A-B)/B	2023	2022	Zmiana % (D-E)/E
	A	B	C	D	E	F
Wynik z tytułu odsetek	17 215	11 224	53,4%	3 802	2 394	58,8%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	3 911	3 818	2,4%	864	814	6,3%
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe oraz wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(1 220)	(1 209)	0,9%	(269)	(258)	4,3%
Koszty działania	(6 678)	(6 925)	(3,6%)	(1 475)	(1 477)	(0,1%)
Zysk brutto	7 509	4 562	64,6%	1 658	973	70,4%
Zysk netto	4 868	3 258	49,4%	1 075	695	54,7%
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	3,89	2,61	49,0%	0,86	0,56	53,6%
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	3,89	2,61	49,0%	0,86	0,56	53,6%
Dochody całkowite netto	10 470	299	3 401,6%	2 312	64	3 512,5%
Przepływy pieniężne netto	240	10 482	(97,7%)	53	2 236	(97,6%)

WYBRANE DANE FINANSOWE	w mln PLN			w mln EUR		
	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana % (A-B)/B	31.12.2023	31.12.2022	Zmiana % (D-E)/E
	A	B	C	D	E	F
Suma aktywów	474 680	405 168	17,2%	109 172	86 392	26,4%
Kapitał własny ogółem	42 954	34 084	26,0%	9 879	7 268	35,9%
Kapitał zakładowy	1 250	1 250	-	287	267	7,5%
Liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	-	1 250	1 250	-
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	34,36	27,27	26,0%	7,90	5,81	36,0%
Rozwodniona liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	-	1 250	1 250	-
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	34,36	27,27	26,0%	7,90	5,81	36,0%
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	20,84	20,49	1,7%	20,84	20,49	1,7%
Kapitał Tier 1	39 729	38 105	4,3%	9 137	8 125	12,5%
Kapitał Tier 2	2 080	2 216	(6,1%)	478	473	1,1 %

WYBRANE POZYCJE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO PRZELICZONO NA EUR WEDŁUG NASTĘPUJĄCYCH KURSÓW	2023	2022
średnia kursów NBP na koniec miesięcznych okresów (pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów i sprawozdania z przepływów pieniężnych)	4,5284	4,6883
	31.12.2023	31.12.2022
kurs średni NBP na dzień (pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej)	4,3480	4,6899

SPIS TREŚCI

JEDNOSTKOWY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	7
JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	8
JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	9
JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	11
INFORMACJE OGÓLNE O BANKU	13
1. DZIAŁALNOŚĆ BANKU	13
2. ZMIANY W SPÓŁKACH WCHODZĄCYCH W SKŁAD GRUPY KAPITAŁOWEJ	16
3. INFORMACJE DOTYCZĄCE SKŁADU OSOBOWEGO RADY NADZORCZEJ ORAZ ZARZĄDU	17
4. ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	18
5. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU	18
6. OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI	18
7. KONTYNUACJA DZIAŁALNOŚCI	19
8. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	19
ISTOTNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI	20
9. WALUTA FUNKCJONALNA, WALUTA PREZENTACJI I WALUTY OBCE	20
10. INWESTYCJE W JEDNOSTKI ZALEŻNE, STOWARZYSZONE I WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA	21
11. OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	21
11.1. UJMOWANIE TRANSAKCYJ W KSIĘGACH	21
11.2. KOMPENSOWANIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	21
11.3. WYŁĄCZENIE ZE SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	21
11.4. ZASADY KLASYFIKACJI INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	21
11.5. KATEGORIA WYCENY AKTYWÓW FINANSOWYCH WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU	23
11.6. KATEGORIA WYCENY AKTYWÓW FINANSOWYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE DOCHODY CAŁKOWITE	23
11.7. KATEGORIA WYCENY AKTYWÓW FINANSOWYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	24
11.8. INSTRUMENTY KAPITAŁOWE	25
11.9. ZMIANA KLASYFIKACJI AKTYWÓW FINANSOWYCH	25
11.10. MODYFIKACJE - ZMIANA KONTRAKTOWYCH PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	25
11.11. WYCENA AKTYWÓW FINANSOWYCH NABYTYCH LUB UDZIELONYCH Z UTRATĄ WARTOŚCI (POCI)	26
11.12. WYCENA ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH	26
12. KWESTIE ŚRODOWISKOWE	26
13. ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2023 ROKU I OBJAŚNIENIE RÓŻNIC MIĘDZY WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI A NINIEJSZYM SPRAWOZDANIEM FINANSOWYM	28
14. NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH	28
NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	30
15. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK	30
16. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	33
17. PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK ORAZ PROWIZJI I OPŁAT PO SEGMENTACH	35
18. PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	36
19. WYNIK NA OPERACJACH FINANSOWYCH	36
20. WYNIK Z POZYCJI WYMIANY	37
21. ZYSKI LUB STRATY Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	37
22. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE	38
23. WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE	39
24. WYNIK Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	47
25. KOSZT RYZYKA PRAWNEGO KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH	48
26. KOSZTY DZIAŁANIA	51
27. PODATEK OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH	55
28. PODATEK DOCHODOWY	55
29. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ	59
NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ - INSTRUMENTY FINANSOWE	59
30. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	59
31. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	60
32. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ I POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE	60
32.1. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ - INFORMACJE FINANSOWE	63

32.2.	POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE – INFORMACJE FINANSOWE	72
33.	PAPIERY WARTOŚCIOWE	74
34.	KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	77
35.	ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	81
36.	ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	81
37.	OTRZYMANE FINANSOWANIE	83
37.1.	OTRZYMANE KREDYTY I POŻYCZKI	83
37.2.	ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	83
37.3.	ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	84
	POZOSTAŁE NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE	84
38.	WARTOŚCI NIEMATERIALNE	84
39.	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	87
40.	AKTYWA PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY	89
41.	INWESTYCJE W JEDNOSTKI ZALEŻNE, STOWARZYSZONE I WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA	90
42.	INNE AKTYWA	91
43.	POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	93
44.	REZERWY	94
45.	ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE I UDZIELONE	98
46.	SPRAWY SPORNE	101
47.	KAPITAŁ WŁASNY I AKCJONARIAT BANKU	107
48.	HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ	109
49.	AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ	114
	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W BANKU	117
50.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W BANKU	117
51.	SPECYFICZNE DZIAŁANIA W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W BANKU PODJĘTE W 2023 ROKU	121
52.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM	121
53.	RYZIKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE	126
53.1.	PODZIAŁ AKTYWÓW FINANSOWYCH WG FAZ	126
53.2.	ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO	133
53.3.	ZMIANY WARTOŚCI ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE	139
53.4.	POZOSTAŁE UJAWNIECIA	145
54.	KOMPENSOWANIE AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH	151
55.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KONCENTRACJI KREDYTOWEJ W BANKU	153
56.	ZABEZPIECZENIA	158
57.	EKSPOZYCJA NA RYZIKO KREDYTOWE KONTRAHENTA	159
58.	PRAKTYKI FORBEARANCE	161
59.	INFORMACJE O PAKIETOWEJ SPRZEDAŻY WIERZYTELNOŚCI	163
60.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH DLA OSÓB PRYWATNYCH	164
61.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ	165
62.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM	168
62.1.	STRUKTURA WALUTOWA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH	169
63.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI	172
63.1.	PRZEPIŁYWKI KONTRAKTOWE ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH BANKU, W TYM POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	175
63.2.	AKTYWA STANOWIĄCE ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ ORAZ PRZENIESIONE AKTYWA FINANSOWE	177
63.3.	AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE	178
64.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM OPERACYJNYM	180
65.	ZARZĄDZENIE RYZYKIEM ESG	182
	ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM BANKU	184
66.	ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	184
67.	WSKAŹNIK DŹWIGNI	190
68.	DYWIDENDY I PODZIAŁ NIEPODZIELONEGO ZYSKU Z LAT UBIEGŁYCH	190
	POZOSTAŁE NOTY	193
69.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	193
70.	TRANSAKCJE ZE SKARBEM PAŃSTWA I JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI	197
71.	ŚWIADCZENIA DLA KLUCZOWEGO PERSONELU KIEROWNICZEGO PKO BANKU POLSKIEGO SA	201
72.	LEASING	203

Bank Polski

73.	DOTACJE RZĄDOWE.....	206
74.	INFORMACJE DOTYCZĄCE FIRMY AUDYTORSKIEJ PRZEPROWADZAJĄCEJ BADANIE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH.....	206
75.	WPŁYW SYTUACJI GEOPOLITYCZNEJ W UKRAINIE NA PKO BANK POLSKI S.A.	207
76.	REFORMA WSKAŹNIKÓW STÓP PROCENTOWYCH.....	208
77.	ZDARZENIA, KTÓRE WYSTĄPIŁY PO DNIU, NA KTÓRY SPORZĄDZONO SPRAWOZDANIE FINANSOWE	211

JEDNOSTKOWY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	Nota	2023	2022
Wynik z tytułu odsetek	15 17	17 215	11 224
Przychody z tytułu odsetek i przychody o charakterze zbliżonym do odsetek w tym obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej		28 886	18 524
Koszty z tytułu odsetek		(11 671)	(7 300)
Wynik z tytułu prowizji i opłat	16 17	3 911	3 818
Przychody z tytułu prowizji i opłat		5 521	5 317
Koszty z tytułu prowizji i opłat		(1 610)	(1 499)
Wynik pozostały		877	758
Przychody z tytułu dywidend	18	683	488
Wynik na operacjach finansowych	19	112	356
Wynik z pozycji wymiany	20	81	(108)
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych w tym wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	21	52	(11)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	22	(51)	33
Wynik na działalności biznesowej		22 003	15 800
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	23	(1 120)	(1 120)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	24	(100)	(89)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	25	(5 430)	(1 914)
Koszty działania	26	(6 678)	(6 925)
w tym z tytułu obciążeń regulacyjnych		(572)	(1 826)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	27	(1 166)	(1 190)
Zysk brutto		7 509	4 562
Podatek dochodowy	28	(2 641)	(1 304)
Zysk netto		4 868	3 258
Zysk na jedną akcję	29		
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		3,89	2,61
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)		3,89	2,61
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln)*		1 250	1 250

* Zarówno w 2023 roku jak i w 2022 roku nie występowały instrumenty rozładniające zysk przypadający na jedną akcję. W związku z powyższym wartość rozwodnionego zysku przypadającego na jedną akcję pokrywa się z wartością podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję.

JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	Nota	2023	2022
Zysk netto		4 868	3 258
Inne dochody całkowite		5 602	(2 959)
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		5 605	(2 953)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		3 327	(1 326)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	32	4 108	(1 637)
Podatek odroczony	28,32	(781)	311
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, netto		2 280	(1 627)
Aktualizacja wartości godziwej, brutto		2 845	(2 036)
Zyski/straty przeniesione do rachunku zysków i strat (z tytułu zbycia)	21	(30)	24
Podatek odroczony	28	(535)	385
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(2)	-
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		(3)	(6)
Zyski i straty aktuarialne, netto		(3)	(6)
Zyski i straty aktuarialne, brutto	44	(4)	(8)
Podatek odroczony	28	1	2
Dochody całkowite netto, razem		10 470	299

JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	31.12.2023	31.12.2022
AKTYWA		474 680	405 168
Kasa, środki w Banku Centralnym	30	17 676	15 719
Należności od banków	31	16 900	19 442
Pochodne instrumenty zabezpieczające	32	1 084	217
Pozostałe instrumenty pochodne	32	8 752	13 745
Papiery wartościowe	33	191 439	130 986
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży		372	7
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	34	223 670	208 918
Rzeczowe aktywa trwałe	39	2 731	2 505
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	40	139	10
Wartości niematerialne	38	3 288	2 933
Inwestycje w jednostki zależne	41	3 440	3 560
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	41	275	275
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-	47
- jednostek zależnych wchodzących w skład Podatkowej Grupy Kapitałowej		-	47
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	28	3 048	4 694
Inne aktywa	42	1 866	2 110
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY		474 680	405 168
Zobowiązania		431 726	371 084
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		10	9
Zobowiązania wobec banków	35	3 250	2 928
Pochodne instrumenty zabezpieczające	32	2 456	6 727
Pozostałe instrumenty pochodne	32	9 902	14 002
Zobowiązania wobec klientów	36	394 551	334 856
Otrzymane kredyty i pożyczki	37	-	726
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych		3 421	-
Zobowiązania podporządkowane	37	2 774	2 781
Pozostałe zobowiązania	43	10 235	6 480
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		1 008	527
- Banku		991	379
- jednostek zależnych wchodzących w skład Podatkowej Grupy Kapitałowej		16	148
Rezerwy	44	4 119	2 048
KAPITAŁ WŁASNY	47	42 954	34 084
Kapitał zakładowy		1 250	1 250
Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite		27 399	21 768
Niepodzielony wynik finansowy		9 437	7 808
Wynik roku bieżącego		4 868	3 258

Bank Polski

JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 grudnia 2023	Kapitał zakładowy	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite					Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Skumulowane inne dochody całkowite	Razem kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite			
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe					
Wartość na początek okresu	1 250	22 468	1 070	6 746	(8 516)	21 768	7 808	3 258	34 084
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	3 258	(3 258)	-
Podział zysku za 2022	-	-	-	1 629	-	1 629	(1 629)	-	-
Dywidenda zaliczkowa	-	-	-	(1 600)	-	(1 600)	-	-	(1 600)
Dochody całkowite	-	-	-	-	5 602	5 602	-	4 868	10 470
Wartość na koniec okresu	1 250	22 468	1 070	6 775	(2 914)	27 399	9 437	4 868	42 954

ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 grudnia 2022	Kapitał zakładowy	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite					Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Skumulowane inne dochody całkowite	Razem kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite			
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe					
Wartość na początek okresu	1 250	22 468	1 070	6 746	(5 557)	24 727	5 500	4 596	36 073
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	4 596	(4 596)	-
Dywidenda	-	-	-	-	-	-	(2 288)	-	(2 288)
Dochody całkowite	-	-	-	-	(2 959)	(2 959)	-	3 258	299
Wartość na koniec okresu	1 250	22 468	1 070	6 746	(8 516)	21 768	7 808	3 258	34 084

Bank Polski

ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 grudnia 2023	Skumulowane inne dochody całkowite				
	Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Razem
Wartość na początek okresu	(3 469)	(5 028)	(19)	-	(8 516)
Dochody całkowite razem	2 280	3 327	(3)	(2)	5 602
Wartość na koniec okresu	(1 189)	(1 701)	(22)	(2)	(2 914)

ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 grudnia 2022	Skumulowane inne dochody całkowite			
	Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne	Razem
Wartość na początek okresu	(1 842)	(3 702)	(13)	(5 557)
Dochody całkowite razem	(1 627)	(1 326)	(6)	(2 959)
Wartość na koniec okresu	(3 469)	(5 028)	(19)	(8 516)

JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	2023	2022
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		7 509	4 562
Zapłacony podatek dochodowy		(1 699)	(1 311)
Korekty razem:		37 882	10 390
Amortyzacja	26	980	909
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	69	(14)	(14)
Odsetki i dywidendy otrzymane	69	(6 935)	(4 189)
Odsetki zapłacone	69	283	342
Zmiana stanu:			
należności od banków	69	821	1 027
po pochodnych instrumentów zabezpieczających		(5 139)	2 213
pozostałych instrumentów pochodnych		893	(304)
papierów wartościowych	69	(6 471)	(3 613)
kredytów i pożyczek udzielonych klientom	69	(15 232)	(3 911)
transakcji z przyrzeczeniem sprzedaży		(364)	(7)
aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	69	(128)	8
innych aktywów	69	244	(87)
skumulowanych odpisów na oczekiwane straty kredytowe	69	377	821
skumulowanych odpisów na aktywa niefinansowe i innych rezerw	69	2 196	332
zobowiązań wobec Banku Centralnego		1	1
zobowiązań wobec banków		322	(834)
zobowiązań wobec klientów		59 695	16 824
transakcji z przyrzeczeniem odkupu		-	(49)
otrzymanych kredytów i pożyczek	69	(11)	803
zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych	69	(110)	-
zobowiązań podporządkowanych		(7)	65
pozostałych zobowiązań	69	2 411	1 632
Inne korekty	69	4 070	(1 579)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		43 692	13 641

	Nota	2023	2022
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		784 911	91 385
Wykup papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		773 201	78 672
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		4 649	7 758
Wykup papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		4 154	1 883
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		2 128	1 719
Zbycie wartości niematerialnych, rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów do zbycia		48	51
Inne wpływy inwestycyjne, w tym dywidendy	69	731	1 302
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(830 641)	(86 453)
Nabycie papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		(808 531)	(83 145)
Nabycie papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		(20 548)	(1 813)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(1 562)	(788)
Inne wydatki inwestycyjne	69	-	(707)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(45 730)	4 932

	Nota	2023	2022
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wypłata dywidendy		-	(2 288)
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		3 531	-
Spłata kredytów i pożyczek	69	(715)	(5 219)
Płatności zobowiązań z tytułu leasingu	69	(255)	(242)
Spłata odsetek od zobowiązań długoterminowych	69	(283)	(342)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		2 278	(8 091)
Przepływy pieniężne netto		240	10 482
w tym z tytułu różnic kursowych od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(827)	105
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		29 611	19 129
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	69	29 851	29 611

INFORMACJE OGÓLNE O BANKU

1. DZIAŁALNOŚĆ BANKU

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna (**PKO BANK POLSKI S.A.** albo **BANK**) został utworzony dekretem podpisanym 7 lutego 1919 roku przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, premiera Ignacego Paderewskiego oraz ministra poczt i telegrafów i jednocześnie pierwszego prezesa Huberta Lindego jako Poczтовая Kasa Oszczędnościowa. W 1950 roku Bank rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z 18 stycznia 2000 roku przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

12 kwietnia 2000 roku zarejestrowano Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną i wpisano do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawa, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263.

Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. Bank może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Na 31 grudnia 2023 roku do jednostek organizacyjnych wchodzących w skład Banku, za pośrednictwem których Bank prowadzi swoją działalność należą: Centrala Banku w Warszawie, Biuro Maklerskie PKO Banku Polskiego SA (Biuro Maklerskie PKO BP), 10 specjalistycznych jednostek organizacyjnych, 10 regionalnych oddziałów detalicznych, 7 regionalnych oddziałów korporacyjnych, 23 centra korporacyjne i 882 oddziały. Bank prowadzi również działalność operacyjną na terenie Republiki Federalnej Niemiec w formie oddziału (Oddział w Niemczech), Republiki Czeskiej (Oddział w Czechach), Słowacji (Oddział w Słowacji) i Rumunii (oddział w Rumunii).

PKO Bank Polski SA jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz znaczącym inwestorem dla jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć, będących w posiadaniu Banku. W związku z tym PKO Bank Polski SA sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej, które obejmuje dane finansowe tych jednostek. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej jest sporządzone i publikowane w tym samym czasie co niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku.

PKO BANK POLSKI S.A. – jednostka dominująca

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. wchodzi następujące jednostki zależne:

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI JEDNOSTKI ZALEŻNE BEZPOŚREDNIO	SIEDZIBA	DZIAŁALNOŚĆ	% UDZIAŁ W KAPITALE	
				31.12.2023	31.12.2022
1	PKO Bank Hipoteczny S.A.	Warszawa	działalność bankowa	100	100
2	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	100	100
3	PKO Leasing S.A.	Łódź	działalność leasingowa i udzielanie pożyczek	100	100
4	PKO BP BANKOWY PTE S.A.	Warszawa	zarządzanie funduszami emerytalnymi	100	100
5	PKO BP Finat sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa, w tym usługi agenta transferowego oraz outsourcing specjalistów IT	100	100
6	PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.	Warszawa	ubezpieczenia na życie	100	100
7	PKO Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.	Warszawa	pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe	100	100
8	PKO Finance AB	Sollentuna, Szwecja	usługi finansowe	100	100
9	KREDOBANK S.A.	Lwów, Ukraina	działalność bankowa	100	100
10	Merkury - fiz an ¹	Warszawa	lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu	100	100
11	NEPTUN - fiz an ¹	Warszawa		100	100
12	PKO VC - fiz an ¹	Warszawa		100	100

¹ PKO Bank Polski S.A. posiada certyfikaty inwestycyjne funduszu; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest procent posiadanych certyfikatów inwestycyjnych funduszu.

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI JEDNOSTKI ZALEŻNE POŚREDNIO	SIEDZIBA	DZIAŁALNOŚĆ	% UDZIAŁ W KAPITALE *	
				31.12.2023	31.12.2022
GRUPA PKO Leasing S.A.					
1	PKO Agencja Ubezpieczeniowa sp. z o.o.	Warszawa	działalność agencyjna w zakresie zawierania umów ubezpieczenia	100	100
	1.1 PKO Leasing Finanse sp. z o.o.	Warszawa	sprzedaż przedmiotów poleasingowych	100	100
2	PKO Leasing Sverige AB	Sztokholm, Szwecja	działalność leasingowa	100	100
3	Prime Car Management S.A.	Gdańsk	działalność leasingowa oraz usługi zarządzania flotą	100	100
	3.1 Futura Leasing S.A.	Gdańsk	sprzedaż przedmiotów poleasingowych	100	100
	3.2 Masterlease sp. z o.o.	Gdańsk	działalność leasingowa	100	100
	3.3 MasterRent24 sp. z o.o.	Gdańsk	wynajem krótkoterminowy pojazdów	100	100
4	PKO Faktoring S.A.	Warszawa	działalność faktoringowa	100	100
5	Polish Lease Prime 1 DAC ¹	Dublin, Irlandia	spółka celowa utworzona na potrzeby sekurytyzacji wierzytelności leasingowych	-	-
GRUPA PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.					
6	Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa	100	100
GRUPA KREDOBANK S.A.					
7	„KREDOLEASING” sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	działalność leasingowa	100	100
Merkury - fiz an					
8	„Zarząd Majątkiem Górczewska” sp. z o.o.	Warszawa	zarządzanie nieruchomościami	100	100
9	Molina sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółkach komandytowo-akcyjnych funduszu	100	100
10	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	Warszawa		100	100
11	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A. w likwidacji	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, zarządzanie nieruchomościami	100	100
12	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A. w likwidacji	Warszawa		100	100
13	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A. w likwidacji	Warszawa		100	100
NEPTUN - fizan					
14	Qualia sp. z o.o.	Warszawa	obsługa posprzedażowa produktów deweloperskich	100	100
15	Sarnia Dolina sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100	100
16	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe S.A.	Warszawa	działalność usługowa	100	100
	16.1 „Inter-Risk Ukraina” spółka z dodatkową odpowiedzialnością ²	Kijów, Ukraina	działalność windykacyjna	99,90	99,90
	16.2 Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” sp. z o.o. ³	Kijów, Ukraina	usługi finansowe	95,4676	95,4676
	16.2.1 Finansowa Kompania „Idea Kapitał” sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	działalność usługowa	100	100
17	„Sopot Zdrój” sp. z o.o.	Sopot	zarządzanie nieruchomością	72,9769	72,9769

* udział podmiotu bezpośrednio dominującego w kapitale jednostki

- ¹⁾ PKO Leasing S.A., zgodnie z MSSF 10, sprawuje kontrolę nad spółką, mimo że nie posiada w spółce zaangażowania kapitałowego.
- ²⁾ Drugim udziałowcem spółki jest Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” sp. z o.o.
- ³⁾ Drugim udziałowcem spółki jest „Inter-Risk Ukraina” spółka z dodatkową odpowiedzialnością.

Grupa Kapitałowa posiada następujące jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia:

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	DZIAŁALNOŚĆ	% UDZIAŁ W KAPITALE*	
				31.12.2023	31.12.2022
Wspólne przedsięwzięcia PKO Banku Polskiego S.A.					
1	Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	Warszawa	usługi chmury obliczeniowej	50	50
2	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	Warszawa	działalność wspomagająca usługi finansowe, w tym obsługa transakcji dokonywanych przy użyciu instrumentów płatniczych	34	34
1	EVO Payments International s.r.o.	Praga, Czechy	działalność wspomagająca usługi finansowe	100	100
Wspólne przedsięwzięcie NEPTUN - fizan					
2	„Centrum Obsługi Biznesu” sp. z o.o.	Poznań	zarządzanie nieruchomością	41,45	41,45
Wspólne przedsięwzięcie PKO VC - fizan					
3	BSafer sp. z o.o.	Stalowa Wola	zarządzanie zgodami marketingowymi	35,06	35,06
Jednostki stowarzyszone PKO Banku Polskiego S.A.					
1	Bank Poczty S.A.	Bydgoszcz	działalność bankowa	25,0001	25,0001
2	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Poznań	poręczenia	33,33	33,33
3	System Ochrony Banków Komercyjnych S.A.	Warszawa	jednostka zarządzająca systemem ochrony, o której mowa w art. 130e prawa bankowego	21,11	21,11

*udział podmiotu sprawującego współkontrolę/mającego znaczący wpływ/bezpośrednio dominującego w kapitale jednostki

2. ZMIANY W SPÓLKACH WCHODZĄCYCH W SKŁAD GRUPY KAPITAŁOWEJ

W 2023 roku w strukturze Grupy Kapitałowej Banku miały miejsca następujące zdarzenia:

- W styczniu 2023 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane postawienie w stan likwidacji spółek Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A. w likwidacji i Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A. w likwidacji (podmiotów z portfela Merkury fiz an).
- We wrześniu 2023 roku Zarząd Banku wyraził zgodę na połączenie funduszy inwestycyjnych NEPTUN - fizan (fundusz przejmujący) i Merkury - fiz an (fundusz przejmowany) przez przeniesienie majątku funduszu przejmowanego do istniejącego funduszu przejmującego oraz przydzielenie uczestnikowi funduszu przejmowanego certyfikatów inwestycyjnych funduszu przejmującego w zamian za certyfikaty inwestycyjne funduszu przejmowanego. Przedmiotowe połączenie nastąpiło w dniu 30 stycznia 2024 roku. W rocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku - Merkury - fiz an, zgodnie z Międzynarodowym Standardem Sprawozdawczości Finansowej nr 5, jest wykazywany jako aktywo przeznaczone do sprzedaży a w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej - fundusz i jego spółki zależne są uwzględniane w konsolidacji.
- „KREDOLEASING” sp. z o.o. podmiot zależny KREDOBANK S.A. rozpoczął działalność leasingową. Spółka podjęła czynności operacyjne w ograniczonym zakresie ze względu na sytuację wojenną w Ukrainie, gdzie posiada swoją siedzibę.

3. INFORMACJE DOTYCZĄCE SKŁADU OSOBOWEGO RADY NADZORCZEJ ORAZ ZARZĄDU

Skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2023 roku:

- Robert Pietryszyn - Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Wojciech Jasiński - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
- Dominik Kaczmarski - Sekretarz Rady Nadzorczej
- Mariusz Andrzejewski - Członek Rady Nadzorczej
- Andrzej Kisielewicz - Członek Rady Nadzorczej
- Rafał Kos - Członek Rady Nadzorczej
- Tomasz Kuczur - Członek Rady Nadzorczej
- Maciej Łopiński - Członek Rady Nadzorczej
- Bogdan Szafrąński - Członek Rady Nadzorczej
- Agnieszka Winnik-Kalemba - Członek Rady Nadzorczej.

Z dniem 24 marca 2023 roku Pan Maciej Łopiński złożył rezygnację z pełnienia funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej Banku, pozostając członkiem Rady Nadzorczej Banku. Minister Aktywów Państwowych działając jako Uprawniony Akcjonariusz w rozumieniu § 11 ust. 2 Statutu Banku, mając na uwadze § 35 ust. 1 Statutu Banku, zgodnie z § 12 ust. 1 Statutu Banku wyznaczył z dniem 24 marca 2023 roku Pana Roberta Pietryszyna do pełnienia funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej Banku.

20 grudnia 2023 roku Pan Krzysztof Michalski złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Banku ze skutkiem natychmiastowym.

2 lutego 2024 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku (NWZ) odwołało ze składu Rady Nadzorczej Banku: Pana Mariusza Andrzejewskiego, Pana Wojciecha Jasińskiego, Pana Dominika Kaczmarskiego, Pana Rafała Kosa, Pana Tomasza Kuczura, Pana Macieja Łopińskiego, Pana Roberta Pietryszyna, Pana Bogdana Szafrąńskiego. Jednocześnie NWZ powołało do składu Rady Nadzorczej Banku:

- Pana Macieja Cieślukowskiego,
- Panią Hannę Kuzińską,
- Pana Szymańską Midere,
- Pana Andrzeja Oślizło,
- Pana Marka Panfilę,
- Pana Marka Radzikowskiego,
- Pana Pawła Waniowskiego,
- Panią Katarzynę Zimnicką-Jankowską.

Skarb Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz na podstawie Statutu Banku wyznaczył:

- Panią Katarzynę Zimnicką-Jankowską - na Przewodniczącą Rady Nadzorczej Banku,
- Pana Pawła Waniowskiego - na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Banku.

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2023 roku:

- Dariusz Szwed - Prezes Zarządu
- Maciej Brzozowski - Wiceprezes Zarządu
- Marcin Eckert - Wiceprezes Zarządu
- Paweł Gruza - Wiceprezes Zarządu
- Wojciech Iwanicki - Wiceprezes Zarządu
- Andrzej Kopyrski - Wiceprezes Zarządu
- Artur Kurcweil - Wiceprezes Zarządu
- Piotr Mazur - Wiceprezes Zarządu.

6 kwietnia 2023 roku Pan Paweł Gruza zrezygnował ze skutkiem na koniec dnia 12 kwietnia 2023 roku z kierowania pracami Zarządu Banku oraz z ubiegania się o pełnienie funkcji Prezesa Zarządu Banku. Jednocześnie Pan Paweł Gruza nie zrezygnował z uczestnictwa w składzie Zarządu Banku ani z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku.

Z dniem 13 kwietnia 2023 roku Pan Mieczysław Król złożył rezygnację z funkcji członka Zarządu Banku.

Rada Nadzorcza Banku odwołała Pana Makska Kraczkowskiego z Zarządu Banku z dniem 13 kwietnia 2023 roku.

Rada Nadzorcza Banku zdecydowała o powołaniu z dniem 14 kwietnia 2023 roku w skład Zarządu Banku Pana Dariusza Szweda na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku, na bieżącą wspólną kadencję Zarządu Banku, która rozpoczęła się z dniem 3 lipca 2020 roku i jednocześnie powołała Pana Dariusza Szweda na stanowisko Prezesa Zarządu Banku pod warunkiem wyrażenia zgody przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz z dniem wydania tejże zgody. Do czasu wydania zgody Komisji Nadzoru Finansowego (dalej „KNF”) Rada Nadzorcza powierzyła Panu Dariuszowi Szwedowi kierowanie pracami Zarządu.

31 sierpnia 2023 roku KNF jednogłośnie wyraziła zgodę na powołanie Dariusza Szweda na stanowisko Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego.

7 lutego 2024 roku Pan Dariusz Szwed złożył rezygnację z funkcji Prezesa Zarządu Banku, jak również z członkostwa w Zarządzie Banku ze skutkiem na 14 lutego 2024 roku.

14 lutego 2024 roku Rada Nadzorcza podjęła uchwały o odwołaniu ze składu Zarządu Banku:

- Pana Andrzeja Kopyrskiego,
- Pana Pawła Gruzy,
- Pana Macieja Brzozowskiego,
- Pana Marcina Eckerta,
- Pana Wojciecha Iwanickiego,
- Pana Artura Kurcweila.

Uchwały o ww. odwołaniach weszły w życie z chwilą podjęcia.

Rada Nadzorcza delegowała następujących członków Rady Nadzorczej:

- Pana Szymona Miderę do czasowego wykonywania czynności Wiceprezesa Zarządu od 15 lutego 2024 roku, z jednoczesnym powierzeniem kierowania pracami Zarządu,
- Pana Macieja Cieślukowskiego do czasowego wykonywania czynności Wiceprezesa Zarządu od 14 lutego 2024 roku,
- Pana Marka Radzikowskiego do czasowego wykonywania czynności Wiceprezesa Zarządu od 14 lutego 2024 roku.

4. ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Niniejsze sprawozdanie finansowe Banku (**SPRAWOZDANIE FINANSOWE**), podlegające przeglądowi przez Komitet Audytu zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd 5 marca 2024 roku oraz przyjęte przez Radę Nadzorczą Banku 6 marca 2024 roku.

5. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU

Zarząd oświadcza, że wedle jego najlepszej wiedzy, sprawozdanie finansowe Banku i dane porównawcze zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Banku oraz jego wynik finansowy.

6. OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez Unię Europejską (UE) według stanu na 31 grudnia 2023 roku, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z 29 września 1994 roku o rachunkowości i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

7. KONTYNUACJA DZIAŁALNOŚCI

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank w okresie co najmniej 12 miesięcy od daty zaakceptowania przez Zarząd do publikacji, czyli od 5 marca 2024 roku. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank w okresie 12 miesięcy od daty publikacji na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

Zarząd Banku rozważył wpływ: obecnej sytuacji w Ukrainie, ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiernalnych oraz planowanych zmian do ustawy o finansowaniu społecznym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom dotyczących nowego programu wakacji kredytowych i ocenił, że czynniki te nie powodują istotnej niepewności w zakresie zdolności Banku do kontynuacji działalności.

Zewnętrzne uwarunkowania działalności obejmujące otoczenie makroekonomiczne, sytuację na rynkach finansowych, sytuację polskiego sektora bankowego i pozabankowego, otoczenie regulacyjno – prawne a także czynniki, które będą miały wpływ na przyszłe wyniki finansowe zostały szczegółowo opisane w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. (nota 2 „Zewnętrzne uwarunkowania działalności”).

Ujawnienia dotyczące: sytuacji w Ukrainie zaprezentowane zostały w nocie „[Wpływ sytuacji geopolitycznej w Ukrainie na PKO Bank Polski S.A.](#)”, ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiernalnych w notach „[Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiernalnych](#)” oraz wakacji kredytowych w nocie „[Kredyty i pożyczki udzielone klientom](#)”.

8. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok zakończony 31 grudnia 2023 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku. Dane finansowe prezentowane są w milionach złotych polskich (PLN), chyba że wskazano inaczej.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku zostanie opublikowane i zatwierdzone z tą samą datą, co jednostkowe sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego S.A. Wymóg jego sporządzenia i publikacji wynika z przepisów prawa.

W sprawozdaniu finansowym zastosowano zasadę koncepcji wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite. Pozostałe składniki aktywów finansowych wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy na oczekiwane straty kredytowe. Natomiast pozostałe zobowiązania finansowe wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu. Składniki aktywów trwałych wykazywane są w cenie nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz o odpisy z tytułu utraty wartości. Składniki aktywów trwałych lub grupy aktywów zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Bank podczas sporządzania sprawozdania finansowego dokonuje szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą. Szacunki i założenia, które Bank przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach. Założenia co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Bank uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia poddaje się bieżącym przeglądom. Zmiany szacunków rozpoznaje się w tym okresie, którego dotyczy.

ISTOTNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Istotne zasady rachunkowości oraz szacunki i oceny zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego przedstawione zostały w niniejszym rozdziale oraz w poszczególnych notach w dalszej części sprawozdania finansowego. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych latach w sposób ciągły.

W związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2023 roku zmian do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” dotyczących wprowadzenia wymogów ujawniania istotnych polityk rachunkowości, Bank w wyniku dokonanych analiz i przeglądów zmodyfikował informacje o politykach rachunkowości zawarte w sprawozdaniu finansowym pod kątem przydatności informacji dla użytkowników sprawozdań finansowych. Bank kierował się założeniem, iż informacje w zakresie polityk rachunkowości dotyczących nieistotnych transakcji nie powinny być ujawniane, chyba że informacje te są istotne ze względu na charakter powiązanych transakcji, inne zdarzenia lub warunki, nawet jeśli kwoty są nieistotne. Dodatkowo Bank dokonał przeglądu ujawnianych polityk rachunkowości biorąc pod uwagę fakt, iż zgodnie z interpretacją zmian w MSR 1, informacje specyficzne są bardziej przydatne niż ujawnienia zawierające wyłącznie informacje standardowe lub powielenia bądź podsumowania wymogów MSSF, zaś informacje o specyficznych zasadach rachunkowości są szczególnie przydatne, gdy odnoszą się do obszaru, w odniesieniu do którego dokonywany jest własny osąd.

9. WALUTA FUNKCJONALNA, WALUTA PREZENTACJI I WALUTY OBCE

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych polskich, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku. Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej Oddziału w Niemczech i Słowacji przeliczane są na walutę prezentacji z waluty funkcjonalnej (EUR) oraz Oddziału w Czechach przeliczane są na walutę prezentacji z waluty funkcjonalnej (CZK) z zastosowaniem kursu średniego NBP na koniec okresu sprawozdawczego. Pozycje rachunku zysków i strat Oddziału przelicza się na walutę prezentacji z zastosowaniem kursów średnich z końca poszczególnych miesięcy okresu sprawozdawczego. Powstałe w ten sposób różnice kursowe ujmowane są w innych dochodach całkowitych.

• TRANSAKcje I SALDA W WALUTACH OBCYCH

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank przelicza:

- pozycje pieniężne w walucie obcej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego,
- pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia wyrażonej w walucie obcej, takie jak rzeczowe i finansowe aktywa trwałe, wartości niematerialne, przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu transakcji,
- pozycje niepieniężne wyceniane do wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej, takie jak instrumenty kapitałowe zaliczone do aktywów finansowych, przeliczane są przy zastosowaniu kursów średnich ogłoszonych przez Narodowy Bank Polski, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

EUR/PLN	2023	2022
Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu	4,3480	4,6899
Kurs stanowiący średnią arytmetyczną kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca danego okresu	4,5284	4,6883
Najwyższy kurs w okresie	4,7170	4,8698
Najniższy kurs w okresie	4,3480	4,5756

CZK/PLN	2023	2022
Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu	0,1759	0,1942
Kurs stanowiący średnią arytmetyczną kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca danego okresu	0,1889	0,1909
Najwyższy kurs w okresie	0,1999	0,1980
Najniższy kurs w okresie	0,1759	0,1851

10. INWESTYCJE W JEDNOSTKI ZALEŻNE, STOWARZYSZONE I WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

Inwestycje dokonane w jednostkach zależnych, stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach wykazane są według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

11. OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

11.1. UJMOWANIE TRANSAKcji W KSIĘGACH

Aktywa finansowe oraz zobowiązania finansowe, w tym transakcje terminowe i transakcje standaryzowane, z których wynika zobowiązanie lub prawo do nabycia lub sprzedaży w przyszłym terminie ustalonej ilości określonych instrumentów finansowych po ustalonej cenie, wprowadza się do ksiąg rachunkowych w dacie zawarcia kontraktu, bez względu na przewidziany w umowie termin rozliczenia transakcji.

11.2. KOMPENSOWANIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Bank kompensuje aktywa i zobowiązania finansowe i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesnej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania.

11.3. WYŁĄCZENIE ZE SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Bank usuwa składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych lub gdy Bank nie ma uzasadnionych perspektyw na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części lub gdy Bank przenosi składnik aktywów finansowych na inny podmiot.

Bank wyłącza ze sprawozdania z sytuacji finansowej składniki aktywów finansowych m.in. w sytuacji, gdy podlegają one unieważnieniu na bazie prawomocnego wyroku sądu, umorzeniu, przedawnieniu lub są nieściągalne. Wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej ww. składników następuje w ciężar utworzonych na nie odpisów na oczekiwane straty kredytowe lub strat z tytułu ryzyka prawnego (w przypadku unieważnień kredytów CHF).

W przypadku, gdy nie utworzono odpisów lub ich wartość jest mniejsza od wartości składnika aktywów finansowych, przed jego odpisaniem zwiększa się odpis na oczekiwane straty kredytowe o różnicę pomiędzy wartością składnika, a dotychczas utworzoną kwotą odpisu.

Bank wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

11.4. ZASADY KLASYFIKACJI INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Bank klasyfikuje aktywa finansowe do jednej z następujących kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite,
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Bank klasyfikuje zobowiązania finansowe do jednej z następujących kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Klasyfikacja aktywów finansowych w dniu nabycia lub powstania zależy od modelu biznesowego przyjętego przez Bank do zarządzania daną grupą aktywów oraz od charakterystyki umownych przepływów pieniężnych wynikających z pojedynczego aktywa lub grupy aktywów. Bank wyodrębnia następujące modele biznesowe:

- model „**UTRZYMYWANE DLA PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH**” - model, w którym powstałe lub nabyte aktywa finansowe są utrzymywane w celu pozyskiwania korzyści z umownych przepływów pieniężnych – model typowy dla działalności kredytowej;
- model „**UTRZYMYWANE DLA PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH I NA SPRZEDAŻ**” - model, w którym aktywa finansowe po powstaniu lub nabyciu są utrzymywane w celu pozyskiwania korzyści z umownych przepływów pieniężnych, ale mogą być również sprzedawane – często i w transakcjach o wysokim wolumenie – model typowy dla działalności zarządzania płynnością;

- model rezydualny - inny niż model „utrzymywane dla przepływów pieniężnych” oraz „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż”.

- **MODEL BIZNESOWY**

Bank dokonuje wyznaczenia modelu biznesowego przy początkowym ujęciu aktywów finansowych. Bank określa model biznesowy na poziomie poszczególnych grup aktywów, w kontekście obszaru działalności, w związku z którą aktywa finansowe powstały lub zostały nabyte i następuje między innymi w oparciu o:

- sposób oceny i raportowania wyników portfela aktywów finansowych,
- sposób zarządzania ryzykiem związanym z tymi aktywami oraz zasad wynagradzania osób zarządzających tymi portfelami.

W modelu biznesowym „utrzymywane dla przepływów pieniężnych” Bank wyznacza następujące kryteria klasyfikacyjne:

- sprzedaż nieznacząca (poniżej 5% portfela), nawet jeżeli jest częsta,
- sprzedaż nieczęsta (nie więcej niż 1 transakcja – rozumiana jako 1 sprzedaż) – sporadyczna ilość transakcji sprzedaży w ciągu roku, nawet pomimo znaczącej wartości,
- sprzedaż blisko terminu zapadalności (okres nie dłuższy niż 5% pozostającego okresu do terminu zapadalności).

Ponadto Bank stosuje kryterium „sprzedaży incydentalnej” w przypadku wzrostu poziomu ryzyka kredytowego, zmiany prawa lub regulacji – sprzedaż realizowana w celu utrzymania zakładanego poziomu kapitału regulacyjnego, na zasadach opisanych w strategii zarządzania takimi portfelami.

- **OCENA CHARAKTERYSTYK WYNIKAJĄCYCH Z UMOWY PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH**

Ocena charakterystyk wynikających z umowy przepływów pieniężnych polega na ustaleniu, poprzez przeprowadzenie testu umownych przepływów pieniężnych (test SPPI, z ang. Solely Payments of Principal and Interest test), czy wynikające z umowy przepływy pieniężne z tego składnika aktywów są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Odsetki obejmują zapłatę za wartość pieniądza w czasie, za ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie i za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem finansowania, a także marżę zysku.

Charakterystyka wynikająca z umownych przepływów pieniężnych pozostaje bez wpływu na klasyfikację składnika aktywów finansowych, jeśli:

- mogłaby mieć tylko niewielki wpływ na wynikające z umowy przepływy pieniężne z tytułu tego składnika (cecha de minimis). W celu potwierdzenia cechy de minimis Bank dokonuje kalkulacji procentowej zmiany przepływów pieniężnych dla każdego okresu sprawozdawczego oddzielnie, a także łącznie w całym okresie życia instrumentu finansowego. Nie stanowi naruszenia testu SPPI sytuacja, w której procentowa zmiana przepływów pieniężnych nie przekroczy progu istotności na poziomie 5%,
- nie jest prawdziwa, tj. jeżeli wpływa na wynikające z umowy przepływy pieniężne z tytułu instrumentu tylko w przypadku wystąpienia zdarzenia niezwykle rzadkiego, wyjątkowo nietypowego i bardzo mało prawdopodobnego (cecha non genuine).

W celu dokonania wyżej wymienionego ustalenia uwzględnia się potencjalny wpływ charakterystyki wynikającej z umowy przepływów pieniężnych w każdym okresie sprawozdawczym i łącznie w całym okresie życia instrumentu finansowego.

Test SPPI jest przeprowadzany dla każdego aktywa finansowego w modelu „utrzymywane dla przepływów pieniężnych” lub „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż” na dzień początkowego ujęcia (w tym dla modyfikacji istotnej po ponownym ujęciu aktywa finansowego).

W odniesieniu do aktywów finansowych posiadających cechy związane ze zrównoważonym rozwojem (tzw. zielone pożyczki – dla których dostarczenie przez klienta świadectwa charakterystyki energetycznej umożliwia skorzystanie z obniżonej marży na kredycie), podczas oceny zmienności przepływów brany jest pod uwagę możliwy wpływ cechy związanej ze zrównoważonym rozwojem w każdym okresie sprawozdawczym i łącznie przez cały okres kredytowania oraz czy wpływ tej cechy na umowne przepływy pieniężne jest powiązany z ryzykiem kredytowym. W przypadku, gdy wraz ze wzrostem lub spadkiem ryzyka kredytowego oprocentowanie ulega podwyższeniu lub obniżeniu, co wskazuje na dodatnią relację pomiędzy marżą kredytu a poziomem ryzyka kredytowego, kryteria SPPI nie są naruszone a tym samym kryterium testu SPPI zostaje spełnione.

Bank analizuje m.in. następujące cechy aktywów finansowych, które skutkują brakiem zdania testu SPPI:

- dźwignia w konstrukcji oprocentowania rozumianej jako mnożnik większy niż 1,
- prawo do udziału w zysku wierzyciela - przepływy pieniężne wynikające z umowy nie są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty,
- ograniczenie odpowiedzialności dłużnika (skutkujące powstaniem aktywa typu non recourse),
- opcja wcześniejszej spłaty i wydłużenia (prolongaty) warunkowana przyszłym zdarzeniem ekonomicznym niezwiązanym z umową, w szczególności niezwiązanym ze zmianą poziomu ryzyka kredytowego kredytobiorcy,
- kowenanty umowne skutkujące tym, że wraz ze wzrostem lub spadkiem ryzyka kredytowego oprocentowanie ulega obniżeniu lub podwyższeniu, co wskazuje na ujemną relację pomiędzy marżą kredytu a poziomem ryzyka kredytowego,
- stopy jednostronnie ustalane przez Bank (stopy administrowane) o ile nie stanowią przybliżenia rynkowej stopy zmiennej.

Jeżeli na podstawie oceny jakościowej w ramach testu SPPI nie można ustalić, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek, przeprowadzany jest test porównawczy (**OCENA ILOŚCIOWA**), tzw. test benchmarkowy w celu ustalenia jak różniłyby się (niezdyskontowane) przepływy pieniężne wynikające z umowy od (niezdyskontowanych) przepływów pieniężnych, które powstałyby, gdyby wartość pieniądza w czasie nie została zmieniona (poziom referencyjny przepływów pieniężnych). Bank wykonuje testy benchmarkowe głównie w sytuacji niedopasowania częstotliwości aktualizacji stopy procentowej do tenoru stopy procentowej, aktualizacji stopy procentowej w oparciu o uśredniane wartości stóp procentowych czy aktualizacji stopy procentowej w oparciu o wartości opóźnione (np. wartość obowiązująca na jeden miesiąc przed momentem przeszacowania). Kryterium istotności różnicy w przepływach między umową testowaną a benchmarkową na poziomie pojedynczego scenariusza zostało ustalone na poziomie 5% dla sumy niezdyskontowanych przepływów pieniężnych w horyzoncie trwania umowy oraz 5% dla sumy przepływów pieniężnych w kwartalnych okresach sprawozdawczych.

11.5. KATEGORIA WYCENY AKTYWÓW FINANSOWYCH WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

Składnik aktywów finansowych (dotyczy dłużnych aktywów finansowych) wycenia się według zamortyzowanego kosztu, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym „utrzymywane dla przepływów pieniężnych”,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (zdany test SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Bank kwalifikuje należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz dłużne papiery wartościowe.

Wartość bilansową tej kategorii aktywów ustala się przy użyciu efektywnej stopy procentowej, opisanej w nocie „Przychody i koszty z tytułu odsetek”, służącej do bieżącego ustalenia (naliczenia) przychodu odsetkowego wygenerowanego przez aktywo w danym okresie, korygując ją o odpisy na oczekiwane straty kredytowe.

Nie podlegają wycenie według zamortyzowanego kosztu aktywa, dla których nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych niezbędnych dla obliczenia efektywnej stopy procentowej. Aktywa te wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty obejmującej również odsetki od należności, z uwzględnieniem odpisów na oczekiwane straty kredytowe (patrz nota „Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe”). Prowizje i opłaty związane z powstaniem lub decydujące o cechach finansowych tych aktywów podlegają obowiązkowi rozliczenia w czasie w okresie życia aktywa metodą liniową i są zaliczane do przychodów prowizyjnych.

11.6. KATEGORIA WYCENY AKTYWÓW FINANSOWYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE DOCHODY CAŁKOWITE

Składnik aktywów finansowych (dotyczy dłużnych aktywów finansowych) Bank wycenia do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych, oraz

- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (zdany test SPPI).

Do kategorii wyceny aktywów finansowych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody Bank kwalifikuje dłużne papiery wartościowe.

Metody ustalania wartości godziwej opisane zostały w nocie „[HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ](#)”.

Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite wycenia się do wartości godziwej. Skutki zmiany wartości godziwej tych aktywów finansowych do momentu zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych lub jego przeklasyfikowania odnosi się do innych dochodów całkowitych, z wyjątkiem przychodów o zbliżonym charakterze do odsetkowych, zysku lub straty z tytułu odpisu na oczekiwane straty kredytowe (patrz nota „[Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe](#)”) oraz zysków lub strat z tytułu różnic kursowych, które ujmuje się w wyniku finansowym.

Zysk lub stratę odnoszoną do innych dochodów całkowitych stanowi różnica między ustaloną na dzień wyceny wartością godziwą składnika aktywów finansowych a wartością tego składnika według zamortyzowanego kosztu.

Jeśli zaprzestano ujmowania składnika aktywów finansowych, skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych dochodach całkowitych zostają przeklasyfikowane z pozycji inne dochody całkowite do wyniku finansowego w formie korekty wynikającej z przeklasyfikowania.

11.7. KATEGORIA WYCENY AKTYWÓW FINANSOWYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Jeśli aktywa finansowe nie spełniają wymienionych powyżej kryteriów kwalifikacji do wyceny według zamortyzowanego kosztu albo do wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, są one klasyfikowane jako aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

W sprawozdaniu finansowym prezentacja aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat jest następująca:

- przeznaczone do obrotu - składniki aktywów finansowych które:
 - nabyto głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie,
 - w momencie początkowego ujęcia stanowią część portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieją dowody bieżącego faktycznego trybu generowania krótkoterminowych zysków; lub
 - są instrumentem pochodnym (z wyjątkiem instrumentów pochodnych będących umowami gwarancji finansowej lub wyznaczonymi i skutecznymi instrumentami zabezpieczającymi),
- aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - aktywa finansowe dla których test charakterystyki umownych przepływów pieniężnych nie został zdany (niezależnie od modelu biznesowego) lub aktywa finansowe zaklasyfikowane do modelu rezydualnego,
- aktywa finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu (opcja wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat).

Do kategorii wyceny aktywów finansowych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat Bank kwalifikuje instrumenty pochodne, kredyty i pożyczki udzielone klientom niespełniające kryteriów testu SPPI z powodu występowania dźwigni finansowej w konstrukcji oprocentowania, zwiększającej zmienność przepływów pieniężnych wynikających z umowy, dłużne papiery wartościowe oraz kapitałowe papiery wartościowe.

Zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej ujmowane są w wyniku finansowym w pozycji Wynik na operacjach finansowych.

Zysk lub stratę na aktywach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ujmuje się w wyniku finansowym. Zysk lub stratę z wyceny tego składnika aktywów finansowych do wartości godziwej stanowi różnica między jego wartością godziwą a wartością tego składnika według zamortyzowanego kosztu ustaloną na dzień wyceny.

Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ujmowane są w wyniku finansowym w pozycji Przychody i koszty z tytułu odsetek.

11.8. INSTRUMENTY KAPITAŁOWE

Inwestycje w instrumenty kapitałowe wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

11.9. ZMIANA KLASYFIKACJI AKTYWÓW FINANSOWYCH

Reklasyfikacja aktywów finansowych następuje jedynie w przypadku zmiany modelu biznesowego odnoszącego się do aktywa lub grupy aktywów wynikającej z rozpoczęcia lub zakończenia istotnej części działalności. Zmiany takie mają charakter incydentalny. Zmiana klasyfikacji jest ujmowana prospektywnie, tj. bez zmiany ujętych dotychczas skutków wyceny do wartości godziwej, odpisów czy naliczonych odsetek.

W 2023 roku Bank nie dokonał żadnej zmiany modelu biznesowego aktywów finansowych.

11.10. MODYFIKACJE - ZMIANA KONTRAKTOWYCH PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Modyfikacja rozumiana jako zmiana przepływów kontraktowych składnika aktywów finansowych na podstawie aneksu do umowy może być istotna lub nieistotna. Nie stanowi modyfikacji zmiana przepływów kontraktowych wynikająca z realizacji warunków umownych.

Jeśli wynikające z umowy przepływy pieniężne związane ze składnikiem aktywów finansowych podlegają renegotjacji lub jakiegokolwiek innej modyfikacji na podstawie aneksu do umowy lub na podstawie odgórnych aktów prawnych, a renegotjacja lub modyfikacja nie prowadzi do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów finansowych („**MODYFIKACJA NIEISTOTNA**”) dokonuje się ponownego obliczenia wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych i ujmuje zysk lub stratę z tytułu modyfikacji w wyniku finansowym (w przychodach lub kosztach odsetkowych).

Korekta wartości bilansowej aktywa finansowego z tytułu modyfikacji podlega rozliczeniu w czasie w wynik odsetkowy metodą efektywnej stopy procentowej. Bank rozlicza w czasie metodą efektywnej stopy procentowej m.in. korektę wartości bilansowej z tytułu ujętych wakacji kredytowych.

W pewnych okolicznościach renegotjacja lub modyfikacja wynikających z umowy przepływów pieniężnych związanych ze składnikiem aktywów finansowych może prowadzić do zaprzestania ujmowania istniejącego składnika aktywów finansowych. Jeżeli modyfikacja składnika aktywów finansowych powoduje zaprzestanie ujmowania istniejącego składnika aktywów finansowych, a następnie ujęcie zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych, zmodyfikowany składnik aktywów uznaje się za „nowy” składnik aktywów finansowych („**MODYFIKACJA ISTOTNA**”). Następuje ujęcie nowego aktywa w wartości godziwej oraz kalkulacja nowej efektywnej stopy procentowej zastosowanej do nowego aktywa. W przypadku gdy charakterystyka zmodyfikowanego nowego aktywa finansowego (po zawarciu aneksu) odpowiada warunkom rynkowym, wartość bilansowa tego aktywa finansowego stanowi wartość godziwą.

Ocena czy dana modyfikacja aktywów finansowych jest modyfikacją istotną czy nieistotną zależy od spełnienia kryteriów ilościowych oraz jakościowych.

Przyjęte **KRYTERIA JAKOŚCIOWE** są następujące:

- przewalutowanie,
- zmiana dłużnika, za wyjątkiem zmiany wynikającej ze śmierci dłużnika,
- wprowadzenie do umowy cechy umownej powodującej naruszenie testu charakterystyk przepływów pieniężnych (testu SPPI) lub usunięcie tej cechy,

Wystąpienie przynajmniej jednego z tych kryteriów skutkuje wystąpieniem modyfikacji istotnej.

Przyjęte **KRYTERIUM ILOŚCIOWE** stanowi test 10% polegający na analizie zmiany warunków umownych składnika aktywów finansowych skutkującej powstaniem różnicy między wartością przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze zmienionego aktywa finansowego zdyskontowanych pierwotną efektywną stopą procentową a wartością analogicznych przyszłych przepływów wynikających z pierwotnego składnika aktywa finansowego zdyskontowanych tą samą stopą procentową. Drugim kryterium ilościowym jest zwiększenie zaangażowania dłużnika, które obejmuje wartość zwiększenia kapitału i udzielonych zobowiązań pozabilansowych powyżej 10% w stosunku do kapitału i zobowiązań pozabilansowych sprzed podwyższenia dla każdej pojedynczej ekspozycji. Trzecim kryterium jest wydłużenie pierwotnego okresu kredytowania pożyczek gotówkowych, kredytów gospodarczych obsługiwanych w oddziale o więcej niż 1 rok oraz o więcej niż dwukrotne zwiększenie okresu rezydualnego; pożyczek gotówkowych, kredytów gospodarczych obsługiwanych przez jednostki windykacyjne więcej niż 1 rok; kredytów mieszkaniowych obsługiwanych w oddziale oraz obsługiwanych przez jednostki windykacyjne o więcej niż 4 lata.

Wystąpienie kryterium ilościowego (różnicy) powyżej 10% skutkuje uznaniem modyfikacji za istotną, natomiast wystąpienie kryterium ilościowego co najwyżej 10% skutkuje uznaniem modyfikacji za nieistotną.

Zaprzestanie ujmowania instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite oraz według zamortyzowanego kosztu dotyczy najczęściej przypadków ich sprzedaży lub modyfikacji istotnej.

11.11. WYCENA AKTYWÓW FINANSOWYCH NABITYCH LUB UDZIELONYCH Z UTRATĄ WARTOŚCI (POCI)

Aktywa finansowe nabyte lub udzielone z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (dalej „POCI” – ang. purchased or originated credit impaired asset) dotyczą aktywów finansowych o charakterze dłużnym, wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, tj. kredytów oraz dłużnych papierów wartościowych.

W Banku aktywa POCI powstają głównie w wyniku procesu restrukturyzacji, tj. wydłużenie okresu obowiązywania umowy oraz istotnej modyfikacji warunków umowy, skutkującej usunięciem z bilansu i ponownym ujęciem „nowego” aktywa z utratą wartości.

Ujęcie początkowe tych aktywów następuje w wartości netto (tj. bez odpisów aktualizujących) odpowiadającej wartości godziwej. Przychody odsetkowe od aktywów POCI oblicza się od wartości bilansowej netto przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, skorygowanej o ryzyko kredytowe rozpoznane dla całego okresu życia aktywa. Skorygowaną o ryzyko kredytowe efektywną stopę procentową liczy się poprzez uwzględnienie przyszłych przepływów pieniężnych skorygowanych o efekt ryzyka kredytowego rozpoznawanego w całym okresie życia aktywa. Zmiana szacunków w zakresie przyszłych odzysków w kolejnych okresach sprawozdawczych odnosi się jako strata lub zysk z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

11.12. WYCENA ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH

Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych wyceniane są do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Jeżeli dla zobowiązania finansowego nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych, a więc także ustalić efektywnej stopy procentowej, zobowiązanie to wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

12. KWESTIE ŚRODOWISKOWE

Ze względu na charakter działalności gospodarczej bezpośrednie oddziaływanie Banku na środowisko naturalne jest ograniczone. Pośredni wpływ na środowisko dotyczy finansowania udzielanego przez Bank oraz oferty produktowej Banku. Bank ogranicza swój bezpośredni wpływ na środowisko i dostosowuje swoje polityki kredytowe dla poszczególnych sektorów gospodarki tak, aby motywować do tego także swoich klientów.

Zagadnienia związane z oddziaływaniem Banku na środowisko oraz podejmowane przez Bank inicjatywy pro-środowiskowe zostały opisane w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za 2023 rok w rozdziałach:

- 13.4 „Czynniki niefinansowe w Strategii Banku”,
- 13.5 „Kluczowe niefinansowe wskaźniki wyników”,
- 13.7 „Istotne tematy: zarządzanie i ryzyko”, w tym: 13.7.6 „Środowisko”, 13.7.7 „Klimat” i 13.7.8 „Zrównoważony rozwój”.

Począwszy od 2021 roku ryzyko ESG zostało uwzględnione w strategii zarządzania ryzykiem w Banku. Kwestie zarządzania ryzykiem ESG opisane zostały w nocie [ZARZĄDZANIE RYZYKIEM ESG](#).

W niniejszej nodzie zaprezentowano wpływ czynników klimatycznych na poszczególne elementy niniejszego sprawozdania finansowego Banku, w tym w szczególności wpływ ryzyka klimatycznego na pomiar oczekiwanych strat kredytowych oraz koncentrację ryzyka kredytowego.

• ŹRÓDŁA NIEPEWNOŚCI SZACUNKÓW I ZNACZĄCE OSĄDY ORAZ MOŻLIWOŚĆ KONTYNUACJI DZIAŁALNOŚCI

Bank jest narażony na ryzyko klimatyczne, w tym:

- ryzyko fizyczne (np. ryzyko wynikające z częstszych/poważniejszych zdarzeń pogodowych); oraz

- ryzyko związane z transformacją gospodarczą (np. ryzyko związane z przejściem na mniej zanieczyszczającą i niskoemisyjną gospodarkę, ekstremizacją pór roku).

Ryzyko klimatyczne może mieć potencjalny wpływ na szacunki i oceny stosowane przez Bank (w tym stosowane w kalkulacji odpisów na oczekiwane straty kredytowe).

Jak opisano poniżej w Banku nie wystąpiły istotne szacunki i osądy związane z czynnikami klimatycznymi, które znacząco wpływałyby na wartości rozpoznane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

Kwestie związane z klimatem nie stanowią zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank w okresie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia przez Zarząd do publikacji sprawozdania finansowego.

- KLASYFIKACJA I WYCENA DO WARTOŚCI GODZIWEJ ORAZ UTRATA WARTOŚCI INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH**

Ryzyko związane z klimatem może mieć wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne z udzielonych kredytów, a tym samym na narażenie Banku na straty kredytowe. Atrybuty specyficzne dla kredytobiorcy, ryzyko fizyczne i ryzyko związane z przejściem, pojedynczo lub w połączeniu, mogą wpływać na oczekiwane przepływy pieniężne, jak również na zakres potencjalnych przyszłych scenariuszy ekonomicznych uwzględnianych przy pomiarze oczekiwanych strat kredytowych.

Wpływ czynników ryzyka związanych z klimatem na oczekiwane straty kredytowe będzie się różnić w zależności od dotkliwości i czasu przewidywanych zagrożeń klimatycznych, ich bezpośredniego i pośredniego wpływu na kredytobiorcę i portfel kredytowy kredytodawcy oraz czas trwania portfela kredytowego.

Bank na ten moment nie wyodrębnia specyficznych scenariuszy dotyczących ryzyka klimatycznego ponieważ wpływ czynników ryzyka związanych z klimatem na oczekiwane straty kredytowe w Banku jest potencjalnie ograniczony, ponieważ Bank, biorąc pod uwagę stosunkowo krótkoterminowy okres trwania wielu portfeli kredytów bankowych, oczekuje, że najbardziej znaczące skutki zmian klimatu pojawią się w perspektywie średnio- i długoterminowej potencjalnie ograniczając dzisiejszy wpływ na oczekiwane straty kredytowe. Równocześnie ważne jest monitorowanie tempa i skali tych zmian oraz ich możliwego wpływu na pomiar odpisów na oczekiwane straty kredytowe. Bank jest w trakcie implementacji wewnętrznych narzędzi i metod pozwalających na ocenę wpływu ekstremalnych zjawisk klimatycznych na portfel klientów segmentu korporacyjnego oraz klientów segmentu firm i przedsiębiorstw oraz na portfel zabezpieczony hipotecznie. Bank zwraca szczególną uwagę na takie elementy jak ceny uprawnień do emisji gazów cieplarnianych (GHG), energochłonność budynków, powodzie oraz susze.

W procesie kredytowym dla klientów segmentu korporacyjnego oraz klientów segmentu firm i przedsiębiorstw ocenianych z wykorzystaniem metody ratingowej Bank każdorazowo ocenia wpływ czynników środowiskowych, społecznych oraz związanych z zarządzaniem (tzw. czynniki ESG) na zdolność kredytową Klienta oraz identyfikuje transakcje kredytowe z podwyższoną dźwignią finansową (tzw. transakcje lewarowane). Bank bada też wpływ transakcji kredytowych na kwestie ESG i klasyfikuje je do czterech kategorii, począwszy od transakcji z pozytywnym wpływem na kwestie ESG, a skończywszy na tych z istotnie negatywnym wpływem. W ocenie czynników ESG, Bank uwzględnia m.in. ryzyko zmiany klimatu i wpływu na działalność klienta, możliwy wpływ klienta na zmianę klimatu, czynniki związane z kapitałem ludzkim czy dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa oraz czynniki związane z aspektami zarządzania (w tym kultury organizacji i nadzoru wewnętrznego).

Bank w pomiarach wartości godziwej instrumentów finansowych sklasyfikowanych na poziomie 3 wartości godziwej nie stosuje danych nieobserwowalnych dotyczących ryzyka związanego z klimatem:

- papiery dłużne - zasadniczo stanowią finansowanie podmiotów gospodarczych z branż nie narażonych na znaczące ryzyko klimatyczne (np. spółki ubezpieczeniowe, developerzy),
 - udzielone kredyty - zasadniczo stanowią finansowanie dla gospodarstw domowych, ich wartość godziwa jest szacowana metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych z wykorzystaniem efektywnej marży kredytowej,
 - udziały i akcje w innych jednostkach nienotowane na giełdach - nie obejmują spółek z sektorów narażonych na znaczące ryzyko klimatyczne.
- RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE I WARTOŚCI NIEMATERIALNE**

Kwestie dotyczące klimatu nie mają wpływu na amortyzację rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w Banku według stanu na 31 grudnia 2023 i 2022 roku. Ponadto czynniki klimatyczne nie spowodowały wystąpienia przesłanek utraty wartości aktywów niefinansowych oraz nie miały wpływu na ich wartość odzyskiwalną według stanu na 31 grudnia 2023 i 2022 roku.

- ZAPASY** - Kwestie związane z klimatem nie mają wpływu na wartość bilansową zapasów posiadanych przez Bank według stanu na 31 grudnia 2023 i 2022 roku.

- **PODATKI** - Kwestie dotyczące klimatu nie mają wpływu na realizację aktywa z tytułu podatku odroczonego w Banku według stanu na 31 grudnia 2023 i 2022 roku.
- **REZERWY I SPRAWY SPORNE** - Na 31 grudnia 2023 roku oraz na 31 grudnia 2022 roku w Banku nie występowały postępowania dotyczące jakichkolwiek kwestii związanych z klimatem lub ochroną środowiska. W latach 2023-2022 roku w Banku nie toczyły się postępowania administracyjne związane z naruszeniem przepisów ochrony środowiska oraz dotyczące wpływu na klimat, które zakończyły się nałożeniem kar finansowych.

13. ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2023 ROKU I OBJAŚNIENIE RÓŻNIC MIĘDZY WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI A NINIEJSZYM SPRAWOZDANIEM FINANSOWYM

W 2023 roku Bank wdrożył zmiany do MSR 12 Podatek dochodowy, które miały jedynie charakter prezentacyjny tj. ujęcie podatku odroczonego z tytułu transakcji leasingu odpowiednio w aktywach i rezerwie z tytułu podatku odroczonego (patrz nota [PODATEK DOCHODOWY](#)). Bank nie dokonał innych zmian zasad rachunkowości ani sposobie prezentacji w 2023 roku.

14. NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH

- **STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2023**

STANDARDY I INTERPRETACJE*	OPIS ZMIAN I WPLYWU
MSSF 17 UMOWY UBEZPIECZENIOWE (1.01.2023/ 19.11. 2021) ORAZ ZMIANY DO MSSF 17 (1.01.2023/ 8.09.2022)	<p>MSSF 17 zastąpił dotychczasowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 4 „Umowy ubezpieczeniowe”, umożliwiając ujmowanie umów ubezpieczeniowych według zasad rachunkowości obowiązujących w krajowych standardach.</p> <p>Celem nowego standardu było wprowadzenie nowych, jednolitych zasad wyceny umów ubezpieczenia oraz reasekuracji, zapewniających większą porównywalność sprawozdań pomiędzy podmiotami oferującymi produkty ubezpieczeniowe, a także dostarczenie szeregu nowych ujawnień na użytek odbiorców sprawozdań finansowych.</p> <p>Bank przeanalizował produkty tj. gwarancje dobrego wykonania pod kątem identyfikacji powiązań z wymogami MSSF 17.</p> <p>Analiza potwierdziła, że produkty te nie spełniają definicji umowy ubezpieczeniowej zgodnie z MSSF 17, z uwagi na fakt, iż w tego typu umowach nie występuje ryzyko ubezpieczeniowe, lecz ryzyko kredytowe związane z nieotrzymaniem zwrotu środków od klientów. W związku z powyższym, Bank ujmuje i wycenia gwarancje dobrego wykonania umowy, zgodnie z MSSF 9.</p>
ZMIANY DO MSR 1 „PREZENTACJA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH” ORAZ MSR 8 „ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI, ZMIANY WARTOŚCI SZACUNKOWYCH I KORYGOWANIE BŁĘDÓW” (1.01.2023/2.03.2022)	<p>Zmiany do MSR 1 zawierają wytyczne dotyczące stosowania pojęcia istotności w zakresie ujawnień dotyczących zasad rachunkowości. Zamiast znaczących zasad rachunkowości zmiany wprowadzają wymóg ujawniania istotnych informacji o polityce rachunkowości, wraz z wyjaśnieniami i przykładami w jaki sposób jednostka może zidentyfikować istotne informacje dotyczące zasad rachunkowości.</p> <p>Zmiany do MSR 8 wprowadzają nową definicję szacunków księgowych. Zgodnie z nową definicją szacunki księgowe to kwoty pieniężne w sprawozdaniach finansowych, które są objęte niepewnością wyceny. Wprowadzenie definicji szacunków księgowych oraz innych poprawek do MSR 8 ma na celu pomóc jednostkom odróżnić zmiany zasad rachunkowości od zmian w szacunkach księgowych.</p> <p>Zmiany te mają wpływ na zakres informacji prezentowanych w rocznych sprawozdaniach finansowych Banku za rok 2023. Szczegóły patrz nota „Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego”</p>

<p>ZMIANY DO MSR 1 – KLASYFIKACJA ZOBOWIĄZAŃ (1.01.2024/ 19.12.2023)</p>	<p>Zmiany dotyczą klasyfikacji zobowiązań w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do krótkoterminowych lub długoterminowych. Doprecyzowują one, że klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe powinna uwzględniać na datę klasyfikacji istnienie prolongaty zobowiązania bez względu na intencję podmiotu do skorzystania z niej na okres dłuższy niż 12 miesięcy oraz powinna uwzględniać spełnienie na dzień przeprowadzenia oceny warunków takiej prolongaty, jeżeli jest ona warunkowa.</p> <p>Bank nie posiada umów zawierających ww. zapisy, w związku z powyższym zmiana nie ma wpływu na Bank.</p>
<p>ZMIANY DO MSR 12 „PODATEK DOCHODOWY” (1.01.2023/11.08.2022)</p>	<p>Zmiany do MSR 12 wprowadzają wymóg ujęcia w sprawozdaniu finansowym aktywów i zobowiązań z tytułu różnic przejściowych także w przypadku transakcji innych niż połączenia jednostek gospodarczych, które w momencie początkowego ujęcia generują dodatnie i ujemne różnice przejściowe o identycznej wartości.</p> <p>Zmiana ma charakter prezentacyjny. Szczegóły patrz nota: „Podatek dochodowy”.</p>
<p>ZMIANY DO MSR 12 „PODATEK DOCHODOWY” (1.01.2023/ 8.11.2023)</p>	<p>Zmiany dotyczą jednostek, dla których zastosowanie mają regulacje podatkowe drugiego filaru OECD, tj. wprowadzenia globalnego minimalnego opodatkowania dla największych grup kapitałowych osiągających zyski w różnych jurysdykcjach podatkowych (dalej „Filar”). Zmiany wprowadzają m.in. wyjątek od wymogów MSR 12, zgodnie z którym jednostki nie ujmuje i nie ujawniają informacji na temat aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego, związanych z Filarem. Zastosowanie wyjątku musi zostać ujawnione przez jednostki.</p> <p>Ponadto, zmiany wprowadzają również m.in. wymóg odrębnego ujawniania bieżących obciążeń podatkowych związanych z Filarem.</p> <p>Przepisy w zakresie globalnego podatku minimalnego nie zostały jeszcze w Polsce zaimplementowane. Od 2024 roku będą obowiązywać w jurysdykcjach podatkowych, gdzie Bank prowadzi działalność w formie oddziałów zagranicznych (Niemcy, Czechy, Słowacja, Rumunia).</p> <p>Bank jest w trakcie szacowania przyszłego wpływu na jednostkowe sprawozdanie finansowe.</p>
<p>ZMIANY DO MSSF 16 „LEASING” (1.01.2024/ 20.11.2023)</p>	<p>Zmiany objaśniają, w jaki sposób sprzedawca-leasingobiorca powinien wyceniać transakcje sprzedaży i leasingu zwrotnego, które spełniają wymogi MSSF 15 dotyczące ujęcia składnika aktywów jako sprzedaż.</p> <p>Zmiany dotyczą przypadków gdy raty płatne w leasingu zwrotnym mają charakter zmienny, tj. inny niż w oparciu o stopę lub indeks.</p> <p>Zmiany nakładają na sprzedawcę-leasingobiorcę obowiązek wyceny zobowiązania leasingowego w taki sposób, aby różnice między faktycznymi kwotami zmiennymi zapłaconymi w ramach umowy, a kwotami ujętymi w początkowej wycenie zobowiązania ujmowane były bezpośrednio przez wynik finansowy.</p> <p>Do zmian obowiązuje podejście retrospektywne.</p> <p>W Banku na obecną chwilę nie występują transakcje sprzedaży i leasingu zwrotnego ze zmiennymi ratami leasingowymi innymi niż opartymi o stopę lub indeks, w związku z powyższym zmiana nie ma wpływu na Bank.</p>

* (w nawiasie oczekiwana data wejścia w życie w UE /data zatwierdzenia przez UE)

- **NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH, KTÓRE ZOSTAŁY OPUBLIKOWANE I NIE SĄ ZATWIERDZONE PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ**

STANDARDY I INTERPRETACJE*	OPIS ZMIAN I WPŁYWU
<p>ZMIANY DO MSR 7 „SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH”</p> <p>ORAZ ZMIANY DO MSSF 7 „INSTRUMENTY FINANSOWE: UJAWNIANIE INFORMACJI”</p> <p>(1.01.2024/ BRAK DANYCH)</p>	<p>Zmiany wprowadzają obowiązek dodatkowych ujawnień w zakresie umów faktoringu odwrotnego. Jednostki będą zobowiązane ujawniać w sprawozdaniach finansowych informacje umożliwiające użytkownikom sprawozdań finansowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenę, w jaki sposób powyższe umowy wpływają na zobowiązania i przepływy pieniężne jednostki oraz • zrozumienie wpływu powyższych umów na ekspozycję jednostki na ryzyko płynności oraz wpływu, w przypadku gdy umowy przestaną obowiązywać. <p>Ponadto, zmiany uzupełniają obecne wymogi MSSF poprzez dodanie do MSR 7 dodatkowych wymogów informacyjnych dotyczących m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • warunków umów faktoringu odwrotnego; • ujawnień na początek i koniec okresu sprawozdawczego wartości bilansowej powyższych zobowiązań, wartości zobowiązań zapłaconych, terminów płatności. <p>RMSR zdecydowała, że w większości przypadków jednostki mogą prezentować zagregowane informacje dotyczące powyższych kwestii.</p> <p>W Banku nie występują na chwilę obecną transakcje faktoringu odwrotnego dotyczące powyższych zmian, w związku z czym zmiana nie powinna mieć wpływu na Bank.</p>

*(w nawiasie oczekiwana data wejścia w życie w UE /data zatwierdzenia przez UE)

NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

15. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przychody i koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki, w tym premię i dyskonto z tytułu instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, a także przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym przychody i koszty odsetkowe od pochodnych instrumentów zabezpieczających. W przychodach i kosztach odsetkowych ujmowane są również rozliczane w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej opłaty i prowizje otrzymane i zapłacone, wchodzące w skład wyceny instrumentu finansowego, w tym koszty wynagrodzeń agentów i pośredników za sprzedaż instrumentu finansowego, koszty premii pracowników w części dotyczącej bezpośrednio sprzedaży produktów kredytowych.

Bank konsekwentnie stosuje metodę prezentacji łącznego wyniku netto z tytułu odsetek na instrumentach zabezpieczających dla wszystkich strategii zabezpieczających w linii „pochodne instrumenty zabezpieczające” w ramach pozycji „Wynik z tytułu odsetek” - dodatni łączny wynik odsetkowy danego okresu prezentowany jest w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”, a ujemny łączny wynik odsetkowy danego okresu prezentowany jest w pozycji „Koszty z tytułu odsetek”.

Przychody i koszty z tytułu odsetek ujmowane są z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem:

- aktywów finansowych POCl. Przychody odsetkowe od tych aktywów oblicza się od wartości bilansowej netto przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, skorygowanej o ryzyko kredytowe rozpoznane dla całego cyklu życia aktywa, przy czym kalkulacja przychodu odsetkowego dokonywana jest w oparciu o wartość bilansową netto skalkulowaną przy zastosowaniu relacji wartości netto i wartości brutto z poprzedniego miesiąca;

- składników aktywów finansowych niebędących aktywami POCl, które następnie stały się składnikami aktywów POCl. Przychody odsetkowe od tych aktywów oblicza się od wartości bilansowej netto przy zastosowaniu pierwotnej efektywnej stopy procentowej z momentu rozpoznania przesłanki utraty wartości tego aktywa, przy czym kalkulacja przychodu odsetkowego do fazy 3 dokonywana jest w oparciu o wartość bilansową netto skalkulowaną przy zastosowaniu relacji wartości netto i wartości brutto z poprzedniego miesiąca.

W przychodach odsetkowych ujmowany jest również:

- wpływ orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczącego prawa konsumenta do obniżenia kosztu kredytu w przypadku spłaty kredytu przed terminem poprzez pomniejszenie przychodów odsetkowych, w wartości-szacowanej różnicy pomiędzy nierozliczoną prowizją według efektywnej stopy procentowej na dzień przewidywanej wcześniejszej spłaty kredytu a prowizją, która byłaby rozliczana liniowo, zgodnie, z którą Bank dokonuje zwrotu prowizji. Oszacowanie opiera się na historycznych terminach przedpłat oraz ich prawdopodobieństwach,
- efekt ustawowych wakacji kredytowych wprowadzonych ustawą o finansowaniu społecznościami dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom, ujęty w drugiej połowie 2022 roku w korespondencji z wartością bilansową brutto kredytów hipotecznych udzielonych w PLN (nota „[Kredyty i pożyczki udzielone klientom](#)”),
- wpływ zmiany Ustawy z dnia 23 marca 2017 roku o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz. U. z 2020 roku poz. 1027 i 2320 oraz z 2022 roku poz. 872 i 1488), dotyczącej zwrotu dodatkowego kosztu hipotecznego związanego z oczekiwaniem na wpis hipoteki do księgi wieczystej, ponoszonego przez klienta do czasu dokonania wpisu hipoteki do księgi wieczystej poprzez pomniejszenie przychodów odsetkowych, jako wartość szacowanego zwrotu marży dla klientów skalkulowanej do daty wpisu hipoteki do księgi wieczystej.
- **PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU SPRZEDAŻY PRODUKTÓW UBEZPIECZENIOWYCH POWIĄZANYCH Z KREDYTAMI I POŻYCZKAMI**

Z uwagi na fakt, iż Bank oferuje produkty ubezpieczeniowe wraz z kredytami i pożyczkami i brak jest możliwości zakupu w Banku identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej produktu ubezpieczeniowego bez zakupu kredytu, pożyczki, opłaty uzyskiwane przez Bank z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych traktowane są jako integralna część wynagrodzenia z tytułu oferowanych instrumentów finansowych.

Otrzymane oraz należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych dla produktów bezpośrednio powiązanych z instrumentami finansowymi jest rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej i ujmowane w przychodzie odsetkowym oraz, w części odpowiadającej za wykonanie usługi pośrednictwa, jest ujmowane w przychodzie prowizyjnym w momencie sprzedaży produktu ubezpieczeniowego lub jego odnowienia.

Podział wynagrodzenia na część prowizyjną oraz odsetkową dokonywany jest w proporcji wartości godziwej instrumentu finansowego oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa w stosunku do sumy obu tych wartości zgodnie z modelem względnej wartości godziwej uwzględniającym szereg parametrów, w tym m.in. średnią efektywną stopę procentową instrumentu finansowego, średni kontraktowy i ekonomiczny (rzeczywisty) okres kredytowania lub leasingu, średnią wysokość składki ubezpieczeniowej, okres polisy ubezpieczeniowej, prowizję niezależnego agenta ubezpieczeniowego.

Wycena wartości godziwej instrumentu finansowego opiera się na podejściu dochodowym, opartym na przeliczeniu przyszłych przepływów pieniężnych na ich wartość bieżącą przy zastosowaniu stopy dyskonta, składającej się ze stopy wolnej od ryzyka ustalonej w odniesieniu do średniej z ostatniego roku kalendarzowego stopy rentowności obligacji skarbowych o 5-letnich i 10-letnich okresach zapadalności, premii z tytułu ryzyka ustalonej w odniesieniu do rocznych kosztów ryzyka kredytowego oraz pozostałej ponad premię za ryzyko kredytowe, odzwierciedlającej wszystkie inne czynniki, które uczestnicy rynku uwzględniłby w danych okolicznościach w wycenie do wartości godziwej.

Natomiast wycena wartości godziwej usługi pośrednictwa ubezpieczeniowego opiera się na podejściu rynkowym polegającym na wykorzystaniu cen i innych informacji generowanych przez identyczne lub porównywalne transakcje rynkowe.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych są rozliczane w analogiczny sposób do rozliczania przychodów, tj. jako element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego lub jednorazowo.

Bank dokonuje okresowego oszacowania kwoty wynagrodzenia, które będzie w przyszłości podlegało zwrotowi w związku z wcześniejszym zakończeniem umowy ubezpieczeniowej na podstawie danych historycznych dotyczących pobranych składek i dokonanych zwrotów. Rezerwa na przyszłe zwroty zgodnie z modelem względnej

wartości godziwej, alokowana jest do instrumentu finansowego i ujmowana jako pomniejszenie jego wartości bilansowej brutto oraz do usługi ubezpieczeniowej – ujmowana w pozycji rezerw.

Bank dokonuje weryfikacji prawidłowości przyjętych parametrów wykorzystywanych w modelu względnej wartości godziwej oraz wysokości współczynnika rezerwy na zwroty każdorazowo po powzięciu informacji o istotnych zmianach w tym zakresie, nie rzadziej niż raz w roku.

INFORMACJE FINANSOWE

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O CHARAKTERZE ZBLIŻONYM DO ODSETEK	2023	2022
Kredyty i inne należności od banków i Banku Centralnego ¹	1 905	1 401
Dłużne papiery wartościowe ² :	6 609	3 684
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2 198	1 497
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	4 371	2 158
wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	40	29
Kredyty i pożyczki udzielone klientom ²	20 372	13 410
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	18 882	12 004
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	982	883
wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	508	523
Zobowiązania wobec klientów (z wyłączeniem kredytów i pożyczek otrzymanych)	-	29
Razem	28 886	18 524
w tym: przychody z tytułu odsetek od instrumentów finansowych z utratą wartości	528	368
Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej od instrumentów finansowych wycenianych:		
według zamortyzowanego kosztu	22 985	14 931
do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	5 353	3 041
Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	548	552
Razem	28 886	18 524

¹ W pozycji kredyty i inne należności od banków Bank ujął na 31 grudnia 2023 roku przychody z tytułu odsetek od środków na rachunkach typu call (centralne rozliczenia za pośrednictwem clearing brokera) w wysokości 205 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku 297 milionów PLN) oraz przychody odsetkowe od środków na rachunku bieżącym w NBP w wysokości 762 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku 560 milionów PLN).

² Wzrost przychodów odsetkowych związany jest głównie z wyższym poziomem rynkowych stóp procentowych, wzrostem portfela papierów wartościowych oraz zmianą struktury średniego wolumenu portfela kredytowego (wzrost udziału kredytów gospodarczych oraz konsumpcyjnych kosztem udziału kredytów mieszkaniowych walutowych i złotych). W pozycji przychodów odsetkowych z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom w okresie 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2022 roku ujęto efekt ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (tzw. „wakacje kredytowe”) w wysokości 2 443 mln PLN (nota „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”).

KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK	2023	2022
Pochodne instrumenty zabezpieczające ¹	(3 404)	(3 142)
Zobowiązania wobec banków	(86)	(134)
Lokaty międzybankowe	-	(6)
Kredyty i pożyczki otrzymane	(39)	(198)
Leasing	(30)	(14)
Zobowiązania wobec klientów ²	(7 705)	(3 642)
Emisja papierów wartościowych	(180)	-
Zobowiązania podporządkowane	(227)	(164)
Razem	(11 671)	(7 300)

¹ Wzrost kosztów odsetkowych związanych z pochodnymi instrumentami zabezpieczającymi o 262 miliony PLN dotyczy głównie transakcji IRS (płatności realizowane po zmiennej stopie przewyższają otrzymywane po stałej stopie).

² Wzrost kosztów o 4 063 miliony PLN wynika głównie ze wzrostem średniego oprocentowania depozytów związanego z podwyżkami stóp procentowych w PLN po decyzjach RPP oraz ze zmian w strukturze terminowej polegających na wzroście udziału wyżej oprocentowanych depozytów terminowych.

	31.12.2023	31.12.2022
Oprocentowanie środków na rachunku rezerwy obowiązkowej	5,75%	6,75%

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunkach rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej.

16. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przychody z tytułu prowizji i opłat niepodlegających rozliczeniu metodą efektywnej stopy procentowej ujmuje się w taki sposób, aby odzwierciedlić przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta w kwocie, która odzwierciedla wynagrodzenie, do którego – zgodnie z oczekiwaniem Banku – będzie uprawniony w zamian za te dobra lub usługi, zgodnie z pięciostopniowym modelem ujmowania przychodów.

Do przychodów prowizyjnych zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane przez Bank za wykonanie czynności niezwiązanych bezpośrednio z powstaniem składnika aktywów finansowych, a także rozliczane liniowo opłaty za świadczenie usług przez Bank. Do przychodów prowizyjnych zalicza się także opłaty i prowizje rozliczane w czasie metodą liniową, otrzymane od udzielonych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej.

Dla każdego zobowiązania do wykonania świadczenia Bank ustala w momencie zawarcia umowy czy będzie spełniać zobowiązanie do wykonania świadczenia w miarę upływu czasu czy też spełni je w określonym momencie.

Zasady rachunkowości dotyczące ujęcia przychodów prowizyjnych z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami i pożyczkami opisane zostały w nocie „[Przychody i koszty z tytułu odsetek](#)”.

W pozycji przychody z tytułu prowizji ujmowana jest również marża kursowa uwzględniona w kursach walut oferowanych klientom Banku w ramach świadczenia usług kupna/sprzedaży walut obcych w linii „marże na transakcjach wymiany walut”. Marża kursowa w transakcjach klientowskich jest kalkulowana jako różnica pomiędzy kursem, po którym transakcja wymiany walut została zrealizowana (kurs kupna/sprzedaży z tabeli kursów banku, kurs negocjowany, kurs z tabeli C NBP) a uśrednionym kursem kupna i sprzedaży z dnia bieżącego z tabeli kursów banku, z wyjątkiem transakcji kantorowych oraz transakcji natychmiastowej wymiany walut, dla których marża kursowa jest kalkulowana jako różnica między kursem domknięcia pozycji walutowej a kursem transakcyjnym ustalonym przy zawieraniu transakcji.

INFORMACJE FINANSOWE

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	2023	2022
Kredyty i ubezpieczenia	1 032	965
udzielanie kredytów i pożyczek	803	758
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	229	207
Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska	370	407
obsługa funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	12	17
obsługa i sprzedaż produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	6	6
prowadzenie działalności maklerskiej	352	384
Karty	2 151	1 958
Marże na transakcjach wymiany walut	669	727
Rachunki bankowe i pozostałe	1 299	1 260
obsługa rachunków bankowych	945	951
operacje kasowe	100	82
obsługa masowych operacji zagranicznych	136	112
zlecenia klientowskie	54	63
usługi powiernicze	9	9
Inne ¹	55	43
Razem, w tym:	5 521	5 317
z tytułu przychodów od instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	5 416	5 208

DZIAŁALNOŚĆ POWIERNICZA

Bank jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz Rejestru Papierów Wartościowych (NBP). Podmiot dominujący prowadzi rachunki papierów wartościowych oraz obsługuje transakcje na rynku krajowym i rynkach zagranicznych, świadczy usługi powiernictwa i pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych. Aktywa przechowywane przez Podmiot dominujący w ramach świadczenia usług powierniczych, ze względu na niespełnienie definicji składnika aktywów Podmiotu dominującego, nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym. Przychody z świadczenia tych usług ujmowane są w przychodach z tytułu prowizji, linia „usługi powiernicze”.

KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	2023	2022
Kredyty i ubezpieczenia	(109)	(88)
prowizje poniesione na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów	(30)	(22)
kontrola inwestycji budowlanych i wycena nieruchomości	(41)	(27)
opłaty na rzecz Biura Informacji Kredytowej	(23)	(22)
obsługa kredytów	(15)	(17)
Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska	(30)	(29)
Karty	(1 271)	(1 234)
Rachunki bankowe i pozostałe	(200)	(148)
usługi rozliczeniowe	(59)	(53)
prowizje za usługi operacyjne banków	(12)	(13)
wysyłka SMS	(55)	(50)
sprzedaż produktów bankowych	(1)	(1)
obsługa masowych operacji zagranicznych	(22)	(22)
Inne ¹	(51)	(9)
Razem	(1 610)	(1 499)

¹ W pozycji „inne” ujęto koszty z tytułu zawartej przez Bank 27 lutego 2023 roku umowy gwarancji (szczegóły patrz nota „Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane i udzielone”).

17. PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK ORAZ PROWIZJI I OPŁAT PO SEGMENTACH

ZASADY RACHUNKOWOŚCI: „Przychody i koszty z tytułu odsetek”, „Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat”

INFORMACJE FINANSOWE

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK WEDŁUG SEGMENTÓW	2023			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Razem
Kredyty i inne należności od banków i Banku Centralnego	-	1 143	762	1 905
Dłużne papiery wartościowe	-	4 377	2 232	6 609
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	14 339	6 033	-	20 372
Razem	14 339	11 553	2 994	28 886

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK WEDŁUG SEGMENTÓW	2022			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Razem
Kredyty i inne należności od banków i Banku Centralnego	-	841	560	1 401
Dłużne papiery wartościowe	-	2 019	1 665	3 684
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	9 349	4 061	-	13 410
Zobowiązania wobec klientów (z wyłączeniem kredytów i pożyczek otrzymanych)	-	29	-	29
Razem	9 349	6 950	2 225	18 524

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT WEDŁUG SEGMENTÓW	2023			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Razem
Kredyty i ubezpieczenia	691	341	-	1 032
udzielanie kredytów i pożyczek	462	341	-	803
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	229	-	-	229
Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska	249	121	-	370
obsługa funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	6	6	-	12
obsługa i sprzedaż produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	6	-	-	6
prowadzenie działalności maklerskiej	237	115	-	352
Karty	2 118	33	-	2 151
Marże na transakcjach wymiany walut	489	180	-	669
Rachunki bankowe i pozostałe	994	305	-	1 299
obsługa rachunków bankowych	797	148	-	945
operacje kasowe	52	48	-	100
obsługa masowych operacji zagranicznych	86	50	-	136
zlecenia klientowskie	16	38	-	54
usługi powiernicze	-	9	-	9
inne	43	12	-	55
Razem	4 541	980	-	5 521

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT WEDŁUG SEGMENTÓW	2022			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Razem
Kredyty i ubezpieczenia	673	292	-	965
udzielanie kredytów i pożyczek	466	292	-	758
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	207	-	-	207
Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska	283	124	-	407
obsługa funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	9	8	-	17
obsługa i sprzedaż produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	6	-	-	6
prowadzenie działalności maklerskiej	268	116	-	384
Karty	1 906	52	-	1 958
Marże na transakcjach wymiany walut	521	206	-	727
Rachunki bankowe i pozostałe	970	290	-	1 260
obsługa rachunków bankowych	801	150	-	951
operacje kasowe	37	45	-	82
obsługa masowych operacji zagranicznych	69	43	-	112
zlecenia klientowskie	27	36	-	63
usługi powiernicze	-	9	-	9
Inne	36	7	-	43
Razem	4 353	964	-	5 317

18. PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania, jeżeli Bank jest uprawniony do otrzymania dywidendy.

INFORMACJE FINANSOWE

PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	2023	2022
od jednostek zależnych	611	423
od jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	57	52
od aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	2	1
od instrumentów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	13	12
Razem	683	488

19. WYNIK NA OPERACJACH FINANSOWYCH

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Wynik na operacjach finansowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej. W pozycji ujmowana jest również część nieefektywna zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych dla strategii zabezpieczających, w których instrumentem zabezpieczającym są kontrakty IRS, a także zyski i straty na instrumencie zabezpieczającym oraz na pozycji zabezpieczanej związane z zabezpieczaniem ryzykiem (zabezpieczenie wartości godziwej).

NOTY POWIĄZANE: [Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne](#)”, [„Papiery wartościowe”](#), [„Kredyty i pożyczki udzielone klientom”](#).

INFORMACJE FINANSOWE

WYNIK NA OPERACJACH FINANSOWYCH	2023	2022
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	76	399
Instrumenty pochodne ¹	55	399
Instrumenty kapitałowe	4	(2)
Dłużne papiery wartościowe	16	2
Inne	1	-
Instrumenty finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	46	(26)
Instrumenty kapitałowe	81	13
Dłużne papiery wartościowe	12	6
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(47)	(45)
Rachunkowość zabezpieczeń	(10)	(17)
Razem	112	356

¹ W tym z tytułu: opcji na akcje i indeksy giełdowe 86 milionów PLN (w 2022 roku - 212 milionów PLN) oraz IRS: 66 milionów PLN (w 2022 roku - 145 milionów PLN).

20. WYNIK Z POZYCJI WYMIANY

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane, wynikające z wyceny aktywów i zobowiązań walutowych oraz z wyceny do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap, CIRS oraz opcje walutowe). W pozycji tej ujmowana jest również część nieefektywna zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych dla strategii zabezpieczających, w których instrumentem zabezpieczającym są kontrakty CIRS (szczegóły patrz nota „[Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne](#)”).

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla kredytów, pożyczek i innych należności wyrażonych w walutach obcych, które są tworzone w złotych, podlegają aktualizacji wraz ze zmianą wartości wyceny aktywów walutowych, na które są tworzone. Efekt tej aktualizacji wynikający z różnic kursowych ujmowany jest w wyniku z pozycji wymiany.

INFORMACJE FINANSOWE

Wzrost wyniku z pozycji wymiany dotyczy głównie poprawy wyniku na walutowych instrumentach pochodnych.

	2023	2022
Wynik z pozycji wymiany	81	(108)

21. ZYSKI LUB STRATY Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

ZASADY RACHUNKOWOŚCI: Zaprzestanie ujmowania instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite oraz według zamortyzowanego kosztu dotyczy najczęściej przypadków ich sprzedaży lub modyfikacji istotnej „[Modyfikacje - zmiana kontraktowych przepływów pieniężnych](#)”.

NOTY POWIĄZANE: „[Sprawozdanie z całkowitych dochodów](#)”

INFORMACJE FINANSOWE

ZYSKI LUB STRATY Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	2023	2022
wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	30	(24)
wycenianych według zamortyzowanego kosztu	22	13
Razem	52	(11)

22. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Do pozostałych przychodów operacyjnych zalicza się przychody niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie zyski ze sprzedaży/likwidacji składników rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i aktywów do zbycia, odzyskanych należności nieściągalnych, otrzymanych odszkodowań, kar, grzywien oraz przychodów z tytułu dzierżawy/najmu nieruchomości. W pozostałych przychodach ujmowane są również rozwiązania rezerw na sprawy sporne z wyłączeniem spraw spornych dotyczących kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych oraz przychody związane z wyceną i sprzedażą uprawnień do emisji CO₂.

Pozostałe koszty operacyjne obejmują głównie koszty utworzenia rezerwy na zwroty kosztów dla klientów z tytułu dokonanych przedterminowych spłat kredytów konsumenckich i hipotecznych przed wyrokiem TSUE (nota „Rezerwy”), straty ze sprzedaży/likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i aktywów przejętych za długi oraz koszty przekazanych darowizn.

W pozostałych kosztach operacyjnych ujmowane są również utworzenia rezerw na sprawy sporne z wyłączeniem spraw spornych dotyczących kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych oraz koszty związane z wyceną i sprzedażą uprawnień do emisji CO₂.

Bank zawiera transakcje kupna i sprzedaży kontraktów commodity forward na uprawnienia do emisji CO₂. Wynik z wyceny do wartości godziwej oraz wynik z realizacji tych transakcji pochodnych są prezentowane w wyniku z operacji finansowych. Kontrakty te są rozliczane poprzez fizyczną dostawę towaru, tj. przeniesienie uprawnień do emisji CO₂ pomiędzy rachunkiem zbywcy a rachunkiem nabywcy w Rejestrze Unii w zamian za świadczenie pieniężne. Nabyte przez Bank uprawnienia do emisji CO₂, jako towar handlowy przeznaczony do dalszej sprzedaży, są zaliczane do zapasów i podlegają wycenie do wartości godziwej. Wynik z wyceny tych aktywów pomiędzy datą nabycia a datą sprzedaży oraz wynik z ich sprzedaży są ujmowane w pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych.

INFORMACJE FINANSOWE

POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	2023	2022
Zyski ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	17	17
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	12	15
Przychody uboczne	32	33
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	7	1
Rozwiązanie rezerwy na przyszłe płatności	4	-
Rozwiązanie rezerwy na sprawy sporne z wyłączeniem spraw spornych dotyczących spłaconych kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	3	3
Przychody z tytułu sprzedaży uprawnień do emisji CO ₂	17	43
Inne ¹	65	76
Razem	157	188

¹ w tym przychody z tytułu sprzedaży monet na cele kolekcjonerskie w wysokości 4 miliony PLN (w 2022 roku 10 milionów PLN).

POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	2023	2022
Straty na sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(3)	(3)
Przekazane odszkodowania, kary i grzywny	(5)	(1)
Koszty przekazanych darowizn	(27)	(51)
Koszty uboczne	(19)	(15)
Utworzenie rezerwy na potencjalny zwrot klientom prowizji i opłat	-	(13)
Utworzenie rezerwy na przyszłe płatności	(1)	(2)
Utworzenie rezerwy na sprawy sporne z wyłączeniem spraw spornych dotyczących spłaconych kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	(15)	(7)
Koszty z tytułu sprzedaży uprawnień do emisji CO ₂	(44)	(25)
Inne ¹	(94)	(38)
Razem	(208)	(155)

¹ w tym koszty usług zewnętrznych ponoszone w związku z dochodzeniem wierzytelności w wysokości 26 milionów PLN (w 2022 roku – 20 milionów PLN), koszty procesu, w tym koszty zastępstwa procesowego, zwracane kredytobiorcom z tytułu ugód dotyczących kredytów udzielonych w CHF w wysokości 29 milionów PLN (w 2022 roku – 0 miliona PLN).

23. WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe są ujmowane w sprawozdaniu finansowym w następujący sposób:

- Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu: odpis pomniejsza wartość bilansową brutto aktywa finansowego (skorygowaną o korektę wartości bilansowej brutto z tytułu ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych, ustawowych wakacji kredytowych i z tytułu potencjalnych zwrotów kosztów dla klientów z tytułu przewidywanej przedterminowej spłaty kredytów konsumenckich i hipotecznych); zmiany wysokości odpisów odnoszone są do rachunku zysków i strat;
- Zobowiązania pozabilansowe o charakterze finansowym oraz gwarancje finansowe: odpis prezentowany jest jako rezerwa po stronie zobowiązań; zmiany wysokości rezerw odnoszone są do rachunku zysków i strat;
- Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite: wartość bilansowa aktywa ujętego w wartości godziwej nie jest dodatkowo pomniejszana o wysokość odpisów; zmiana wyceny jest każdorazowo rozdzielana jednak na komponent związany z utratą wartości – ujmowany w rachunku wyników i komponent związany z pozostałymi zmianami wyceny do wartości godziwej – ujmowany w innych dochodach całkowitych;

SZACUNKI I OSĄDY:

Bank przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Bank ocenia czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmierzania zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one nastąpią, są poddawane regularnym przeglądom.

• POMIAR I OCENA RYZYKA KREDYTOWEGO: OCZEKIWANE STRATY OCZEKIWANE KREDYTOWE

W obszarze utraty wartości Bank opiera się na koncepcji strat oczekiwanych.

Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, obejmujących:

- dłużne instrumenty finansowe obejmujące zaangażowania o charakterze kredytowym oraz papiery wartościowe,
- inne aktywa finansowe,
- zobowiązania pozabilansowe finansowe oraz gwarancyjne.

Utrata wartości jest mierzona jako 12 miesięczne albo dożywotnie oczekiwane straty kredytowe dla danego aktywa finansowego.

Horyzont pomiaru oczekiwanej straty zależy od tego, czy od momentu początkowego ujęcia aktywa nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego. Ze względu na to kryterium aktywa finansowe alokowane są do 3 faz (ang. stage):

- **FAZA 1** – ekspozycje, dla których ryzyko kredytowe nie jest istotnie wyższe niż na moment początkowego ujęcia i nie rozpoznaje się w odniesieniu do nich przesłanek utraty wartości,
- **FAZA 2** – ekspozycje których ryzyko kredytowe jest istotnie wyższe od poziomu ryzyka kredytowego na moment początkowego ujęcia ekspozycji, ale nie rozpoznaje się w odniesieniu do nich przesłanki utraty wartości,
- **FAZA 3** – aktywa w odniesieniu do których rozpoznaje się przesłankę utraty wartości (w tym aktywa udzielone lub zakupione z rozpoznaną przesłanką utraty wartości).
- **ISTOTNY WZROST RYZYKA KREDYTOWEGO**

Istotny wzrost ryzyka kredytowego określa się z uwzględnieniem poziomu prawdopodobieństwa niewypłacalności oraz jego zmian w stosunku do poziomu z momentu początkowego ujęcia kredytu.

- **EKSPOZYCJE HIPOTECZNE ORAZ POZOSTAŁE EKSPOZYCJE DETALICZNE**

W celu oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego dla ekspozycji hipotecznych oraz pozostałych ekspozycji detalicznych Bank stosuje model oparty na kalkulacji marginalnego PD, czyli prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w określonym miesiącu. Prawdopodobieństwo to uzależnione zostało od czasu, który upłynął od momentu uruchomienia ekspozycji. Dzięki temu możliwe jest odwzorowanie charakterystycznego dla ekspozycji wobec osób fizycznych zróżnicowania jakości kredytowej w czasie życia ekspozycji. Krzywe marginalnego PD wyznaczone zostały na podstawie danych historycznych na poziomie homogenicznych portfeli, wydzielonych z uwzględnieniem m.in. rodzaju produktu, roku udzielenia, waluty kredytu oraz jakości kredytowej na moment udzielenia. Indywidualne przypisanie marginalnego PD do poszczególnych ekspozycji uzyskiwane jest poprzez skalowanie krzywej wyznaczonej na poziomie portfela do indywidualnej oceny ekspozycji/klienta uzyskiwanej z modeli aplikacyjnych (wykorzystujących dane z wniosków kredytowych) oraz behawioralnych. Bank identyfikuje przesłankę istotnego wzrostu ryzyka kredytowego dla danej ekspozycji w oparciu o porównanie indywidualnych krzywych prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w horyzoncie trwania ekspozycji na datę początkowego ujęcia oraz na datę raportową. Dla każdej daty raportowej porównywane są tylko te części oryginalnej i obecnej krzywej prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, które odpowiadają okresowi począwszy od daty raportowej do zapadalności ekspozycji. Porównanie opiera się na wartościach średniego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w horyzoncie życia kredytu w analizowanym okresie korygowanego o bieżące oraz prognozowane wskaźniki makroekonomiczne.

Rezultat tego porównania, określanym mianem statystyki α , odnoszony jest do wartości progowej, powyżej której wzrost ryzyka kredytowego uznaje się za istotny. Wartość progowa ustalana jest w oparciu o historyczne powiązania pomiędzy wartościami statystyki α , a wystąpieniem stanu niewykonania zobowiązania (default). W procesie tym minimalizuje się prawdopodobieństwo:

- zaklasyfikowania do zbioru ekspozycji kredytowych ze znaczącym wzrostem poziomu ryzyka kredytowego (na podstawie statystyki) ekspozycji kredytowej, w przypadku której w badanym okresie nie wystąpiło zdarzenie niewykonania zobowiązania (błąd typu I);
- niezaklasyfikowania do zbioru ekspozycji kredytowych ze znaczącym wzrostem poziomu ryzyka kredytowego (na podstawie statystyki) ekspozycji kredytowej, w przypadku której w badanym okresie wystąpiło zdarzenie niewykonania zobowiązania (błąd typu II).

Według danych obowiązujących na koniec 2023 roku przesłanką istotnego pogorszenia jakości kredytowej jest co najmniej 2,5-krotny wzrost parametru PD w porównaniu do wartości na moment rozpoznania w księgach Banku w przypadku wszystkich ekspozycji.

W odniesieniu do ekspozycji kredytowych, w przypadku których aktualne ryzyko niewypłacalności nie przekracza poziomu uwzględnionego w cenie udzielonego finansowania, wyniki porównania krzywych prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania na datę początkowego ujęcia oraz na datę raportową nie stanowią o rozpoznaniu znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego.

- **EKSPOZYCJE KLIENTÓW INSTYTUCJONALNYCH**

W celu oceny znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego dla klientów instytucjonalnych Bank stosuje model oparty na łańcuchach Markowa. Na podstawie danych historycznych konstruowane są macierze prawdopodobieństw migracji klientów pomiędzy poszczególnymi klasami ryzyka określonymi na podstawie modeli ratingowych oraz scoringowych Banku. Migracje te wyznaczone są w obrębie homogenicznych portfeli, wydzielonych z uwzględnieniem m.in. metodyki oceny klienta oraz segmentu klienta.

W dacie początkowego ujęcia ekspozycji kredytowej ustala się indywidualną dla każdej klasy ryzyka oraz portfela najwyższą akceptowalną wartość prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, której przekroczenie identyfikowane jest jako istotny wzrost ryzyka kredytowego. Wartość ta wyznaczana jest na podstawie średniego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania dla gorszych klas ryzyka niż klasa ryzyka z daty początkowego ujęcia ekspozycji kredytowej, ważonego prawdopodobieństwem przejścia do tych klas ryzyka w danym horyzoncie czasowym.

Według danych obowiązujących na koniec 2023 roku minimalne wartości pogorszenia klasy ryzyka będącego przesłanką istotnego wzrostu ryzyka kredytowego w relacji do aktualnej klasy ryzyka prezentowały się następująco:

Klasy ryzyka	Zakres PD	Minimalny zakres pogorszenia klasy ryzyka będący przesłanką istotnego ryzyka wzrostu ryzyka kredytowego ¹
A-B	0,0 – 0,90%	2 klasy
C	0,90 – 1,78%	2 klasy
D	1,78 – 3,55%	2 klasy
E	3,55-7,07%	2 klasy
F	7,07-14,07%	1 klasa
G	14,07-99,99%	nie dotyczy ²

¹ wartości uśrednione (zakresy ustalane osobno na homogenicznych grupach klientów)

² pogorszenie klasy ryzyka jest bezpośrednią przesłanką utraty wartości

W celu identyfikacji pozostałych przesłanek istotnego wzrostu ryzyka kredytowego Bank wykorzystuje pełną dostępną informację jakościową i ilościową, w tym:

- oznaczenie ekspozycji kredytowej statusem POCI bez przesłanki utraty wartości,
- działania restrukturyzacyjne wprowadzające dla dłużnika udogodnienia wymuszone jego trudną sytuacją finansową (ang. forbearance),
- opóźnienie w spłacie materialnie istotnej kwoty kapitału lub odsetek lub opłat (rozumianej jako kwota przekraczająca 400 zł w przypadku ekspozycji detalicznych albo 2000 zł w przypadku pozostałych ekspozycji kredytowych oraz 1% w odniesieniu do całkowitego łącznego kredytowego zaangażowania bilansowego dłużnika w Banku oraz pozostałych podmiotach Grupy Kapitałowej Banku) dłuższe niż 30 dni,
- zidentyfikowane sygnały wczesnego ostrzegania w ramach procesu monitoringu świadczące o istotnym wzroście ryzyka kredytowego (w tym zmiany zabezpieczenia, modyfikacji warunków umowy z klientem, w szczególności w zakresie harmonogramu wykorzystania lub spłaty kredytu, ograniczania zaangażowania Banku wobec klienta),
- istotne podwyższenie wskaźnika LTV,
- kwarantanna w Fazie 2 ekspozycji, dla których w ciągu minionych 3 miesięcy ustala przesłanka utraty wartości,
- złożenie wniosku o upadłość konsumencką przez któregokolwiek z współkredytobiorców,
- transfer ekspozycji kredytowej do zarządzania na zasadach ogólnych przez jednostki restrukturyzacyjno-windykacyjne Banku,
- korzystanie przez kredytobiorcę kredytu hipotecznego z ustawowego wsparcia w spłacie kredytu.

- **KREDYTY Z UTRATĄ WARTOŚCI I DEFINICJA NIWYKONANIA ZOBOWIĄZANIA**

Przesłanką utraty wartości ekspozycji kredytowej jest w szczególności:

- opóźnienie w spłacie materialnie istotnej kwoty kapitału lub odsetek lub opłat dłuższe (rozumianej jako kwota przekraczająca 400 zł w przypadku ekspozycji detalicznych albo 2000 zł w przypadku pozostałych ekspozycji kredytowych oraz 1% w odniesieniu do całkowitego łącznego kredytowego zaangażowania bilansowego dłużnika w Banku oraz pozostałych podmiotach Grupy Kapitałowej Banku) niż 90 dni,
- pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika lub zagrożenie realizacji finansowanego projektu inwestycyjnego, wyrażające się zaklasyfikowaniem do klasy ratingowej lub klasy ryzyka wskazującej na istotne zagrożenie dla spłaty zadłużenia (rating H),
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności wymuszone względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z trudności finansowych klienta (do czasu uznania wierzytelności za uzdrowioną),
- wnioskowanie o ogłoszenie upadłości dłużnika, postawienie go w stan likwidacji lub wszczęcie wobec niego postępowania egzekucyjnego,
- ogłoszenie upadłości konsumenckiej przez któregokolwiek z współkredytobiorców,
- informacja o śmierci wszystkich kredytobiorców, będących osobami fizycznymi lub przedsiębiorcami prowadzącymi działalność gospodarczą w formie jednoosobowej działalności gospodarczej albo spółki cywilnej (nie dotyczy sytuacji gdy działalność gospodarcza przedsiębiorcy jest kontynuowana przez zarządcę sukcesyjnego),
- wystąpienie innych zdarzeń wskazujących na brak możliwości spłacenia przez dłużnika w całości zobowiązania wynikającego z umowy.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych nr 575/2013 (rozporządzenie CRR) Bank definiuje **STAN NIWYKONANIA ZOBOWIĄZANIA (ANG. DEFAULT)** jeżeli ocenia, że dłużnik nie jest w stanie spłacić zobowiązania kredytowego bez sięgania do realizacji zabezpieczeń lub materialne przeterminowanie ekspozycji przekracza 90 dni. Przesłanki stanu niewykonania zobowiązania są tożsame z przesłankami utraty wartości ekspozycji.

Zarówno proces oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, jak i proces kalkulacji straty oczekiwanej realizowany jest w trybie miesięcznym na poziomie indywidualnej ekspozycji. Wykorzystuje się w nim dedykowane środowisko obliczeniowe umożliwiające dystrybucję wyników do jednostek wewnętrznych Banku.

Bank wyodrębnił **PORTFEL AKTYWÓW FINANSOWYCH O NISKIM RYZYKU KREDYTOWYM**, klasyfikując do niego instrumenty finansowe, dla których średnia długoterminowa stopa niewypłacalności nie przekracza prawdopodobieństwa niewypłacalności ustalonego przez agencję ratingową dla najgorszej klasy ratingu inwestycyjnego. Do portfela tego zalicza w szczególności ekspozycje wobec banków, rządów, jednostek samorządu terytorialnego oraz wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych.

- **OBLICZANIE OCZEKIWANEJ STRATY KREDYTOWEJ**

Model kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej oparty jest na zastosowaniu szczegółowej segmentacji portfela kredytowego uwzględniającej następujące charakterystyki na poziomie produktu oraz klienta:

- rodzaj produktu kredytowego,
- waluta produktu,
- rok udzielenia,
- ocena ryzyka niewypłacalności klienta,
- segment biznesowy klienta,
- metoda oceny ryzyka klienta.

W celu obliczenia oczekiwanej straty kredytowej Bank stosuje metodę zindywidualizowaną oraz metodę portfelową.

METODA ZINDYWIDUALIZOWANA jest stosowana w przypadku identyfikacji przesłanki utraty wartości ekspozycji znaczących indywidualnie. Oczekiwaną stratę kredytową z ekspozycji ustala się jako różnicę pomiędzy jej wartością bilansową brutto (w przypadku pozabilansowej ekspozycji kredytowej - wartością jej równoważnika bilansowego), a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych, ustalonych z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy i zarządzania ekspozycją kredytową ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji.

METODA PORTFELOWA jest stosowana dla ekspozycji, które nie są indywidualnie znaczące oraz w przypadku braku identyfikacji przesłanki utraty wartości.

W metodzie portfelowej strata oczekiwana wyznaczana jest jako iloczyn parametrów ryzyka kredytowego: prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), poziomu straty w momencie niewykonania zobowiązania (LGD) oraz wartości ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (EAD), przy czym każdy z powyższych parametrów ma postać wektora o wymiarze liczby miesięcy pokrywających horyzont szacowania straty kredytowej.

W odniesieniu do ekspozycji detalicznych bez harmonogramu spłat Bank wyznacza ten horyzont w oparciu o dane behawioralne na podstawie historycznych obserwacji. Strata oczekiwana zarówno w całym okresie trwania ekspozycji, jak i w okresie 12 miesięcy jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach zdyskontowanych efektywną stopą procentową. W celu wyznaczenia wartości aktywa na moment niewykonania zobowiązania w danym okresie Bank koryguje parametr określający wielkość ekspozycji na moment niewykonania zobowiązania o przyszłe spłaty wynikające z harmonogramu oraz potencjalne nadpłaty i niedopłaty.

W obliczeniach oczekiwanych strat kredytowych uwzględnia się szacunki dotyczące przyszłych **WARUNKÓW MAKROEKONOMICZNYCH**. W zakresie analizy portfelowej, wpływ **SCENARIUSZY MAKROEKONOMICZNYCH** jest uwzględniany w wysokości poszczególnych parametrów ryzyka. Metodyka kalkulacji parametrów ryzyka obejmuje badanie zależności wysokości tych parametrów od warunków makroekonomicznych w oparciu o dane historyczne. Na potrzeby kalkulacji straty oczekiwanej wykorzystuje się trzy scenariusze makroekonomiczne opracowane na podstawie własnych prognoz:

- bazowy z prawdopodobieństwem 75%
- oraz dwa scenariusze alternatywne, z prawdopodobieństwem odpowiednio 20% oraz 5%.

Zakres prognozowanych wskaźników obejmuje:

- wskaźnik dynamiki PKB,
- stopę bezrobocia,
- stopę WIBOR 3M,
- stopę SARON 3M,
- kurs CHF/PLN,
- indeks cen nieruchomości,
- oraz stopę referencyjną NBP.

Ostateczna strata oczekiwana jest średnią ważoną prawdopodobieństwem scenariuszy ze strat oczekiwanych odpowiadających poszczególnym scenariuszom.

Bank zapewnia zgodność scenariuszy makroekonomicznych stosowanych na potrzeby kalkulacji parametrów ryzyka ze scenariuszami makroekonomicznymi wykorzystywanymi w procesach budżetowania ryzyka kredytowego.

SCENARIUSZ BAZOWY opiera się na bazowych prognozach makroekonomicznych. Prognozy są przygotowywane na podstawie modeli ilościowych przy uwzględnieniu korekt z tytułu występowania zdarzeń jednorazowych.

SCENARIUSZE SKRAJNE dotyczą przypadków tzw. szoku wewnętrznego, w związku z czym tzw. zmienne zewnętrzne (stopy procentowe za granicą) nie ulegają zmianie względem scenariusza bazowego. Scenariusze skrajne opracowywane są na podstawie analizy statystycznej i ekonometrycznej, tj. nie odzwierciedlają podlegających opisowi zdarzeń, ale prognozowaną ścieżkę. Identyfikowane są dwa scenariusze: optymistyczny i pesymistyczny.

Udział scenariuszy dla ścieżki PKB (**WSKAŹNIK DYNAMIKI PKB**), który mieści się między scenariuszem optymistycznym i pesymistycznym określony jest jako prawdopodobieństwo scenariusza bazowego. Przyjmując takie założenie prognozowana jest dynamika PKB przy założeniu zmiennego w czasie potencjalnego tempa wzrostu polskiej gospodarki obliczanego przy wykorzystaniu danych kwartalnych dostarczanych przez Główny Urząd Statystyczny.

Po wyznaczeniu skrajnych ścieżek dynamiki PKB estymowane są wartości innych zmiennych makroekonomicznych wykorzystywanych w scenariuszach (stopa bezrobocia, indeks cen nieruchomości).

STOPA BEZROBOCIA obliczana jest na podstawie wyznaczonej ilościowo zależności od różnicy między dynamiką PKB, a potencjalnym tempem wzrostu gospodarczego. Wynik podlega korekcie ze względu na zachodzące w polskiej gospodarce istotne zmiany strukturalne, których nie obejmuje model ilościowy, w szczególności:

- starzenia się polskiego społeczeństwa (i pojawienia się niezaspokojonego popytu na pracę, co ograniczać będzie skalę wzrostu stopy bezrobocia w sytuacji spowolnienia wzrostu gospodarczego),
- osiągnięcia przez polski rynek pracy stanu bliskiego pełnemu zatrudnieniu (ze względu na ograniczenia podażowe przestrzeń do dalszego spadku stopy bezrobocia jest coraz mniejsza),
- napływu migrantów (tylko częściowo uwzględnionego w oficjalnych statystykach).

Poziom **INDEKSU CEN NIERUCHOMOŚCI** wyznaczany jest na podstawie zmian PKB przy uwzględnieniu uwarunkowań podażowych i popytowych na rynku w oparciu o dane i trendy prezentowane przez NBP w ramach publikacji „Informacja o cenach mieszkań i sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce” oraz własne analizy Banku.

Prognozy dla **STAWEK** depozytowych opracowywane są głównie w oparciu o założenia dotyczące kształtowania się stóp procentowych banków centralnych.

KURS CHF/PLN jest kursem krzyżowym kursów EUR/PLN i EUR/CHF. Jego prognozy są kombinacją prognoz tych dwóch kursów. Prognozy EUR/PLN i EUR/CHF są przygotowywane w oparciu o analizę makroekonomiczną (bieżącą i historyczną) bazującą na metodach ekonometrycznych, a także w oparciu o analizę techniczną rynków finansowych.

W 2023 roku w modelu makroekonomicznym uwzględniono czynniki, które mają odzwierciedlić bieżące wydarzenia w kraju i na świecie - wpływ bieżącej sytuacji makroekonomicznej (wysoka inflacja) na zdolność do regulowania zobowiązań przez klientów, jak również wpływ inwazji Rosji na Ukrainę na ceny paliw a w konsekwencji na kondycję przedsiębiorstw. Dodatkowe czynniki w modelu obejmują:

- uwzględnienie wysokiego poziomu stóp procentowych na jakość portfela kredytowego oraz wzrostu cen energii na kondycję przedsiębiorstw, wykorzystując obserwowaną historycznie zależność jakości portfela od poziomu stóp procentowych i cen energii,
- uwzględnienie zmienności kursu walutowego na jakość portfela kredytów mieszkaniowych walutowych, w wyniku eskalacji działań wojennych na Ukrainie.

Dodatkowo ze względu na istotny napływ uchodźców po inwazji Rosji na Ukrainę oraz niewiadomą co do jego wpływu na rynek pracy w modelu we wszystkich portfelach nie uwzględnia się spadku bezrobocia jako czynnika poprawiającego jakość portfela kredytowego.

Stosowane podejście do wpływu prognoz makroekonomicznych na parametry ryzyka opisuje sytuację jednocześnie we wszystkich gałęziach gospodarki i może nie uwzględniać wywołanych przez pandemię problemów poszczególnych branż, dlatego Bank przeprowadził dodatkowe analizy portfela kredytowego. Analizy te wykonane przez ekspertów ryzyka objęły przede wszystkim ocenę wpływu specyficznych warunków makroekonomicznych nieuwzględnionych w podejściu portfelowym i pozwoliły na identyfikację klientów i branż szczególnie dotkniętych obecną sytuacją gospodarczą. Dotyczy to w szczególności branży budowlanej, motoryzacyjnej, wynajmu powierzchni biurowych i handlowych, branży produkcji nawozów organicznych, a także branż charakteryzujących się wysoką energochłonnością. Ekspozycje z najwyższymi wartościami PD (rating na poziomie D lub gorszym), które należą do zidentyfikowanych branż oznaczono przesłanką „istotnego wzrostu ryzyka kredytowego” i które objęto podwyższonymi odpisami. W 2023 roku, w wyniku powyższych działań, Bank zwiększył odpisy na oczekiwane straty kredytowe o 272 miliony PLN, co stanowi ok. 16% wartości odpisów na całym portfelu kredytów gospodarczych klasyfikowanych do Fazy 2.

Poniższe tabele prezentują przyjęte prognozy głównych wskaźników makroekonomicznych wraz z przyjętymi dla nich prawdopodobieństwami realizacji.

scenariusz na 31.12.2023 prawdopodobieństwo	Bazowy			optymistyczny			pesymistyczny		
	75%			5%			20%		
	2024	2025	2026	2024	2025	2026	2024	2025	2026
Dynamika PKB r/r	3,9	3,8	3,2	9,4	8,8	4,7	(1,7)	(1,7)	1,3
Stopa bezrobocia	2,7	2,7	2,5	2,4	2,5	2,7	4,3	4,4	3,0
Indeks cen nieruchomości	107,7	115,4	118,3	115,1	130,7	134,0	100,6	101,6	104,2
WIBOR 3M (%)	5,6	5,0	3,7	6,6	5,7	3,9	4,3	2,5	2,8
CHF/PLN	4,4	4,1	3,9	4,1	3,8	3,6	5,1	4,9	4,5

scenariusz na 31.12.2022 prawdopodobieństwo	Bazowy			optymistyczny			pesymistyczny		
	75%			5%			20%		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Dynamika PKB r/r	(0,3)	2,8	2,9	5,2	8,2	6,2	(5,8)	(2,5)	(0,4)
Stopa bezrobocia	3,9	4,7	3,9	2,9	3,4	3,1	4,3	5,3	4,3
Indeks cen nieruchomości	97,0	96,1	98,2	103,9	110,8	114,9	90,6	83,1	83,6
WIBOR 3M (%)	6,8	5,8	4,6	7,3	6,1	4,7	6,2	4,6	3,8
CHF/PLN	4,6	4,2	4,1	4,4	4,1	4,0	5,1	5,3	4,9

Poniższa tabela prezentuje oszacowanie wrażliwości poziomu odpisów na oczekiwane straty na warunki makroekonomiczne, wyliczone jako zmiana poziomu odpisów na oczekiwane straty kredytowe dla ekspozycji bez utraty wartości w wyniku realizacji poszczególnych scenariuszy makroekonomicznych na 31 grudnia 2023 roku i na 31 grudnia 2022 roku.

szacunkowa zmiana poziomu odpisów na oczekiwane straty kredytowe dla ekspozycji bez utraty wartości na skutek realizacji poszczególnych scenariuszy makroekonomicznych	31.12.2023		31.12.2022	
	optymistyczny	pesymistyczny	optymistyczny	pesymistyczny
w milionach	(690)	614	(290)	527

Poniższa tabela prezentuje oszacowanie wrażliwości poziomu odpisów na oczekiwane straty na skutek realizacji scenariuszy pogorszenia lub poprawy parametrów ryzyka na 31 grudnia 2023 roku i na 31 grudnia 2022 roku.

SZACUNKOWA ZMIANA POZIOMU ODPISÓW NA SKUTEK REALIZACJI SCENARIUSZY POGORSZENIA BĄDŹ POPRAWY PARAMETRÓW RYZYKA, W TYM: ¹	scenariusz +10%	scenariusz (10%)	scenariusz +10%	scenariusz (10%)
	31.12.2023		31.12.2022	
Zmiany wartości bieżącej szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości ocenianych metodą zindywidualizowaną				
PAPIERY WARTOŚCIOWE	-	-	(37)	49
Faza 1	-	-	-	12
Faza 3	-	-	(37)	37
KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(71)	107	(92)	138
Faza 3	(71)	107	(92)	138
Zmiany prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania				
PAPIERY WARTOŚCIOWE	9	(9)	9	(9)
Faza 1	8	(8)	8	(8)
Faza 2	1	(1)	1	(1)
KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	233	(256)	201	(237)
Faza 1	116	(116)	101	(107)
Faza 2	117	(140)	100	(130)
Zmiany stóp odzysku				
PAPIERY WARTOŚCIOWE	(9)	9	(9)	9
Faza 1	(7)	7	(8)	8
Faza 2	(2)	2	(1)	1
KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(570)	571	(546)	546
Faza 1	(168)	168	(163)	163
Faza 2	(215)	215	(215)	216
Faza 3	(187)	188	(167)	167

¹ „()” spadek odpisów, „+” wzrost odpisów

NOTY POWIĄZANE: „[Należności od banków](#)”, „[Papiery wartościowe](#)”, „[Kredyty i pożyczki udzielone klientom](#)”, „[Inne aktywa](#)”, „[Rezerwy](#)”, „[Ryzyko kredytowe - INFORMACJE FINANSOWE](#)”.

INFORMACJE FINANSOWE

WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE	2023	2022
Należności od banków	(8)	(2)
Dłużne papiery wartościowe	(2)	27
- wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	1	41
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(3)	(14)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(1 176)	(977)
- wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	(26)	(20)
kredyty na nieruchomości	(26)	(20)
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(1 150)	(957)
kredyty na nieruchomości	(120)	(71)
kredyty gospodarcze	(344)	(290)
kredyty konsumpcyjne	(686)	(596)
Inne aktywa finansowe	(7)	(13)
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	73	(155)
Razem	(1 120)	(1 120)

24. WYNIK Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

SZACUNKI I OSĄDY:

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych, aktywów z tytułu prawa do użytkowania (lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne).

W momencie rozpoznania takich przesłanek oraz corocznie w przypadku wartości niematerialnych niepodlegających amortyzacji a także składników wartości niematerialnych nie przekazanych jeszcze do użytkowania i wartości firmy dokonuje się oszacowania wartości odzyskiwalnej, stanowiącej wyższą z dwóch kwot: wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży lub wartość użytkową składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne), a w przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości. Oszacowanie powyższych wartości wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych prognozowanych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu dalszego użytkowania lub sprzedaży danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny przyszłych przepływów pieniężnych może mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych.

NOTY POWIĄZANE: [Wartości niematerialne](#), [Rzeczowe aktywa trwałe](#), [Aktywa przeznaczone do sprzedaży](#), [Inwestycje w jednostki zależne, stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia](#), [Inne aktywa](#)

INFORMACJE FINANSOWE

WYNIK Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	2023	2022
Rzeczowe aktywa trwałe ¹	(41)	(3)
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	(1)	-
Wartości niematerialne	(1)	-
Inwestycje w jednostki zależne ²	-	(52)
Inne aktywa niefinansowe ³	(57)	(34)
Razem	(100)	(89)

¹ z czego 38 milionów PLN w 2023 roku dotyczy odpisu utworzonego na nieruchomości Banku.

² w roku 2022 Bank utworzył odpis na inwestycje Banku w KREDOBANK S.A (szczegóły patrz nota „Wpływ sytuacji geopolitycznej w Ukrainie na PKO Bank Polski S.A.”)

³ w pozycji inne aktywa niefinansowe ujmowane są m.in. odpisy z tytułu kosztów obciążających klienta ujmowanych na należnościach od klienta w wysokości 32 milionów PLN (w 2022 roku – 21 milionów PLN) oraz odpisy z tytułu niedoborów i szkód oraz pozostałych należności w wysokości 20 milionów PLN (w 2022 roku – 21 milionów PLN).

ZMIANY STANU SKUMULOWANYCH ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	Stan na początek okresu	Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	Inne	Stan na koniec okresu
2023				
Rzeczowe aktywa trwałe	(94)	(41)	7	(128)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	(1)	(1)	2	-
Wartości niematerialne	(132)	(1)	-	(133)
Inwestycje w jednostki zależne	(882)	-	-	(882)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	(186)	-	-	(186)
Inne aktywa niefinansowe	(268)	(57)	47	(278)
Razem	(1 563)	(100)	56	(1 607)

ZMIANY STANU SKUMULOWANYCH ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	Stan na początek okresu	Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	Inne	Stan na koniec okresu
2022				
Rzeczowe aktywa trwałe	(91)	(3)	-	(94)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	(1)	-	-	(1)
Wartości niematerialne	(134)	-	2	(132)
Inwestycje w jednostki zależne	(830)	(52)	-	(882)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	(186)	-	-	(186)
Inne aktywa niefinansowe	(264)	(34)	30	(268)
Razem	(1 506)	(89)	32	(1 563)

25. KOSZT RYZYKA PRAWNEGO KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH

ZASADY RACHUNKOWOŚCI ORAZ SZACUNKI I OSĄDY:

Bank, w związku z toczącymi się sporami sądowymi dotyczącymi kredytów w walucie wymiennej, zidentyfikował ryzyko, że planowane na bazie harmonogramów przepływy pieniężne z portfela kredytów hipotecznych denominowanych i indeksowanych w walutach obcych mogą być nie w pełni odzyskiwalne i/lub powstanie zobowiązanie skutkujące przyszłym wypływem środków pieniężnych. Bank, w związku z aktualizacją szacunków przepływów pieniężnych, pomniejsza wartość bilansową brutto kredytów hipotecznych denominowanych i indeksowanych w walutach obcych zgodnie z wymogami MSSF 9 Instrumenty finansowe, paragraf B5.4.6, i/lub tworzy rezerwy na ryzyko prawne, zgodnie z MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe. Koszt ryzyka prawnego został oszacowany z uwzględnieniem szeregu założeń, które istotnie wpływają na kwotę szacunku ujętą w sprawozdaniu finansowym Banku.

Bank ujmuje jako pomniejszenie wartości bilansowej brutto kredytów hipotecznych wpływ ryzyka prawnego dotyczącego potencjalnych spraw spornych oraz ugód dla portfela kredytów hipotecznych w walutach wymiennej oraz istniejących spraw spornych dotyczących ekspozycji kredytowych ujętych na datę bilansową (kredyty aktywne) w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. W przypadku, gdy szacowana strata z tytułu ryzyka prawnego przewyższa wartość brutto kredytu oraz dla kredytów spłaconych, jak również w odniesieniu do odsetek ustawowych za opóźnienie Bank ujmuje rezerwy na ryzyko zgodnie MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe. Zgodnie z MSR 37 kwota stanowiąca rezerwę powinna odzwierciedlać najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień bilansowy.

Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennej, zostały oszacowane przy zastosowaniu metody statystycznej, uwzględniającej wpływ charakterystyk klientów, jako suma iloczynów:

- prawdopodobieństw wystąpienia określonych rozstrzygnięć sporów sądowych i kwoty straty dla różnych scenariuszy rozstrzygnięć sporów przy uwzględnieniu aktualnej oraz oczekiwanej liczby spraw sądowych w horyzoncie dożywotnym, w którym Bank narażony jest na takie ryzyko, oraz
- prawdopodobieństwa zawarcia ugody przez klienta i kwoty straty z tytułu ugody.

Z uwagi na wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w sprawie C-520/21 z 15 czerwca 2023 roku dotyczący możliwości dochodzenia przez konsumentów i banki roszczeń wykraczających poza świadczenia spełnione na podstawie umowy kredytu, której nieważność została stwierdzona przez Sąd (szczegóły patrz nota „[SPRAWY SPORNE](#)”) oraz związaną z tym faktem dodatkową niepewność co do wyboru sposobu postępowania przez klientów banku, oczekiwana przyszła liczba sporów została wymodelowana statystycznie przy wprowadzeniu elementów eksperckich odzwierciedlających fakt, że wpływ powyższego zdarzenia jednorazowego będzie obserwowany dopiero w kolejnych okresach.

Bank szacuje również prawdopodobieństwa negatywnych rozstrzygnięć dla zgłoszonych i potencjalnych roszczeń. Przy ocenie tych prawdopodobieństw Bank korzysta ze wsparcia zewnętrznych kancelarii prawnych. W opinii Banku na poziom szacowanych kosztów ryzyka prawnego mają wpływ również takie czynniki jak: czas prowadzenia postępowań sądowych oraz wysokie koszty niezbędne dla rozpoczęcia postępowania sądowego i wsparcia procesowego.

Bank wziął także pod uwagę, jako wpływ na prawdopodobieństwo zawierania ugód, preferencje podatkowe klientów objętych zakresem Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 marca 2022 roku w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od niektórych dochodów (przychodów) związanych z kredytem hipotecznym udzielonym na cele mieszkaniowe, zmienionego Rozporządzeniem z dnia 20 grudnia 2022 roku, które obowiązuje do 31 grudnia 2024 roku.

Z uwagi na istotną niepewność w odniesieniu do przyjętych założeń metodyka szacowania strat z tytułu ryzyka prawnego, podlega okresowej weryfikacji w kolejnych okresach sprawozdawczych. Niepewność szacunków dotyczy zarówno liczby przyszłych pozwów, rozstrzygnięć sądów w tym zakresie, jak i spodziewanej liczby ugód, na co wpływ mogą mieć w szczególności zmiany w linii orzeczniczej w zakresie kredytów hipotecznych denominowanych lub indeksowanych do walut obcych, zmiana bazowych stóp procentowych lub też zmiana kursu PLN/CHF.

W wyroku wydanym w sprawie C-520/21, TSUE wskazał m.in., że przepisy unijne stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty. W tym zakresie parametry modelu zostały dostosowane odpowiednio do wyroku.

TSUE we wskazanym wyżej wyroku wskazał również, że w odniesieniu do analogicznych roszczeń konsumentów w stosunku do banków, przepisy Dyrektywy nie stoją na przeszkodzie, aby konsumenci występowali z takimi roszczeniami do banków, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy 93/13 i zasady proporcjonalności. Zdaniem Banku, na gruncie przepisów krajowych i zasady proporcjonalności, klientom nie przysługują dodatkowe roszczenia wobec Banku, przede wszystkim dlatego, że nie świadczyli oni na rzecz Banku usługi finansowej polegającej na udostępnianiu kapitału. Nie jest też uzasadnione stwierdzenie, że Bank wzbogacił się kosztem klienta, a konsument został zubożony. Dzięki uzyskanym środkom klient zaspokoił swoje potrzeby mieszkaniowe, a Bank przez lata ponosił koszty pozyskania tych środków, ich udostępnienia i obsługi technicznej kredytu.

Bank ocenia, że na obecnym etapie prawdopodobieństwo korzystnych dla konsumentów rozstrzygnięć uwzględniających roszczenie o dodatkową rekompensatę, generujących istotne negatywne skutki finansowe jest trudne do oszacowania i poza tym istnieją wątpliwości co do sposobu obliczenia poziomu takiej rekompensaty dla klienta. Podejście to wspiera fakt braku negatywnych dla Banku rozstrzygnięć sądowych, dotyczących tego zagadnienia.

W okresach kwartalnych Bank prowadzi regularny monitoring adekwatności modelu, porównując rzeczywistą realizację kluczowych parametrów modelu z wartościami kalkulowanymi. Dodatkowo, wraz z pozyskiwaniem kolejnych danych empirycznych, bardziej aktualnych lub wydłużających okres obserwacji, modyfikują one lub zastępują wcześniejsze założenia. Model jest dostosowywany do bieżącej oferty zawieranych ugód i wprowadzanych w tym zakresie zmian. W trakcie 2023 roku Bank zaktualizowała, w oparciu o dane empiryczne, prawdopodobieństwa podpisania ugody oraz złożenia pozwu.

Na koniec roku 2023 toczyło się 3 599 postępowań sądowych dotyczących kredytów CHF w przypadku, których spłaceniu uległy zobowiązania klienta wobec Banku przed datą złożenia pozwu (stanowiących około 4% kredytobiorców posiadających kredyty spłacone). Bank na bieżąco monitoruje poziom napływu wniosków dla kredytów spłaconych oraz dla tych klientów modeluje poziom oczekiwanej straty na ryzyko prawne. W pierwszej kolejności rozpatrywane są potencjalne scenariusze rozstrzygnięć sądowych i wartości prawdopodobieństw ich realizacji dla każdej sprawy spornej. Przy czym Bank konserwatywnie przyjmuje najwyższe prawdopodobieństwa dla scenariusza uznania nieważności umowy kredytowej. Do wskazanej populacji klientów spłaconych Bank każdorazowo występuje z ofertą zawarcia ugody. Oczekiwane poziomy konwersji z pozwu na ugodę są zawarte w modelu kalkulacji rezerw na ryzyko prawne i na bieżąco dostosowane do bieżącej sytuacji.

W 2023 roku Bank ujął koszt ryzyka prawnego w wysokości 5 430 milionów PLN.

Bank przeprowadził analizę wrażliwości modelu na zmianę kluczowych parametrów:

ANALIZA WRAŻLIWOŚCI MODELU NA ZMIANĘ KLUCZOWYCH PARAMETRÓW	Wzrost/spadek kosztów ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	
	31.12.2023	31.12.2022
spadek o 1 p.p. prawdopodobieństwa wygranej Banku w sądzie (kosztem wzrostu o 1 p.p. prawdopodobieństwa unieważnienia)	101	63
spadek o 1 p.p. liczby ugód kosztem wzrostu liczby pozwów	25	22
wzrost o 1 p.p. liczby pozwów portfela aktywnego (kosztem klientów bieżących)	46	64
wzrost o 1 p.p. współczynnika konwersji pozwów na ugody	(71)	(26)
wzrost o 1 p.p. liczby pozwów dla portfela spłaconego	34	35
wydłużenie okresu naliczania odsetek ustawowych o 90 dni	204	-

NOTY POWIĄZANE: „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”, „Inne aktywa”, „Rezerwy”, „Sprawy sporne” i „Zarządzanie ryzykiem walutowych kredytów hipotecznych dla osób prywatnych”.

INFORMACJE FINANSOWE

Począwszy od 4 października 2021 roku, po decyzji z 23 kwietnia 2021 roku Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego S.A., Bank zawiera umowy z konsumentami, którzy zawarli z Bankiem umowy kredytu lub pożyczki zabezpieczone hipotecznie indeksowane do walut obcych lub denominowane w walutach obcych (dalej: umowy z konsumentami).

w sztukach	31.12.2023	31.12.2022
Liczba zarejestrowanych wniosków o mediacje	57 036	37 500
Łączna liczba ugód zawartych, w tym zawartych	36 822	20 396
- w postępowaniu mediacyjnym	35 154	19 786
- w toku postępowań sądowych	1 668	610

W 2023 roku Bank kontynuował działania zachęcające klientów do przystąpienia do programu:

WPŁYW RYZYKA PRAWNEGO DOTYCZĄCEGO KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH	Wartość bilansowa brutto kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych przed uwzględnieniem kosztu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	Skumulowany koszt ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	Wartość bilansowa brutto kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych uwzględniająca koszt ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych
na 31.12.2023			
Kredyty i pożyczki udzielone klientom / korekta pomniejszająca wartość bilansową kredytów	14 944	8 306	6 638
- dotycząca portfela kredytów hipotecznych w CHF	13 096	8 306	4 790
Rezerwy		3 001	
Razem		11 307	
na 31.12.2022			
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - korekta pomniejszająca wartość bilansową kredytów	19 015	7 378	11 637
- dotycząca portfela kredytów hipotecznych w CHF	16 731	7 378	9 353
Rezerwy		851	
Korekta wartości brutto innych aktywów		94	
Razem		8 323	

Zmiana w okresie skumulowanego kosztu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	2023	2022
Wartość bilansowa na początek okresu	(8 323)	(7 023)
rewaluacja straty za okres	195	(864)
wykorzystanie straty na rozliczenie ugód oraz wyroków za okres*	2 251	1 478
zwiększenie korekty wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz innych aktywów, zwiększenie rezerw z tytułu ryzyka prawnego	(5 430)	(1 914)
Wartość bilansowa na koniec okresu	(11 307)	(8 323)

* Pozycja obejmuje również skutki realizacji prawomocnych wyroków unieważniających umowy kredytowe, które za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku wynoszą 717 milionów PLN, w tym 264 miliony PLN w związku ze spisaniem z bilansu należności z tytułu kosztu korzystania z kapitału (w roku zakończonym 31 grudnia 2022 roku skutki realizacji unieważnień: 151 milionów PLN).

Rewaluacja straty z tytułu ryzyka prawnego związana jest z wpływem zmiany kursu walutowego na część straty, ujmowanej w walucie wymiennalnej jako korekta wartości brutto kredytów.

26. KOSZTY DZIAŁANIA

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE

Świadczenia pracownicze obejmują obok kosztów wynagrodzeń i ubezpieczeń społecznych (w tym z tytułu rezerw na świadczenia emerytalno – rentowe, które szczegółowo opisano w nocie „[Rezerwy](#)”) także koszty z tytułu pracowniczego programu emerytalnego stanowiącego program określonych składek oraz programu zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, którego część ujmowana jest jako zobowiązanie z tytułu płatności na bazie akcji rozliczonych w środkach pieniężnych zgodnie z MSSF 2 Płatności w formie akcji (szczegółowo program zmiennych wynagrodzeń został opisany w nocie „[Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA](#)”).

Bank tworzy również w ciężar kosztów wynagrodzeń rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, a także rozliczenia okresowe z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym z tytułu premii oraz z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów.

Dodatkowe informacje dostępne również w nocie „[Rezerwy](#)”.

KOSZTY RZECZOWE - Koszty rzeczowe obejmują koszty utrzymania majątku trwałego, koszty obsługi informatycznej i telekomunikacyjnej, koszty działalności administracyjnej, koszty promocji i reklamy, ochrony mienia oraz koszty szkoleń.

Opłaty leasingowe w odniesieniu do umów leasingu krótkoterminowego i niskocennego ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową w okresie trwania leasingu.

AMORTYZACJA I UMORZENIE - Koszty amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych, w tym aktywów z tytułu prawa do użytkowania ujmowane są w pozycji „Koszty działania”, pozycja „Amortyzacja”.

Rozpoczęcie amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dany środek przyjęto do użytkowania, z zastrzeżeniem aktywów z tytułu prawa do użytkowania, dla których rozpoczęcie amortyzacji następuje w tym samym miesiącu, w którym je przyjęto, a jej zakończenie nie później niż z chwilą:

- zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową danego składnika aktywów, lub
- zakończenia okresu leasingu, lub
- przeznaczenia go do likwidacji, lub
- sprzedaży, lub
- stwierdzenia jego niedoboru, lub
- ustalenia w wyniku weryfikacji, że przewidywana wartość końcowa składnika aktywa przewyższa jego wartość bilansową (netto) z uwzględnieniem przewidywanej przy likwidacji wartości końcowej składnika aktywów (wartości „rezydualnej”), tj. kwoty netto, którą Bank spodziewa się uzyskać na zakończenie okresu użytkowania, po odliczeniu oczekiwanych kosztów zbycia.

Dla niefinansowych aktywów trwałych przyjmuje się, że wartość końcowa wynosi zero, chyba że istnieje zobowiązanie strony trzeciej do ich odkupienia lub gdy będzie istniał pod koniec użytkowania składnika aktywny rynek i można określić jego wartość na tym rynku.

Koszty związane z nabyciem lub wytworzeniem budynków dzieli się na istotne części składowe tego budynku (komponenty) w przypadku, gdy części składowe posiadają różne okresy użytkowania lub gdy każda z nich dostarcza Bankowi korzyści w inny sposób. Każda część składowa budynku amortyzowana jest odrębnie. Nie amortyzuje się wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, które podlegają corocznemu testowi na utratę wartości.

Koszty amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych, w tym rzeczowych aktywów trwałych z tytułu prawa do użytkowania ujmowane są w pozycji „Koszty działania”.

KOSZTY Z TYTUŁU OBCIĄŻEŃ REGULACYJNYCH – Bank prezentuje w tej pozycji przede wszystkim opłaty ponoszone przez Bank, wynikające z przepisów prawnych regulujących działalność Banku, wnoszone na rzecz podmiotów tj. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF), Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG), Fundusz Wsparcia Kredytobiorców (FWK) a także na fundusz pomocowy prowadzony przez System Ochrony Banków Komercyjnych S.A. (SOBK). W pozycji tej Bank ujmuje również pozostałe podatki inne niż obciążenia z tytułu podatku dochodowego oraz podatku od niektórych instytucji finansowych, który prezentowany jest w oddzielnej pozycji:

- **SKŁADKI I WPŁATY NA BFG** - Zgodnie z KIMSF 21 „Opłaty publiczne” - opłaty ponoszone przez Bank na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie zajścia zdarzenia obligującego. Bank wnosi składki na fundusz gwarancyjny banków (kwartalnie) i fundusz przymusowej restrukturyzacji banków (raz do roku). Składki na fundusz gwarancyjny i przymusowej restrukturyzacji nie stanowią kosztów uzyskania przychodów.
- **OPŁATY NA RZECZ KNF** - Opłaty ponoszone przez Bank na rzecz Komisji Nadzoru Finansowego zgodnie z KIMSF 21 „Opłaty publiczne” ujmowane są w rachunku zysków i strat w momencie zajścia zdarzenia obligującego. Obie opłaty (opłata na pokrycie kosztów nadzoru bankowego oraz opłata na pokrycie kosztów nadzoru nad rynkiem kapitałowym) wnoszone są raz do roku. Opłaty na rzecz Komisji Nadzoru Finansowego stanowią koszt uzyskania przychodu.
- **ZRYCZAŁOWANY PODATEK DOCHODOWY** - Ustawą z 23 października 2018 roku o zmianie m.in. ustaw o podatkach dochodowych wprowadzono możliwość alternatywnego poboru podatku u źródła opodatkowania 3% podatkiem niektórych odsetek wypłacanych na rzecz nierezydentów. W związku z powyższym, 29 marca 2019 roku Bank złożył w urzędzie skarbowym zawiadomienie o wyborze 3% formy opodatkowania w odniesieniu do:
 - odsetek od pożyczek, które wypłacane są przez Bank na rzecz PKO Finance AB z siedzibą w Szwecji (wybór opodatkowania zgodnie z ustawą dotyczy lat 2014-2022) oraz
 - odsetek od euroobligacji wyemitowanych przez Bank przed 1 stycznia 2019 roku.
- **POZOSTAŁE PODATKI I OPŁATY** – zryczałtowany podatek dochodowy, podatek od nieruchomości, wpłaty dokonywane na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, podatek od środków transportowych, akcyza, opłaty sądowe i skarbowe, opłaty związane z mediacjami przy KNF, składka na finansowanie działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura oraz opłaty komunalne i administracyjne.

SZACUNKI I OSĄDY:

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są następujące czynniki:

- oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,
- oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów,
- kwestie związane z klimatem, tj. czynniki klimatyczne mające potencjalny wpływ na zmianę okresu użytkowania składnika aktywów (np. starzenie się, ograniczenia prawne lub niedostępność aktywów).

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych, przyjmuje się szacowany okres użytkowania. Co najmniej raz w roku weryfikowana jest przyjęta metoda amortyzacji oraz okresy użytkowania.

Okresy amortyzacyjne stosowane w Banku:

Środki trwałe	Okresy użytkowania
Budynki, lokale, spółdzielcze prawa do lokalu (w tym nieruchomości inwestycyjne)	od 25 do 60 lat
Ulepszenia w obcych środkach trwałych (budynkach, lokalach)	od 1 do 11 lat (lub okres najmu, jeśli jest krótszy)
Maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i przyrządy	od 2 do 15 lat
Zespoły komputerowe	od 2 do 10 lat
Środki transportu	od 3 do 5 lat
Wartości niematerialne	Okresy użytkowania
Oprogramowanie	od 1 do 24 lat
Pozostałe wartości niematerialne	od 2 do 20 lat

Wpływ zmiany długości okresu użytkowania dla składników majątkowych podlegających amortyzacji z grupy grunty i budynki przedstawia poniższa tabela:

ZMIANA DŁUGOŚCI OKRESU UŻYTKOWANIA DLA SKŁADNIKÓW MAJĄTKOWYCH PODLEGAJĄCYCH AMORTYZACJI Z GRUPY GRUNTY I BUDYNKI	31.12.2023		31.12.2022	
	scenariusz z +10 lat	scenariusz -10 lat	scenariusz +10 lat	scenariusz z -10 lat
	Koszty amortyzacji	(27)	145	(29)

NOTY POWIĄZANE: [Wartości niematerialne](#), [Rzeczowe aktywa trwałe](#); [Rezerwy](#); [Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego S.A.](#), [Leasing](#).

INFORMACJE FINANSOWE

KOSZTY DZIAŁANIA	2023	2022
Świadczenia pracownicze	(3 578)	(2 933)
Koszty rzeczowe, w tym:	(1 548)	(1 257)
wynajmu	(109)	(89)
informatyczne	(383)	(338)
Amortyzacja	(980)	(909)
rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	(473)	(467)
informatyczne	(105)	(103)
aktywa z tytułu prawa do użytkowania	(233)	(218)
wartości niematerialne, w tym:	(507)	(442)
informatyczne	(504)	(439)
Koszty z tytułu obciążeń regulacyjnych	(572)	(1 826)
Razem	(6 678)	(6 925)

ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	2023	2022
Wynagrodzenia, w tym:	(2 976)	(2 449)
koszty składek pracowniczego programu emerytalnego	(81)	(69)
Ubezpieczenia, w tym:	(504)	(411)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe	(428)	(355)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(98)	(73)
Razem	(3 578)	(2 933)

KOSZTY Z TYTUŁU OBCIĄŻEŃ REGULACYJNYCH	2023	2022
Składka i wpłaty na BFG, w tym:	(262)	(382)
na fundusz przymusowej restrukturyzacji	(262)	(264)
na fundusz gwarancyjny banków	-	(118)
Opłaty na rzecz KNF	(48)	(41)
Opłata na fundusz pomocowy prowadzony przez SOBK	-	(956)
Fundusz Wsparcia Kredytobiorców	-	(307)
Zryczałtowany podatek dochodowy	-	(5)
Pozostałe podatki i opłaty	(262)	(135)
Razem	(572)	(1 826)

• **OPLATA NA FUNDUSZ POMOCOWY PROWADZONY PRZEZ SYSTEM OCHRONY BANKÓW KOMERCYJNYCH S.A.:**

14 czerwca 2022 roku PKO Bank Polski S.A. wspólnie z 7 bankami komercyjnymi tj. Alior Bank S.A., BNP Paribas Bank Polska S.A., ING Bank Śląski S.A., mBank S.A., Millennium Bank S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A. oraz Santander Bank Polska S.A. (Banki-Uczestnicy) utworzył system ochrony banków komercyjnych, o którym mowa w rozdziale 10a ustawy Prawo bankowe i który podlega nadzorowi KNF.

Zadaniem systemu ochrony jest zapewnienie płynności i wypłacalności Banków-Uczestników na warunkach i w zakresie określonym w umowie systemu ochrony, a także wspieranie przymusowej restrukturyzacji prowadzonej przez BFG. Banki-Uczestnicy utworzyły System Ochrony Banków Komercyjnych S.A. jako Jednostkę Zarządzającą systemem. SOBK utworzył fundusz pomocowy w celu zapewnienia środków na finansowanie zadań systemu ochrony, który jest zasilany z wpłat banków – uczestników systemu. Łącznie w 2022 roku Bank wpłacił do funduszu pomocowego 956 milionów PLN.

• **OPLATA NA FUNDUSZ WSPARCIA KREDYTOBIORCÓW:**

Ustawa o finansowaniu społecznościovym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom z 14 lipca 2022 roku wprowadziła zmiany w zakresie działania Funduszu Wsparcia Kredytobiorców (dalej „FWK”), który oferować będzie wsparcie kredytobiorcom maksymalnie do 2 000 PLN miesięcznie, wypłacane nawet przez 36 miesięcy. Spłata wsparcia rozpocznie się po dwóch latach w równych i nieoprocentowanych 144 ratach. Część wsparcia może zostać umorzona tym klientom, którzy terminowo spłacą 100 pierwszych rat. Klient może skorzystać ze wsparcia gdy spełniony jest jeden z poniższych warunków:

- co najmniej jeden z kredytobiorców ma status bezrobotnego;
- miesięczne koszty obsługi kredytu mieszkaniowego przekraczają 50 procent miesięcznych dochodów;
- miesięczny dochód po odjęciu kosztów kredytu nie przekracza w 2022 roku 1 552 PLN /osobę w gospodarstwie jednoosobowym oraz 1 200 PLN /osobę w gospodarstwach wieloosobowych.

Z tego tytułu Fundusz został zasilony dodatkowymi środkami w kwocie ok. 1,4 mld PLN do końca 2022 roku. Bank ujął w 2022 roku koszt z tytułu dodatkowych wpłat na FWK w wysokości 307 milionów PLN.

27. PODATEK OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

1 lutego 2016 roku weszła w życie ustawa z 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych, która objęła m.in. banki. Podstawę opodatkowania tym podatkiem stanowi nadwyżka sumy aktywów Banku ponad 4 miliardy PLN, wynikająca z zestawienia obrotów i sald na koniec każdego miesiąca. Banki są uprawnione do pomniejszenia podstawy opodatkowania m.in. o wartość funduszy własnych, a także o wartość skarbowych papierów wartościowych. Dodatkowo banki obniżają podstawę opodatkowania o wartość aktywów nabytych od NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego przez NBP. W związku z obowiązującą od 7 maja 2022 roku zmianą ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych, banki mogą pomniejszyć podstawę opodatkowania o wartość nabytych obligacji oraz kredytów lub pożyczek, odpowiednio wyemitowanych lub udzielonych przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny lub podmiot zarządzający aktywami, o którym mowa w ustawie z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. Ustawa z dnia 16 listopada 2022 roku o zmianie ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych oraz niektórych innych ustaw rozszerzyła katalog pozycji, o które bank może pomniejszać podstawę opodatkowania, w tym w szczególności o wartość skarbowych papierów wartościowych ustawowo objętych gwarancją Skarbu Państwa (zmiany weszły w życie z dniem 1 stycznia 2023 roku).

Stawka podatku dla wszystkich podatników wynosi 0,0366% miesięcznie, a podatek jest płacony miesięcznie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy.

Zapłacony podatek nie stanowi kosztu uzyskania przychodu w podatku dochodowym od osób prawnych.

INFORMACJE FINANSOWE

PODATEK OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH	2023	2022
Razem	(1 166)	(1 190)

Spadek wartości podatku od niektórych instytucji finansowych w 2023 roku w porównaniu do 2022 roku, mimo wzrostu sumy bilansowej, wynika ze zmiany ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych obowiązującej od 1 stycznia 2023 (ustawa z 16 listopada 2022 roku).

28. PODATEK DOCHODOWY

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Podatek dochodowy ujmowany jest jako podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat. Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub w innych dochodach całkowitych.

- **PODATEK BIEŻĄCY**

Podatek dochodowy bieżący obliczany jest na podstawie zysku księgowego brutto skorygowanego o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów i koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi, zgodnie z właściwymi przepisami prawa podatkowego.

Główne kategorie trwale uznane za koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów to podatek od niektórych instytucji finansowych, składki i wpłaty na BFG oraz na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców, PFRON. Dodatkowo Bank nie rozpoznaje w rachunku podatkowym kosztu ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych z zastrzeżeniem objęcia zaniechaniem kwot umorzonego kapitału wynikającego z ugod zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 11 marca 2022 roku w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od niektórych dochodów (przychodów) związanych z kredytem hipotecznym udzielonym na cele mieszkaniowe, zmienionym Rozporządzeniem z dnia 20 grudnia 2022 roku, które obowiązuje do 31 grudnia 2024 roku (szczegóły patrz tabela: [UZGODNIENIE EFEKTYWNEJ STOPY PODATKOWEJ](#)).

W myśl zasad dotyczących przedawnienia zobowiązań podatkowych, kontrola prawidłowości rozliczeń z tytułu podatków może być przeprowadzona w okresie 5 lat licząc od końca roku, w którym upłynął termin złożenia odpowiedniej deklaracji podatkowej.

- PODATEK DOCHODOWY ODROZCZONY**

Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową dla celów raportowania finansowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa wykorzystana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na koniec okresu sprawozdawczego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego kompensowane są ze sobą wtedy i tylko wtedy, gdy Bank posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Bank rozpoznaje aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego, wynikające z uprawnienia do zastosowania preferencji podatkowej w odniesieniu do ugód objętych zakresem, Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 marca 2022 roku w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od niektórych dochodów (przychodów) związanych z kredytem hipotecznym udzielonym na cele mieszkaniowe, zmienionego Rozporządzeniem z dnia 20 grudnia 2022 roku, które obowiązuje do 31 grudnia 2024 roku oraz z tytułu prawa do korekty przychodów podatkowych w związku z wyrokami unieważniającymi umowy kredytowe.

INFORMACJE FINANSOWE

- OBCIĄŻENIE PODATKOWE**

	2023	2022
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(2 641)	(1 304)
Bieżące obciążenie podatkowe	(2 309)	(1 701)
Odroczony podatek dochodowy z tytułu różnic przejściowych	(332)	397
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych z tytułu różnic przejściowych	(1 315)	698
Razem	(3 956)	(606)

- UZGODNIENIE EFEKTYWNEJ STOPY PODATKOWEJ**

UZGODNIENIE EFEKTYWNEJ STOPY PODATKOWEJ	2023	2022
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	7 509	4 562
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce wynoszącej 19%	(1 427)	(867)
Wpływ trwałych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	(1 214)	(437)
koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	(993)	(143)
podatek od niektórych instytucji finansowych	(222)	(226)
składka i wpłaty na BFG	(50)	(72)
przychody z tytułu dywidend	130	92
odpisy aktualizujące wartość inwestycji w jednostki podporządkowane niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	-	(10)
odpisy na oczekiwane straty kredytowe od ekspozycji kredytowych niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	(14)	(25)
rozwiązanie aktywa z tytułu reklasyfikacji różnic przejściowych do różnic trwałych	(37)	-
wpłata na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców	-	(58)
podatek z tytułu różnic kursowych na terytorium Szwecji	-	4
pozostałe różnice trwałe	(28)	1
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(2 641)	(1 304)
Efektywna stopa podatkowa	35,17	28,58

• AKTYWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO NETTO

REZERWA i AKTYWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO 2023	31.12.2022	Efekt zmian do MSR 12*	01.01.2023 z uwzględnieniem zmian do MSR 12	Rachunek zysków i strat	Inne dochody całkowite	31.12.2023
Odsetki naliczone od należności (kredytów)	338		338	2	-	340
Odsetki od papierów wartościowych	216		216	10	-	226
Różnica pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych, w tym przedmiotów leasingu*	208	163	371	45	-	416
Przychód do opodatkowania z tytułu rozwiązania odpisu IBNR stanowiącego w przeszłości koszty uzyskania przychodów w związku z wdrożeniem MSSF 9	26		26	(13)	-	13
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	788	163	951	44	-	995
Odsetki naliczone od zobowiązań	185		185	149	-	334
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	1 324		1 324	6	(781)	549
Wycena papierów wartościowych	979		979	(85)	(539)	355
Rezerwa na świadczenia pracownicze	90		90	15	1	106
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	1 349		1 349	90	-	1 439
Wycena kredytów do wartości godziwej	169		169	32	4	205
Prowizje do rozliczenia w czasie metodą liniową i efektywną stopą procentową	987		987	(305)	-	682
Pozostała wartość ujemnych różnic przejściowych	29		29	(9)	-	20
Rezerwa na koszty do poniesienia	49		49	(1)	-	48
Wpływ ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	321		321	(212)	-	109
Różnica pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych, w tym przedmiotów leasingu	-	163	163	33	-	196
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	5 482	163	5 645	(287)	(1 315)	4 043
Łączny efekt różnic przejściowych	4 694	4 694	4 694	(331)	(1 315)	3 048
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	4 694	4 694	4 694	(331)	(1 315)	3 048

* Bilans otwarcia został skorygowany z tytułu wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2023 roku zmian do MSR 12 „Podatek dochodowy” wprowadzających wymóg ujęcia w sprawozdaniu finansowym aktywów i zobowiązań z tytułu różnic przejściowych także w przypadku transakcji innych niż połączenie jednostek gospodarczych.

REZERWA i AKTYWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO 2022	01.01.2022	Rachunek zysków i strat	Inne dochody całkowite	31.12.2022
Odsetki naliczone od należności (kredytów)	220	118	-	338
Odsetki od papierów wartościowych	157	59	-	216
Różnica pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych	191	17	-	208
Przychód do opodatkowania z tytułu rozwiązania odpisu IBNR stanowiącego w przeszłości koszty uzyskania przychodów w związku z wdrożeniem MSSF 9	39	(13)	-	26
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	607	181	-	788
Odsetki naliczone od zobowiązań	26	159	-	185
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	948	65	311	1 324
Wycena papierów wartościowych	533	59	387	979
Rezerwa na świadczenia pracownicze	90	(2)	2	90
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	1 219	130	-	1 349
Wycena kredytów do wartości godziwej	160	11	(2)	169
Prowizje do rozliczenia w czasie metodą liniową i efektywną stopą procentową	824	163	-	987
Pozostała wartość ujemnych różnic przejściowych	28	1	-	29
Rezerwa na koszty do poniesienia	36	13	-	49
Wpływ ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	342	(21)	-	321
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	4 206	578	698	5 482
Łączny efekt różnic przejściowych	3 599	397	698	4 694
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	3 599	397	698	4 694

- PODATKOWA GRUPA KAPITAŁOWA**

Na podstawie umowy z 3 listopada 2021 roku PKO Bank Polski S.A., PKO Bank Hipoteczny S.A. oraz PKO Leasing S.A. przedłużyły na kolejne 3 lata podatkowe (2022 - 2024) funkcjonowanie Podatkowej Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („PGK PKO Banku Polskiego S.A.”), która została utworzona na podstawie umowy z dnia 5 listopada 2018 roku. Wymienione umowy zostały zarejestrowane przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego.

Podatkowa grupa kapitałowa jest instytucją prawa podatkowego przewidzianą przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Jej utworzenie oznacza konsolidację dochodów spółek wchodzących w jej skład dla celów opodatkowania podatkiem dochodowym oraz umożliwia skorzystanie z innych zapewniających w szczególności ułatwienia operacyjne, przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, które dedykowane są podatkowym grupom kapitałowym.

PKO Bank Polski S.A. jest w PGK PKO Banku Polskiego S.A. spółką dominującą. Rozrachunki z tytułu bieżącego podatku dochodowego prezentowane są w podziale na należności i zobowiązania PKO Banku Polskiego S.A. oraz należności i zobowiązania jednostek zależnych wchodzących w skład Podatkowej Grupy Kapitałowej.

- POLITYKA PODATKOWA**

Bank posiada Strategię podatkową PKO Banku Polskiego S.A., przyjętą uchwałą Zarządu nr 392/C/2021 z dnia 5 października 2021 roku i zatwierdzoną uchwałą Rady Nadzorczej nr 154/2021 z dnia 14 października 2021 roku. 17 grudnia 2021 roku Strategia została opublikowana na stronie internetowej Banku pod adresem: <https://www.pkobp.pl/grupa-pko-banku-polskiego/pko-bank-polski/strategia-podatkowa/>.

Celem wykonania ustawowego, corocznego obowiązku wynikającego z art. 27c ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych Podatkowa Grupa Kapitałowa Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej przygotowała w 2023 roku Informację o realizowanej strategii podatkowej za rok 2022, która jest opublikowana na stronie internetowej Banku pod adresem: <https://www.pkobp.pl/grupa-pko-banku-polskiego/pko-bank-polski/strategia-podatkowa/> lub: <https://www.pkobp.pl/informacja-o-realizowanej-strategii-podatkowej/>. Bank 19 grudnia 2023 roku poinformował właściwego naczelnika urzędu skarbowego o adresie strony internetowej, na której została zamieszczona Informacja.

Podatek dochodowy od osób prawnych zapłacony od dochodów osiągniętych przez PKO Bank Polski S.A. w latach 2023 i 2022 w podziale na jurysdykcje podatkowe:

PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH	2023	2022
PKO Bank Polski S.A	2 309	1 507
- Polska	2 294	1 507
- Niemcy	9	-
- Czechy	6	-

29. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

	2023	2022
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	4 868	3 258
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln)	1 250	1 250
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	3,89	2,61

Zarówno w 2023 roku jak i w 2022 roku nie występowały instrumenty rozładniające zysk przypadający na jedną akcję.

NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ - INSTRUMENTY FINANSOWE

30. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Klasyfikacja i wycena do kategorii jest dokonywana zgodnie z zasadami określenia modelu biznesowego i oceny charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych, o których mowa w nocie „[OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH](#)”.

INFORMACJE FINANSOWE

KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	31.12.2023	31.12.2022
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	9 679	7 690
Gotówka	4 245	4 078
Lokaty w Banku Centralnym	3 752	3 951
Razem	17 676	15 719

Wartość rezerwy obowiązkowej na 31 grudnia 2023 roku wynosiła 12 566 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku: 11 482 miliony PLN).

31. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Klasyfikacja do kategorii wyceny jest dokonywana zgodnie z zasadami określenia modelu biznesowego i oceny charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych, o których mowa w nocie „[OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH](#)”.

INFORMACJE FINANSOWE

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane w nocie „[RYZYO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE](#)”.

NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	31.12.2023	31.12.2022
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	16 924	19 458
Lokaty w bankach	11 736	13 098
Rachunki bieżące	571	865
Udzielone kredyty i pożyczki	4 617	5 495
Wartość brutto	16 924	19 458
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(24)	(16)
Wartość netto	16 900	19 442

NALEŻNOŚCI OD BANKÓW WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI	31.12.2023	31.12.2022
do 1 miesiąca	12 213	13 819
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	40	100
od 3 miesięcy do 1 roku	89	55
od 1 roku do 5 lat	4 558	5 368
powyżej 5 lat	-	100
Razem	16 900	19 442

32. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ I POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

W ramach swojej działalności Bank wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe służące do celów zarządzania ryzykiem związanym z prowadzoną działalnością.

Najczęściej wykorzystywanymi instrumentami pochodnymi w działalności Banku: IRS, CIRS, FX Swap, opcje, commodity swap, FRA, Forward i Futures. Pochodne instrumenty finansowe ujmowane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji.

Instrument pochodny jest prezentowany w pozycji „Pozostałe instrumenty zabezpieczające” (jeśli instrument jest zakwalifikowany do rachunkowości zabezpieczeń) lub „Pozostałe instrumenty pochodne” (jeśli instrument nie jest zakwalifikowany do rachunkowości zabezpieczeń) - jako aktywo, jeśli jego wartość godziwa jest dodatnia albo zobowiązanie jeżeli jego wartość godziwa jest ujemna.

W przypadku pozostałych instrumentów pochodnych (niezakwalifikowanych do rachunkowości zabezpieczeń) Bank zalicza zmiany wartości godziwej instrumentów oraz wynik z rozliczenia tych instrumentów do wyniku na instrumentach finansowych albo do wyniku z pozycji wymiany, w zależności od rodzaju instrumentu.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń do zabezpieczania ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego. Transakcje zabezpieczające zawiera się w celu ograniczenia ryzyka poniesienia strat w wyniku niekorzystnych zmian kursów walut i stóp procentowych. Zabezpieczaniu podlegają przepływy pieniężne związane z zawartymi transakcjami oraz wartość godziwa posiadanych aktywów i zobowiązań.

Ryzyko stopy procentowej obejmuje w szczególności:

- ryzyko związane z niedopasowaniem częstotliwości i terminów zmiany oprocentowania (przeszacowania) aktywów i zobowiązań oraz pozycji pozabilansowych (ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania),
- ryzyko wynikające ze zmian nachylenia i kształtu krzywej dochodowości (ryzyko krzywej dochodowości),
- ryzyko wynikające z niedoskonałego dopasowania stawek referencyjnych stosowanych w produktach bankowych do zmian stóp rynkowych lub niedoskonałych mechanizmów transmisji zmian stóp rynkowych na oprocentowanie tych produktów (ryzyko bazowe),
- ryzyko wynikające z opcji, w tym opcji wbudowanych dotyczących np. ograniczenia oprocentowania kredytów (ryzyko opcji).

Ryzyko walutowe w Banku powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach:

- podstawowej działalności biznesowej,
- działalności handlowej,
- zawieranych umów generujących ryzyko walutowe.

W Banku funkcjonuje system wartości progowych i limitów przypisanych poszczególnym rodzajom ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego, których celem jest określenie maksymalnego, dopuszczalnego poziomu ryzyka, zapewniającego niedopuszczenie do przekroczenia strategicznych limitów tolerancji.

Bank podjął decyzję o dalszym stosowaniu przepisów MSR 39 i nie zastosował standardu MSSF 9 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń.

• ZABEZPIECZENIE PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Zmiany wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego wyznaczonego jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane są bezpośrednio w innych dochodach całkowitych w części stanowiącej efektywną część zabezpieczenia.

Kwoty odniesione bezpośrednio na inne dochody całkowite przenoszone są do rachunku zysków i strat w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczana planowana transakcja wywiera wpływ na rachunek zysków i strat. Odsetki i różnice kursowe wykazywane są w rachunku zysków i strat odpowiednio w pozycjach „[Wynik z tytułu odsetek](#)” oraz „[Wynik z pozycji wymiany](#)”.

Bank zabezpiecza zarówno pozycje aktywów generujące przychody odsetkowe, jak również pozycje zobowiązań generujące koszty odsetkowe, wykorzystując transakcje IRS lub CIRS.

Bank konsekwentnie stosuje metodę prezentacji łącznego wyniku netto z tytułu odsetek na instrumentach zabezpieczających dla wszystkich strategii zabezpieczających w linii „pochodne instrumenty zabezpieczające” w ramach pozycji „Wynik z tytułu odsetek” - dodatni łączny wynik odsetkowy danego okresu prezentowany jest w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”, a ujemny łączny wynik odsetkowy danego okresu prezentowany jest w pozycji „Koszty z tytułu odsetek”.

Testy efektywności obejmują wycenę transakcji zabezpieczających po pomniejszeniu o wartość odsetek naliczonych oraz różnice kursowe od nominału transakcji zabezpieczających (w przypadku transakcji CIRS).

Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

Nieefektywna część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmowana jest w wyniku finansowym:

- a) jeżeli instrumentem zabezpieczającym jest CIRS, nieefektywność ujmowana jest w wyniku z pozycji wymiany,
- b) jeżeli instrumentem zabezpieczającym jest IRS, nieefektywność ujmowana jest w wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy,
- c) jeżeli instrumentem zabezpieczającym jest CIRS oraz IRS, nieefektywność ujmowana jest odpowiednio w wyniku z pozycji wymiany oraz w wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy.

W przypadku wystąpienia sztucznej nieefektywności (efektywność poza przedziałem [80%,125%]) jej wynik ujmowany jest w wyniku z pozycji wymiany. Sztuczna nieefektywność wynika z konstrukcji testu retrospektywnego jako ilorazu zmian wyceny instrumentów zabezpieczanych oraz zabezpieczających. W przypadku, gdy zmiany wyceny po jednej stronie powiązania zabezpieczającego (CIRS lub IRS) są relatywnie małe, ocena efektywności może wykazywać sztuczną nieefektywność, tzn. taką, która występuje pomimo dużej zgodności warunków instrumentów zabezpieczanych oraz zabezpieczających.

- **ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI GODZIWEJ**

Zmiany wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego wyznaczonego jako zabezpieczenie wartości godziwej ujmowane są w pozycji „[Wynik na instrumentach finansowych](#)” lub „[Wynik z pozycji wymiany](#)” z wyłączeniem komponentu odsetkowego. Komponent odsetkowy prezentuje się w tej samej linii, co przychody odsetkowe z tytułu pozycji zabezpieczanej, tj. w pozycji „[Wynik z tytułu odsetek](#)”.

Bank zabezpiecza zarówno pozycje aktywów generujące przychody odsetkowe, jak również pozycje zobowiązań generujące koszty odsetkowe, wykorzystując transakcje IRS lub CIRS. Bank konsekwentnie stosuje metodę prezentacji łącznego wyniku netto z tytułu odsetek na instrumentach zabezpieczających dla wszystkich strategii zabezpieczających w linii „pochodne instrumenty zabezpieczające” w ramach pozycji „Wynik z tytułu odsetek” - dodatni łączny wynik odsetkowy danego okresu prezentowany jest w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”, a ujemny łączny wynik odsetkowy danego okresu prezentowany jest w pozycji „Koszty z tytułu odsetek”.

Zmianę korekty wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej ujmuje się w pozycji „[Wynik na instrumentach finansowych](#)”.

Część korekty wyceny do wartości godziwej niepodlegającą zabezpieczeniu rozpoznaje się:

- w przypadku pozycji zabezpieczanej będącej składnikiem aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych, kwalifikowanych jako wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się w przychodach lub kosztach w wyniku z operacji finansowych;
- w przypadku pozycji zabezpieczanej będącej składnikiem aktywów finansowych, wycenianym do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, ujmuje się w innych dochodach całkowitych, gdzie prezentowana jest zmiana wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Testy efektywności obejmują wycenę transakcji zabezpieczających po pomniejszeniu o wartość odsetek naliczonych.

Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

W pozycji papiery wartościowe, kredyty i pożyczki udzielone klientom, inwestycje w jednostki zależne oraz zobowiązania wobec klientów zaprezentowano korektę z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej dla odpowiednio papierów wartościowych, kredytów i pożyczek udzielonych klientom, inwestycji w jednostki zależne oraz zobowiązań wobec klientów stanowiących pozycję zabezpieczaną.

SZACUNKI I OSĄDY

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych wyznacza się stosując modele wyceny bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Stosowane przez Bank techniki wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych opierają się na krzywych dochodowości konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych (stawki depozytów na rynku międzybankowym, kwotowania transakcji IRS). Opcje wyceniane są przy użyciu modeli wyceny opcji. Zmienne oraz założenia używane do wyceny obejmują, w miarę dostępności, dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych uwzględnia własne ryzyko kredytowe DVA (debit value adjustment), jak i ryzyko kredytowe kontrahenta CVA (credit value adjustment). Proces kalkulacji korekt CVA i DVA obejmuje wybór metody wyznaczenia spreadu na ryzyko kredytowe kontrahenta lub Banku (np. metoda ceny rynkowej oparta na płynnych notowaniach cen instrumentów dłużnych wyemitowanych przez kontrahenta, metoda spreadu implikowanego z kontraktów Credit Default Swap), oszacowanie prawdopodobieństwa niewypłacalności kontrahenta lub Banku oraz stopy odzysku, a także wyliczenie wysokości korekt CVA i DVA.

Bank przeprowadził symulację w celu ustalenia możliwego wpływu zmian krzywych dochodowości na wycenę transakcji.

SZACUNKOWA ZMIANA WYCENY NIEOPCYJNYCH POCHODNYCH INSTRUMENTÓW ZABEZPIELAJĄCYCH PRZY PRZESUNIĘCIU RÓWNOLEGŁYM KRZYWYCH DOCHODOWOŚCI:	31.12.2023		31.12.2022	
	scenariusz +50bp	Scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(570)	580	(760)	774
CIRS	1	(1)	21	(21)
pozostałe instrumenty	(4)	4	(5)	5
Razem	(573)	583	(744)	758

SZACUNKOWA ZMIANA WYCENY NIEOPCYJNYCH INSTRUMENTÓW POCHODNYCH PRZY PRZESUNIĘCIU RÓWNOLEGŁYM KRZYWYCH DOCHODOWOŚCI O:	31.12.2023		31.12.2022	
	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(564)	573	(757)	771
CIRS	1	(1)	22	(22)
pozostałe instrumenty	(4)	4	(7)	7
Razem	(567)	576	(742)	756

32.1. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ – INFORMACJE FINANSOWE

RODZAJE STRATEGII ZABEZPIELAJĄCYCH STOSOWANYCH PRZEZ BANK

Na 31 grudnia 2023 roku Bank posiadał aktywne powiązania w ramach:

- 5 strategii zabezpieczających zmienność przepływów pieniężnych,
- 5 strategii zabezpieczających zmienność wartości godziwej.

W 2023 roku Bank rozwiązał powiązanie zabezpieczające w ramach strategii zabezpieczającej „Zabezpieczenie zmienności wartości godziwej papieru wartościowego w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu, wycenianego do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS” na skutek braku spełnienia testu prospektywnego efektywności. Wpływ zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń w ramach ww. powiązań na rachunek wyników wyniósł 8,3 milionów PLN.

W 2023 roku Bank wdrożył nową strategię zabezpieczającą „Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka walutowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS”.

W 2023 roku w odniesieniu do pozostałych strategii zabezpieczających nie wprowadzono zmian. W 2022 roku Bank wprowadził dwie nowe strategię zabezpieczające stanowiące zabezpieczenie zmienności wartości godziwej.

W poniższych tabelach zaprezentowano podsumowanie rodzajów strategii stosowanych przez Bank.

RODZAJ STRATEGII ZABEZPIELAJĄCEJ	ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH (NR STRATEGII: 1, 4,5,6,7,8,9, 15,19)
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIELAJĄCY	transakcje CIRS float – float transakcje CIRS fixed - float
POZYCJA ZABEZPIECZANA	<ul style="list-style-type: none"> portfel kredytów o zmiennym oprocentowaniu w walutach obcych i portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych w PLN łącznie z ich odnawianiem w przyszłości. Bank desygnując pozycję zabezpieczaną zastosowała rozwiązania MSR 39 WS 99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską lub zobowiązanie finansowe o stałym oprocentowaniu w walutach obcych lub portfel produktów bankowych regularnego oszczędzania o zmiennym oprocentowaniu w PLN lub zobowiązanie finansowe w walutach obcych
ŹRÓDŁA NIEEFEKTYWNOŚCI ZABEZPIECZENIA	<ul style="list-style-type: none"> marża na instrumencie zabezpieczającym różnice w dyskoncie pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego korekta CVA/DVA instrumentu zabezpieczającego
OKRES, W KTÓRYM OCZEKUJE SIĘ WYSTĄPIENIA PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ORAZ KIEDY NALEŻY OCZEKIWAĆ WYWARCIA PRZEZ NIE WPŁYWU NA WYNIKI	styczeń 2024 – luty 2025
NR STRATEGII	NAZWA STRATEGII
1	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka walutowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji CIRS (nieaktywna)
4	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka walutowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego w walucie wymiennalnej o stałym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka walutowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS.
5	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych, innych niż CHF, o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka walutowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji CIRS. (nieaktywna)
6	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka walutowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem dwóch transakcji: IRS oraz CIRS-EP.
7	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka walutowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem dwóch transakcji: CIRS oraz CIRS-EP. (nieaktywna)

8	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka walutowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych produktów bankowych regularnego oszczędzania w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji CIRS. (nieaktywna)
9	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka walutowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych produktów bankowych regularnego oszczędzania w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem dwóch transakcji: CIRS oraz CIRS-EP. (nieaktywna)
15	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązań finansowych w walucie wymiennalnej, wynikającej z ryzyka walutowego, z wykorzystaniem dwóch transakcji CIRS (nieaktywna)
19	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego w walucie wymiennalnej o stałym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka walutowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS.

RODZAJ STRATEGII ZABEZPIEZAJĄCEJ	ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH (NR STRATEGII: 2,3,16)
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIEZAJĄCY	transakcje IRS fixed - float
POZYCJA ZABEZPIECZANA	portfel kredytów w PLN lub innych walutach indeksowanych do stopy zmiennej
ŹRÓDŁA NIEEFEKTYWNOŚCI ZABEZPIECZENIA	<ul style="list-style-type: none"> zmiana parametrów rynkowych pomiędzy momentem zawarcia transakcji zabezpieczającej a zawiązaniem powiązania zabezpieczającego różnice w dyskoncie pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego korekta CVA/DVA instrumentu zabezpieczającego
OKRES, W KTÓRYM OCZEKUJE SIĘ WYSTĄPIENIA PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ORAZ KIEDY NALEŻY OCZEKIWAĆ WYWARCIA PRZEZ NIE WPŁYWU NA WYNIKI:	styczeń 2024 - czerwiec 2032
NR STRATEGII	NAZWA STRATEGII
2	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS.
3	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS.
16	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych depozytów w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS (nieaktywna).

RODZAJ STRATEGII ZABEZPIEZAJĄCEJ	ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI WARTOŚCI GODZIWEJ (NR STRATEGII: 10,11,12,13,14,17,18)
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIEZAJĄCY	transakcje IRS fixed - float
POZYCJA ZABEZPIECZANA	komponent ryzyka stopy procentowej kredytu lub papieru wartościowego w walucie wymiennej lub w PLN o stałym oprocentowaniu odpowiadający rynkowej stopie IRS komponent ryzyka stopy procentowej portfela zobowiązań finansowych replikowanych portfelem instrumentów o stałym oprocentowaniu, wycenianych według zamortyzowanego kosztu, odpowiadający rynkowej stopie IRS
ŹRÓDŁA NIEEFEKTYWNOŚCI ZABEZPIECZENIA	<ul style="list-style-type: none"> zmiana parametrów rynkowych pomiędzy momentem ustalenia warunków pozycji zabezpieczanej a momentem zawarcia transakcji zabezpieczającej korekta CVA/DVA instrumentu zabezpieczającego różnica pomiędzy wartością bieżącą zmiennej nogi transakcji IRS a wartością bieżącą nominału papieru wartościowego
NR STRATEGII	NAZWA STRATEGII
10	Zabezpieczenie zmienności wartości godziwej kredytu w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS.
11	Zabezpieczenie zmienności wartości godziwej papieru wartościowego w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu wycenianego wg zamortyzowanego kosztu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS.
12	Zabezpieczenie zmienności wartości godziwej papieru wartościowego w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu, wycenianego do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS.
13	Zabezpieczenie zmienności wartości godziwej papieru FVOCI w PLN o stałym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS (nieaktywna)
14	Zabezpieczenie zmienności wartości godziwej udziałów w podmiocie zagranicznym, dla którego walutą funkcjonalną jest waluta obca, wycenianych w jednostkowych sprawozdaniach finansowych PKO Banku Polskiego SA metodą ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości, z tytułu ryzyka walutowego, materializującego się w momencie potencjalnej przyszłej sprzedaży udziałów, z wykorzystaniem transakcji Forward lub NDF (nieaktywna)
17	Zabezpieczenie zmienności wartości godziwej portfela zobowiązań finansowych w PLN wycenianych wg zamortyzowanego kosztu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS
18	Zabezpieczenie zmienności wartości godziwej portfela zobowiązań finansowych w walucie wymiennej, wycenianych wg zamortyzowanego kosztu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

• WARTOŚĆ BILANSOWA INSTRUMENTÓW ZABEZPIELAJĄCYCH

WARTOŚĆ BILANSOWA INSTRUMENTÓW ZABEZPIELAJĄCYCH	31.12.2023		31.12.2022	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	384	2 436	64	6 595
ryzyka stopy procentowej - IRS	190	2 184	44	6 557
IRS PLN (strategia 2)	154	2 144	44	6 381
IRS EUR (strategia 3)	36	40	-	176
ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej - CIRS	194	252	20	38
CIRS CHF/USD (strategia 4)	-	46	-	33
CIRS - EP EUR/PLN (strategia 6)	194	-	20	5
CIRS PLN/EUR (strategia 19)	-	206	-	-
Zabezpieczenie wartości godziwej	700	20	153	132
ryzyka stopy procentowej - IRS	700	20	153	132
IRS EUR (strategia 10,11,12,18)	92	19	75	91
IRS USD (strategia 12,18)	4	1	14	-
IRS PLN (strategia 13,17)	604		64	41
Razem	1 084	2 456	217	6 727

• ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

ZMIANA INNYCH DOCHODÓW CAŁKOWITYCH Z TYTUŁU ZABEZPIECZEŃ PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ORAZ NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	2023	2022
Inne dochody całkowite na początek okresu netto	(5 028)	(3 702)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	4 108	(1 637)
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	1 085	(5 501)
Kwota przeniesiona z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat:	3 023	3 864
- wynik odsetkowy	3 345	3 150
- wynik z pozycji wymiany	(322)	714
Efekt podatkowy	(781)	311
Inne dochody całkowite na koniec okresu netto	(1 701)	(5 028)

NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	2023	2022
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat, w tym kwota odniesiona na:	-	(6)
Wynik z pozycji wymiany	2	(4)
CIRS CHF/USD (strategia 4)	2	-
CIRS PLN/CHF (strategia 15)	-	(4)
Wynik na operacjach finansowych	(2)	(2)
IRS PLN (strategia 2)	(3)	-
IRS EUR (strategia 3)	1	(2)

• ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI WARTOŚCI GODZIWEJ

ZABEZPIECZENIE RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ I RYZYKA WALUTOWEGO	31.12.2023	31.12.2022
Wycena do wartości godziwej instrumentu pochodnego zabezpieczającego	681	20
Zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej – IRS fixed - float	681	20
Korekta do wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego z tytułu zabezpieczanego ryzyka	(461)	(51)
Zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej	(461)	(51)
Papiery wartościowe	(21)	(30)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(2)	(8)
Korekta wartości godziwej ujęta w innych dochodach całkowitych	(26)	(69)
Zobowiązania wobec klientów	(412)	56

KOREKTA DO WARTOŚCI GODZIWEJ INSTRUMENTU ZABEZPIECZANEGO Z TYTUŁU ZABEZPIECZANEGO RYZYKA W PODZIALE NA RODZAJE INSTRUMENTÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH	31.12.2023	31.12.2022
IRS EUR (strategia 10,11,12,18)	(41)	25
IRS USD (strategia 10,12)	(4)	(18)
IRS PLN (strategia 13,17)	(416)	(58)
Razem	(461)	(51)

Bank Polski

• WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW ZABEZPIEZAJĄCYCH W PODZIALE NA TERMINY DO REALIZACJI

Numer strategii	Instrument pochodny zabezpieczający	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Zmiana wartości godziwej od momentu desygnacji	Średnia stała stopa procentowa ważona nominalnie
31.12.2023									
Typ zabezpieczenia: Zabezpieczenie przepływów pieniężnych									
Zabezpieczane ryzyko: ryzyka stopy procentowej									
2	IRS PLN fixed - float	705	4 950	6 801	32 381	1 493	46 330	(2 045)	3,5513%
3	IRS EUR fixed - float	-	630	130	4 944	222	5 926	(46)	2,0611%
Zabezpieczane ryzyko: ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej									
4	CIRS fixed USD/float CHF								
	fixed USD	153	-	307	-	-	460	(43)	0,4142%
	float CHF	164	-	328	-	-	492		-
19	CIRS float PLN/float EUR								
	float PLN	-	-	-	2 595	-	2 595	(226)	-
	float EUR	-	-	-	2 391	-	2 391		1,8935%
6	CIRS EP float PLN/float EUR								
	float PLN	-	109	-	2 348	-	2 457	213	-
	float EUR	-	109	-	2 174	-	2 283		6,8028%
Typ zabezpieczenia: Zabezpieczenie wartości godziwej									
Zabezpieczane ryzyko: ryzyka stopy procentowej									
13,17	IRS PLN fixed - float	-	-	-	5 960	2 091	8 051	386	5,9261%
12,18	IRS USD fixed - float	319	-	-	236	-	555	1	2,6551%
10,11,12,18	IRS EUR fixed - float	-	152	696	3 404	548	4 800	9	2,2604%

Numer strategii	Instrument pochodny zabezpieczający	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Zmiana wartości godziwej od momentu desygnacji	Średnia stała stopa procentowa ważona nominałem
31.12.2022									
Typ zabezpieczenia: Zabezpieczenie przepływów pieniężnych									
Zabezpieczane ryzyko: ryzyka stopy procentowej									
2,16	IRS PLN fixed - float	-	1 501	29 674	43 498	2 287	76 960	(5 973)	3,1717%
3	IRS EUR fixed - float	-	-	703	5 206	253	6 162	(115)	1,6952%
Zabezpieczane ryzyko: ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej									
4	CIRS fixed USD/float CHF								
	fixed USD	-	-	585	511	-	1 096	(21)	0,3871%
	float CHF	-	-	572	501	-	1 073		-
6	CIRS EP float PLN/float EUR								
	float PLN	-	-	-	2 457	-	2 457		-
	float EUR	-	-	-	2 462	-	2 462	31	8,0307%
Typ zabezpieczenia: Zabezpieczenie wartości godziwej									
Zabezpieczane ryzyko: ryzyka stopy procentowej									
13,17	IRS PLN fixed - float	-	-	-	-	2 841	2 841	30	6,2990%
10,12	IRS USD fixed - float	-	-	-	357	-	357	3	1,5128%
10,11,12,18	IRS EUR fixed - float	-	-	469	3 508	591	4 568	(6)	1,5789%

• INFORMACJE FINANSOWE DOTYCZĄCE POZYCJI ZABEZPIECZANYCH (W WALUTACH ORYGINALNYCH)

POZYCJA ZABEZPIECZANA 31.12.2023	WARTOŚĆ BILANSOWA POZYCJI ZABEZPIECZANEJ	POZYCJA W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ	ZMIANA WARTOŚCI GODZIWEJ POZYCJI ZABEZPIECZANEJ	STRATEGIA NR
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych				
Kredyty w PLN	46 330	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 058	2
Kredyty w EUR	838	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7	3
Kredyty w CHF	105	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	43	4
Zobowiązanie finansowe w USD	116	Zobowiązania wobec klientów		
Kredyty w EUR	525	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(175)	6
Lokaty negocjowane w PLN	2 457	Zobowiązania wobec klientów		
Kredyty w PLN	2 595	Zobowiązania wobec klientów		
Zobowiązanie finansowe w EUR	550	Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	228	19
Zabezpieczenie zmienności wartości godziwej				
Kredyty w EUR	11	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(1)	10
Papier wartościowy w EUR	30	Papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(5)	11
Papier wartościowy w EUR	62	Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	(2)	12
Papier wartościowy w USD	81	Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	-	12
Papier wartościowy w PLN	-	Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	(15)	13
Portfel zobowiązań finansowych w PLN	8 051	Zobowiązania wobec klientów	(402)	17
Portfel zobowiązań finansowych w EUR	1 001	Zobowiązania wobec klientów	(2)	18
Portfel zobowiązań finansowych w USD	60	Zobowiązania wobec klientów	(1)	18

POZYCJA ZABEZPIECZANA 31.12.2022	WARTOŚĆ BILANSOWA POZYCJI ZABEZPIECZANEJ	POZYCJA W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ	ZMIANA WARTOŚCI GODZIWEJ POZYCJI ZABEZPIECZANEJ	NR STRATEGII
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych				
Kredyty w CHF	225	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	19	4
Zobowiązanie finansowe w USD	249	Zobowiązania wobec klientów		
Kredyty w PLN	76 959	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 013	2
Kredyty w EUR	525	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	56	6
Lokaty negocjowane w PLN	2 457	Zobowiązania wobec klientów		
Kredyty w EUR	789	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	27	3
Zabezpieczenie zmienności wartości godziwej				
Papier wartościowy w EUR	30	Papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(6)	11
Papier wartościowy w EUR	202	Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	(8)	12
Papier wartościowy w USD	81	Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	(3)	12
Kredyty w EUR	13	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(1)	10
Papier wartościowy w PLN	-	Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	(21)	13
Udziały w Kredobank S.A.	-	Inwestycje w jednostki zależne	-	14
Portfel zobowiązań finansowych w PLN	2 841	Zobowiązania wobec klientów	(38)	17
Portfel zobowiązań finansowych w EUR	729	Zobowiązania wobec klientów	20	18
Razem			6 058	

32.2. POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE – INFORMACJE FINANSOWE

POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE - RODZAJ KONTRAKTU	31.12.2023		31.12.2022	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	4 402	5 157	8 275	8 101
CIRS	389	656	991	1 374
FX Swap	1 647	1 942	1 245	1 039
Opcje	952	1 051	842	926
Commodity swap ¹	167	157	1 380	1 384
FRA	31	30	24	24
Forward	930	695	577	799
Commodity Forward ²	234	213	404	355
Inne	-	1	7	-
Razem	8 752	9 902	13 745	14 002

¹ Pozycja obejmuje wycenę kontraktów na udział w rynku paliw gazowych aktywa w kwocie 84 miliony PLN (na 31 grudnia 2022 roku 1 229 milionów PLN) - i zobowiązania w kwocie 81 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku 1 237 milionów PLN).

² Pozycja obejmuje wycenę kontraktów z tytułu uprawnień do emisji CO₂.

	31.12.2023	31.12.2022
wartość korekty z tytułu CVA i DVA	3	153

WARTOŚCI NOMINALNE INSTRUMENTÓW BAZOWYCH (RAZEM KUPNO I SPRZEDAŻ) pozostałe instrumenty pochodne						
31.12.2023	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
IRS	5 294	21 658	86 536	211 662	41 798	366 948
Zakup	2 647	10 829	43 268	105 831	20 899	183 474
Sprzedaż	2 647	10 829	43 268	105 831	20 899	183 474
CIRS	8 546	-	14 297	6 726	2 044	31 613
Zakup	4 273	-	7 007	3 368	1 022	15 670
Sprzedaż	4 273	-	7 290	3 358	1 022	15 943
FX Swap	34 259	23 842	26 557	15 460	-	100 118
Zakup walut	17 160	11 834	13 138	7 694	-	49 826
Sprzedaż walut	17 099	12 008	13 419	7 766	-	50 292
Opcje	25 382	18 646	51 054	17 100	1 053	113 235
Zakup	12 751	9 362	25 591	8 339	525	56 568
Sprzedaż	12 631	9 284	25 463	8 761	528	56 667
FRA	-	-	32 463	10 079	-	42 542
Zakup	-	-	16 697	5 191	-	21 888
Sprzedaż	-	-	15 766	4 888	-	20 654
Forward	8 531	14 466	19 033	7 239	-	49 269
Zakup walut	4 248	7 368	9 540	3 664	-	24 820
Sprzedaż walut	4 283	7 098	9 493	3 575	-	24 449
Inne, w tym commodity swap, commodity forward i futures	980	3 067	3 366	466	-	7 879
Zakup	494	1 591	1 636	234	-	3 955
Sprzedaż	486	1 476	1 730	232	-	3 924
Razem	82 992	81 679	233 306	268 732	44 895	711 604

WARTOŚCI NOMINALNE INSTRUMENTÓW BAZOWYCH (RAZEM KUPNO I SPRZEDAŻ) pozostałe instrumenty pochodne						
31.12.2022	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesiący do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
IRS	6 730	16 972	88 148	236 010	53 496	401 356
Zakup	3 365	8 486	44 074	118 005	26 748	200 678
Sprzedaż	3 365	8 486	44 074	118 005	26 748	200 678
CIRS	14 124	-	2 870	31 020	2 168	50 182
Zakup	7 025	-	1 435	15 362	1 084	24 906
Sprzedaż	7 099	-	1 435	15 658	1 084	25 276
FX Swap	34 139	32 795	36 739	29 127	-	132 800
Zakup walut	17 044	16 362	18 356	14 769	-	66 531
Sprzedaż walut	17 095	16 433	18 383	14 358	-	66 269
Opcje	21 765	46 129	62 797	29 681	1 787	162 159
Zakup	10 817	22 857	31 486	14 871	892	80 923
Sprzedaż	10 948	23 272	31 311	14 810	895	81 236
FRA	-	-	38 913	1 910	-	40 823
Zakup	-	-	20 016	932	-	20 948
Sprzedaż	-	-	18 897	978	-	19 875
Forwad	7 494	25 761	30 225	6 528	-	70 008
Zakup walut	3 753	12 891	15 151	3 124	-	34 919
Sprzedaż walut	3 741	12 870	15 074	3 404	-	35 089
Inne, w tym commodity swap, commodity forward i futures	1 091	2 171	6 877	251	-	10 390
Zakup	546	1 108	3 431	126	-	5 211
Sprzedaż	545	1 063	3 446	125	-	5 179
Razem	85 343	123 828	266 569	334 527	57 451	867 718

33. PAPIERY WARTOŚCIOWE

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Klasyfikacja i wycena papierów wartościowych do kategorii jest dokonywana zgodnie z zasadami określenia modelu biznesowego i oceny charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych, o których mowa w nocie „OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH”.

W pozycji papiery wartościowe zaprezentowano również korektę z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej dla papierów wartościowych stanowiących pozycję zabezpieczaną (nota „Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne”).

INFORMACJE FINANSOWE

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane w notcie „[RYZYKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE](#)”.

PAPIERY WARTOŚCIOWE	przeznaczone do obrotu	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
31.12.2023					
Dłużne papiery wartościowe	574	342	104 421	85 755	191 092
bony pieniężne NBP	-	-	28 974	-	28 974
obligacje skarbowe PLN	472	-	49 756	58 803	109 031
obligacje skarbowe walutowe	1	295	3 738	-	4 034
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	9	-	10 180	13 619	23 808
obligacje komunalne PLN	12	-	5 097	8 658	13 767
obligacje korporacyjne PLN	52	47	2 609	2 413	5 121
obligacje korporacyjne walutowe	-	-	4 067	2 262	6 329
hipoteczne listy zastawne	28	-	-	-	28
Kapitałowe papiery wartościowe	32	336	-	-	368
udziały i akcje w innych jednostkach – nienotowane na giełdach	-	312	-	-	312
akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	30	24	-	-	54
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	2	-	-	-	2
Razem (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	606	678	104 421	85 755	191 460
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „ Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne ”)	-	-	-	(21)	(21)
Razem	606	678	104 421	85 734	191 439

¹ Pozycja obejmuje obligacje od międzynarodowych organizacji finansowych w kwocie 3 658 milionów PLN.

PAPIERY WARTOŚCIOWE	przeznaczone do obrotu	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
31.12.2022					
Dłużne papiery wartościowe	171	366	62 286	67 821	130 644
obligacje skarbowe PLN	89	-	40 649	45 870	86 608
obligacje skarbowe walutowe	2	321	3 977	-	4 300
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	3	-	9 373	12 100	21 476
obligacje komunalne PLN	14	-	5 046	6 182	11 242
obligacje korporacyjne PLN	56	45	2 852	1 990	4 943
obligacje korporacyjne walutowe	-	-	389	1 679	2 068
hipoteczne listy zastawne	7	-	-	-	7
Kapitałowe papiery wartościowe	28	344	-	-	372
udziały i akcje w innych jednostkach – nienotowane na giełdach	-	324	-	-	324
akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	27	20	-	-	47
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	1	-	-	-	1
Razem (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	199	710	62 286	67 821	131 016
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne”)	-	-	-	(30)	(30)
Razem	199	710	62 286	67 791	130 986

¹ Pozycja obejmuje obligacje od międzynarodowych organizacji finansowych w kwocie 3 550 milionów PLN.

Obligacje skarbowe walutowe	31.12.2023	31.12.2022
- Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej	1 279	2 136
- Skarbu Państwa Stanów Zjednoczonych	2 757	2 164
Razem	4 034	4 300

	31.12.2023	31.12.2022
odpis nieobniżający wartości godziwej papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	34	37

PAPIERY WARTOŚCIOWE WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	przeznaczone do obrotu	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
31.12.2023					
bez określonego terminu - kapitałowe papiery wartościowe	32	336	-	-	368
do 1 miesiąca	61	-	34 789	-	34 850
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	-	4 343	7	4 350
od 3 miesięcy do 1 roku	256	-	10 621	14 067	24 944
od 1 roku do 5 lat	212	255	38 527	39 890	78 884
powyżej 5 lat	45	87	16 141	31 791	48 064
Razem	606	678	104 421	85 755	191 460

PAPIERY WARTOŚCIOWE WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	przeznaczone do obrotu	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
31.12.2022					
bez określonego terminu - kapitałowe papiery wartościowe	28	344	-	-	372
do 1 miesiąca	20	-	3 142	1 513	4 675
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	-	223	7	230
od 3 miesięcy do 1 roku	17	-	3 455	751	4 223
od 1 roku do 5 lat	110	366	35 771	37 702	73 949
powyżej 5 lat	24	-	19 695	27 848	47 567
Razem	199	710	62 286	67 821	131 016

34. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Klasyfikacja i wycena kredytów i pożyczek udzielonych klientom do poszczególnych kategorii wyceny jest dokonywana zgodnie z zasadami określenia modelu biznesowego i oceny charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych, o których mowa w nocie „[Ogólne zasady rachunkowości dotyczące instrumentów finansowych](#)”.

Do pozycji kredyty i pożyczki udzielone klientom zalicza się należności z tytułu kredytów i pożyczek. Do kategorii kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zaklasyfikowano następujące produkty: pożyczka gotówkowa, karty kredytowe i kredyty odnawialne, które w zapisach umownych zawierały mnożnik w formule oprocentowania.

Bank koryguje wartość bilansową brutto kredytów mieszkaniowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu ujmując wpływ:

- ryzyka prawnego dotyczącego potencjalnych spraw spornych dla portfela kredytów hipotecznych w walutach wymiennych oraz istniejących spraw spornych dotyczących ekspozycji kredytowych ujętych na datę bilansową w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (patrz „[Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennych](#)”);

- tzw. ustawowych wakacji kredytowych ujęty w drugiej połowie roku 2022.

USTAWOWE WAKACJE KREDYTOWE wprowadzone zostały ustawą z dnia 7 lipca 2022 roku o finansowaniu społecznosciowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom z dnia 14 lipca 2022 roku (dalej: „Ustawa”), zawierającą pakiet wsparcia dla kredytobiorców spłacających kredyty hipoteczne. Zgodnie z założeniami Ustawy ustawowe wakacje kredytowe dotyczyły kredytów hipotecznych udzielonych w złotych polskich i dawały możliwość zawieszenia spłaty kredytu na 8 miesięcy w latach 2022 – 2023 – po dwa miesiące w III i IV kwartale 2022 roku i po jednym miesiącu w każdym z czterech kwartałów 2023 roku. Z zawieszenia spłaty kredytu mógł skorzystać klient, jeśli umowa została zawarta przed 1 lipca 2022 roku, a okres kredytowania kończył się po 31 grudnia 2022 roku. Z wakacji kredytowych można było skorzystać wyłącznie w przypadku jednego kredytu. Harmonogram spłaty rat kredytowych, w przypadku skorzystania przez klienta z tego udogodnienia, uległ wydłużeniu o liczbę wykorzystanych miesięcy wakacji kredytowych.

Bank uważa, iż uprawnienia klientów do skorzystania przez nich z zawieszenia spłat kredytu stanowiły ustawową modyfikację przepływów pieniężnych, która nastąpiła w dniu podpisania Ustawy przez Prezydenta tj. 14 lipca 2022 roku.

W związku z powyższym w drugiej połowie 2022 roku Bank skorygował wartość bilansową brutto kredytów hipotecznych dokonując pomniejszenia przychodu odsetkowego. Wartość korekty została ustalona jako różnica wartości bieżącej szacowanych przepływów pieniężnych, wynikających z umów kredytowych, uwzględniającej zawieszenie płatności rat oraz bieżącej wartości bilansowej brutto portfela kredytowego. Kalkulacja straty oparta była na założeniu, że około 63% klientów posiadających kredyt hipoteczny udzielony w PLN zdecyduje się na skorzystanie z wakacji kredytowych (współczynnik partycypacji klientów).

Do końca grudnia 2023 roku 298,5 tysiąca klientów Banku złożyło wnioski o zawieszenie spłaty kredytu hipotecznego, co stanowiło 53% liczby kredytów oraz 62% wartości bilansowej brutto kredytów ogółem, które mogły być objęte wakacjami kredytowymi. Łączna liczba zawnieioskowanych zawiesznień według stanu na 31 grudnia 2023 roku wyniosła 1 609 tysięcy, co stanowiło 46% maksymalnej liczby rat do zawieszenia dla wszystkich uprawnionych klientów.

W czwartym kwartale 2023 roku Bank dokonał oszacowania faktycznego poziomu straty z tytułu wakacji kredytowych, biorąc pod uwagę m.in. dane empiryczne dotyczące współczynnika partycypacji korzystania klientów z wakacji kredytowych oraz przedpłat dokonywanych przez klientów w okresie trwania programu ustawowych wakacji kredytowych.

Na podstawie wyników powyższej analizy w 2023 roku Bank dokonał aktualizacji poziomu straty z tytułu wakacji kredytowych oraz proporcjonalnego zmniejszenia dotychczasowej amortyzacji tej straty. Łączny efekt ujęty w księgach Banku z tego tytułu wyniósł 83 miliony PLN (w tym zmniejszenie straty ujętej w lipcu 2022 roku w wysokości 103 milionów PLN oraz proporcjonalne zmniejszenie dotychczasowej amortyzacji w kwocie 20 milionów PLN) – co przełożyło się na zwiększenie wyniku odsetkowego oraz zmniejszenie korekty wartości bilansowej brutto kredytów. Zrealizowana strata z tytułu ustawowych wakacji kredytowych, bez efektu amortyzacji wyniosła zdaniem Banku 2 340 milionów PLN wobec 2 443 milionów PLN ujętych w lipcu 2022 roku.

Obecnie w Sejmie toczą się prace nad uzgodnieniem zmian do ustawy o finansowaniu społecznosciowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom z dnia 7 lipca 2022 roku, które udostępniłyby kredytobiorcom możliwość skorzystania z ustawowych wakacji kredytowych również w 2024 roku. W przypadku wejścia w życie zmienionych przepisów, w zależności od przyjętych rozwiązań, mogą one mieć istotny wpływ na wynik finansowy Banku w 2024 roku. Zgodnie z przyjętą praktyką, Bank uważa, iż uprawnienia klientów do skorzystania przez nich z zawieszenia spłat kredytu na kolejne okresy będą stanowiły ustawową modyfikację przepływów pieniężnych, która nastąpi w dniu podpisania zmian do ustawy przez Prezydenta.

Jednocześnie z uwagi na fakt, że wartość godziwa to cena, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów w transakcji pomiędzy niezależnymi, dobrze poinformowanymi oraz zainteresowanymi zawarciem transakcji uczestnikami rynku, przeprowadzonej na zwykłych warunkach na dzień wyceny tj. 31 grudnia 2023 roku, Bank uwzględnił w wycenie portfela kredytów wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite efekt wakacji kredytowych. Na 31 grudnia 2023 roku, biorąc pod uwagę status procesu legislacyjnego oraz wypowiedzi w sferze publicznej uczestników procesu legislacyjnego oraz nadzorców rynku, Bank w kalkulacji oparł się na eksperckim założeniu, że uczestnicy rynku przyjęli 40%-owe prawdopodobieństwo wejścia w życie ustawy w wersji opublikowanej w projekcie. Uwzględniony w oszacowaniu odsetek klientów, którzy zawieszają spłatę rat, założony przez uczestników rynku, został ustalony ekspercko na poziomie 79%. Korekta wartości godziwej z tego tytułu wyniosła 40,1 milionów PLN i oszacowana została według aktualnej na datę wyceny założeń.

Dodatkowo Bank koryguje wartość bilansową brutto kredytów mieszkaniowych oraz konsumenckich wycenianych według zamortyzowanego kosztu ujmując wpływ potencjalnych zwrotów prowizji dla klientów z tytułu przewidywanej przedterminowej spłaty w przyszłości czynnych kredytów konsumenckich i hipotecznych.

W pozycji kredyty i pożyczki udzielone klientom zaprezentowano korektę z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej dla kredytów stanowiących pozycję zabezpieczaną (nota „[Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne](#)”).

SZACUNKI I OSĄDY: [Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe](#), [Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych](#)

INFORMACJE FINANSOWE

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane w nocie „[RYZYO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE](#)”.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	31.12.2023	31.12.2022
na nieruchomości	94 248	89 672
konsumpcyjne	31 361	29 677
gospodarcze	98 063	89 577
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	223 672	208 926
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „ Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne ”)	(2)	(8)
Razem	223 670	208 918

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM 31.12.2023	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
bankowości detalicznej i prywatnej	2 777	10 751	106 899	120 427
na nieruchomości	1	10 751	78 314	89 066
konsumpcyjne	2 776	-	28 585	31 361
firm i przedsiębiorstw	54	-	16 660	16 714
na nieruchomości	-	-	5 056	5 056
gospodarcze	54	-	11 604	11 658
korporacyjne	27	-	86 504	86 531
na nieruchomości	-	-	126	126
gospodarcze	27	-	86 378	86 405
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	2 858	10 751	210 063	223 672
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej nota „ Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne ”	-	-	(2)	(2)
Razem	2 858	10 751	210 061	223 670

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM 31.12.2022	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godzimej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godzimej przez inne dochody całkowite	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
bankowości detalicznej i prywatnej	3 480	11 895	98 475	113 850
na nieruchomości	4	11 895	72 274	84 173
konsumpcyjne	3 476	-	26 201	29 677
firm i przedsiębiorstw	44	-	17 011	17 055
na nieruchomości	-	-	5 381	5 381
gospodarcze	44	-	11 630	11 674
korporacyjne	41	-	77 980	78 021
na nieruchomości	-	-	118	118
gospodarcze	41	-	77 862	77 903
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godzimej)	3 565	11 895	193 466	208 926
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godzimej nota „Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne”	-	-	(8)	(8)
Razem	3 565	11 895	193 458	208 918

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godzimej)	nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godzimej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godzimej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
31.12.2023				
do 1 miesiąca	724	87	9 297	10 108
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	376	45	6 931	7 352
od 3 miesięcy do 1 roku	1 442	201	36 185	37 828
od 1 roku do 5 lat	315	1 228	80 266	81 809
powyżej 5 lat	1	9 190	77 384	86 575
Razem	2 858	10 751	210 063	223 672

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godzimej)	nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godzimej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godzimej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego o kosztu	Razem
31.12.2022				
do 1 miesiąca	730	94	8 724	9 548
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	453	50	6 915	7 418
od 3 miesięcy do 1 roku	1 733	210	30 724	32 667
od 1 roku do 5 lat	603	1 301	76 137	78 041
powyżej 5 lat	46	10 240	70 966	81 252
Razem	3 565	11 895	193 466	208 926

35. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW

ZASADY RACHUNKOWOŚCI: Klasyfikacja i wycena do kategorii jest dokonywana zgodnie z zasadami określenia modelu biznesowego i oceny charakterystyk wynikających z umowy przepływów pieniężnych, o których mowa w nocie „[OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH](#)”.

INFORMACJE FINANSOWE

ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	31.12.2023	31.12.2022
Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:	25	2
Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	25	2
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	3 225	2 926
Depozyty banków	1 120	1 936
Rachunki bieżące	2 068	974
Inne depozyty z rynku pieniężnego	37	16
Razem	3 250	2 928

ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW WEDŁUG OKRESÓW SPŁATY	31.12.2023	31.12.2022
Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:	25	2
do 1 miesiąca	25	2
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:	3 225	2 926
do 1 miesiąca	3 220	2 880
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	31
od 3 miesięcy do 1 roku	5	15
Razem	3 250	2 928

36. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Klasyfikacja i wycena do kategorii jest dokonywana zgodnie z zasadami określenia modelu biznesowego i oceny charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych, o których mowa w nocie „[OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH](#)”. W zobowiązaniach wobec klientów zaprezentowano również korektę z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej dla zobowiązań wobec klientów stanowiących pozycję zabezpieczaną (nota „[RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ I POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE](#)”).

INFORMACJE FINANSOWE

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW 31.12.2023	Zobowiązania wobec gospodarstw domowych	Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	Razem
Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych)	-	277	-	277
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	304 152	74 193	15 517	393 862
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N, w tym:	199 638	53 436	14 551	267 625
rachunki oszczędnościowe i inne środki oprocentowane	49 650	17 840	9 956	77 446
Depozyty terminowe	104 013	20 105	927	125 045
Pozostałe zobowiązania	501	652	39	1 192
Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	304 152	74 470	15 517	394 139
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „ Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne ”)	412	-	-	412
Razem	304 564	74 470	15 517	394 551

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW 31.12.2022	Zobowiązania wobec gospodarstw domowych	Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	Razem
Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych)	-	5	-	5
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	260 729	56 990	17 188	334 907
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N, w tym:	178 629	38 931	16 224	233 784
rachunki oszczędnościowe i inne środki oprocentowane	41 877	12 452	11 615	65 944
Depozyty terminowe	81 600	17 481	913	99 994
Pozostałe zobowiązania	500	578	51	1 129
Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	260 729	56 995	17 188	334 912
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne”)	(56)	-	-	(56)
Razem	260 673	56 995	17 188	334 856

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WEDŁUG OKRESÓW SPŁATY (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	31.12.2023	31.12.2022
Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:	277	5
do 1 miesiąca	277	5
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:	393 862	334 907
do 1 miesiąca	305 187	268 980
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	35 541	29 026
od 3 miesięcy do 1 roku	38 915	10 177
od 1 roku do 5 lat	8 509	21 385
powyżej 5 lat	5 710	5 339
Razem	394 139	334 912

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WEDŁUG SEGMENTU KLIENTA	31.12.2023	31.12.2022
Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	394 139	334 912
bankowości detalicznej i prywatnej	273 811	232 858
korporacyjne	68 472	55 115
firm i przedsiębiorstw	51 856	46 939
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne”)	412	(56)
Razem	394 551	334 856

37. OTRZYMANE FINANSOWANIE

ZASADY RACHUNKOWOŚCI: Klasyfikacja i wycena do kategorii jest dokonywana zgodnie z zasadami określenia modelu biznesowego i oceny charakterystyk wynikających z umowy przepływów pieniężnych, o których mowa w nocie „OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH”.

INFORMACJE FINANSOWE

OTRZYMANE FINANSOWANIE	31.12.2023	31.12.2022
Otrzymane kredyty i pożyczki od międzynarodowych organizacji finansowych	-	726
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych – obligacje wyemitowane przez PKO Bank Polski S.A.	3 421	-
Zobowiązania podporządkowane	2 774	2 781
Razem	6 195	3 507

37.1. OTRZYMANE KREDYTY I POŻYCZKI

OTRZYMANE KREDYTY I POŻYCZKI WEDŁUG OKRESÓW SPŁATY	31.12.2023	31.12.2022
od 3 miesięcy do 1 roku	-	726
Razem	-	726

Data otrzymania kredytu i pożyczki przez Bank od międzynarodowych instytucji finansowych	Wartość nominalna	Waluta	Termin zapadalności	Wartość bilansowa na 31.12.2023	Wartość bilansowa na 31.12.2022
25.09.2013	75	EUR	25.09.2023	-	70
23.10.2018	646	PLN	23.10.2023	-	656
Razem				-	726

W 2023 roku oraz w 2022 roku PKO Bank Polski S.A. nie otrzymał kredytów i pożyczek od banków czy innych instytucji finansowych.

37.2. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI WEDŁUG OKRESÓW SPŁATY	31.12.2023	31.12.2022
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:		
od 1 roku do 5 lat	3 421	-
Razem	3 421	-

8 sierpnia 2022 roku Zarząd Banku podjął uchwałę w sprawie ustanowienia programu emisji euroobligacji przez Bank jako emitenta (program Euro Medium Term Notes – „Program EMTN”), o wartości do 4 mld EUR. W ramach Programu EMTN możliwa będzie emisja niezabezpieczonych euroobligacji w dowolnej walucie, w tym takich, z których zobowiązania mogą być zaliczane do zobowiązań kwalifikowalnych lub do funduszy własnych Banku. Emitowane w ramach Programu EMTN obligacje zostaną zarejestrowane w międzynarodowym systemie rejestracji papierów wartościowych (ICSD) prowadzonym przez Euroclear Bank SA/NV lub Clearstream Banking société anonyme. Bank może ubiegać się o dopuszczenie poszczególnych serii euroobligacji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Luksemburgu oraz Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

16 grudnia 2022 roku agencja ratingowa Moody’s Investors Service przyznała rating (P)Baa3 dla Programu EMTN, w ramach niezabezpieczonych obligacji oznaczonych jako Senior Non Preferred.

20 grudnia 2022 roku został zatwierdzony, przez Commission de Surveillance du Secteur Financier (CSSF) w Luksemburgu Prospekt do programu EMTN. 20 stycznia 2023 roku CSSF zatwierdziła pierwszy Suplement do prospektu emisyjnego Programu EMTN.

1 lutego 2023 roku Bank, w ramach emisji inauguracyjnej spod Programu EMTN pozwalającej na pokrycie wymogu w części uprzywilejowanej (będącej różnicą pomiędzy wyrażonymi kwotowo wymogami MREL w ujęciu skonsolidowanym oraz MREL w ujęciu jednostkowym), wyemitował 3-letnie obligacje uprzywilejowane w formacie „Senior Preferred Notes” o łącznej wartości 750 mln EUR, z możliwością wykonania wcześniejszego wykupu po dwóch latach od emisji. Kupon emisji jest stały, na poziomie 5,625%, płatny rocznie do daty wcześniejszego wykupu, a po tym czasie zmienny, z płatnościami kwartalnymi. Agencja Moody’s Investors Service przyznała emisji rating na poziomie A3. Obligacje dopuszczone zostały do obrotu na rynku regulowanym na Giełdzie Papierów Wartościowych w Luksemburgu oraz na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

37.3. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE

Rodzaj zobowiązania	Rodzaj oprocentowania	Wartość nominalna	Waluta	Okres	Wartość bilansowa	
					31.12.2023	31.12.2022
Obligacje podporządkowane	WIBOR 6M+0,0155	1 700	PLN	28.08.2017 - 28.08.2027	1 748	1 752
Obligacje podporządkowane	WIBOR 6M+0,0150	1 000	PLN	05.03.2018 - 06.03.2028	1 026	1 029
RAZEM					2 774	2 781

Obligacje podporządkowane zostały za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego przeznaczone na podwyższenie funduszy uzupełniających Banku (Tier 2). Z uwagi na niesprzyjającą sytuację rynkową, 1 sierpnia 2022 roku została podjęta decyzja o rezygnacji z wcześniejszego wykupu obligacji podporządkowanych serii OP0827 wyemitowanych przez Bank 28 sierpnia 2017 roku.

POZOSTAŁE NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

38. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

OPROGRAMOWANIE - Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są ujmowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem umorzeń i odpisów z tytułu utraty wartości.

WARTOŚĆ FIRMY - Bank ujmuje (od momentu fuzji prawnej z jednostką zależną) jako wartości niematerialne wartość firmy z tytułu przejęcia tego podmiotu. Wartość firmy została ujęta w kwocie nadwyżki przekazanej zapłaty nad wartością możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych według wartości godziwej na dzień nabycia. Po początkowym ujęciu wartość firmy jest wykazywana według wartości początkowej, pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

RELACJE Z KLIENTAMI - W wyniku rozliczenia transakcji nabycia zidentyfikowane zostały relacje z klientami podlegające amortyzacji metodą degresywną opartą o tempo konsumowania korzyści ekonomicznych wynikających z ich użytkowania.

POZOSTAŁE WARTOŚCI NIEMATERIALNE - Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Bank wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

KOSZTY PRAC ROZWOJOWYCH - Koszty zakończonych prac rozwojowych zalicza się do wartości niematerialnych w związku z oczekiwanym uzyskaniem korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem określonych warunków, tj. jeżeli istnieje możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, dostępne są stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowania wytwarzanego składnika oraz istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia wysokości nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzeniu składników wartości niematerialnych.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania wykazywane są w ramach tej samej pozycji, w ramach której przedstawione zostałyby odpowiednie bazowe składniki aktywów, gdyby były własnością Banku.

Bank użytkuje oprogramowanie w chmurze. Bank dokonuje każdorazowo oceny posiadania realnej kontroli nad tym zasobem, w tym spełnienie warunków: posiadania umownego prawa do przejścia na własność oprogramowania w okresie użytkowania w chmurze bez ponoszenia znacznych kar, tj.:

- możliwości nabycia od dostawcy oprogramowania bez ponoszenia znacznych kosztów, oraz
- możliwości korzystania z oprogramowania samodzielnie bez znaczącego zmniejszenia użyteczności lub wartości oprogramowania,
- możliwości uruchomienia oprogramowania na własnym sprzęcie lub zawarcia umowy z inną stroną niezwiązaną z dostawcą w celu użytkowania oprogramowania.

Bank na podstawie ww. kryteriów klasyfikuje część oprogramowania do wartości niematerialnych, a część jako usługę, której koszty ujmowane są w kosztach działalności.

NOTY POWIĄZANE:

- Okresy użytkowania – nota „[Koszty działania](#)”;
- Odpisy z tytułu utraty wartości – nota „[Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych](#)”

INFORMACJE FINANSOWE

WARTOŚCI NIEMATERIALNE	Oprogramowanie	Wartość firmy	Przyszłe zyski z zawartych umów ubezpieczeniowych	Relacje z klientami	Inne, w tym nakłady	z tego na oprogramowanie	Ogółem
2023							
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	6 074	872	-	87	659	602	7 692
Nabycie	-	-	-	-	796	796	796
Transfery z nakładów	812	-	-	-	(813)	(814)	(1)
Likwidacja i sprzedaż	(19)	-	-	-	-	-	(19)
Inne	26	-	-	(1)	44	44	69
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	6 893	872	-	86	686	628	8 537
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(4 490)	-	-	(84)	(53)	-	(4 627)
Amortyzacja okresu	(504)	-	-	(2)	(1)	-	(507)
Likwidacja i sprzedaż	18	-	-	-	-	-	18
Inne	(1)	-	-	1	-	-	-
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(4 977)	-	-	(85)	(54)	-	(5 116)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(15)	(117)	-	-	-	-	(132)
Utworzenie w okresie	(1)	-	-	-	-	-	(1)
Odpisy aktualizujące na koniec na koniec okresu	(16)	(117)	-	-	-	-	(133)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 569	755	-	3	606	602	2 933
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 900	755	-	1	632	628	3 288

WARTOŚCI NIEMATERIALNE	Oprogramowanie	Wartość firmy	Przyszłe zyski z zawartych umów ubezpieczeniowych	Relacje z klientami	Inne, w tym nakłady	z tego na oprogramowanie	Ogółem
2022							
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	5 611	872	-	87	642	585	7 212
Nabycie	-	-	-	-	429	429	429
Transfery z nakładów	454	-	-	-	(454)	(454)	-
Inne	9	-	-	-	42	42	51
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	6 074	872	-	87	659	602	7 692
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(4 048)	-	-	(82)	(52)	-	(4 182)
Amortyzacja okresu	(439)	-	-	(2)	(1)	-	(442)
Inne	(3)	-	-	-	-	-	(3)
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(4 490)	-	-	(84)	(53)	-	(4 627)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(15)	(117)	-	-	(2)	(2)	(134)
Inne	-	-	-	-	2	2	2
Odpisy aktualizujące na koniec na koniec okresu	(15)	(117)	-	-	-	-	(132)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 548	755	-	5	588	583	2 896
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 569	755	-	3	606	602	2 933

Istotną wartością niematerialną z punktu widzenia Banku są nakłady poniesione na Zintegrowany System Informatyczny (ZSI). Łączna wartość nakładów poniesionych na ZSI w latach 2007–2023 wyniosła 1 272 miliony PLN (w latach 2006–2022 - 1 392 miliony PLN).

Wartość bilansowa netto Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI) na 31 grudnia 2023 roku wynosiła 624 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku wynosiła 651 milionów PLN). Przewidywany okres eksploatacji systemu został określony na 24 lata. Na 31 grudnia 2023 roku pozostały okres użytkowania wynosi 7 lat.

• **WARTOŚĆ FIRMY**

Wartość firmy netto	31.12.2023	31.12.2022
Nordea Bank Polska SA	747	747
Aktywa przejęte od spółki CFP sp. z o.o.	8	8
RAZEM	755	755

Bank przeprowadza testy na utratę wartości firmy powstałej z nabycia Nordea Bank Polska S.A. bazując na modelu opartym na metodzie zdyskontowanych dywidend, poprzez porównanie wartości bilansowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”) z ich wartością odzyskiwalną.

Wartość rezydualna CGU detalicznego została skalkulowana poprzez ekstrapolację projekcji przepływów pieniężnych poza okres prognozy przy zastosowaniu stopy wzrostu przyjętej na poziomie 3,7%. Prognozy przepływów pieniężnych w teście na utratę wartości obejmowały okres 10 lat i opierały się na założeniach zawartych w planie finansowym Banku na 2024 rok. Do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych Bank zastosował stopę dyskonta w wysokości 12,48%, uwzględniającą stopę wolną od ryzyka oraz premię za ryzyko.

Na moment przejęcia wyróżniono dwa ośrodki wypracowujące środki pieniężne („CGU”), do których przypisano wartość firmy powstałą z nabycia Nordea Bank Polska SA – detaliczny i korporacyjny, pokrywające się z segmentami działalności. Na wartość firmy przypisaną do CGU korporacyjnego w wysokości 117 milionów PLN, Bank dokonał odpisu 30 czerwca 2020 roku. Wartość firmy Nordea Bank Polska S.A w wysokości 747 milionów PLN dotyczy segmentu detalicznego.

Na 31 grudnia 2023 roku Bank przeprowadził test na utratę wartości firmy powstałej z nabycia Nordea Bank Polska S.A. przypisanej do CGU detalicznego (patrz nota „[Wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe](#)”). Przeprowadzony test nie wskazał utraty wartości.

39. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE - Wyceniane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, po pomniejszeniu o umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE - Wycenia się według zasad stosowanych do rzeczowych aktywów trwałych.

NAKŁADY - Wartość bilansową rzeczowych aktywów trwałych powiększa się o dodatkowe nakłady poniesione w okresie ich użytkowania jeżeli spełnią kryteria rozpoznania jako środek trwały.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania wykazywane są w ramach tej samej pozycji, w ramach której przedstawione zostałyby odpowiednie bazowe składniki aktywów, gdyby były własnością Banku.

NOTY POWIĄZANE:

- Okresy użytkowania - nota „[Koszty działania](#)”;
- Odpisy z tytułu utraty wartości - nota „[Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych](#)”

INFORMACJE FINANSOWE

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia, w tym sprzęt informatyczny	Środki trwałe w budowie	Inne, w tym środki transportu	Ogółem
2023					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	3 827	1 620	155	674	6 276
Nabycie, w tym modyfikacje	414	-	338	14	766
Transfery z nakładów	38	137	(205)	30	-
Likwidacja i sprzedaż	(37)	(55)	-	(25)	(117)
Inne	(47)	(5)	(2)	4	(50)
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	4 195	1 697	286	697	6 875
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(1 941)	(1 254)	-	(482)	(3 677)
Amortyzacja okresu	(288)	(136)	-	(49)	(473)
Likwidacja i sprzedaż	28	55	-	25	108
Inne	22	6	-	(2)	26
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(2 179)	(1 329)	-	(508)	(4 016)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(93)	(1)	-	-	(94)
Utworzenie w okresie	(38)	(4)	-	-	(42)
Rozwiązania w okresie	1	-	-	-	1
Inne	6	1	-	-	7
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(124)	(4)	-	-	(128)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 793	365	155	192	2 505
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 892	364	286	189	2 731

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia, w tym sprzęt informatyczny	Środki trwałe w budowie	Inne, w tym środki transportu	Ogółem
2022					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	3 672	1 560	217	641	6 090
Nabycie, w tym modyfikacje	153	12	172	22	359
Transfery z nakładów	49	142	(233)	42	-
Likwidacja i sprzedaż	(30)	(89)	-	(24)	(143)
Inne	(17)	(5)	(1)	(7)	(30)
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	3 827	1 620	155	674	6 276
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(1 685)	(1 215)	-	(460)	(3 360)
Amortyzacja okresu	(284)	(133)	-	(50)	(467)
Likwidacja i sprzedaż	17	89	-	23	129
Inne	11	5	-	5	21
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(1 941)	(1 254)	-	(482)	(3 677)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(90)	(1)	-	-	(91)
Utworzenie w okresie	(3)	-	-	-	(3)
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(93)	(1)	-	-	(94)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 897	344	217	181	2 639
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 793	365	155	192	2 505

Bank identyfikuje nieruchomości inwestycyjne, których wartość bilansowa netto na 31 grudnia 2023 roku wynosiła 1,5 mln PLN (na 31 grudnia 2022 roku 332 tysięcy PLN).

Wynik z tytułu najmu nieruchomości inwestycyjnych prezentowany jest w nacie „Pozostałe przychody i koszty operacyjne”. Przychody z najmu nieruchomości inwestycyjnych Bank prezentuje w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”, w linii „Przychody uboczne”.

Koszty napraw i utrzymania poniesionych w związku z eksploatacją nieruchomości inwestycyjnej, która w danym okresie przyniosła przychody z najmu Bank prezentuje w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne”, w linii „Koszty uboczne”.

40. AKTYWA PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Aktywa przeznaczone do sprzedaży ujmowane są w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Odpisy aktualizujące wartość aktywów ujmowane są w rachunku zysków i strat za okres, w którym dokonano tych odpisów

NOTY POWIĄZANE: Okresy użytkowania - nota „[Koszty działania](#)” i odpisy z tytułu utraty wartości - nota „[Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych](#)”

INFORMACJE FINANSOWE

AKTYWA PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY	31.12.2023	31.12.2022
Grunty i budynki	19	11
Inwestycje w jednostki zależne, jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia*	120	-
Razem brutto	139	11
Odpisy z tytułu utraty wartości	-	(1)
Razem	139	10

*w 2023 roku Bank przeklasyfikował do aktywów przeznaczonych do sprzedaży inwestycję w Merkurium fiz-an (patrz nota „[Zmiany w spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej](#)”).

Aktywa przeznaczone do sprzedaży- ZMIANY DOTYCZĄCE ODPISÓW	31.12.2023	31.12.2022
Wartość na początek okresu	(1)	(1)
Utworzenie w okresie	(2)	-
Rozwiązanie w okresie	1	-
Inne	2	-
Wartość na koniec okresu	-	(1)

41. INWESTYCJE W JEDNOSTKI ZALEŻNE, STOWARZYSZONE I WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

INFORMACJE FINANSOWE

31.12.2023	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość netto
JEDNOSTKI ZALEŻNE			
PKO Bank Hipoteczny SA	1 650	-	1 650
KREDOBANK SA	1 072	(845)	227
PKO Leasing SA	496	-	496
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	241	-	241
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	225	-	225
PKO VC - fizan ¹	200	-	200
PKO BP BANKOWY PTE SA	151	(37)	114
NEPTUN - fizan ¹	132	-	132
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	110	-	110
PKO Finance AB	24	-	24
PKO BP Finat sp. z o.o.	21	-	21
WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA			
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	197	-	197
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	78	-	78
JEDNOSTKI STOWARZYSZONE			
Bank Pocztowy S.A.	184	(184)	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” sp. z o.o.	2	(2)	-
Razem	4 783	(1 068)	3 715

¹ Bank posiada certyfikaty inwestycyjne funduszu umożliwiające, zgodnie z MSSF, sprawowanie kontroli nad funduszem.

31.12.2022	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość netto
JEDNOSTKI ZALEŻNE			
PKO Bank Hipoteczny SA	1 650	-	1 650
KREDOBANK SA	1 072	(845)	227
PKO Leasing SA	496	-	496
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	241	-	241
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	225	-	225
PKO VC - fizan ¹	200	-	200
PKO BP BANKOWY PTE SA	151	(37)	114
NEPTUN - fizan ¹	132	-	132
Merkury - fiz an ¹	120	-	120
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	110	-	110
PKO Finance AB	24	-	24
PKO BP Finat sp. z o.o.	21	-	21
WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA			
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	197	-	197
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	78	-	78
JEDNOSTKI STOWARZYSZONE			
Bank Pocztowy SA	184	(184)	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” sp. z o.o.	2	(2)	-
Razem	4 903	(1 068)	3 835

¹ Bank posiada certyfikaty inwestycyjne funduszu umożliwiający, zgodnie z MSSF, sprawowanie kontroli nad funduszem.

W 2022 roku Bank utworzył dodatkowy odpis na utratę wartości inwestycji w KREDOBANK SA na kwotę 52 miliony PLN (patrz nota: [Wpływ sytuacji geopolitycznej w Ukrainie na PKO Bank Polski S.A.](#))

Test na utratę wartości przeprowadzony na 31 grudnia 2023 roku oraz na 31 grudnia 2022 roku nie wskazał na konieczność zmiany dotychczasowego pełnego odpisu aktualizacyjnego – utrzymując wartości Banku Poczowego w księgach na 31 grudnia 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku na dotychczasowym poziomie, tj. w kwocie 0 PLN.

42. INNE AKTYWA

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Klasyfikacja i wycena innych aktywów finansowych do kategorii jest dokonywana zgodnie z zasadami określenia modelu biznesowego i oceny charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych, o których mowa w nocie „[OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH](#)”.

INNE AKTYWA FINANSOWE ujęte w tej pozycji wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty, obejmującej również ewentualne odsetki od tych aktywów, z uwzględnieniem odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

INNE AKTYWA NIEFINANSOWE wycenia się zgodnie z zasadami wyceny obowiązującymi dla poszczególnych kategorii aktywów ujętych w tej pozycji.

INFORMACJE FINANSOWE

Informacje dotyczące innych aktywów finansowych w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane w nocie „RYZYO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE”.

INNE AKTYWA	31.12.2023	31.12.2022
Inne aktywa finansowe	1 309	1 654
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	480	620
Rozliczenie instrumentów finansowych	143	134
Należności z tytułu rozliczeń gotówkowych	407	340
Należności i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	28	24
Należności z tytułu dywidend do otrzymania i dopłat do spółek zależnych	30	-
Rozliczenia z tytułu sprzedaży walutowych znaków pieniężnych	-	118
Należności od odbiorców	149	97
Pozostałe	72	321
Inne aktywa niefinansowe	557	456
Zapasy	19	19
Należności od jednostek zależnych wchodzących w skład PGK	34	-
Aktywa do zbycia	59	31
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	111	81
Rozrachunki z budżetem z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego	-	12
Należności wobec klientów w przypadku których prawomocnie stwierdzono nieważność umów z tytułu wypłaconego pierwotnie tym klientom kapitału	217	186
Pozostałe	117	127
Razem	1 866	2 110

• INNE AKTYWA NIEFINANSOWE

INNE AKTYWA NIEFINANSOWE	31.12.2023	31.12.2022
Wartość brutto	835	724
Odpisy	(278)	(268)
Wartość netto	557	456

Inne aktywa niefinansowe- ZMIANY DOTYCZĄCE ODPISÓW	2023	2022
Wartość na początek okresu	(268)	(264)
Utworzenie w okresie	(69)	(58)
Spisania aktywów i rozliczenia	52	36
Rozwiązanie w okresie	12	24
Inne	(5)	(6)
Wartość na koniec okresu	(278)	(268)

• ZARZĄDZANIE MAJĄTKIEM PRZEJĘTYM ZA WIERZYTELNOŚCI – POZYCJA „AKTYWA DO ZBYCIA”

Przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych majątek przeznaczany jest do sprzedaży lub na potrzeby Banku. Informacja o przejętych składnikach majątkowych analizowana jest pod kątem możliwości wykorzystania majątku na wewnętrzne potrzeby Banku. W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku majątek przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w całości przeznaczony został do sprzedaży. Podejmowane przez Bank działania mają na celu sprzedaż aktywów w możliwie najkrótszym czasie. Podstawowym trybem postępowania przy sprzedaży majątku jest przetarg nieograniczony, w uzasadnionych przypadkach sprzedaż następuje w innym trybie uzależnionym od specyfiki sprzedawanego majątku.

43. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Klasyfikacja i wycena pozostałych zobowiązań finansowych do kategorii jest dokonywana zgodnie z zasadami o których mowa w nocie „[OGÓLNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI DOTYCZĄCE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH](#)”

Pozostałe zobowiązania finansowe ujęte w tej pozycji wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty obejmującej ewentualne odsetki od tych zobowiązań, natomiast rezerwy na przyszłe płatności w uzasadnionej wiarygodnie oszacowanej wartości niezbędnej do wypełnienia obecnego obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe wycenia się zgodnie z zasadami wyceny obowiązującymi dla poszczególnych kategorii zobowiązań ujętych w tej pozycji.

INFORMACJE FINANSOWE

POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	31.12.2023	31.12.2022
Inne zobowiązania finansowe	5 689	4 176
Koszty do zapłacen	611	538
Rozliczenia międzybankowe	1 011	868
Zobowiązania w zakresie działalności inwestycyjnej i gospodarki własnej	395	134
Zobowiązania wobec dostawców	93	71
Zobowiązania i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	744	354
Rozliczenia instrumentów finansowych	69	41
Zobowiązania z tytułu działalności dewizowej	721	761
Koszty z tytułu dofinansowania spółki zależnej	-	190
Zobowiązania z tytułu kart płatniczych	979	314
Zobowiązania z tytułu leasingu	1 034	864
Pozostałe	32	41
Inne zobowiązania niefinansowe	4 546	2 304
Przychody pobierane z góry	669	596
Zobowiązanie wobec akcjonariuszy z tytułu dywidendy	1 600	-
Zobowiązanie od jednostek zależnych wchodzących w skład PGK	18	83
Zobowiązanie z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	105	100
Zobowiązania z tytułu składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny, utrzymywane w formie zobowiązań do zapłaty	818	818
na fundusz przymusowej restrukturyzacji	432	432
na fundusz gwarancyjny banków	386	386
Rozliczenia publiczno-prawne	992	460
Zobowiązania dotyczącego zwrotu wpłaconych przez klientów rat kapitałowo-odsetkowych od unieważnionych umów kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	165	132
Pozostałe	179	115
Razem	10 235	6 480

W pozycji „Zobowiązania z tytułu składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny” zawarte zostały zobowiązania do zapłaty z tytułu składek wnoszonych na rzecz BFG (patrz nota „[Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań oraz przeniesione aktywa finansowe](#)”).

44. REZERWY

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

- **REZERWY NA UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE**

Rezerwę na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne tworzy się w wysokości oczekiwanych strat kredytowych (szczegóły patrz nota „[Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe](#)”).

W analizie portfelowej przy ustalaniu rezerwy wykorzystuje się parametry portfelowe oszacowane z wykorzystaniem metod statystycznych na bazie historycznych obserwacji ekspozycji o takiej samej charakterystyce, określające marginalne prawdopodobieństwo wystąpienia przesłanki utraty wartości, średni poziom wykorzystania zobowiązania pozabilansowego oraz poziom oczekiwanej straty w przypadku wystąpienia przesłanki utraty wartości w kolejnych miesiącach z przedziału czasowego od daty sprawozdawczej do horyzontu w kalkulacji oczekiwanej straty.

W odniesieniu do ekspozycji indywidualnie znaczących podlegających ocenie metodą zindywidualizowaną rezerwę ustala się indywidualnie - jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością bilansowej ekspozycji kredytowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego w dacie wystąpienia zadłużenia przeterminowanego uznawanego za przesłankę utraty wartości, a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z tej ekspozycji.

- **REZERWY NA NIEROZSTRZYgniĘTE SPRAWY SPORNE, Z WYŁĄCZENIEM SPRAW SPORNYCH DOTYCZĄCYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH**

Rezerwy na sprawy sporne obejmują sprawy sporne z kontrahentami, klientami oraz instytucjami zewnętrznymi (np. UOKiK), które tworzone są na podstawie oceny prawdopodobieństwa przegrania przez Bank sprawy sądowej i spodziewanej kwoty wypłaty (sprawy sporne szczegółowo zostały opisane w nocie „[Sprawy sporne](#)”).

Rezerwy na sprawy sporne tworzone są w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

- **REZERWY NA POTENCJALNE SPRAWY SPORNE PRZECIWKO BANKOWI DOTYCZĄCE KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUCIE WYMIENIALNEJ**

Rezerwy opisane zostały w nocie „[Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych](#)”.

- **REZERWY NA ZWROT KOSZTÓW DLA KLIENTÓW Z TYTUŁU PRZEDTERMINOWEJ SPŁATY KREDYTÓW KONSUMENCKICH**

Na wartość rezerw na zwrot kosztów dla klientów z tytułu przedterminowej spłaty kredytów konsumenckich wpływa wskaźnik przedpłaconych kredytów konsumenckich, oczekiwana liczba reklamacji klientów w zakresie zwrotu kosztów dla kredytów przedpłaconych przed datą bilansową oraz średnia wartość zwrotu. Oczekiwana liczba reklamacji oraz średnia wartość zwrotu opierają się na historycznych danych dotyczących liczby złożonych reklamacji i średnich kwot zwrotu dla klientów.

- **REZERWA NA EMERYTURY I INNE ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU ZDEFINIOWANYCH ŚWIADCZEŃ PO OKRESIE ZATRUDNIENIA**

Rezerwa na wynikające z Kodeksu pracy odprawy emerytalne i rentowe tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej. Podstawę do wyznaczania wartości rezerw na świadczenia pracownicze stanowią przepisy wewnętrzne Banku.

Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Rezerwę utworzono na podstawie listy osób zawierającej wszystkie niezbędne dane o pracownikach, ze szczególnym uwzględnieniem stażu pracy, wieku oraz płci. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia.

- **REZERWY NA NIETYKORZYSTANE URLOPY**

Rezerwa na niewykorzystane urlopy tworzona jest w wysokości oczekiwanego wpływu środków, bez uwzględniania dyskontowania, na podstawie pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów wypoczynkowych przysługujących pracownikom Banku oraz średniego miesięcznego wynagrodzenia.

- **INNE REZERWY**

Inne rezerwy obejmują głównie rezerwy na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności, które opisano w nocie „[Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności](#)”.

Rezerwy na przyszłe płatności są wyceniane w uzasadnionej wiarygodnie oszacowanej wartości niezbędnej do wypełnienia obecnego obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego. Wszystkie rezerwy tworzone są w ciężar rachunku zysków i strat, oprócz zysków i strat aktuarialnych odnoszonych do innych dochodów całkowitych.

W przypadku gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

SZACUNKI I OCENY:

Bank dokonał aktualizacji szacunków rezerwy na emerytury i inne zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń po okresie zatrudnienia na 31 grudnia 2023 roku wykorzystując kalkulacje przeprowadzone przez zewnętrznego niezależnego aktuarium. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia.

ELEMENTY WPŁYWAJĄCE NA WYSOKOŚĆ REZERWY:	31.12.2023	31.12.2022
przyjęta stopa dyskonta finansowego	5,20	6,80
średni ważony współczynnik mobilności pracowniczej	9,33	9,46
średni pozostały okres zatrudnienia w latach	7,45	7,40
dziesięcioletni średni zakładany roczny wzrost podstaw kalkulacji odpraw emerytalno- rentowych	2,83	3,55

Wpływ zwiększenia/zmniejszenia stopy dyskonta finansowego oraz planowanych wzrostów podstawy rezerwy o 1 p.p. na zmniejszenie/zwiększenie wartości rezerwy na emerytury i inne zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń po okresie zatrudnienia na 31 grudnia 2023 roku oraz na 31 grudnia 2022 roku przedstawiają poniższe tabele:

SZACUNKOWA ZMIANA REZERWY na emerytury i inne zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń po okresie zatrudnienia	31.12.2023		31.12.2022	
	scenariusz +1pp	scenariusz - 1pp	scenariusz +1pp	scenariusz - 1pp
Stopa dyskonta finansowego	(4)	5	(4)	5
Planowane wzrosty podstaw	6	(5)	6	(4)

Bank dokonał analizy wrażliwości szacunków rezerwy na zwrot kosztów dla klientów z tytułu przedterminowej spłaty kredytów konsumenckich i hipotecznych przed datą bilansową na 31 grudnia 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku na zmiany liczby reklamacji oraz średniej kwoty zwrotów dla klienta.

SZACUNKOWA ZMIANA REZERWY	Zmiana liczby reklamacji		Zmiana średniej kwoty zwrotu	
	-10%	10%	-10%	10%
31.12.2023	(1)	1	(1)	1
31.12.2022	(1)	1	(1)	1

Bank Polski

INFORMACJE FINANSOWE

ZA ROK ZAKOŃCZONY 31.12.2023	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne ¹	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne, z wyłączeniem spraw spornych dotyczących spłaconych kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	Rezerwy na sprawy sporne przeciwko bankowi dotyczące kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	Rezerwy na zwrot kosztów dla klientów z tytułu przedterminowej spłaty kredytów konsumenckich i hipotecznych	Rezerwy na emerytury i inne zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń po okresie zatrudnienia	Restrukturyzacja	Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe	Inne rezerwy, w tym rezerwy na sprawy sporne pracownicze	Razem
Wartość na początek okresu	829	97	851	17	64	35	97	58	2 048
Zwiększenia, w tym zwiększenia istniejących rezerw	-	15	2 384	-	13	-	25	27	2 464
Wykorzystane kwoty	-	(2)	(234)	(9)	(6)	(6)	(6)	(39)	(302)
Niewykorzystane kwoty rozwiązane w okresie	(73)	(3)	-	-	(2)	-	-	(4)	(82)
Inne zmiany i reklasyfikacje	(8)	-	-	-	-	-	(1)	-	(9)
Wartość na koniec okresu	748	107	3 001	8	69	29	115	42	4 119
Rezerwa krótkoterminowa	592	-	-	8	13	29	115	-	757
Rezerwa długoterminowa	156	107	3 001	-	56	-	-	42	3 362

¹ Patrz nota „Ryzyko kredytowe – informacje finansowe”

Bank Polski

ZA ROK ZAKOŃCZONY 31.12.2022	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne, z wyłączeniem spraw spornych dotyczących kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	Rezerwy na sprawy sporne przeciwko bankowi dotyczące kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych	Rezerwy na zwrot kosztów dla klientów z tytułu przedterminowej spłaty kredytów konsumenckich i hipotecznych	Rezerwy na emerytury i inne zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń po okresie zatrudnienia	Restrukturyzacja	Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe	Inne rezerwy, w tym rezerwy na sprawy sporne pracownicze	Razem
Wartość na początek okresu	672	99	595	15	55	47	91	42	1 616
Zwiększenia, w tym zwiększenia istniejących rezerw	155	7	383	13	15	-	25	50	648
Wykorzystane kwoty	-	(7)	(127)	(12)	(5)	(12)	(8)	(34)	(205)
Niewykorzystane kwoty rozwiązane w okresie	-	(3)	-	-	(1)	-	(11)	-	(15)
Inne zmiany i reklasyfikacje	2	1	-	1	-	-	-	-	4
Wartość na koniec okresu	829	97	851	17	64	35	97	58	2 048
Rezerwa krótkoterminowa	684	-	-	17	10	35	97	-	843
Rezerwa długoterminowa	145	97	851	-	54	-	-	58	1 205

Rezerwy emerytalne i rentowe (rezerwa aktuarialna)	2023	2022
Zobowiązanie na początek okresu	61	52
Koszt bieżącego zatrudnienia	2	3
Koszt odsetkowy	4	2
(Zyski) i straty aktuarialne ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach	4	8
Świadczenia wypłacone	(4)	(4)
Zobowiązanie na koniec okresu (netto)	67	61

Rozbicie zysków i strat aktuarialnych (rezerwa aktuarialna)	Całkowita kwota rezerw	
	2023	2022
Zmiana założeń finansowych	7	(10)
Zmiana założeń demograficznych	1	-
Pozostałe zmiany	(4)	18
(Zyski) i straty aktuarialne razem	4	8

45. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE I UDZIELONE

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Zasady tworzenia rezerw na udzielone zobowiązania pozabilansowe opisane są w nocie „[Rezerwy](#)”

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się w wartości godziwej. W kolejnych okresach, na dzień bilansowy gwarancje finansowe wyceniane są w kwocie wyższej z dwóch:

- kwocie odpisu na oczekiwane straty kredytowe, lub
- kwocie rozpoznanej w momencie początkowym prowizji, amortyzowanej w czasie zgodnie z MSSF 15.

INFORMACJE FINANSOWE

- **PROGRAMY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH OBJĘTE SUBEMISJĄ (MAKSYMALNE ZOBOWIĄZANIE BANKU DO OBJĘCIA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH)**

Na 31 grudnia 2023 roku oraz na 31 grudnia 2022 roku nie zostały zawarte umowy objęte subemisją.

ZOBOWIĄZANIA UMOWNE

WARTOŚĆ ZOBOWIĄZAŃ UMOWNYCH DOTYCZĄCYCH	31.12.2023	31.12.2022
wartości niematerialnych	71	76
rzeczowych aktywów trwałych	32	-
Razem	103	76

• **UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE**

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane w nocie „[RYZYKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE](#)”.

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE 31.12.2023	Razem	Rezerwy według MSSF 9	Wartość netto
Linie i limity kredytowe	82 295	(639)	81 656
na nieruchomości	6 807	(20)	6 787
gospodarcze	64 767	(497)	64 270
konsumpcyjne	10 721	(122)	10 599
Pozostałe	3 884	-	3 884
Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:	86 179	(639)	85 540
zobowiązania nieodwołalne	38 419	(392)	38 027
POCI	2	-	2
gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	12 241	(106)	12 135
dla podmiotów finansowych	4 416	-	4 416
dla podmiotów niefinansowych	7 751	(106)	7 645
dla podmiotów budżetowych	74	-	74
obligacje korporacyjne krajowe	1 000	-	1 000
dla podmiotów finansowych	1 000	-	1 000
obligacje komunalne krajowe (podmioty budżetowe)	243	-	243
akredytywy dla podmiotów niefinansowych	1 277	(3)	1 274
dla podmiotów finansowych	30	-	30
dla podmiotów niefinansowych	1 247	(3)	1 244
gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	116	-	116
Razem udzielone gwarancje i poręczenia, w tym:	14 877	(109)	14 768
zobowiązania nieodwołalne	8 194	(94)	8 100
gwarancje dobrego wykonania umowy	3 592	(57)	3 535
POCI	452	(2)	450
Razem udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	101 056	(748)	100 308

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE 31.12.2022	Razem	Rezerwy według MSSF 9	Wartość netto
Linie i limity kredytowe	75 496	(586)	74 910
na nieruchomości	3 646	(21)	3 625
gospodarcze	61 242	(412)	60 830
konsumpcyjne	10 608	(153)	10 455
Pozostałe	2 825	-	2 825
Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:	78 321	(586)	77 735
zobowiązania nieodwołalne	39 391	(301)	39 090
POCI	5	(1)	4
Udzielone gwarancje i poręczenia			
gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	12 634	(236)	12 398
dla podmiotów finansowych	4 839	-	4 839
dla podmiotów niefinansowych	7 724	(236)	7 488
dla podmiotów budżetowych	71	-	71
obligacje korporacyjne krajowe	2 000	-	2 000
dla podmiotów finansowych	2 000	-	2 000
obligacje komunalne krajowe (podmioty budżetowe)	315	-	315
akredytywy	1 514	(7)	1 507
dla podmiotów niefinansowych	1 514	(7)	1 507
gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	76	-	76
Razem udzielone gwarancje i poręczenia, w tym:	16 539	(243)	16 296
zobowiązania nieodwołalne	8 897	(234)	8 663
gwarancje dobrego wykonania umowy	3 640	(203)	3 437
POCI	284	(5)	279
Razem udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	94 860	(829)	94 031

• ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE W WARTOŚCI NOMINALNEJ WEDŁUG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI

ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE WEDŁUG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI NA 31.12.2023	do 1 miesiąca łącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	Powyżej 3 miesiący do 1 roku łącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	Powyżej 5 lat	Razem
zobowiązania udzielone - finansowe	16 070	4 568	30 364	23 234	11 943	86 179
zobowiązania udzielone - gwarancje i poręczenia	878	1 406	3 598	5 741	3 254	14 877
Razem	16 948	5 974	33 962	28 975	15 197	101 056

ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE WEDŁUG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI NA 31.12.2022	do 1 miesiąca łącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	Powyżej 3 miesiący do 1 roku łącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	Powyżej 5 lat	Razem
zobowiązania udzielone - finansowe	15 343	4 639	27 638	22 375	8 326	78 321
zobowiązania udzielone - gwarancje i poręczenia	496	934	6 136	5 344	3 629	16 539
Razem	15 839	5 573	33 774	27 719	11 955	94 860

• POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE WEDŁUG WARTOŚCI NOMINALNEJ	31.12.2023	31.12.2022
Finansowe	132	109
Gwarancyjne	18 134	8 579
Razem	18 266	8 688

Wzrost gwarancyjnych pozabilansowych zobowiązań otrzymanych wynika m.in. z zawartej przez Bank 27 lutego 2023 roku umowy gwarancji, która zapewnia niezrzeczywistą ochronę kredytową w odniesieniu do portfela wyselekcjonowanych korporacyjnych wierzytelności kredytowych Banku, zgodnie z rozporządzeniem CRR. Całkowita wartość portfela wierzytelności Banku objętego tą gwarancją wynosi ponad 12 292 miliony PLN, a portfel składa się z portfela obligacji o wartości 1 515 milionów PLN (Portfel A) oraz portfela pozostałych wierzytelności o wartości 10 777 milionów PLN (Portfel B). Wskaźnik pokrycia gwarancją wynosi 100% - w odniesieniu do Portfela A oraz 80% - w odniesieniu do Portfela B, w związku z czym całkowita kwota gwarancji wynosi 10 137 milionów PLN. Maksymalny okres obowiązywania gwarancji wynosi 60 miesięcy, przy czym Bank uprawniony jest do jej wypowiedzenia przed upływem okresu jej obowiązywania.

46. SPRAWY SPORNE

Na 31 grudnia 2023 roku łączna wartość przedmiotu sporu w postępowaniach sądowych (procesach) w toku, w których PKO Bank Polski S.A. jest pozwany, wynosiła 13 061 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku: 8 212 milionów PLN), a łączna wartość przedmiotu sporu w postępowaniach sądowych (procesach) w toku z powództwa Banku na 31 grudnia 2023 roku wynosiła 4 063 miliony PLN (na 31 grudnia 2022 roku: 2 225 milionów PLN).

• POSTĘPOWANIA SĄDOWE PRZECIWKO BANKOWI DOTYCZĄCE KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH

Na 31 grudnia 2023 roku przeciwko Bankowi toczyło się 30 498 postępowań sądowych (na 31 grudnia 2022 roku: 19 522) dotyczących kredytów hipotecznych udzielonych w ubiegłych latach w walucie obcej o łącznej wartości przedmiotu sporu 11 948 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku: 7 725 miliony PLN), w tym jedno postępowanie grupowe, w którym liczba umów kredytowych wynosi 72. Przedmiotem wystąpień klientów Banku są przede wszystkim roszczenia o stwierdzenie nieważności umowy lub o zapłatę kwot zapłaconych przez klienta Bankowi w wykonaniu nieważnej umowy. Klienci zarzucają abuzywność postanowień lub sprzeczność umów z przepisami prawa. Żadna z klauzul stosowanych przez Bank w umowach nie została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych. Na liczbę pozwów wnoszonych przez klientów przeciwko Bankowi istotny wpływ ma intensywna kampania reklamowa kancelarii prawnych, która zachęca kredytobiorców do zlecenia im - za wynagrodzeniem - usług prowadzenia spraw przeciwko bankom.

Bank monitoruje na bieżąco stan orzecznictwa sądowego w sprawach kredytów indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej pod kątem kształtowania się i ewentualnych zmian linii orzeczniczych.

Do 31 grudnia 2023 roku w sprawach przeciwko Bankowi sądy wydały 2 696 prawomocnych orzeczeń (w tym 2 653 orzeczenia po 3 października 2019 roku). 138 z tych orzeczeń (w tym w 97 orzeczeń wydanych po 3 października 2019 roku) jest dla Banku korzystnych.

29 stycznia 2021 roku, w związku z rozbieżnościami w wykładni przepisów prawa w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych i aby zapewnić jednolitość orzecznictwa, Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego, przedstawiła wniosek o rozstrzygnięcie przez skład całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego następujących zagadnień prawnych dotyczących tematyki kredytów denominowanych i indeksowanych w walutach obcych (podstawa prawna art. 83 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o Sądzie Najwyższym):

1. Czy w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie wiąże konsumenta, możliwe jest przyjęcie, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów?

W razie odpowiedzi przeczącej na powyższe pytanie:

2. Czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego do takiej waluty umowa może wiązać strony w pozostałym zakresie?

3. Czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu denominowanego w walucie obcej umowa ta może wiązać strony w pozostałym zakresie?

Niezależnie od treści odpowiedzi na pytania 1-3:

4. Czy w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej, w wykonaniu której bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają odrębne roszczenia z tytułu nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron, czy też powstaje jedynie jedno roszczenie, równe różnicy spełnionych świadczeń, na rzecz tej strony, której łączne świadczenie miało wyższą wysokość?
5. Czy w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej z powodu niedozwolonego charakteru niektórych jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się od chwili ich wypłaty?
6. Czy, jeżeli w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej którejkolwiek ze stron przysługuje roszczenie o zwrot świadczenia spełnionego w wykonaniu takiej umowy, strona ta może również żądać wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych przez drugą stronę?

Posiedzenie pełnego składu Izby Cywilnej dla rozpoznania ww. wniosku odbyło się 11 maja 2021 roku. Sąd Najwyższy zdecydował o pozyskaniu przed wydaniem uchwały opinii 5 instytucji publicznych. Opinie te zostały sporządzone i przesłane do Sądu Najwyższego. 2 września 2021 roku Sąd Najwyższy zdecydował o zwróceniu się do TSUE z pytaniami prejudycjalnymi, które dotyczą regulacji ustrojowych sądownictwa i nie dotyczą bezpośrednio zagadnienia kredytów walutowych. Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2024 roku wydanym w sprawie o sygn. C-658/22 TSUE odmówił odpowiedzi na pytania Sądu Najwyższego, stwierdzając, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Sąd Najwyższy jest oczywiście niedopuszczalny.

W 2021 roku zapadły dwie istotne z punktu widzenia roszczeń kredytobiorców frankowych uchwały Sądu Najwyższego oraz orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. 7 maja 2021 roku Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów Izby Cywilnej podjął uchwałę w sprawie III CZP 6/21 o treści:

- 1) Niedozwolone postanowienie umowne (art. 385¹ § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną.
- 2) Jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna.

Uchwale nadano moc zasady prawnej, co oznacza, że zwykły skład Sądu Najwyższego nie może odstąpić od interpretacji przedstawionej we wcześniejszej uchwale, która posiada moc zasady prawnej. Jeżeli jakkolwiek skład Sądu Najwyższego zamierza odstąpić od zasady prawnej, musi przedstawić powstałe zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia pełnemu składowi Izby. Uzasadniając ww. uchwałę Sąd Najwyższy przychylił się do wcześniej wyrażanego w orzecznictwie (uchwała III CZP 11/20 z 16 lutego 2021 roku) poglądu, zgodnie z którym bieg terminu przedawnienia roszczeń wynikających z nieważnej, na skutek usunięcia postanowień abuzywnych, umowy kredytu rozpoczyna się dopiero po wyrażeniu przez konsumenta świadomej woli niezwiązania go postanowieniami abuzywnymi. Sąd Najwyższy uznał, że skoro konsument jest uprawniony, aby sanować wadliwą (abuzywną) klauzulę umowną i wyrazić wolę bycia nią związanym, to do czasu podjęcia tej decyzji kredytodawca pozostaje w niepewności co do obowiązywania umowy, a sama umowa znajduje się w stanie bezskuteczności zawieszony. Dopiero wraz z ustaniem tego stanu, co następuje co do zasady na skutek oświadczenia kredytobiorcy, mogą powstać roszczenia kredytodawcy i tym samym rozpocznie się bieg ich przedawnienia.

Mając na uwadze treść uchwały Sądu Najwyższego III CZP 6/21 oraz zapadające na jej tle niejednolite orzeczenia sądów powszechnych, Bank skierował pozwy przeciwko klientom, których umowy zostały prawomocnie unieważnione, albo których pozwy lub wezwania do zapłaty oparte na przesłance nieważności wywodzonej z abuzywności zostały Bankowi doręczone przed 31 grudnia 2020 roku, o zwrot kwot wypłaconych w związku z zawarciem umowy, której ważność została zakwestionowana.

W wyroku z dnia 15 czerwca 2023 roku wydanym w sprawie C-520/21 TSUE orzekł, że w przypadku uznania umowy kredytu zawierającej nieuczciwe warunki za nieważną, dyrektywa 93/13: (i) nie stoi na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą konsument ma prawo żądać od instytucji kredytowej rekompensaty wykraczającej poza zwrot miesięcznych rat i kosztów zapłaconych z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy 93/13 i zasady proporcjonalności, oraz, że (ii) stoi na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty.

Zdaniem Banku, na gruncie przepisów krajowych i zasady proporcjonalności, klientom nie przysługują dodatkowe roszczenia wobec Banku, przede wszystkim dlatego, że nie świadczyli oni na rzecz Banku usługi finansowej polegającej na udostępnianiu kapitału. Nie jest też uzasadnione stwierdzenie, że Bank wzbogacił się kosztem klienta, a konsument został zubożony. Dzięki uzyskanym środkom klient zaspokoił swoje potrzeby mieszkaniowe, a Bank przez lata ponosił koszty pozyskania tych środków, ich udostępnienia i obsługi technicznej kredytu. Nawet gdyby uznać, że istnieją podstawy prawne dla roszczeń klientów, to roszczenia klienta nie muszą zostać uwzględnione, a sądy mogą skorzystać z przysługującej im kompetencji do oddalenia powództwa, gdy stanowi ono nadużycie prawa. Aktualnie brak orzecznictwa dotyczącego tego typu roszczeń klientów.

W zakresie możliwości dochodzenia przez banki roszczeń wykraczających ponad kapitał wypłacony w wysokości nominalnej, TSUE wypowiedział się też w dwóch postanowieniach wydanych na przełomie 2023 i 2024 roku. Postanowieniem z dnia 11 grudnia 2023 roku TSUE stwierdził, że instytucja bankowa nie może żądać od konsumenta zwrotu kwot innych niż kapitał wpłacony na poczet wykonania tej umowy oraz ustawowe odsetki za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty. W orzeczeniu tym TSUE, analogicznie jak w wyroku C-520/21 nie wykluczył wprost waloryzacji, pozostawiając otwartą kwestię możliwości dochodzenia przez banki tego roszczenia. Kolejnym postanowieniem, wydanym w sprawie C-488/23 z dnia 12 stycznia 2024 roku TSUE definitywnie przesądził jednak, iż Banki nie mają możliwości dochodzenia od klientów waloryzacji, jeśli nieważność umowy jest konsekwencją usunięcia z niej klauzul abuzywnych. TSUE tym samym orzekł, że banki nie mogą żądać od konsumentów rekompensaty polegającej na sądowej waloryzacji świadczenia wypłaconego kapitału w przypadku istotnej zmiany siły nabywczej danego pieniądza po wypłaceniu tego kapitału konsumentowi. W ocenie Banku postanowienie TSUE wykracza poza ramy Dyrektywy 93/13, która nie dotyczy zobowiązań pozaumownych, a także pozostaje w jawnej sprzeczności z zasadami sprawiedliwości społecznej uprzywilejowując określoną grupę kredytobiorców względem pozostałej części społeczeństwa.

- **POSTĘPOWANIA SĄDOWE PRZECIWKO BANKOWI DOTYCZĄCE KREDYTÓW HIPOTECZNYCH OPARTYCH O ZMIENNĄ STOPĘ PROCENTOWĄ**

Na 31 grudnia 2023 przeciwko Bankowi toczyło się 128 postępowań sądowych, (na 31 grudnia 2022 roku: 5 pozwów) w których klienci kwestionują oparcie umowy kredytu hipotecznego na konstrukcji oprocentowania zmiennego oraz zasady ustalania stopy referencyjnej WIBOR. Bank kwestionuje zasadność roszczeń podnoszonych w tych sprawach.

- **POSTĘPOWANIA SĄDOWE PRZECIWKO BANKOWI DOTYCZĄCE SANKCJI KREDYTU DARMOWEGO**

Na 31 grudnia 2023 przeciwko Bankowi toczyło się 1 159 postępowań sądowych dotyczących sankcji kredytu darmowego o wartości przedmiotu sporu 20,7 miliona PLN. Postępowania te są inicjowane przez klientów lub podmioty, które nabyły od nich wierzytelności i dotyczą zapisów umów pożyczek gotówkowych. Bank kwestionuje zasadność roszczeń podnoszonych w tych sprawach. Dotychczasowe orzecznictwo w przeważającej części jest korzystne dla Banku.

- **DZIAŁANIA GRUPY KAPITAŁOWEJ PODEJMOWANE W ZWIĄZKU Z PROPOZYCJĄ PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO ORAZ OCZEKIWANYM POSIEDZENIEM SĄDU NAJWYŻSZEGO W ZAKRESIE KREDYTÓW UDZIELANYCH W WALUTACH OBCYCH.**

W grudniu 2020 roku Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: Przewodniczący KNF) przedstawił propozycję, która zmierza do systemowego rozwiązania problemu kredytów mieszkaniowych we frankach szwajcarskich. Rozwiązanie to zakłada, że banki dobrowolnie zaoferują klientom możliwość zawierania uгод, na mocy których klienci rozlicziliby się z bankiem tak, jak gdyby ich kredyty od początku były kredytami złotowymi oprocentowanymi według stawki referencyjnej WIBOR powiększonej o stosowaną historycznie dla takich kredytów marżę.

Bank przeanalizował korzyści i ryzyka związane z możliwymi wariantami postępowania w sprawie walutowych kredytów mieszkaniowych. W ocenie Banku osiągnięcie kompromisu i zawarcie ugody jest zarówno dla Banku, jak i dla jego klientów, korzystniejsze niż angażowanie się w długotrwałe procesy sądowe z niepewnym rozstrzygnięciem.

23 kwietnia 2021 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zaakceptowało możliwość oferowania Klientom ugód. Następnie, uchwałą z dnia 27 maja 2021 roku Rada Nadzorcza zaakceptowała warunki oferowania ugód na zasadach zaproponowanych przez Przewodniczącego KNF. Proces ugodowego kończenia sporów dotyczących ważności umów kredytów mieszkaniowych został uruchomiony 4 października 2021 roku. Ugody są proponowane w toku postępowań mediacyjnych prowadzonych przez Centrum Mediacji przy Sądzie Polubownym przy KNF, w toku postępowań sądowych i postępowań wywołanych wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej. (patrz nota: [KOSZT RYZYKA PRAWNEGO KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH](#)).

- **POSTĘPOWANIA PROWADZONE PRZED PREZESEM URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW (UOKiK)**

Wobec Banku toczą się następujące postępowania wszczęte z urzędu przez Prezesa UOKiK:

- **POSTĘPOWANIE DOTYCZĄCE KLAUZUL MODYFIKACYJNYCH**

Postępowanie wszczęte 12 marca 2019 roku o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Postępowanie dotyczy klauzul modyfikacyjnych wskazujących okoliczności, w których Bank jest uprawniony do zmiany warunków umownych, w tym wysokości opłat i prowizji. W ocenie Prezesa UOKiK stosowane przez Bank klauzule modyfikacyjne umożliwiają Bankowi jednostronną, nieograniczoną i dowolną możliwość zmiany sposobu wykonania umowy. W konsekwencji, Prezes UOKiK stoi na stanowisku, że klauzule stosowane przez Bank kształtują prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają ich interesy, co uzasadnia stwierdzenie ich abuzywności. Pismem z 31 maja 2019 roku Bank ustosunkował się do zarzutów Prezesa UOKiK wskazując, że są one bezzasadne. Bank zwrócił uwagę m.in. na fakt, że zakwestionowane klauzule są skonkretyzowane oraz precyzyjnie określają okoliczności uprawniające Bank do zmiany wzorca. Postanowieniem z 7 czerwca 2022 roku UOKiK wezwał Bank do przedstawienia szeregu informacji dotyczących spornych klauzul, obrotu Banku oraz przychodu uzyskanego tytułem zmian opłat i prowizji w oparciu o kwestionowane klauzule. Wezwanie UOKiK zostało wykonane 11 lipca i 30 września 2022 roku. Kolejnymi postanowieniami Prezes UOKiK przedłużał termin zakończenia postępowania. Aktualny, wskazany przez Prezesa UOKiK termin to 29 marca 2024 roku. Na 31 grudnia 2023 roku Grupa nie utworzyła rezerwy na to postępowanie.

- **POSTĘPOWANIE DOTYCZĄCE NIEAUTORYZOWANYCH TRANSAKCI**

Postępowanie wszczęte postanowieniem Prezesa UOKiK z dnia 2 lutego 2024 roku. Postępowanie dotyczy zarzutu stosowania przez PKO BP praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na:

- przekazywaniu konsumentom – w odpowiedziach na zgłoszenie nieautoryzowanych transakcji płatniczych – informacji o ustaleniu odpowiedzialności konsumenta za zgłaszaną transakcję przez Bank w oparciu o stwierdzenie prawidłowości przeprowadzonego procesu uwierzytelniającego i przywołanie postanowień Ogólnych warunków prowadzenia rachunków bankowych i świadczenia usług dla klientów indywidualnych przez PKO Bank Polski S.A. dotyczących rażącego niedbalstwa i umyślności, bez wskazania konsumentowi podstaw faktycznych rażącego niedbalstwa lub umyślności, a więc domniemania rażącego niedbalstwa lub umyślności bez jego wykazania, co wprowadza konsumentów w błąd odnośnie obowiązków przedsiębiorcy wynikających z art. 45 ust. 2 ustawy o usługach płatniczych w zakresie ciężaru udowodnienia rażącego niedbalstwa konsumenta, a także dalszego dochodzenia roszczeń w tym zakresie, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową i godzić w zbiorowe interesy konsumentów,
 - dokonywaniu na rzecz konsumenta, będącego klientem Banku, zwrotu kwoty transakcji płatniczej zgłoszonej przez tego konsumenta jako nieautoryzowanej, na czas rozpatrzenia przez Bank reklamacji, a następnie, w razie uznania przez Bank w postępowaniu reklamacyjnym, że transakcja była przez konsumenta autoryzowana albo, że konsument ponosi odpowiedzialność za nieautoryzowaną transakcję płatniczą, wycofywaniu warunkowego zwrotu i pobieraniu tej kwoty z rachunku oszczędnościowo - rozliczeniowego albo z rachunku karty kredytowej konsumenta, z wyłączeniem sytuacji w której to doszło do jednoczesnego zwrotu konsumentowi tej kwoty w ramach tzw. chargeback, co może naruszać art. 46 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów.
- Zakończyło się postępowanie wszczęte przez Prezesa UOKiK 26 lipca 2017 roku w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Zarzucane Bankowi naruszenie polegało na pobieraniu od konsumentów wyższych rat kredytów oraz pożyczek denominowanych do walut obcych niż wynikające z informacji o ryzyku kursowym przedstawianych konsumentom przed zawarciem umów oraz przeliczeniu na konsumenta możliwego ryzyka walutowego. Postanowieniem z dnia 27 listopada 2023 roku Prezes UOKiK umorzył postępowanie.

- **POSTĘPOWANIA PROWADZONE PRZED SĄDEM OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

Przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów toczą się dwa postępowania z udziałem Banku:

- **POSTĘPOWANIE DOTYCZĄCE KLAUZUL SPREADOWYCH**

Postępowanie zostało zainicjowane odwołaniem Banku (złożonym w dniu 13 listopada 2020 roku) od decyzji Prezesa UOKiK z 16 października 2020 roku. Przedmiotową decyzją Prezes UOKiK uznał postanowienia wzorca umowy „Aneks do umowy kredytu mieszkaniowego/pożyczki hipotecznej” w części „Załącznik do aneksu Zasady ustalania spreadu walutowego w PKO BP S.A.” za postanowienia niedozwolone i zakazał ich wykorzystywania. Dodatkowo Prezes UOKiK nakazał poinformować wszystkich konsumentów będących stronami ocenianych aneksów o uznaniu ich za niedozwolone i skutkach z tego wynikających, najpóźniej w terminie dziewięciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji oraz nakazał złożyć oświadczenie, o treści wskazanej w decyzji, w terminie najpóźniej 1 miesiąca od uprawomocnienia się decyzji, utrzymywanego na stronie internetowej przez okres 4 miesięcy. Ponadto Prezes UOKiK nałożył na Bank karę w wysokości 41 milionów PLN, płatną na rzecz Funduszu Edukacji Finansowej. W odwołaniu od wskazanej decyzji Bank wniósł o jej zmianę poprzez uznanie, że nie doszło do naruszenia zakazu stosowania niedozwolonych klauzul umownych, względnie poprzez umorzenie postępowania. Wniesiono również o uchylenie decyzji lub jej zmianę poprzez odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub jej znaczące obniżenie. W odwołaniu podniesiono szereg zarzutów materialnych i procesowych. Zasadnicze argumenty Banku sprowadzają się do zwrócenia uwagi, że decyzja Prezesa UOKiK stanowi przejaw niezgodnej z prawem i pozbawionej podstaw ingerencji w politykę cenową Banku, wskazania na brak merytorycznych podstaw do ingerencji Prezesa UOKiK, to jest brak podstaw do uznania, iż Bank stosował niedozwolone postanowienia umowne oraz wskazania, że nałożona na Bank kara jest rażąco wysoka. W odpowiedzi na odwołanie Prezes UOKiK podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Wyrokiem z dnia 10 października 2023 roku SOKiK uchylił w całości decyzję UOKiK. Od wyroku apelację złożył Prezes UOKiK oraz prokurator. Na 31 grudnia 2023 roku Bank ujmuje rezerwę na to postępowanie w wysokości 41 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku: 41 milionów PLN).

- **POSTĘPOWANIE DOTYCZĄCE STOSOWANIA PRAKTYK OGRANICZAJĄCYCH KONKURENCJĘ NA RYNKU PŁATNOŚCI ZA POMOCĄ KART PŁATNICZYCH W POLSCE**

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK postanowieniem z 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard.

Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty interchange za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty interchange za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na Bank karę pieniężną w kwocie 16,6 miliona PLN. Bank odwołał się od wyżej wymienionej decyzji Prezesa UOKiK do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK). Wyrokiem z 21 listopada 2013 roku SOKiK zmniejszył karę wymierzoną Bankowi do kwoty 10,4 miliona PLN. Strony postępowania wniosły apelacje. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 6 października 2015 roku przywrócił pierwotną wysokość nałożonych kar pieniężnych określonych w decyzji UOKiK, tj. karę w kwocie 16,6 miliona PLN (kara nałożona na PKO Bank Polski S.A.) i karę w kwocie 4,8 miliona PLN (kara nałożona na Nordea Bank Polska S.A., której PKO Bank Polski S.A. jest następcą prawnym w drodze połączenia w trybie art. 492 § 1 pkt 1 Kodeksu spółek handlowych). Kara została zapłacona przez Bank w październiku 2015 roku. Na skutek wniesionej przez Bank skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy wyrokiem z 25 października 2017 roku uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. Kara zapłacona przez Bank została zwrócona Bankowi 21 marca 2018 roku. 23 listopada 2020 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok, w którym uchylił do ponownego rozpoznania wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 21 listopada 2013 roku. Aktualnie, postępowanie w sprawie prowadzone jest w I instancji przed Sądem Okręgowym w Warszawie. Na 31 grudnia 2023 roku Bank ujmuje rezerwę na to postępowanie w wysokości 21 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku: 21 milionów PLN).

- **POSTĘPOWANIA PRZED KOMISJĄ NADZORU FINANSOWEGO**

- Przeciwko Bankowi toczy się, wszczęte z urzędu, postępowanie administracyjne prowadzone przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF). Z pism KNF wynika, że zidentyfikowane zostały nieprawidłowości świadczące o naruszeniu przez Bank (jako agenta ubezpieczeniowego) przepisów dotyczących organizacji oraz nadzorowania czynności agencyjnych u agenta ubezpieczeniowego, w zakresie związanym z realizacją obowiązku doskonalenia zawodowego przez osoby fizyczne wykonujące czynności agencyjne w imieniu Banku.

W toku postępowania Bank podjął działania mające na celu usunięcie nieprawidłowości w obszarze nadzoru nad wykonywaniem czynności agencyjnych przez działające na rzecz Banku osoby fizyczne, w tym w zakresie przestrzegania realizacji przez te osoby obowiązków doskonalenia zawodowego w kolejnych latach. Postępowanie było wielokrotnie przedłużane, ostatecznie postanowieniem z 30 listopada 2023 roku przedłużono je o kolejne trzy miesiące. Formalnie KNF nie sformułowała konkretnych zarzutów stanowiących przedmiot postępowania. Na 31 grudnia 2023 roku Bank nie utworzył rezerwy z tego tytułu.

- Pismem z 20 marca 2023 roku KNF zawiadomiła Bank o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie nałożenia na Bank kary pieniężnej na podstawie art. 73 ust. 1 pkt 11 w zw. z ust. 3 pkt 10 ustawy z dnia 5 lipca 2018 roku o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (dalej: „UKSC”), w związku z niezapewnieniem przeprowadzenia audytu bezpieczeństwa systemu informacyjnego wykorzystywanego do świadczenia usługi kluczowej w terminie, o którym mowa w art. 15 ust. 1 UKSC. Bank przeprowadził audyt w okresie od 15 listopada 2021 roku do 25 lutego 2022 roku. Decyzją z 21 lipca 2023 roku KNF nałożyła na Bank karę pieniężną w wysokości 45 000 złotych za naruszenie art. 15 ust. 1 UKSC poprzez niezapewnienie przeprowadzenia, co najmniej raz na 2 lata, audytu bezpieczeństwa systemu informatycznego wykorzystywanego do świadczenia usługi kluczowej. W ocenie KNF audyt powinien zostać przeprowadzony do 21 października 2021 roku. Na 31 grudnia 2023 roku Bank nie utworzył rezerwy z tego tytułu.
- KNF prowadzi postępowanie w sprawie nałożenia na Bank, prowadzący działalność maklerską poprzez wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę - Biuro Maklerskie, kary administracyjnej w związku z podejrzeniem niedopełnienia obowiązku w zakresie przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (dalej: „AML”). Bank odpowiedział na wezwanie KNF do złożenia pisemnych wyjaśnień w zakresie skali korzyści osiągniętych lub strat unikniętych przez Bank w związku z naruszeniami ustawy AML, strat poniesionych przez osoby trzecie w związku z naruszeniem ustawy AML, ewentualnych kar administracyjnych nałożonych na podstawie przepisów ustawy AML. Ponadto, KNF przekazała do wiadomości Banku pismo skierowane do GIFF z prośbą o przekazanie informacji dotyczących dotychczasowych naruszeń przepisów ustawy AML przez Bank.
29 grudnia 2023 roku KNF przekazała zawiadomienie, że z uwagi na konieczność dokonania pogłębionej analizy zebranego materiału dowodowego, zakończenie postępowania administracyjnego planowane jest do 29 lutego 2024 roku. Na 31 grudnia 2023 roku Bank nie utworzył rezerwy z tego tytułu.
- KNF prowadzi postępowanie w sprawie nałożenia na Bank kary pieniężnej na podstawie art. 176i ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi, w związku z podejrzeniem naruszenia przez Bank wymogów w zakresie zarządzania i kontroli, określonych w art. 16 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego Rady (UE) 2016/1011 dnia 8 czerwca 2016 roku w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniającego dyrektywę 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (Dz. U. UE. L. 2016 r. Nr 171, str. 1 ze zm.). Pismem z 19 stycznia 2024 roku KNF poinformował, że zakończenie postępowania administracyjnego planowane jest w marcu 2024 roku. Na 31 grudnia 2023 roku Bank nie utworzył rezerwy z tego tytułu.

- **ROSZCZENIA ODSZKODOWAWCZE ZWIĄZANE Z OPŁATĄ INTERCHANGE**

Bankowi doręczono osiem wezwań do wzięcia udziału w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej w sprawach dotyczących opłaty interchange. Po stronie pozwanej występują inne banki, a w części spraw także organizacje kartowe. Roszczenia wobec pozwanych banków opiewają aktualnie na łączną kwotę 898 milionów PLN i dochodzone są tytułem odszkodowania za różnice w wysokości opłat interchange wynikających z zastosowania praktyk ograniczających konkurencję. Ponieważ postępowania te nie toczą się przeciwko Bankowi, ich wartość nie została uwzględniona w łącznej wartości przedmiotu sporu spraw przeciwko Bankowi.

Konsekwencją uznania przez sądy roszczeń za zasadne może być wystąpienie przez pozwanych w odrębnym procesie z roszczeniami regresowymi przeciwko innym bankom, w tym PKO Bankowi Polskiemu S.A. Na 31 grudnia 2023 roku Bank wstąpił do ośmiu postępowań w charakterze interwenienta ubocznego. W czterech z tych postępowań zapadły korzystne dla pozwanych prawomocne wyroki oddalające roszczenia powodów. W kolejnym postępowaniu zapadł wyrok nieprawomocny oddalający roszczenia powodów. Oddalenie roszczeń nastąpiło z uwagi na uwzględnienie zarzutu przedawnienia.

- **ROSZCZENIA REPRYWATYZACYJNE W STOSUNKU DO NIERUCHOMOŚCI UŻYTKOWANYCH PRZEZ BANK**

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego prowadzone są dwa postępowania, których stroną jest Bank. W jednym postępowaniu, Bank wniósł skargę kasacyjną od niekorzystnego prawomocnego wyroku oddalającego roszczenia Banku, która została przyjęta do rozpoznania. Drugie postępowanie, którego przedmiotem jest stwierdzenie nieważności decyzji odmawiającej wnioskodawcy przyznania prawa własności czasowej do

nieruchomości Banku, toczy się przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, ponieważ druga strona wniosła skargę kasacyjną.

Prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

47. KAPITAŁ WŁASNY I AKCJONARIAT BANKU

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z przepisami prawa.

Podział na poszczególne pozycje opisane poniżej wynika z Kodeksu spółek handlowych, ustawy Prawo bankowe oraz wymogów MSR 1.

Składniki kapitałów własnych:

- Kapitał zakładowy stanowi kapitał jednostki dominującej i wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej.
- Kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie ze statutami Spółek Grupy Kapitałowej z corocznych odpisów z zysku netto, dokonywanych dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego i przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Spółek Grupy Kapitałowej. Kapitał zapasowy może być także przeznaczony na inne cele, w szczególności na podwyższenie kapitału zakładowego.
- Fundusz ogólnego ryzyka bankowego w PKO Banku Polskim S.A. tworzony jest zgodnie z ustawą Prawo bankowe z odpisów z zysku netto i przeznaczony jest na niezidentyfikowane ryzyka działalności Banku.
- Kapitały rezerwowe są tworzone z odpisów z zysku netto. Kapitały rezerwowe przeznaczone są na pokrycie mogących powstać strat bilansowych lub na inne cele, w szczególności na wypłatę dywidendy, dywidendy zaliczkowej lub nabycie akcji własnych w celu umorzenia.
- Udziały niekontrolujące stanowią tę część kapitałów w jednostce zależnej, której nie można bezpośrednio lub pośrednio przyporządkować do jednostki dominującej.
- Skumulowane inne dochody całkowite obejmują skutki wyceny aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite z uwzględnieniem odpisów na oczekiwane straty kredytowe od tych aktywów, efektywną część zabezpieczenia przepływów pieniężnych i zabezpieczenia aktywów netto w podmiotach zagranicznych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, jak również zyski i straty aktuarialne. Od powyższych pozycji w innych dochodach całkowitych rozpoznana jest wartość podatku odroczonego. Ponadto pozycja obejmuje udział jednostki dominującej w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć oraz różnice kursowe powstałe z przeliczenia na walutę polską wyniku finansowego netto jednostek zagranicznych po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów walutowych na dzień kończący każdy miesiąc okresu obrotowego ogłoszonych przez Narodowy Bank Polski.

INFORMACJE FINANSOWE

• AKCJONARIAT BANKU

Według informacji posiadanych na 31 grudnia 2023 roku akcjonariat Banku jest następujący:

NAZWA PODMIOTU	liczba akcji	liczba głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Na 31 grudnia 2023 roku				
Skarb Państwa	367 918 980	29,43%	1 zł	29,43%
Nationale Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	115 594 152	9,25%	1 zł	9,25%
Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	101 787 594	8,14%	1 zł	8,14%
Pozostali akcjonariusze ²	664 699 274	53,18%	1 zł	53,18%
Razem	1 250 000 000	100%	---	100%
Na 31 grudnia 2022 roku				
Skarb Państwa	367 918 980	29,43%	1 zł	29,43%
Nationale Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	108 266 112	8,66%	1 zł	8,66%
Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	106 567 559	8,53%	1 zł	8,53%
Pozostali akcjonariusze ²	667 247 349	53,38%	1 zł	53,38%
Razem	1 250 000 000	100%	---	100%

¹ Wyliczenia według stanów posiadania akcji na koniec danego okresu publikowanych przez PTE w informacjach półrocznych lub rocznych o strukturze aktywów funduszu i kursu z Biuletynu Statystycznego GPW.

² W tym Bank Gospodarstwa Krajowego, który na 31 grudnia 2023 roku i na 31 grudnia 2022 roku posiadał 24.487.297 akcji, co stanowi 1,96% udziału w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Ze wszystkich akcji PKO Banku Polskiego S.A. wynikają te same prawa i obowiązki. Żadna z akcji nie jest uprzywilejowana (z 1 akcji wynika 1 głos), w szczególności w zakresie prawa głosu czy dywidendy. Statut PKO Banku Polskiego S.A. ogranicza prawa głosu przysługujące akcjonariuszom dysponującym powyżej 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu i zakazuje wykonywania więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu przez takich akcjonariuszy. Powyższe ograniczenie nie dotyczy:

- akcjonariuszy, którzy w dniu podjęcia uchwały Walnego Zgromadzenia wprowadzającej ograniczenie prawa głosu byli uprawnieni z akcji reprezentujących więcej niż 10% ogólnej liczby głosów w Banku (tj. Skarb Państwa i BGK),
- akcjonariuszy, którzy są uprawnieni z akcji imiennych serii A (Skarb Państwa) oraz
- akcjonariuszy działających wspólnie z akcjonariuszami, o których mowa w tiret drugim na podstawie porozumienia dotyczącego wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji. Ponadto, ograniczenie praw głosu wygasa, kiedy udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Banku spadnie poniżej 5%.

Zgodnie z § 6 ust. 2 Statutu PKO Banku Polskiego S.A. zamiana akcji imiennych serii A na akcje na okaziciela oraz przeniesienie tych akcji wymaga zgody wyrażonej w uchwale Rady Ministrów. Zamiana na akcje na okaziciela lub przeniesienie akcji imiennych serii A po uzyskaniu powyższej zgody powoduje wygaśnięcie ograniczeń przewidzianych w zdaniu poprzednim w stosunku do akcji będących przedmiotem zamiany na akcje na okaziciela lub przeniesienia, w zakresie w jakim zgoda została udzielona.

Zgodnie z treścią art. 13 ust.1 pkt 26 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym (poza ustawowo przewidzianymi wyjątkami) nie mogą być zbyte akcje PKO Banku Polskiego S.A. należące do Skarbu Państwa.

Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

• STRUKTURA KAPITAŁU AKCYJNEGO PKO BANKU POLSKIEGO S.A.:

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii według wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000
Razem	- - -	1 250 000 000	- - -	1 250 000 000

W 2023 roku i w 2022 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego S.A. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego S.A. nie są uprzywilejowane i są w pełni opłacone.

WARTOŚĆ GODZIWA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

48. HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

W zależności od kategorii klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych do danego poziomu hierarchii stosuje się różne metody ustalania ich wartości godziwej.

• **POZIOM 1: CENY KWOTOWANE NA AKTYWNYCH RYNKACH**

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio w oparciu o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań. Do tej kategorii Bank klasyfikuje instrumenty finansowe, dla których istnieje aktywny rynek i dla których wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wartość rynkową będącą ceną kupna:

- dłużne papiery wartościowe wyceniane do fixingu z platformy Bondspot lub serwisów informacyjnych Bloomberg oraz Reuters,
- dłużne i kapitałowe papiery wartościowe będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, w tym w portfolio Biura Maklerskiego PKO BP,
- instrumenty pochodne będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym.

• **POZIOM 2: TECHNIKI WYCENY OPARTE NA OBSERWOWALNYCH DANYCH RYNKOWYCH**

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach). Do tej kategorii Bank klasyfikuje instrumenty finansowe dla których brak jest aktywnego rynku:

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ	METODA (TECHNIKA) WYCENY	OBSERWOWALNE DANE WEJŚCIOWE
CIRS, IRS, FRA	Model wyceny metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o dane rynkowe: stawki rynku pieniężnego, FRA, IRS, OIS, basis swap
TRANSAKCJE FX FORWARD ORAZ FX SWAP	Model wyceny metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o dane rynkowe: kursy walutowe, punkty swapowe, basis swap
OPCJE WALUTOWE	Model wyceny dla danego typu opcji walutowej.	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o dane rynkowe: kursy walutowe, punkty swapowe, basis swap; powierzchnie zmienności dla właściwych par walutowych

OPCJE NA STOPEŃ PROCENTOWĄ	Model wyceny dla danego typu opcji walutowej	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o dane rynkowe: stawki rynku pieniężnego, FRA, IRS, OIS, basis swap; powierzchnie zmienności caplet/floorlet dla właściwych tenorów
OPCJE EQUITY	Model wyceny dla danego typu opcji Equity	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o dane rynkowe: stawki rynku pieniężnego, FRA, IRS, OIS, basis swap; powierzchnie zmienności wyznaczone za pomocą modelu zmienności lokalnej w oparciu o ceny i zmienności właściwych instrumentów bazowych
TRANSAKCJE SWAP, FORWARD COMMODITY COMMODITY	Model wyceny metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o dane rynkowe: stawki rynku pieniężnego, FRA, IRS, OIS, basis swap; krzywe terminowe dla właściwych towarów skonstruowane w oparciu o ceny kontraktów futures oraz terminowe kursy walutowe (tj. wyznaczone w oparciu o kursy walutowe, punkty swapowe)
OPCJE TOWAROWE	Model wyceny dla danego typu opcji towarowej	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o dane rynkowe: stawki rynku pieniężnego, IRS; powierzchnie zmienności dla właściwych towarów
TRANSAKCJE EQUITY SWAP	Model wyceny metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o dane rynkowe: stawki rynku pieniężnego, FRA, IRS, OIS, basis swap; krzywe terminowe dla właściwych instrumentów bazowych w oparciu o ceny kontraktów futures
OBLIGACJE KOMUNALNE PLN, OBLIGACJE KORPORACYJNE	Model krzywej rentowności oraz marży ryzyka.	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji IRS.
BONY PIENIĘŻNE NBP	Metoda krzywej rentowności	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o dane rynku pieniężnego oraz rynku transakcji OIS.

• **POZIOM 3: POZOSTAŁE TECHNIKI WYCENY**

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tej kategorii Bank zaklasyfikował instrumenty finansowe, które są wyceniane według wewnętrznych modeli wyceny.

Wartość godziwą papierów wartościowych kapitałowych i dłużnych zaliczonych do aktywów finansowych ustalają zarządzające nimi komórki organizacyjne Centrali, w tym Departament Produktów Skarbowych oraz Biuro Maklerskie. W projektowanych przez siebie przepisach wewnętrznych określają szczegółowy sposób dokonywania wyceny, w tym określenie źródeł danych pozyskiwanych do wyceny i sposobu jej wyliczenia.

Założenia modelu wartości godziwej dla aktywów finansowych wynikających z udzielonego kredytów, pożyczek lub innych umów o finansowanie będących substytutem kredytu opracowuje Departament Ryzyka Kredytowego. Model wartości godziwej dla ekspozycji kredytowych zatwierdza Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ	METODA (TECHNIKA) WYCENY	CZYNNIK NIEOBSERWOWALNY
INSTRUMENTY FINANSOWE NIEPRZEZNACZONE DO OBROTU OBOWIĄZKOWO WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT		
KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	Metoda zdyskontowanych przepływów pieniężnych.	Efektywna marża kredytowa.
AKCJE VISA INC. SERII C UPRZYWILEJOWANE	Oszacowanie wartości godziwej w oparciu o obecną wartość rynkową notowanych akcji zwykłych Visa Inc. z uwzględnieniem dyskonta biorącego pod uwagę ograniczoną płynność akcji serii C oraz warunki zamiany akcji serii C na akcje zwykłe.	Dyskonto uwzględniające ograniczoną płynność akcji serii C oraz warunki zamiany akcji serii C na akcje zwykłe.
OBLIGACJE KORPORACYJNE	Model krzywej rentowności oraz marż ryzyka. Krzywa rentowności zbudowana jest w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego oraz rynku transakcji IRS.	Spread kredytowy (marże kredytowe wyznaczone w oparciu o marże pierwotne zmodyfikowane przez kwotowania indeksów kredytowych przypisanych do emitentów na podstawie ich ratingów oraz sektorów działalności).
AKCJE BIURA INFORMACJI KREDYTOWEJ SA	Oszacowanie wartości godziwej w oparciu o obecną wartość prognozowanych wyników spółki	Prognozowane wyniki spółki. Stopa dyskontowa.
UDZIAŁY W POLSKIM STANDARDZIE PŁATNOŚCI SP. Z O.O.	Oszacowanie wartości godziwej w oparciu o obecną wartość prognozowanych wyników spółki.	Prognozowane wyniki spółki. Stopa dyskontowa.
UDZIAŁY W SOCIETY FOR WORLDWIDE INTERBANK FINANCIAL TELECOMMUNICATION (SWIFT)	Wartość rynkowa udziałów oszacowana przez spółkę.	Wartość rynkowa oszacowana przez spółkę. Stopa dyskontowa.
AKCJE KRAJOWEJ IZBY ROZLICZENIOWEJ SA	Oszacowanie wartości godziwej w oparciu o obecną wartość prognozowanych wyników spółki.	Prognozowane wyniki spółki. Stopa dyskontowa.
UDZIAŁY W WAŁBRZYSKIEJ SPECJALNEJ STREFIE EKONOMICZNEJ „INVEST-PARK” SP Z O.O.	Ustalenie wartości godziwej przez rzeczoznawcę majątkowego metodą skorygowanych aktywów netto.	Wartość aktywów netto spółki.
AKCJE WIELKOPOLSKIEJ GILDII ROLNO OGRODNICZEJ SA	Ustalenie wartości godziwej przez rzeczoznawcę majątkowego metodą skorygowanych aktywów netto.	Wartość aktywów netto spółki.
INSTRUMENTY FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE DOCHODY CAŁKOWITE		
OBLIGACJE KORPORACYJNE	Model krzywej rentowności oraz marż ryzyka. Krzywa rentowności zbudowana jest w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego oraz rynku transakcji IRS.	Spread kredytowy (marże kredytowe wyznaczone w oparciu o marże pierwotne zmodyfikowane przez kwotowania indeksów kredytowych przypisanych do emitentów na podstawie ich ratingów oraz sektorów działalności).
KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	Metoda zdyskontowanych przepływów pieniężnych.	Efektywna marża kredytowa.

INFORMACJE FINANSOWE

AKTYWA WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ 31.12.2023	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 084	-	1 084	-
Pozostałe instrumenty pochodne	8 752	2	8 750	-
Papiery wartościowe	105 705	96 913	8 166	626
przeznaczone do obrotu	606	606	-	-
dłużne papiery wartościowe	574	574	-	-
akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	30	30	-	-
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	2	2	-	-
nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	678	320	1	357
dłużne papiery wartościowe	342	296	-	46
akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	24	24	-	-
udziały i akcje w innych jednostkach - nienotowane na giełdach	312	-	1	311
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	104 421	95 987	8 165	269
dłużne papiery wartościowe	104 421	95 987	8 165	269
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	13 609	-	-	13 609
nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 858	-	-	2 858
kredyty na nieruchomości	1	-	-	1
kredyty gospodarcze	81	-	-	81
kredyty konsumpcyjne	2 776	-	-	2 776
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	10 751	-	-	10 751
kredyty na nieruchomości	10 751	-	-	10 751
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	129 150	96 915	18 000	14 235

ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ 31.12.2023	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	2 456	-	2 456	-
Pozostałe instrumenty pochodne	9 902	-	9 902	-
Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	302	302	-	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	12 660	302	12 358	-

AKTYWA WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ 31.12.2022	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	217	-	217	-
Pozostałe instrumenty pochodne	13 745	1	13 744	-
Papiery wartościowe	63 195	49 614	12 578	1 003
przeznaczone do obrotu	199	199	-	-
dłużne papiery wartościowe	171	171	-	-
akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	27	27	-	-
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	1	1	-	-
nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	710	341	1	368
dłużne papiery wartościowe	366	321	-	45
akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	20	20	-	-
udziały i akcje w innych jednostkach - nienotowane na giełdach	324	-	1	323
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	62 286	49 074	12 577	635
dłużne papiery wartościowe	62 286	49 074	12 577	635
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	15 460	-	-	15 460
nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	3 565	-	-	3 565
kredyty na nieruchomości	4	-	-	4
kredyty gospodarcze	85	-	-	85
kredyty konsumpcyjne	3 476	-	-	3 476
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	11 895	-	-	11 895
kredyty na nieruchomości	11 895	-	-	11 895
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	92 617	49 615	26 539	16 463

ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
31.12.2022		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	6 727	-	6 727	-
Pozostałe instrumenty pochodne	14 002	-	14 002	-
Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	7	7	-	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	20 736	7	20 729	-

WPŁYW PARAMETRÓW ESTYMOWANYCH NA WYCENĘ DO WARTOŚCI GODZIWEJ INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NA POZIOMIE 3	31.12.2023		31.12.2022	
	Wartość godziwa według		Wartość godziwa według	
	scenariusza pozytywnego	scenariusza negatywnego	scenariusza pozytywnego	scenariusza negatywnego
Akcje Visa Inc. ¹	86	77	145	133
Pozostałe inwestycje kapitałowe ²	238	215	189	171
Obligacje korporacyjne ³	326	325	681	679
Kredyty i pożyczki udzielone klientom ⁴	14 212	12 924	16 145	14 682

¹scenariusz zakładający współczynnik z tytułu dyskonta dotyczącego przyszłych warunków zamiany akcji serii C na akcje zwykłe na poziomie odpowiednio 0%/100%

² scenariusz zakładający zmianę wartości wyceny o +/-5%

³ scenariusz zakładający zmianę spreadu kredytowego o +/- 10%

⁴ scenariusz zakładający zmianę stopy dyskontowej o +/- 0,5 p.p.

UZGODNIENIE ZMIAN W TRAKCIE OKRESÓW WARTOŚCI GODZIWEJ NA POZIOMIE 3 HIERARCHII WARTOŚCI GODZIWEJ	2023	2022
Bilans otwarcia na początek okresu	16 463	19 215
Zwiększenie zaangażowania w instrumenty kapitałowe	62	11
Zmniejszenie zaangażowania w instrumenty kapitałowe	(75)	(3)
Zmniejszenie zaangażowania w obligacje korporacyjne	(295)	(65)
Zwiększenie zaangażowania w kredyty i pożyczki udzielone klientom	950	2 051
Zmniejszenie zaangażowania w kredyty i pożyczki udzielone klientom	(2 638)	(4 598)
Reklasyfikacja z kategorii wycenianych według zamortyzowanego kosztu do wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	75	81
Reklasyfikacja z kategorii wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat do wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(176)	(207)
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(77)	50
Zmiana wyceny ujęta w innych dochodach całkowitych	20	(55)
Inne, w tym różnice kursowe	(74)	(17)
Stan na koniec okresu	14 235	16 463

49. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ

Bank jest w posiadaniu instrumentów finansowych, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.

Dla wielu instrumentów finansowych wartości rynkowe są niedostępne, stąd wartości godziwe są oszacowane przy zastosowaniu szeregu technik wyceny.

Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne uproszczenia i są wrażliwe na przyjmowane założenia. W przypadku pewnych grup instrumentów finansowych, ze względu na brak oczekiwanych istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a wartością godziwą wynikających z charakterystyki tych grup (np. krótkoterminowy charakter, wysoka korelacja z parametrami rynkowymi, unikalność instrumentu) przyjęto, że wartość bilansowa jest w przybliżeniu zgodna z wartością godziwą.

POZYCJA	GŁÓWNE METODY I ZAŁOŻENIA WYKORZYSTYWANE PODCZAS SZACOWANIA WARTOŚCI GODZIWYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ
NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA OD BANKÓW	<ul style="list-style-type: none"> lokaty i depozyty międzybankowe – model oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego, depozyty i lokaty międzybankowe o terminie zapadalności do 7 dni lub o zmiennym oprocentowaniu, kredyty lub pożyczki udzielone i zaciągnięte na rynku międzybankowym o zmiennym oprocentowaniu (zmiana oprocentowania maksymalnie co 3 miesiące) - wartość godziwa jest równa wartości bilansowej.
PAPIERY WARTOŚCIOWE	<ul style="list-style-type: none"> obligacje skarbowe – kwotowania rynkowe, obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa - metoda zdyskontowanych przepływów pieniężnych, liczona przy wykorzystaniu krzywych rentowności, ceny udostępniane w serwisach informacyjnych Bloomberg (BVAL - Bloomberg Valuation Service) oraz Refinitiv Eikon, obligacje korporacyjne i komunalne – metoda zdyskontowanych przepływów pieniężnych, liczona przy wykorzystaniu krzywych rentowności i marż kredytowych.
KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	<ul style="list-style-type: none"> bez rozpoznanej utraty wartości: model oparty o szacowanie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniających wysokość marży na ryzyko kredytowe oraz urealnione terminy spłaty wynikające z umów kredytowych. Bieżący poziom marż został wyznaczony dla transakcji zawartych w ostatnim kwartale zakończonym dniem bilansowym na instrumentach o podobnym ryzyku kredytowym. W przypadku kredytów walutowych zastosowano bieżącą marżę dla kredytów w PLN skorygowaną o koszt pozyskania waluty w transakcjach basis-swap. z rozpoznaną utratą wartości: wartość bilansowa jest przybliżeniem wartości godziwej, kredyty i pożyczki udzielone klientom: część portfela kredytów mieszkaniowych („stary” portfel kredytów mieszkaniowych), kredyty z brakiem określonego harmonogramu spłaty, kredyty wymagalne na moment wyceny - wartość godziwa jest równa wartości bilansowej.
ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	<ul style="list-style-type: none"> depozyty oraz inne zobowiązania wobec klientów innych niż banki o ustalonym terminie wymagalności: model oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi właściwymi dla poszczególnych produktów depozytowych. Wartość godziwa obliczana jest dla każdego depozytu oraz zobowiązania, następnie wartości godziwe dla całego portfela depozytowego grupowane są według rodzaju produktu oraz segmentu klienta. zobowiązania wobec klientów: zobowiązania bez określonego harmonogramu spłaty, inne specyficzne produkty, dla których nie można mówić o istnieniu rynku - wartość godziwa równa się ich wartości bilansowej.
ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	<ul style="list-style-type: none"> Model oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego albo kwotowania rynkowego
ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Model oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych w oparciu o krzywą rentowności.
KASA I ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM ORAZ ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKU CENTRALNEGO	Wartość godziwa równa się ich wartości bilansowej.
INNE AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	Wartość godziwa równa się ich wartości bilansowej.

31.12.2023	wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Kasa, środki w Banku Centralnym	17 676	4 245	13 431	-
Należności od banków	16 900	-	16 898	-
Papiery wartościowe (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	85 755	68 543	10 936	2 285
obligacje skarbowe PLN	58 803	55 675	-	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	13 619	12 868	-	-
obligacje komunalne PLN	8 658	-	8 803	-
obligacje korporacyjne PLN	2 413	-	-	2 285
obligacje korporacyjne walutowe	2 262	-	2 133	-
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	372	-	372	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	210 063	-	-	213 070
kredyty na nieruchomości*	83 496	-	-	83 371
kredyty gospodarcze	97 982	-	-	100 325
kredyty konsumpcyjne	28 585	-	-	29 374
Inne aktywa finansowe	1 309	-	-	1 309
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	10	-	10	-
Zobowiązania wobec banków	3 250	-	3 250	-
Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	393 862	-	-	394 232
zobowiązania wobec gospodarstw domowych	304 152	-	-	304 523
zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	74 193	-	-	74 193
zobowiązania wobec jednostek budżetowych	15 517	-	-	15 516
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	3 421	-	3 482	-
Zobowiązania podporządkowane	2 774	-	2 804	-
Inne zobowiązania finansowe	5 689	-	-	5 689

* wycena do wartości godziwej uwzględnia efekt wakacji kredytowych opisanych w nocie „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”

31.12.2022	wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Kasa, środki w Banku Centralnym	15 719	4 078	11 641	-
Należności od banków	19 442	-	19 440	-
Papiery wartościowe (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	67 821	49 183	7 779	1 710
obligacje skarbowe PLN	45 870	38 773	-	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 100	10 410	-	-
obligacje komunalne PLN	6 182	-	6 332	-
obligacje korporacyjne PLN	1 990	-	-	1 710
obligacje korporacyjne walutowe	1 679	-	1 447	-
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	7	-	7	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	193 466	-	-	196 253
kredyty na nieruchomości	77 773	-	-	78 069
kredyty gospodarcze	89 492	-	-	91 398
kredyty konsumpcyjne	26 201	-	-	26 786
Inne aktywa finansowe	1 654	-	-	1 654
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	9	-	9	-
Zobowiązania wobec banków	2 926	-	2 926	-
Zobowiązania wobec klientów	334 907	-	-	334 006
zobowiązania wobec gospodarstw domowych	260 729	-	-	259 829
zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	56 990	-	-	56 989
zobowiązania wobec jednostek budżetowych	17 188	-	-	17 188
Otrzymane kredyty i pożyczki	726	-	-	726
Zobowiązania podporządkowane	2 781	-	2 603	-
Inne zobowiązania finansowe	4 176	-	-	4 176

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W BANKU

50. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W BANKU

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w Banku.

Celem zarządzania ryzykiem jest zapewnienie (przy zmieniającym się otoczeniu) rentowności działalności biznesowej, przy jednoczesnej kontroli i utrzymaniu poziomu ryzyka w ramach systemu limitów i przyjętej przez Bank tolerancji na ryzyko w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym. Poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

Bank identyfikuje ryzyka w swojej działalności oraz analizuje wpływ poszczególnych rodzajów ryzyka na swoją działalność biznesową. Wszystkie ryzyka podlegają zarządzaniu, część z nich ma istotny wpływ w odniesieniu do dochodowości i kapitału niezbędnego do ich pokrycia. Za istotne ryzyka Bank uznaje ryzyko kredytowe, ryzyko walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej, ryzyko płynności, w tym ryzyko finansowania, ryzyko operacyjne, ryzyko biznesowe, ryzyko zmian makroekonomicznych oraz ryzyko modeli. Regularnie, co najmniej w cyklu rocznym, Bank przeprowadza ocenę istotności wszystkich zidentyfikowanych ryzyk.

Szczegółowy opis zasad zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka zawarty jest w raporcie „Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje podlegające ogłaszaniu w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA”.

CEL ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Celem zarządzania ryzykiem poprzez dążenie do utrzymywania poziomu ryzyka w ramach przyjętego poziomu tolerancji jest:

- ochrona wartości kapitału akcjonariuszy,
- ochrona depozytów klientów,
- wsparcie Banku w prowadzeniu efektywnej działalności.

Bank osiąga cele zarządzania ryzykiem w szczególności poprzez zapewnianie właściwej informacji o ryzyku, tak aby decyzje były podejmowane z pełną świadomością poszczególnych rodzajów ryzyka, jakie ze sobą niosą.

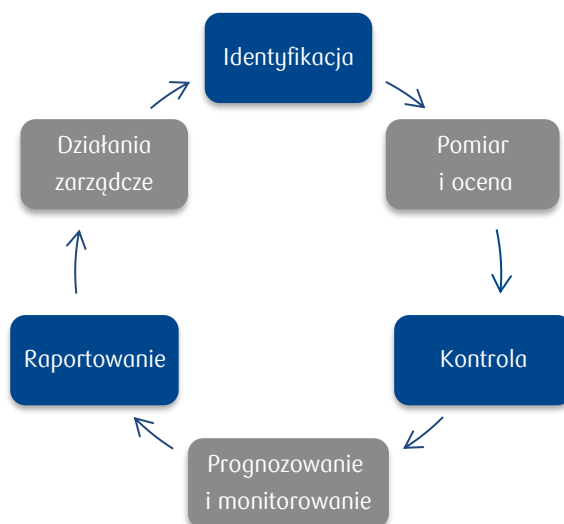
GŁÓWNE ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Bank zarządza ryzykiem stosując w szczególności następujące zasady:

- zarządzanie obejmuje wszystkie zidentyfikowane rodzaje ryzyka,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru lub oceny ryzyka Bank dostosowuje do skali i złożoności ryzyka, aktualnie prowadzonej i planowanej działalności i otoczenia, w którym Bank działa oraz okresowo je weryfikuje i waliduje,
- obszar zarządzania ryzykiem zachowuje niezależność organizacyjną od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem integruje się z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- Bank na bieżąco monitoruje i kontroluje poziom ryzyka,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko.

PROCES ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Na proces zarządzania ryzykiem w Banku składają się następujące elementy:

• IDENTYFIKACJA RYZYKA:

Identyfikacja ryzyka polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności jego potencjalnego wpływu na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka Bank określa te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku.

- **POMIAR I OCENA RYZYKA:**

Pomiar i ocena ryzyka mają na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka. Pomiar ryzyka obejmuje określanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych. Wyniki pomiaru o charakterze ilościowym i jakościowym stanowią podstawę oceny ryzyka, która określa poziom lub zakres ryzyka.

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza:

- specyficzne testy warunków skrajnych, przeprowadzane odrębnie dla poszczególnych rodzajów ryzyka, służące ocenie wrażliwości danego ryzyka na wystąpienie niekorzystnych sytuacji rynkowych,
- kompleksowe testy warunków skrajnych, przeprowadzane łącznie dla ryzyka koncentracji oraz rodzajów ryzyka uznanych za istotne, służące określeniu wrażliwości miar adekwatności kapitałowej i wyników Banku na realizację negatywnego scenariusza zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku.

Testy warunków skrajnych Bank przeprowadza na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka, w szczególności z uwzględnieniem postanowień rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego.

- **KONTROLA RYZYKA:**

Kontrola ryzyka obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku mechanizmów kontroli ryzyka w szczególności w postaci strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka. Strategiczne limity tolerancji na ryzyko podlegają cyklicznemu monitorowaniu, a w przypadku ich przekroczenia Bank podejmuje działania zarządcze.

- **PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE RYZYKA:**

Prognozowanie ryzyka polega na przewidywaniu przyszłego poziomu ryzyka przy uwzględnieniu zakładanej projekcji rozwoju działalności oraz zdarzeń wewnętrznych i zewnętrznych. Prognozy poziomu ryzyka Bank poddaje ocenie (tzw. „testowanie wsteczne”) w celu weryfikacji ich dokładności.

Monitorowanie ryzyka polega na obserwowaniu odchyłeń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, rekomendacji i zaleceń wydanych przez zewnętrzny organ nadzoru i kontroli). Monitorowanie i prognozowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności.

- **RAPORTOWANIE RYZYKA:**

Raportowanie ryzyka obejmuje informowanie o wynikach identyfikacji, pomiaru lub oceny ryzyka, monitorowania i prognozowania ryzyka, przyczynach zmian ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Bank dostosowuje zakres, częstotliwość oraz formę raportowania do szczebla zarządczego odbiorców. Rada Nadzorcza jest niezwłocznie informowana o istotnych zmianach w poziomie ryzyka, w szczególności o zagrożeniach i podejmowanych działaniach zarządczych w sytuacji potencjalnych problemów płynnościowych Banku oraz efektach tych działań i ich wpływie na poziom płynności Banku.

- **DZIAŁANIA ZARZĄDCZE:**

Działania zarządcze polegają na określaniu pożądanego poziomu ryzyka służącemu budowie struktury aktywów i pasywów. Działania zarządcze mogą skutkować w szczególności:

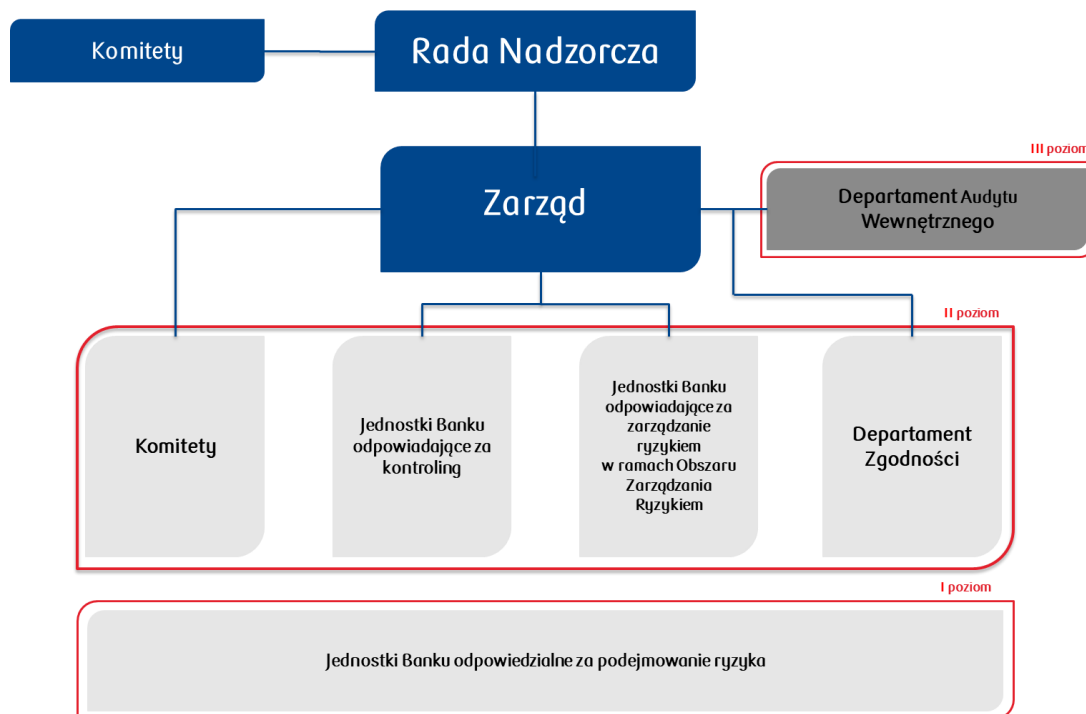
- akceptacją ryzyka – określeniem akceptowalnego poziomu ryzyka z uwzględnieniem potrzeb biznesowych oraz opracowaniu działań zarządczych na wypadek przekroczenia tego poziomu,
- redukcją ryzyka – łagodzeniem wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji (np. przez zmniejszenie lub dywersyfikację ekspozycji na ryzyko, ustalenie limitów, wykorzystywanie zabezpieczeń),
- transferem ryzyka – przeniesieniem odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat (np. przez przeniesienie ryzyka na inny podmiot przy użyciu instrumentów prawnych takich jak umowy ubezpieczenia, czy umowy o ochronę obiektu, przyjmowanie gwarancji),
- unikaniem ryzyka – rezygnacją z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowaniem prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka, w tym w szczególności ustaleniem zerowej tolerancji na ryzyko.

ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W PKO BANKU POLSKIM S.A.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA przedstawiona jest na poniższym schemacie:

Organizacja zarządzania ryzykiem bankowym

Rada Nadzorcza nadzoruje i ocenia proces zarządzania ryzykiem, w szczególności na podstawie cyklicznych raportów ryzyka uwzględniających ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz informacji o realizacji strategii zarządzania ryzykiem, w tym poziomie limitów ograniczających ryzyko oraz wniosków z testów warunków skrajnych i w razie konieczności zleca dokonanie weryfikacji tego procesu.

Radę Nadzorczą wspierają m.in. następujące komitety: Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, Komitet ds. Ryzyka Rady Nadzorczej i Komitet Audytu Rady Nadzorczej.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA w zakresie zarządzania ryzykiem odpowiada za strategiczne zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na profil ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne Banku dotyczące zarządzania ryzykiem. Zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem, monitoruje i ocenia jego funkcjonowanie oraz przekazuje Radzie Nadzorczej informację w tym zakresie. W zarządzaniu ryzykiem Zarząd wspierają następujące komitety działające w Banku:

- Komitet Ryzyka (KR),
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (KZAP),
- Komitet Kredytowy Banku (KKB),
- Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO),
- Komitet Zrównoważonego Rozwoju (KZR).

System zarządzania ryzykiem jest realizowany na trzech niezależnych wzajemnie uzupełniających się poziomach:

PIERWSZY POZIOM – tworzą struktury organizacyjne zarządzające produktem, realizujące sprzedaż produktów i obsługę klientów oraz inne struktury realizujące zadania operacyjne generujące ryzyko, funkcjonujące na podstawie przepisów wewnętrznych. Funkcja jest realizowana we wszystkich jednostkach Banku. Jednostki Banku implementują zaprojektowane przez jednostki Banku usytuowane na drugim poziomie odpowiednie mechanizmy kontroli ryzyka, w tym zwłaszcza limity oraz zapewniają ich przestrzeganie poprzez odpowiednie mechanizmy kontrolne.

DRUGI POZIOM – obejmuje działalność komórki do spraw zgodności oraz identyfikację, pomiar, ocenę lub kontrolę, monitorowanie i raportowanie istotnych rodzajów ryzyka, a także stwierdzanych zagrożeń i nieprawidłowości – zadania realizowane są przez wyspecjalizowane struktury organizacyjne działające na podstawie obowiązujących przepisów wewnętrznych Banku; celem tych struktur jest zapewnienie żeby działania realizowane na pierwszym poziomie były właściwie uregulowane w przepisach wewnętrznych Banku i skutecznie ograniczały ryzyko, wspierały pomiar, ocenę i analizę ryzyka oraz efektywność działalności. Funkcja realizowana jest w szczególności w Obszarze Zarządzania Ryzykiem, Departamencie Zgodności i właściwych komitetach. Drugi poziom wspiera podejmowanie działań mających na celu eliminację niekorzystnych odchyleń od planu finansowego w zakresie wielkości wpływających na ujęte w planie finansowym ilościowe strategiczne limity tolerancji na ryzyko. Działania te realizuje się w szczególności w jednostkach Banku odpowiadających za controlling.

TRZECI POZIOM – stanowi audyt wewnętrzny, realizujący niezależne audyty elementów systemu zarządzania Bankiem, w tym systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej; audyt wewnętrzny funkcjonuje odrębnie od pierwszego i drugiego poziomu i może wspierać realizowane tam działania poprzez konsultację, ale bez możliwości wpływu na podejmowane decyzje. Funkcja jest realizowana zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Niezależność poziomów polega na zachowaniu organizacyjnej odrębności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiego poziomu w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszego poziomu,
- funkcja trzeciego poziomu jest niezależna od funkcji pierwszego i drugiego poziomu.

51. SPECYFICZNE DZIAŁANIA W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W BANKU PODJĘTE W 2023 ROKU

W okresie dwunastu miesięcy zakończonym 31 grudnia 2023 roku:

- Bank monitorował sytuację klientów oraz dostosowywał politykę kredytową mając na uwadze zabezpieczenie dobrej jakości portfela kredytowego. W ramach wyceny ekspozycji kredytowych Bank uwzględnił szczególnie informacje dotyczące powiązań gospodarczych klientów z kontrahentami z Ukrainy, Białorusi i Rosji. Specyficzne działania podejmowane przez Bank w obszarze zarządzania ryzykiem w związku z sytuacją w Ukrainie zaprezentowane zostały w nocie „[WPŁYW SYTUACJI GEOPOLITYCZNEJ W UKRAINIE NA PKO BANK POLSKI S.A.](#)”.
- W zakresie ryzyka stopy procentowej, w III kwartale 2023 roku Rada Polityki Pieniężnej dwukrotnie obniżyła stopy procentowe, w szczególności stopa referencyjna spadła do poziomu 5,75% na koniec 2023 roku. Związany z tym spadek stóp rynkowych przełożył się na wzrost wyceny w portfelu instrumentów dłużnych oraz instrumentów pochodnych, które zabezpieczają zmienność dochodu odsetkowego. Jednocześnie utrzymujące się zainteresowanie klientów kredytami hipotecznymi opartymi na okresowo stałej stopie procentowej, w szczególności „Bezpiecznym kredytem 2%”, miało pozytywny wpływ na miarę wrażliwości dochodu odsetkowego Banku.
- Bank utrzymywał bezpieczny poziom płynności, który umożliwiał szybką i skuteczną reakcję na potencjalne zagrożenia. Bank odpowiednio kształtował swoje źródła finansowania poprzez dostosowywanie oferty depozytowej (w szczególności oprocentowania depozytów) do bieżących potrzeb oraz pozyskanie wymagalnych środków pozyskanych z rynku finansowego w drodze emisji długoterminowej,
- Realizowane były zadania mające na celu rozbudowę systemów informatycznych, pozwalających na gromadzenie danych w zakresie ESG, w szczególności dotyczących ryzyka środowiskowego oraz przygotowanie do systemowego ujawniania tych danych (patrz nota [ZARZĄDZANIE RYZYKIEM ESG](#)).

52. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM

• DEFINICJA

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

• CEL ZARZĄDZANIA

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank kieruje się przede wszystkim następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie transakcji i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców oraz powiązań pomiędzy klientami Banku.
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji jest oddzielona od funkcji sprzedaży poprzez zapewnienie właściwej struktury organizacyjnej, niezależności budowy i walidacji narzędzi wspierających ocenę ryzyka kredytowego oraz niezależność decyzji akceptujących odstępstwa od wskazań tych narzędzi,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe podejmują jedynie osoby lub organy do tego uprawnione albo generowane są automatycznie na podstawie zatwierdzonych przez Komitet Kredytowy Banku modeli ryzyka,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- ryzyko kredytowe jest zdywersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) na oczekiwane straty kredytowe.
- system motywacyjny jest ukierunkowany na przestrzeganie przyjętych w Banku polityk i zasad zarządzania ryzykiem kredytowym.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Bank weryfikuje i rozwija metody w kierunku zgodności z wymaganiami metodami ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Limity podejmowania decyzji kredytowych uzależnione są w szczególności od kwoty zaangażowania kredytowego wobec klienta, kwoty jednostkowej transakcji kredytowej i oceny ryzyka kredytowego.

• **POMIAR I OCENA RYZYKA KREDYTOWEGO: METODY POMIARU I OCENY RYZYKA KREDYTOWEGO**

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (*probability of default* PD),
- stratę z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD),
- współczynnik konwersji kredytowej (CCF),
- oczekiwaną stratę kredytową (ECL),
- wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- udział i strukturę ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości,
- wskaźnik pokrycia odpisami kredytów z utratą wartości (Coverage Ratio),
- koszt ryzyka kredytowego,
- testy warunków skrajnych.

Bank systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody wewnętrznych ratingów (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnienie ryzyka kredytowego w cenie produktów, ustalanie optymalnych warunków dostępności finansowania oraz wyznaczanie poziomu odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku, a wyniki prezentuje w raportach dla organów Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Proces oceny ryzyka kredytowego w Banku uwzględnia wymagania Komisji Nadzoru Finansowego określone w Rekomendacjach KNF.

Opis szacowania oczekiwanych strat kredytowych został ujawniony w nocie „Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe”.

- **POMIAR I OCENA RYZYKA KREDYTOWEGO: METODY RATINGOWE I SCORINGOWE**

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej klienta w ujęciu ilościowym i jakościowym. Ocena zdolności kredytowej w ujęciu ilościowym polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena w ujęciu jakościowym obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych baz danych Banku oraz zewnętrznych baz danych.

W przypadku niektórych klientów instytucjonalnych z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw spełniających określone kryteria Bank ocenia ryzyko kredytowe z wykorzystaniem metody scoringowej. Ocena ta dotyczy niskokwotowych, nieskomplikowanych transakcji kredytowych i odbywa się w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych baz danych Banku oraz zewnętrznych baz danych.

W pozostałych przypadkach dla klientów instytucjonalnych stosowana jest metoda ratingowa.

Bank dokonuje oceny ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny jest ocena wiarygodności klienta, czyli rating oraz ocena ryzyka transakcji, tj. zdolności do spłaty zobowiązania w określonej wysokości i terminach.

Bank opracowuje modele ratingowe dla klientów instytucjonalnych z wykorzystaniem wewnętrznych danych, co zapewnia, że są one dostosowane do profilu ryzyka klientów Banku. Modele są oparte na statystycznej analizie zależności między niewykonaniem zobowiązania a punktową oceną ryzyka klienta. Ocena punktowa obejmuje ocenę wskaźników finansowych, czynników jakościowych oraz ocenę czynników behawioralnych. Ocena ryzyka klienta jest uzależniona od wielkości przedsiębiorstwa, dla którego dokonywana jest analiza. Dodatkowo Bank stosuje model oceny przedsiębiorców kredytowanych w formule finansowania specjalistycznego pozwalający na adekwatną ocenę ryzyka kredytowego dużych przedsięwzięć polegających na finansowaniu nieruchomości (np. lokale biurowe, powierzchnie sklepowe, powierzchnie przemysłowe) oraz projektów infrastrukturalnych (np. infrastruktura telekomunikacyjna, przemysłowa, użyteczności publicznej).

Modele ratingowe są zaimplementowane w narzędziu informatycznym wspierającym ocenę ryzyka kredytowego Banku związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych.

W celu zbadania poprawności funkcjonowania metod stosowanych w Banku, metodyki oceny ryzyka kredytowego związanego z jednostkowymi ekspozycjami kredytowymi podlegają okresowym przeglądom.

Proces oceny ryzyka kredytowego w Banku uwzględnia wymagania Komisji Nadzoru Finansowego określone w Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie oraz Rekomendacji T dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

W procesie kredytowym dla Klientów segmentu korporacyjnego oraz Klientów segmentu firm i przedsiębiorstw ocenianych z wykorzystaniem metody ratingowej Bank każdorazowo ocenia wpływ czynników środowiskowych, społecznych oraz związanych z zarządzaniem (tzw. czynniki ESG) na zdolność kredytową Klienta oraz identyfikuje transakcje kredytowe z podwyższoną dźwignią finansową (tzw. transakcje lewarowane). Bank bada też wpływ transakcji kredytowych na kwestie ESG i klasyfikuje je do czterech kategorii, począwszy od transakcji z pozytywnym wpływem na kwestie ESG, a skończywszy na tych z istotnie negatywnym wpływem. W ocenie czynników ESG Bank uwzględnia m.in. ryzyko zmiany klimatu i wpływu na działalność Klienta, możliwy wpływ Klienta na zmianę klimatu, czynniki związane z kapitałem ludzkim czy dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa oraz czynniki związane z aspektami zarządzania (w tym kultury organizacji i nadzoru wewnętrznego).

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

- **POMIAR I OCENA RYZYKA KREDYTOWEGO: PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE RYZYKA KREDYTOWEGO**

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego polega na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka kredytowego oraz monitorowaniu odchyłek realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, rekomendacji i zaleceń wydanych przez zewnętrzny organ nadzoru i kontroli), a także przeprowadzania testów warunków skrajnych (specyficznych i kompleksowych). Prognozy poziomu ryzyka Bank poddaje regularnej weryfikacji (ang. *backtesting*).

Bank monitoruje ryzyko kredytowe na poziomie pojedynczych klientów, grup klientów powiązanych, transakcji kredytowych i ich zabezpieczeń oraz na poziomie portfelowym.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie pojedynczych transakcji kredytowych określone jest w szczególności w przepisach wewnętrznych Banku dotyczących:

- oceny ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów,
- metodyk oceny klientów,
- identyfikacji grup podmiotów powiązanych,
- oceny zabezpieczeń oraz kontroli inwestycji,
- tworzenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe,
- Systemu Wczesnego Ostrzegania,
- procedur operacyjnych.

W celu skrócenia czasu reakcji na zaobserwowane sygnały ostrzegawcze sygnalizujące wzrost poziomu ryzyka kredytowego, Bank wykorzystuje i rozwija aplikację informatyczną System Wczesnego Ostrzegania (SWO).

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie portfelowym polega na:

- nadzorowaniu poziomu portfelowego ryzyka kredytowego na podstawie przyjętych narzędzi pomiaru ryzyka kredytowego z uwzględnieniem zidentyfikowanych źródeł ryzyka kredytowego oraz analizy skutków i działań podjętych w ramach zarządzania systemowego,
- rekomendowaniu działań zaradczych w przypadku stwierdzenia podwyższonego poziomu ryzyka kredytowego.

- **RAPORTOWANIE RYZYKA KREDYTOWEGO**

Raportowanie o ryzyku kredytowym obejmuje cykliczne informowanie o skali narażenia portfela kredytowego na ryzyko.

Bank sporządza miesięczne i kwartalne raporty o ryzyku kredytowym. Raportowanie ryzyka kredytowego ma zapewniać możliwie najpełniejszą informację o ryzyku kredytowym, w szczególności w zakresie skuteczności polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, identyfikacji źródeł i czynników ryzyka kredytowego, pomiaru kosztów ryzyka kredytowego, monitorowania przestrzegania limitów i podejmowanych działań naprawczych i profilaktycznych.

- **DZIAŁANIA ZARZĄDCZE DOTYCZĄCE RYZYKA KREDYTOWEGO**

Celem działań zarządczych jest kształtowanie i optymalizacja systemu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz poziomu ryzyka kredytowego w Banku.

Działania zarządcze w zarządzaniu ryzykiem kredytowym obejmują w szczególności:

- wydawanie przepisów wewnętrznych regulujących system zarządzania ryzykiem kredytowym,
- wydawanie zaleceń, wytycznych postępowania, wyjaśnień i interpretacji przepisów wewnętrznych,
- podejmowanie decyzji dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka kredytowego, w tym decyzji kredytowych,
- opracowywanie i udoskonalanie narzędzi oraz mechanizmów kontroli ryzyka kredytowego umożliwiających utrzymanie poziomu ryzyka kredytowego w granicach akceptowanych przez Bank,
- opracowywanie i monitorowanie funkcjonowania mechanizmów kontrolnych w zarządzaniu ryzykiem kredytowym,
- opracowywanie i udoskonalanie metod i modeli oceny ryzyka kredytowego,
- rozwijanie i doskonalenie narzędzi informatycznych wykorzystywanych w zarządzaniu ryzykiem kredytowym,
- planowanie działań oraz wydawanie rekomendacji i zaleceń.

Do zarządzania ryzykiem kredytowym Bank stosuje w szczególności następujące narzędzia i mechanizmy kontroli ryzyka:

- strategiczne limity tolerancji na ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji, które określają maksymalną wielkość tych ryzyk, jaką Bank jest gotowy podejmować. Limity te uwzględniają wymagania wynikające m.in. z rozporządzenia CRR, z ustawy Prawo bankowe lub z właściwych rekomendacji KNF.
- wewnętrzne limity na ryzyko kredytowe lub ryzyko koncentracji, w tym:
 - limity określające poziom tolerancji na portfelowe ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji,
 - limity branżowe, które ograniczają poziom ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego
 - limity kompetencyjne, które określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów, z uwzględnieniem klientów obsługiwanych w podmiotach Grupy Kapitałowej Banku
- weryfikacja jakości procesów kredytowych,
- rating oddziału, który jest wyznaczany dla oddziałów samodzielnych realizujących sprzedaż produktów kredytowych dla firm i klientów indywidualnych oraz rating agencji, które realizują sprzedaż produktów pożyczki gotówkowej dla klientów indywidualnych
- wartości progowe aktywujące udział analityków ryzyka w ocenie ryzyka kredytowego.

Narzędziami zarządzania ryzykiem kredytowym z poziomu klienta i transakcji są:

- minimalne warunki transakcji określone dla danego typu transakcji (np. maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- reguły określania dostępności kredytowania, w tym punkty odjęcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny jakościowej z wykorzystaniem systemu scoringowego bądź klasa ratingu klienta, powyżej których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,
- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z transakcją kredytową z danym klientem, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie powinno być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe.
- **STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO – ZABEZPIECZENIA**

Szczególną rolę w ustalaniu warunków transakcji kredytowej stanowi polityka zabezpieczeń. Prowadzona przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Bank, w tym przede wszystkim ustanowienie najbardziej płynnych zabezpieczeń. Zabezpieczenie może zostać uznane za płynne, jeśli możliwe jest jego zbycie bez istotnego obniżenia jego ceny i w czasie, który nie naraża Banku na zmianę wartości zabezpieczenia ze względu na właściwą danemu zabezpieczeniu fluktuację cen.

Bank dąży do dywersyfikacji zabezpieczeń w zakresie form, jak i przedmiotów zabezpieczenia.

Bank ocenia zabezpieczenia pod kątem faktycznej możliwości ich wykorzystania jako ewentualne źródło dochodzenia swoich roszczeń.

Ponadto, w ocenie zabezpieczenia uwzględnia się w szczególności:

- sytuację majątkową, ekonomiczno-finansową albo społeczno-finansową podmiotów udzielających zabezpieczenia osobistego,
- stan i wartość rynkową przedmiotów zabezpieczenia rzeczowego oraz ich podatność na deprecjację w okresie utrzymywania zabezpieczenia (wpływ zużycia technologicznego przedmiotu zabezpieczenia na jego wartość),
- potencjalne korzyści ekonomiczne Banku wynikające z określonego sposobu zabezpieczenia wiarytelności, w tym w szczególności możliwość pomniejszenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe,
- sposób ustanowienia zabezpieczenia, w tym typowy czas trwania i złożoność czynności formalnych, jak również niezbędne koszty (koszty utrzymania zabezpieczenia i egzekucji z zabezpieczenia), z wykorzystaniem przepisów wewnętrznych Banku dotyczących oceny zabezpieczeń,
- złożoność, czasochłonność oraz uwarunkowania ekonomiczne i prawne skutecznej realizacji zabezpieczenia, w kontekście ograniczeń egzekucyjnych oraz obowiązujących zasad podziału sum uzyskanych z egzekucji indywidualnej lub w postępowaniu upadłościowym, kolejność zaspakajania się z zabezpieczenia.
- ustanawianie określonych form zabezpieczeń uzależnione jest od poziomu ryzyka klienta lub poziomu ryzyka transakcji.

Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych zabezpieczenie obligatoryjnie ustanawiane jest w postaci hipoteki na finansowanej nieruchomości.

Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty) Bank może przyjąć zabezpieczenie przejściowe w innej formie.

Przy udzielaniu kredytów konsumpcyjnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in.: na wiarytelnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych.

Patrz również informacje w nocie „[ZABEZPIECZENIE](#)”.

53. RYZYKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE

53.1. PODZIAŁ AKTYWÓW FINANSOWYCH WG FAZ

- **NALEŻNOŚCI OD BANKÓW**

Na 31 grudnia 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku wszystkie należności od banków znajdowały się w Fazie 1.

• PAPIERY WARTOŚCIOWE

PAPIERY WARTOŚCIOWE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 31.12.2023	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite					
Wartość brutto	104 105	304	12	104 421	-
bony pieniężne NBP	28 974	-	-	28 974	-
obligacje skarbowe PLN	49 756	-	-	49 756	-
obligacje skarbowe walutowe	3 738	-	-	3 738	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	10 180	-	-	10 180	-
obligacje komunalne PLN	4 823	274	-	5 097	-
obligacje korporacyjne PLN	2 567	30	12	2 609	-
obligacje korporacyjne walutowe	4 067	-	-	4 067	-
Wartość netto	104 105	304	12	104 421	-
bony pieniężne NBP	28 974	-	-	28 974	-
obligacje skarbowe PLN	49 756	-	-	49 756	-
obligacje skarbowe walutowe	3 738	-	-	3 738	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	10 180	-	-	10 180	-
obligacje komunalne PLN	4 823	274	-	5 097	-
obligacje korporacyjne PLN	2 567	30	12	2 609	-
obligacje korporacyjne walutowe	4 067	-	-	4 067	-
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Wartość brutto	85 428	399	-	85 827	-
obligacje skarbowe PLN	58 806	-	-	58 806	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	13 622	-	-	13 622	-
obligacje komunalne PLN	8 536	159	-	8 695	-
obligacje korporacyjne PLN	2 319	109	-	2 428	-
obligacje korporacyjne walutowe	2 145	131	-	2 276	-
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(54)	(18)	-	(72)	-
obligacje skarbowe PLN	(3)	-	-	(3)	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	(3)	-	-	(3)	-
obligacje komunalne PLN	(35)	(2)	-	(37)	-
obligacje korporacyjne PLN	(4)	(11)	-	(15)	-
obligacje korporacyjne walutowe	(9)	(5)	-	(14)	-
Wartość netto	85 374	381	-	85 755	-
obligacje skarbowe PLN	58 803	-	-	58 803	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	13 619	-	-	13 619	-
obligacje komunalne PLN	8 501	157	-	8 658	-
obligacje korporacyjne PLN	2 315	98	-	2 413	-
obligacje korporacyjne walutowe	2 136	126	-	2 262	-
Papiery wartościowe razem					
Wartość brutto	189 533	703	12	190 248	-
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(54)	(18)	-	(72)	-
Wartość netto	189 479	685	12	190 176	-

PAPIERY WARTOŚCIOWE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 31.12.2022	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite					
Wartość brutto	61 908	2	374	62 284	359
obligacje skarbowe PLN	40 649	-	-	40 649	-
obligacje skarbowe walutowe	3 977	-	-	3 977	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	9 373	-	-	9 373	-
obligacje komunalne PLN	5 044	2	-	5 046	-
obligacje korporacyjne PLN	2 476	-	374	2 850	359
obligacje korporacyjne walutowe	389	-	-	389	-
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-	-	2	2	2
obligacje korporacyjne PLN	-	-	2	2	2
Wartość netto	61 908	2	376	62 286	361
obligacje skarbowe PLN	40 649	-	-	40 649	-
obligacje skarbowe walutowe	3 977	-	-	3 977	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	9 373	-	-	9 373	-
obligacje komunalne PLN	5 044	2	-	5 046	-
obligacje korporacyjne PLN	2 476	-	376	2 852	361
obligacje korporacyjne walutowe	389	-	-	389	-
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Wartość brutto	67 555	336	-	67 891	-
obligacje skarbowe PLN	45 875	-	-	45 875	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 108	-	-	12 108	-
obligacje komunalne PLN	6 206	-	-	6 206	-
obligacje korporacyjne PLN	1 818	195	-	2 013	-
obligacje korporacyjne walutowe	1 548	141	-	1 689	-
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(45)	(25)	-	(70)	-
obligacje skarbowe PLN	(5)	-	-	(5)	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	(8)	-	-	(8)	-
obligacje komunalne PLN	(24)	-	-	(24)	-
obligacje korporacyjne PLN	(4)	(19)	-	(23)	-
obligacje korporacyjne walutowe	(4)	(6)	-	(10)	-
Wartość netto	67 510	311	-	67 821	-
obligacje skarbowe PLN	45 870	-	-	45 870	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 100	-	-	12 100	-
obligacje komunalne PLN	6 182	-	-	6 182	-
obligacje korporacyjne PLN	1 814	176	-	1 990	-
obligacje korporacyjne walutowe	1 544	135	-	1 679	-
Papiery wartościowe razem					
Wartość brutto	129 463	338	374	130 175	359
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(45)	(25)	2	(68)	2
Wartość netto	129 418	313	376	130 107	361

• KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 31.12.2023	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCI
Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite					
Wartość brutto	10 132	591	28	10 751	1
kredyty na nieruchomości	10 132	591	28	10 751	1
Wartość netto	10 132	591	28	10 751	1
kredyty na nieruchomości	10 132	591	28	10 751	1
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Wartość brutto	179 472	31 947	7 449	218 868	304
kredyty na nieruchomości	72 201	11 889	1 516	85 606	79
kredyty gospodarcze	81 933	16 644	3 559	102 136	155
kredyty konsumpcyjne	25 338	3 414	2 374	31 126	70
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(989)	(3 329)	(4 487)	(8 805)	56
kredyty na nieruchomości	(71)	(951)	(1 088)	(2 110)	(5)
kredyty gospodarcze	(481)	(1 675)	(1 998)	(4 154)	4
kredyty konsumpcyjne	(437)	(703)	(1 401)	(2 541)	57
Wartość netto	178 483	28 618	2 962	210 063	360
kredyty na nieruchomości	72 130	10 938	428	83 496	74
kredyty gospodarcze	81 452	14 969	1 561	97 982	159
kredyty konsumpcyjne	24 901	2 711	973	28 585	127
Kredyty i pożyczki udzielone klientom razem					
Wartość brutto	189 604	32 538	7 477	229 619	305
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(989)	(3 329)	(4 487)	(8 805)	56
Wartość netto	188 615	29 209	2 990	220 814	361

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 31.12.2022	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite					
Wartość brutto	11 372	502	21	11 895	1
kredyty na nieruchomości	11 372	502	21	11 895	1
Wartość netto	11 372	502	21	11 895	1
kredyty na nieruchomości	11 372	502	21	11 895	1
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Wartość brutto	168 347	25 972	7 496	201 815	195
kredyty na nieruchomości	68 579	9 542	1 727	79 848	90
kredyty gospodarcze	76 267	13 447	4 009	93 723	55
kredyty konsumpcyjne	23 501	2 983	1 760	28 244	50
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(855)	(2 853)	(4 641)	(8 349)	20
kredyty na nieruchomości	(90)	(710)	(1 275)	(2 075)	(15)
kredyty gospodarcze	(418)	(1 542)	(2 271)	(4 231)	(1)
kredyty konsumpcyjne	(347)	(601)	(1 095)	(2 043)	36
Wartość netto	167 492	23 119	2 855	193 466	215
kredyty na nieruchomości	68 489	8 832	452	77 773	75
kredyty gospodarcze	75 849	11 905	1 738	89 492	54
kredyty konsumpcyjne	23 154	2 382	665	26 201	86
Kredyty i pożyczki udzielone klientom razem					
Wartość brutto	179 719	26 474	7 517	213 710	196
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(855)	(2 853)	(4 641)	(8 349)	20
Wartość netto	178 864	23 621	2 876	205 361	216

• **INNE AKTYWA FINANSOWE**

INNE AKTYWA FINANSOWE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
31.12.2023					
Wartość brutto	1 306	-	137	1 443	-
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-	-	(134)	(134)	-
Wartość netto	1 306	-	3	1 309	-

INNE AKTYWA FINANSOWE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
31.12.2022					
Wartość brutto	1 653	-	145	1 798	-
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-	-	(144)	(144)	-
Wartość netto	1 653	-	1	1 654	-

Bank Polski

• UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE 31.12.2023	FAZA 1		FAZA 2		FAZA 3		Razem	Rezerwy według MSSF 9	Wartość netto
	Wartość nominalna	Rezerwa	Wartość nominalna	Rezerwa	Wartość nominalna	Rezerwa			
Linie i limity kredytowe	74 447	(137)	7 737	(474)	111	(28)	82 295	(639)	81 656
na nieruchomości	6 631	(11)	170	(6)	6	(3)	6 807	(20)	6 787
gospodarcze	58 651	(101)	6 028	(376)	88	(20)	64 767	(497)	64 270
konsumpcyjne	9 165	(25)	1 539	(92)	17	(5)	10 721	(122)	10 599
Pozostałe	3 884	-	-	-	-	-	3 884	-	3 884
Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:	78 331	(137)	7 737	(474)	111	(28)	86 179	(639)	85 540
zobowiązania nieodwołalne	33 968	(70)	4 418	(314)	33	(8)	38 419	(392)	38 027
POCI	-	-	1	-	1	-	2	-	2
Udzielone gwarancje i poręczenia									
gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	9 784	(18)	1 674	(59)	783	(29)	12 241	(106)	12 135
dla podmiotów finansowych	4 272	-	144	-	-	-	4 416	-	4 416
dla podmiotów niefinansowych	5 438	(18)	1 530	(59)	783	(29)	7 751	(106)	7 645
dla podmiotów budżetowych	74	-	-	-	-	-	74	-	74
obligacje korporacyjne krajowe	1 000	-	-	-	-	-	1 000	-	1 000
dla podmiotów finansowych	1 000	-	-	-	-	-	1 000	-	1 000
obligacje komunalne krajowe (podmioty budżetowe)	243	-	-	-	-	-	243	-	243
akredytywy	1 175	-	102	(3)	-	-	1 277	(3)	1 274
dla podmiotów finansowych	30	-	-	-	-	-	30	-	30
dla podmiotów niefinansowych	1 145	-	102	(3)	-	-	1 247	(3)	1 244
gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	114	-	2	-	-	-	116	-	116
Razem udzielone gwarancje i poręczenia, w tym:	12 316	(18)	1 778	(62)	783	(29)	14 877	(109)	14 768
zobowiązania nieodwołalne	5 976	(7)	1 469	(58)	749	(29)	8 194	(94)	8 100
gwarancje dobrego wykonania umowy	2 682	(4)	711	(43)	199	(10)	3 592	(57)	3 535
POCI	-	-	-	-	452	(2)	452	(2)	450
Razem udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	90 647	(155)	9 515	(536)	894	(57)	101 056	(748)	100 308

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE 31.12.2022	FAZA 1		FAZA 2		FAZA 3		Razem	Rezerwy według MSSF 9	Wartość netto
	Wartość nominalna	Rezerwa	Wartość nominalna	Rezerwa	Wartość nominalna	Rezerwa			
Linie i limity kredytowe	68 144	(135)	7 220	(406)	132	(45)	75 496	(586)	74 910
na nieruchomości	3 531	(13)	107	(5)	8	(3)	3 646	(21)	3 625
gospodarcze	55 832	(96)	5 310	(281)	100	(35)	61 242	(412)	60 830
konsumpcyjne	8 781	(26)	1 803	(120)	24	(7)	10 608	(153)	10 455
Pozostałe	2 824	-	-	-	1	-	2 825	-	2 825
Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:	70 968	(135)	7 220	(406)	133	(45)	78 321	(586)	77 735
zobowiązania nieodwołalne	35 862	(60)	3 429	(211)	100	(30)	39 391	(301)	39 090
POCI	-	-	1	-	4	(1)	5	(1)	4
Udzielone gwarancje i poręczenia									
gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	10 598	(5)	1 357	(72)	679	(159)	12 634	(236)	12 398
dla podmiotów finansowych	4 839	-	-	-	-	-	4 839	-	4 839
dla podmiotów niefinansowych	5 688	(5)	1 357	(72)	679	(159)	7 724	(236)	7 488
dla podmiotów budżetowych	71	-	-	-	-	-	71	-	71
obligacje korporacyjne krajowe	2 000	-	-	-	-	-	2 000	-	2 000
dla podmiotów finansowych	2 000	-	-	-	-	-	2 000	-	2 000
obligacje komunalne krajowe (podmioty budżetowe)	315	-	-	-	-	-	315	-	315
Akredytywy	1 343	(1)	171	(6)	-	-	1 514	(7)	1 507
dla podmiotów niefinansowych	1 343	(1)	171	(6)	-	-	1 514	(7)	1 507
gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	76	-	-	-	-	-	76	-	76
Razem udzielone gwarancje i poręczenia, w tym:	14 332	(6)	1 528	(78)	679	(159)	16 539	(243)	16 296
zobowiązania nieodwołalne	6 988	(5)	1 262	(71)	647	(158)	8 897	(234)	8 663
gwarancje dobrego wykonania umowy	2 499	(2)	860	(54)	281	(147)	3 640	(203)	3 437
POCI	-	-	-	-	284	(5)	284	(5)	279
Razem udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	85 300	(141)	8 748	(484)	812	(204)	94 860	(829)	94 031

53.2. ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO

- PAPIERY WARTOŚCIOWE

PAPIERY WARTOŚCIOWE - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 2023	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	61 908	2	374	62 284	359
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	2	(2)	-	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	(304)	304	-	-	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	808 530	1	-	808 531	-
Zaprzestanie ujmowania, w tym sprzedaż	(772 802)	(27)	(372)	(773 201)	(369)
Modyfikacje nieistotne	2	-	-	2	-
Spisania	-	-	(1)	(1)	-
Inne zmiany ¹	6 769	26	11	6 806	10
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	104 105	304	12	104 421	-

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę, dyskonto i premię

PAPIERY WARTOŚCIOWE - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 2022	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	57 252	44	397	57 693	380
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	44	(44)	-	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	(2)	2	-	-	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	83 144	-	1	83 145	-
Zaprzestanie ujmowania, w tym sprzedaż	(78 669)	-	(3)	(78 672)	-
Modyfikacje nieistotne	(7)	-	-	(7)	-
Inne zmiany ¹	146	-	(21)	125	(21)
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	61 908	2	374	62 284	359

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę, dyskonto i premię

PAPIERY WARTOŚCIOWE - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 2023	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	67 555	336	-	67 891	-
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	70	(70)	-	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	(161)	161	-	-	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	20 548	-	-	20 548	-
Zaprzestanie ujmowania, w tym sprzedaż	(4 606)	(43)	-	(4 649)	-
Modyfikacje nieistotne	(1)	-	-	(1)	-
Inne zmiany ¹	2 023	15	-	2 038	-
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	85 428	399	-	85 827	-

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę, dyskonto i premię

PAPIERY WARTOŚCIOWE - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 2022	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	71 709	402	-	72 111	-
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	56	(56)	-	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	(6)	6	-	-	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	1 813	1	-	1 814	-
Zaprzestanie ujmowania, w tym sprzedaż	(7 728)	(30)	-	(7 758)	-
Inne zmiany ¹	1 711	13	-	1 724	-
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	67 555	336	-	67 891	-

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę, dyskonto i premię

• **KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM**

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE 2023	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite					
Kredyty na nieruchomości					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	11 372	502	21	11 895	1
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	197	(197)	(1)	(1)	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	(283)	288	(5)	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	(6)	(17)	24	1	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	32	2	-	34	-
Wykorzystanie limitu lub wypłata transz	212	14	3	229	-
Spłaty	(1 384)	(15)	(3)	(1 402)	-
Modyfikacje nieistotne	(7)	-	-	(7)	-
Zaprzestanie ujmowania, w tym sprzedaży	(24)	(1)	(1)	(26)	(1)
Spisania	-	-	(3)	(3)	-
Zmiana kategorii	74	1	-	75	-
Inne zmiany ¹	(51)	14	(7)	(44)	1
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	10 132	591	28	10 751	1

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę oraz koszt ryzyka prawnego dotyczący kredytów hipotecznych w walutach wymiennalnych.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
2022					
Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite					
Kredyty na nieruchomości					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	12 323	1 189	19	13 531	1
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	845	(843)	(2)	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	(333)	337	(4)	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	(6)	(13)	19	-	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	1 061	36	1	1 098	1
Wykorzystanie limitu lub wypłata transz	166	5	1	172	-
Spłaty	(1 855)	(30)	(3)	(1 888)	-
Modyfikacje nieistotne	5	1	-	6	-
Zaprzestanie ujmowania, w tym sprzedaży	(1 059)	(37)	(3)	(1 099)	(2)
Spisania	-	-	(2)	(2)	-
Zmiana kategorii	80	1	-	81	-
Inne zmiany ¹	145	(144)	(5)	(4)	1
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	11 372	502	21	11 895	1

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę oraz koszt ryzyka prawnego dotyczący kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
2023					
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Kredyty na nieruchomości					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	68 579	9 542	1 727	79 848	90
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	1 839	(1 828)	(11)	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	(6 122)	6 214	(92)	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	(61)	(255)	316	-	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	2 116	99	14	2 229	25
Wykorzystanie limitu lub wypłata transz	16 594	92	185	16 871	6
Spłaty	(7 642)	(2 936)	(184)	(10 762)	(21)
Modyfikacje nieistotne	34	(2)	-	32	-
Zaprzestanie ujmowania, w tym sprzedaży	(1 080)	(56)	(33)	(1 169)	(33)
Spisania	-	-	(300)	(300)	(2)
Inne zmiany ¹	(2 056)	1 019	(106)	(1 143)	14
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	72 201	11 889	1 516	85 606	79

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE 2022	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Kredyty na nieruchomości					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	70 656	11 822	1 892	84 370	79
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	5 741	(5 713)	(28)	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	(4 861)	4 986	(125)	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	(83)	(215)	298	-	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	5 546	249	37	5 832	34
Wykorzystanie limitu lub wypłata transz	8 457	338	148	8 943	9
Spłaty	(12 632)	(1 350)	(259)	(14 241)	(13)
Modyfikacje nieistotne	50	5	-	55	-
Zaprzestanie ujmowania, w tym sprzedaży	(4 432)	(188)	(43)	(4 663)	(41)
Spisania	-	-	(200)	(200)	(1)
Inne zmiany ¹	137	(392)	7	(248)	23
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	68 579	9 542	1 727	79 848	90

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE 2023	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Kredyty gospodarcze					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	76 267	13 447	4 009	93 723	55
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	1 304	(1 293)	(11)	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	(5 373)	5 686	(313)	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	(290)	(190)	480	-	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	17 026	2 850	239	20 115	23
Wykorzystanie limitu lub wypłata transz	19 164	2 810	405	22 379	4
Spłaty	(27 397)	(2 285)	(617)	(30 299)	(25)
Modyfikacje nieistotne	1 136	88	(2)	1 222	1
Zaprzestanie ujmowania, w tym sprzedaży	(1 324)	(1 077)	(156)	(2 557)	(152)
Spisania	-	-	(626)	(626)	2
Zmiana kategorii	8	5	-	13	-
Inne zmiany ¹	1 412	(3 397)	151	(1 834)	247
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	81 933	16 644	3 559	102 136	155

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE 2022	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Kredyty gospodarcze					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	65 344	13 969	4 502	83 815	45
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	3 032	(3 015)	(17)	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	(4 954)	5 020	(66)	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	(155)	(197)	352	-	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	17 489	910	255	18 654	59
Wykorzystanie limitu lub wypłata transz	19 446	2 434	329	22 209	3
Spłaty	(27 419)	(2 109)	(918)	(30 446)	(27)
Modyfikacje nieistotne	(19)	(7)	(11)	(37)	1
Zaprzestanie ujmowania, w tym sprzedaży	(2 878)	(107)	(103)	(3 088)	(92)
Spisania	-	-	(466)	(466)	3
Zmiana kategorii	6	3	-	9	-
Inne zmiany ¹	6 375	(3 454)	152	3 073	63
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	76 267	13 447	4 009	93 723	55

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE 2023	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Kredyty konsumpcyjne					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	23 501	2 983	1 760	28 244	50
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	776	(752)	(24)	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	(1 818)	1 866	(48)	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	(510)	(462)	972	-	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	12 880	480	177	13 537	40
Wykorzystanie limitu lub wypłata transz	1 099	162	318	1 579	6
Spłaty	(10 928)	(553)	(268)	(11 749)	(21)
Modyfikacje nieistotne	(8)	(2)	(2)	(12)	-
Zaprzestanie ujmowania, w tym sprzedaży	(8)	(35)	(80)	(123)	(80)
Spisania	-	-	(489)	(489)	(6)
Zmiana kategorii	184	11	(48)	147	3
Inne zmiany ¹	170	(284)	106	(8)	78
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	25 338	3 414	2 374	31 126	70

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE 2022	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Kredyty konsumpcyjne					
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	22 334	3 142	1 583	27 059	45
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	1 161	(1 136)	(25)	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	(1 518)	1 580	(62)	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	(360)	(355)	715	-	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	10 299	482	131	10 912	23
Wykorzystanie limitu lub wypłata transz	986	190	214	1 390	2
Spłaty	(10 162)	(460)	(213)	(10 835)	(21)
Modyfikacje nieistotne	(10)	(2)	(1)	(13)	-
Zaprzestanie ujmowania, w tym sprzedaży	(26)	(39)	(58)	(123)	(52)
Spisania	-	-	(587)	(587)	(4)
Zmiana kategorii	219	21	(34)	206	3
Inne zmiany ¹	578	(440)	97	235	54
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	23 501	2 983	1 760	28 244	50

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

• **INNE AKTYWA FINANSOWE:**

INNE AKTYWA FINANSOWE - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE 2023	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	1 653	-	145	1 798	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	(2)	-	2	-	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	1 306	-	60	1 366	-
Spłaty	(1 651)	-	(50)	(1 701)	-
Spisania	-	-	(16)	(16)	-
Inne zmiany ¹	-	-	(4)	(4)	-
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	1 306	-	137	1 443	-

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

INNE AKTYWA FINANSOWE - ZMIANA WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO W OKRESIE 2022	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	1 824	-	135	1 959	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	(12)	-	12	-	-
Udzielenie lub nabycie instrumentów finansowych	1 654	-	-	1 654	-
Spłaty	(1 812)	-	-	(1 812)	-
Spisania	-	-	(2)	(2)	-
Inne zmiany ¹	(1)	-	-	(1)	-
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	1 653	-	145	1 798	-

¹ Inne zmiany uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

53.3. ZMIANY WARTOŚCI ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE

- PAPIERY WARTOŚCIOWE

PAPIERY WARTOŚCIOWE - ZMIANY WARTOŚCI ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
2023					
Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite					
Wartość na początek okresu	-	-	2	2	2
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	5	(5)	-	-	-
Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	(6)	-	-	(6)	-
Zmiany ryzyka kredytowego (netto) ¹	13	(5)	(1)	7	(1)
Spisania	-	-	1	1	-
Inne korekty ²	(12)	10	(2)	(4)	(1)
Wartość na koniec okresu	-	-	-	-	-

¹ Zmiany ryzyka kredytowego (netto) uwzględniają wpływ na kwotę odpisu ze względu na zwiększenie lub zmniejszenie kwoty aktywów finansowych w związku z naliczonymi i zapłaconymi przychodami odsetkowymi, wpływ upływu czasu na oczekiwane straty, zmiany szacunków z powodu aktualizacji lub przeglądu parametrów ryzyka oraz zmiany prognostycznych danych gospodarczych.

² Inne korekty uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek.

PAPIERY WARTOŚCIOWE - ZMIANY WARTOŚCI ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
2022					
Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite					
Wartość na początek okresu	-	-	(52)	(52)	(52)
Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	(12)	-	-	(12)	-
Zmiany ryzyka kredytowego (netto) ¹	11	1	41	53	41
Inne korekty ²	1	(1)	13	13	13
Wartość na koniec okresu	-	-	2	2	2

¹ Zmiany ryzyka kredytowego (netto) uwzględniają wpływ na kwotę odpisu ze względu na zwiększenie lub zmniejszenie kwoty aktywów finansowych w związku z naliczonymi i zapłaconymi przychodami odsetkowymi, wpływ upływu czasu na oczekiwane straty, zmiany szacunków z powodu aktualizacji lub przeglądu parametrów ryzyka oraz zmiany prognostycznych danych gospodarczych.

² Inne korekty uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

PAPIERY WARTOŚCIOWE - ZMIANY WARTOŚCI ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
2023					
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Wartość na początek okresu	(45)	(25)	-	(70)	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	3	(3)	-	-	-
Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	(16)	-	-	(16)	-
Zmiany ryzyka kredytowego (netto) ¹	7	6	-	13	-
Inne korekty ²	(3)	4	-	1	-
Wartość na koniec okresu	(54)	(18)	-	(72)	-

¹ Zmiany ryzyka kredytowego (netto) uwzględniają wpływ na kwotę odpisu ze względu na zwiększenie lub zmniejszenie kwoty aktywów finansowych w związku z naliczonymi i zapłaconymi przychodami odsetkowymi, wpływ upływu czasu na oczekiwane straty, zmiany szacunków z powodu aktualizacji lub przeglądu parametrów ryzyka oraz zmiany prognostycznych danych gospodarczych.

² Inne korekty uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek.

PAPIERY WARTOŚCIOWE - ZMIANY WARTOŚCI ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
2022					
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Wartość na początek okresu	(30)	(26)	-	(56)	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	1	(1)	-	-	-
Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	(8)	-	-	(8)	-
Zmiany ryzyka kredytowego (netto) ¹	(7)	1	-	(6)	-
Inne korekty ²	(1)	1	-	-	-
Wartość na koniec okresu	(45)	(25)	-	(70)	-

¹ Zmiany ryzyka kredytowego (netto) uwzględniają wpływ na kwotę odpisu ze względu na zwiększenie lub zmniejszenie kwoty aktywów finansowych w związku z naliczonymi i zapłaconymi przychodami odsetkowymi, wpływ upływu czasu na oczekiwane straty, zmiany szacunków z powodu aktualizacji lub przeglądu parametrów ryzyka oraz zmiany progностycznych danych gospodarczych.

² Inne korekty uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

• **KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTÓW**

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANY WARTOŚCI ODPIŚÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
2023					
Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite					
Kredyty na nieruchomości					
Wartość na początek okresu	-	-	-	-	-
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	(1)	1	-	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	34	(35)	1	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	2	8	(10)	-	-
Zmiany ryzyka kredytowego (netto) ¹	1	(19)	(8)	(26)	-
Spisania	-	-	3	3	-
Inne korekty ²	(36)	45	14	23	-
Wartość na koniec okresu	-	-	-	-	-

¹ Zmiany ryzyka kredytowego (netto) uwzględniają wpływ na kwotę odpisu ze względu na zwiększenie lub zmniejszenie kwoty aktywów finansowych w związku z naliczonymi i zapłaconymi przychodami odsetkowymi, wpływ upływu czasu na oczekiwane straty, zmiany szacunków z powodu aktualizacji lub przeglądu parametrów ryzyka oraz zmiany progностycznych danych gospodarczych.

² Inne korekty uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANY WARTOŚCI ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCI
2022					
Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite					
Kredyty na nieruchomości					
Wartość na początek okresu	-	-	-	-	-
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	(2)	2	-	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	26	(27)	1	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	2	6	(8)	-	-
Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	(2)	(1)	(1)	(4)	(1)
Zmiany ryzyka kredytowego (netto) ¹	(5)	(8)	(7)	(20)	(1)
Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania	2	1	1	4	1
Spisania	-	-	2	2	-
Inne korekty ²	(21)	27	12	18	1
Wartość na koniec okresu	-	-	-	-	-

¹ Zmiany ryzyka kredytowego (netto) uwzględniają wpływ na kwotę odpisu ze względu na zwiększenie lub zmniejszenie kwoty aktywów finansowych w związku z naliczonymi i zapłaconymi przychodami odsetkowymi, wpływ upływu czasu na oczekiwane straty, zmiany szacunków z powodu aktualizacji lub przeglądu parametrów ryzyka oraz zmiany prognostycznych danych gospodarczych.

² Inne korekty uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANY WARTOŚCI ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCI
2023					
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Kredyty na nieruchomości					
Wartość na początek okresu	(90)	(710)	(1 275)	(2 075)	(15)
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	(5)	5	-	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	344	(358)	14	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	23	110	(133)	-	-
Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	(20)	(8)	(17)	(45)	(24)
Zmiany ryzyka kredytowego (netto) ¹	21	(253)	112	(120)	(4)
Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania	22	9	14	45	20
Spisania	-	-	300	300	2
Inne korekty ²	(366)	254	(103)	(215)	16
Wartość na koniec okresu	(71)	(951)	(1 088)	(2 110)	(5)

¹ Zmiany ryzyka kredytowego (netto) uwzględniają wpływ na kwotę odpisu ze względu na zwiększenie lub zmniejszenie kwoty aktywów finansowych w związku z naliczonymi i zapłaconymi przychodami odsetkowymi, wpływ upływu czasu na oczekiwane straty, zmiany szacunków z powodu aktualizacji lub przeglądu parametrów ryzyka oraz zmiany prognostycznych danych gospodarczych.

² Inne korekty uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANY WARTOŚCI ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
2022					
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Kredyty na nieruchomości					
Wartość na początek okresu	(50)	(572)	(1 291)	(1 913)	(18)
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	(17)	17	-	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	236	(249)	13	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	30	101	(131)	-	-
Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	(16)	(7)	(24)	(47)	(23)
Zmiany ryzyka kredytowego (netto) ¹	(30)	(127)	84	(73)	(9)
Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania	23	7	21	51	20
Zmiany wynikające z modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	(1)	-	(1)	(2)	-
Spisania	-	-	200	200	1
Inne korekty ²	(265)	120	(146)	(291)	14
Wartość na koniec okresu	(90)	(710)	(1 275)	(2 075)	(15)

¹ Zmiany ryzyka kredytowego (netto) uwzględniają wpływ na kwotę odpisu ze względu na zwiększenie lub zmniejszenie kwoty aktywów finansowych w związku z naliczonymi i zapłaconymi przychodami odsetkowymi, wpływ upływu czasu na oczekiwane straty, zmiany szacunków z powodu aktualizacji lub przeglądu parametrów ryzyka oraz zmiany prognostycznych danych gospodarczych.

² Inne korekty uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANY WARTOŚCI ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
2023					
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Kredyty gospodarcze					
Wartość na początek okresu	(418)	(1 542)	(2 271)	(4 231)	(1)
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	(18)	18	-	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	485	(509)	24	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	68	80	(148)	-	-
Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	(209)	(196)	(191)	(596)	(139)
Zmiany ryzyka kredytowego (netto) ¹	134	(115)	49	68	(5)
Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania	24	136	42	202	41
Zmiany wynikające z modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	(8)	(12)	2	(18)	-
Spisania	-	-	626	626	(2)
Inne korekty ²	(539)	465	(131)	(205)	110
Wartość na koniec okresu	(481)	(1 675)	(1 998)	(4 154)	4

¹ Zmiany ryzyka kredytowego (netto) uwzględniają wpływ na kwotę odpisu ze względu na zwiększenie lub zmniejszenie kwoty aktywów finansowych w związku z naliczonymi i zapłaconymi przychodami odsetkowymi, wpływ upływu czasu na oczekiwane straty, zmiany szacunków z powodu aktualizacji lub przeglądu parametrów ryzyka oraz zmiany prognostycznych danych gospodarczych.

² Inne korekty uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANY WARTOŚCI ODPIŚÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
2022					
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Kredyty gospodarcze					
Wartość na początek okresu	(346)	(911)	(2 767)	(4 024)	(12)
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	(28)	28	-	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	516	(524)	8	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	49	74	(123)	-	-
Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	(228)	(48)	(108)	(384)	(63)
Zmiany ryzyka kredytowego (netto) ¹	184	(580)	438	42	(7)
Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania	10	5	36	51	35
Zmiany wynikające z modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	(3)	(2)	6	1	(1)
Spisania	-	-	466	466	(3)
Inne korekty ²	(572)	416	(227)	(383)	50
Wartość na koniec okresu	(418)	(1 542)	(2 271)	(4 231)	(1)

¹ Zmiany ryzyka kredytowego (netto) uwzględniają wpływ na kwotę odpisu ze względu na zwiększenie lub zmniejszenie kwoty aktywów finansowych w związku z naliczonymi i zapłaconymi przychodami odsetkowymi, wpływ upływu czasu na oczekiwane straty, zmiany szacunków z powodu aktualizacji lub przeglądu parametrów ryzyka oraz zmiany prognostycznych danych gospodarczych.

² Inne korekty uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANY WARTOŚCI ODPIŚÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
2023					
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Kredyty konsumpcyjne					
Wartość na początek okresu	(347)	(601)	(1 095)	(2 043)	36
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	(14)	14	-	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	376	(383)	7	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	289	237	(526)	-	-
Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	(189)	(16)	(113)	(318)	(58)
Zmiany ryzyka kredytowego (netto) ¹	95	(89)	(436)	(430)	(4)
Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania	1	6	39	46	39
Zmiany wynikające z modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	(1)	(3)	-	(4)	-
Aktualizacji stosowanej metody dokonywania oszacowań (netto)	6	1	13	20	5
Spisania	-	-	489	489	6
Inne korekty ²	(653)	131	221	(301)	33
Wartość na koniec okresu	(437)	(703)	(1 401)	(2 541)	57

¹ Zmiany ryzyka kredytowego (netto) uwzględniają wpływ na kwotę odpisu ze względu na zwiększenie lub zmniejszenie kwoty aktywów finansowych w związku z naliczonymi i zapłaconymi przychodami odsetkowymi, wpływ upływu czasu na oczekiwane straty, zmiany szacunków z powodu aktualizacji lub przeglądu parametrów ryzyka oraz zmiany prognostycznych danych gospodarczych.

² Inne korekty uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ZMIANY WARTOŚCI ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE W OKRESIE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCl
2022					
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Kredyty konsumpcyjne					
Wartość na początek okresu	(218)	(520)	(981)	(1 719)	28
Transfer z fazy 2 i 3 do fazy 1	(24)	24	-	-	-
Transfer z fazy 1 i 3 do fazy 2	295	(305)	10	-	-
Transfer z fazy 1 i 2 do fazy 3	208	198	(406)	-	-
Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	(110)	(12)	(60)	(182)	(36)
Zmiany ryzyka kredytowego (netto) ¹	(16)	(68)	(373)	(457)	(6)
Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania	1	4	28	33	27
Zmiany wynikające z modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	(2)	(3)	(1)	(6)	-
Aktualizacji stosowanej metody dokonywania oszacowań (netto)	6	1	9	16	5
Spisania	-	-	587	587	4
Inne korekty ²	(487)	80	92	(315)	14
Wartość na koniec okresu	(347)	(601)	(1 095)	(2 043)	36

¹ Zmiany ryzyka kredytowego (netto) uwzględniają wpływ na kwotę odpisu ze względu na zwiększenie lub zmniejszenie kwoty aktywów finansowych w związku z naliczonymi i zapłaconymi przychodami odsetkowymi, wpływ upływu czasu na oczekiwane straty, zmiany szacunków z powodu aktualizacji lub przeglądu parametrów ryzyka oraz zmiany prognostycznych danych gospodarczych.

² Inne korekty uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek, wycenę.

• **INNE AKTYWA FINANSOWE:**

INNE AKTYWA FINANSOWE- ZMIANY WARTOŚCI ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE W OKRESIE – Faza 3	2023	2022
Wartość na początek okresu	(144)	(134)
Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	(1)	-
Zmiany ryzyka kredytowego (netto) ¹	(6)	(13)
Spisania	16	2
Inne korekty ²	1	1
Wartość na koniec okresu	(134)	(144)

¹ Zmiany ryzyka kredytowego (netto) uwzględniają wpływ na kwotę odpisu ze względu na zwiększenie lub zmniejszenie kwoty aktywów finansowych w związku z naliczonymi i zapłaconymi przychodami odsetkowymi, wpływ upływu czasu na oczekiwane straty, zmiany szacunków z powodu aktualizacji lub przeglądu parametrów ryzyka oraz zmiany prognostycznych danych gospodarczych.

² Inne korekty uwzględniają efekt różnic kursowych, odsetek

53.4. POZOSTAŁE UJAWNIECIA

MAKSYMALNE NARAŻENIE NA RYZYKO KREDYTOWE - INSTRUMENTY FINANSOWE, DLA KTÓRYCH NIE MAJĄ ZASTOSOWANIA WYMOGI ZWIĄZANE Z UTRATĄ WARTOŚCI	31.12.2023	31.12.2022
Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 084	217
Pozostałe instrumenty pochodne	8 752	13 745
Papiery wartościowe:	1 284	909
przeznaczone do obrotu	606	199
nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	678	710
Kredyty i pożyczki udzielone klientom nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 858	3 565
kredyty na nieruchomości	1	4
kredyty gospodarcze	81	85
kredyty konsumpcyjne	2 776	3 476
Razem	13 978	18 436

AKTYWA FINANSOWE, KTÓRE PODLEGAŁY MODYFIKACJI	2023		2022	
Aktywa finansowe, które podlegały modyfikacji w okresie:	Faza 2	Faza 3	Faza 2	Faza 3
wartość wyceny według zamortyzowanego kosztu przed modyfikacją	434	123	655	222
zysk (strata) rozpoznana na modyfikacji	2	-	3	(2)
Aktywa finansowe, które podlegały modyfikacji od momentu początkowego ujęcia:	31.12.2023		31.12.2022	
wartość bilansowa brutto aktywów finansowych, które podlegały modyfikacji, dla których strata była kalkulowana w okresie dożywotnim i które po modyfikacji ujmowane są w fazie 1	49		305	

W poniższej tabeli zaprezentowano kwoty pozostałe do spłaty z tytułu aktywów finansowych, które zostały odpisane w trakcie okresu sprawozdawczego i w dalszym ciągu są przedmiotem działań służących odzyskaniu należności.

SPISANE NALEŻNOŚCI	2023		2022	
	Częściowo spisane	Całkowicie spisane	Częściowo spisane	Całkowicie spisane
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	141	318	96	159
kredyty na nieruchomości	16	87	15	21
kredyty gospodarcze	20	208	11	115
kredyty konsumpcyjne	105	23	70	23
Razem	141	318	96	159

Bank stosuje następujące kryteria spisania wierzytelności:

- wierzytelność jest wymagalna w całości i wynika w szczególności z kredytu, pożyczki, debetu umownego, gwarancji lub poręczenia spłaty kredytu lub pożyczki, obligacji,
- zgodnie z MSR i MSSF odpis na oczekiwane straty kredytowe:
 - pokrywa 100% wartości bilansowej brutto aktywa, albo
 - przekracza 90% wartości bilansowej brutto aktywa i: wobec wierzytelności podejmowane były lub nadal są prowadzone działania, które nie doprowadziły do odzyskania wierzytelności, a przeprowadzona ocena możliwości odzyskania wierzytelności, uwzględniająca w szczególności ustalenia komornika lub syndyka, zbywalność zabezpieczeń, kategorię zaspokojenia, pozycję wpisu hipoteki wskazuje na brak możliwości odzyskania całej wierzytelności, albo w ostatnich 12 miesiącach kalendarzowych wpływy na spłatę wierzytelności nie pokryły bieżąco naliczanych odsetek.

PRZETERMINOWANE AKTYWA FINANSOWE PODLEGAJĄCE UTRACIE WARTOŚCI LUB KTÓRE UTRACIŁY WARTOŚĆ (netto)	do 30 dni	powyżej 30 do 90 dni	powyżej 90 dni	RAZEM
31.12.2023				
Faza 1	1 008	8	-	1 016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	1 008	8	-	1 016
kredyty na nieruchomości	101	2	-	103
kredyty gospodarcze	564	6	-	570
kredyty konsumpcyjne	343	-	-	343
Faza 2	1 106	270	132	1 508
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	1 106	270	132	1 508
kredyty na nieruchomości	431	146	119	696
kredyty gospodarcze	417	47	3	467
kredyty konsumpcyjne	258	77	10	345
Faza 3	295	143	1 272	1 710
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	295	143	1 272	1 710
kredyty na nieruchomości	31	36	223	290
kredyty gospodarcze	199	39	491	729
kredyty konsumpcyjne	65	68	558	691
Razem	2 409	421	1 404	4 234

PRZETERMINOWANE AKTYWA FINANSOWE PODLEGAJĄCE UTRACIE WARTOŚCI LUB KTÓRE UTRACIŁY WARTOŚĆ (netto)	do 30 dni	powyżej 30 do 90 dni	powyżej 90 dni	RAZEM
31.12.2022				
Faza 1	991	4	-	995
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	991	4	-	995
kredyty na nieruchomości	151	2	-	153
kredyty gospodarcze	527	1	-	528
kredyty konsumpcyjne	313	1	-	314
Faza 2	1 034	225	50	1 309
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	1 034	225	50	1 309
kredyty na nieruchomości	441	113	34	588
kredyty gospodarcze	402	38	4	444
kredyty konsumpcyjne	191	74	12	277
Faza 3	174	112	993	1 279
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	174	112	993	1 279
kredyty na nieruchomości	28	32	225	285
kredyty gospodarcze	94	23	469	586
kredyty konsumpcyjne	52	57	299	408
Razem	2 199	341	1 043	3 583

Na potrzeby określenia przeterminowania kredytu Bank uwzględni minimalne progi kwoty zapadłej przekraczającej 400 PLN w przypadku eskpozycji detalicznych albo 2000 zł w przypadku pozostałych ekspozycji kredytowych oraz 1% w odniesieniu do całkowitego łącznego kredytowego zaangażowania bilansowego dłużnika w Banku oraz pozostałych podmiotach Grupy Kapitałowej Banku.

W odniesieniu do kredytów i pożyczek udzielonych klientom ustanowione były na rzecz Banku następujące zabezpieczenia: hipoteka, zastaw rejestrowy, przeniesienie prawa własności, blokada rachunku lokaty, ubezpieczenie ekspozycji kredytowej oraz gwarancje i poręczenia.

• JAKOŚĆ PORTFELA OBJĘTEGO MODELEM RATINGOWYM DLA KREDYTÓW I POŻYCZEK UDZIELONYCH KLIENTOM

RYZIKO KREDYTOWE EKSPOZYCJI WEDŁUG PARAMETRU PD 31.12.2023	Wartość bilansowa brutto				w tym, POCI
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	RAZEM	
KREDYTY NA NIERUCHOMOŚCI	82 333	12 480	1 544	96 357	80
0,00 - 0,02%	1 048	28	-	1 076	-
0,02 - 0,07%	26 393	198	-	26 591	1
0,07 - 0,11%	15 424	236	-	15 660	-
0,11 - 0,18%	14 812	228	-	15 040	-
0,18 - 0,45%	13 062	3 012	-	16 074	2
0,45 - 1,78%	5 058	5 344	-	10 402	7
1,78 - 99,99%	459	3 411	-	3 870	10
100%	-	-	1 544	1 544	59
brak ratingu wewnętrznego	6 077	23	-	6 100	1
KREDYTY GOSPODARCZE	81 933	16 644	3 559	102 136	155
0,00 - 0,45%	36 174	118	-	36 292	1
0,45 - 0,90%	10 622	330	-	10 952	-
0,90 - 1,78%	9 502	1 137	-	10 639	-
1,78 - 3,55%	13 029	3 912	-	16 941	-
3,55 - 7,07%	8 165	6 475	-	14 640	-
7,07 - 14,07%	3 941	3 309	-	7 250	-
14,07 - 99,99%	184	1 335	-	1 519	3
100%	-	-	3 559	3 559	151
brak ratingu wewnętrznego	316	28	-	344	-
KREDYTY KONSUMPCYJNE	25 338	3 414	2 374	31 126	70
0,00 - 0,45%	4 869	43	-	4 912	-
0,45 - 0,90%	6 844	148	-	6 992	-
0,90 - 1,78%	6 388	392	-	6 780	-
1,78 - 3,55%	3 898	603	-	4 501	1
3,55 - 7,07%	1 750	552	-	2 302	1
7,07 - 14,07%	735	517	-	1 252	1
14,07 - 99,99%	175	1 106	-	1 281	2
100%	-	-	2 374	2 374	64
brak ratingu wewnętrznego	679	53	-	732	1
Razem	189 604	32 538	7 477	229 619	305

RYZIKO KREDYTOWE EKSPOZYCJI WEDŁUG PARAMETRU PD 31.12.2022	Wartość bilansowa brutto				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	RAZEM	w tym, POCI
KREDYTY NA NIERUCHOMOŚCI	79 951	10 044	1 748	91 743	91
0,00 - 0,02%	1 173	1	-	1 174	-
0,02 - 0,07%	25 872	120	-	25 992	-
0,07 - 0,11%	14 567	106	-	14 673	-
0,11 - 0,18%	13 695	209	-	13 904	1
0,18 - 0,45%	14 283	1 907	-	16 190	5
0,45 - 1,78%	5 486	4 165	-	9 651	8
1,78 - 99,99%	526	3 564	-	4 090	13
100%	-	-	1 766	1 766	62
brak ratingu wewnętrznego	4 349	(28)	(18)	4 303	2
KREDYTY GOSPODARCZE	76 267	13 447	4 009	93 723	55
0,00 - 0,45%	35 380	313	-	35 693	-
0,45 - 0,90%	8 939	344	-	9 283	-
0,90 - 1,78%	10 527	643	-	11 170	-
1,78 - 3,55%	9 842	3 006	-	12 848	-
3,55 - 7,07%	7 875	4 542	-	12 417	-
7,07 - 14,07%	3 170	3 378	-	6 548	-
14,07 - 99,99%	164	1 186	-	1 350	-
100%	-	-	4 009	4 009	55
brak ratingu wewnętrznego	370	35	-	405	-
KREDYTY KONSUMPCYJNE	23 501	2 983	1 760	28 244	50
0,00 - 0,45%	5 069	51	-	5 120	-
0,45 - 0,90%	6 315	103	-	6 418	-
0,90 - 1,78%	5 354	311	-	5 665	-
1,78 - 3,55%	3 384	484	-	3 868	-
3,55 - 7,07%	1 804	526	-	2 330	1
7,07 - 14,07%	795	506	-	1 301	1
14,07 - 99,99%	225	949	-	1 174	2
100%	-	-	1 760	1 760	45
brak ratingu wewnętrznego	555	53	-	608	1
Razem	179 719	26 474	7 517	213 710	196

• JAKOŚĆ PORTFELA OBJĘTEGO MODELEM RATINGOWYM DLA ZOBOWIĄZAŃ POZABILANSOWYCH

RYZIKO KREDYTOWE EKSPZYCJI WEDŁUG PARAMETRU PD 31.12.2023	Wartość bilansowa brutto				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	RAZEM	w tym, POCI
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE					
0,00 - 0,45%	24 207	107	-	24 314	-
0,45 - 0,90%	9 751	272	-	10 023	-
0,90 - 1,78%	10 292	808	-	11 100	-
1,78 - 3,55%	10 527	1 692	-	12 219	-
3,55 - 7,07%	6 378	2 913	-	9 291	-
7,07 - 14,07%	2 715	2 414	-	5 129	-
14,07 - 99,99%	38	206	-	244	-
100%	-	-	894	894	454
brak ratingu wewnętrznego	26 739	1 103	-	27 842	-
Razem	90 647	9 515	894	101 056	454

RYZIKO KREDYTOWE EKSPZYCJI WEDŁUG PARAMETRU PD 31.12.2022	Wartość bilansowa brutto				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	RAZEM	w tym, POCI
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE					
0,00 - 0,45%	23 859	1 294	-	25 153	-
0,45 - 0,90%	12 667	98	-	12 765	-
0,90 - 1,78%	10 593	819	-	11 412	-
1,78 - 3,55%	8 598	1 401	-	9 999	-
3,55 - 7,07%	5 872	1 453	-	7 325	-
7,07 - 14,07%	2 542	2 323	-	4 865	-
14,07 - 99,99%	27	131	-	158	-
100%	-	-	812	812	289
brak ratingu wewnętrznego	21 142	1 229	-	22 371	-
Razem	85 300	8 748	812	94 860	289

• JAKOŚĆ PORTFELA OBJĘTEGO MODELEM RATINGOWYM DLA NALEŻNOŚCI OD BANKÓW

RYZIKO KREDYTOWE EKSPZYCJI WEDŁUG PARAMETRU PD 31.12.2023	Wartość bilansowa brutto				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	RAZEM	w tym, POCI
NALEŻNOŚCI OD BANKÓW					
RATINGI ZEWNĘTRZNE	16 924	-	-	16 924	-
AAA	1 288	-	-	1 288	-
AA	4 128	-	-	4 128	-
A	10 507	-	-	10 507	-
BBB	981	-	-	981	-
BB	19	-	-	19	-
B	1	-	-	1	-
Razem	16 924	-	-	16 924	-

Nota została przygotowana przy założeniu, że w przypadku braku ratingów zewnętrznych, dokonano translacji ratingów wewnętrznych na zewnętrzne, z wykorzystaniem wewnętrznej skali Banku

RYZIKO KREDYTOWE EKSPozYCJI WEDŁUG PARAMETRU PD 31.12.2022	Wartość bilansowa brutto					
	NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	Faza 1	Faza 2	Faza 3	RAZEM	w tym, POCI
RATINGI ZEWNĘTRZNE	19 458	-	-	-	19 458	-
AAA	700	-	-	-	700	-
AA	3 926	-	-	-	3 926	-
A	14 756	-	-	-	14 756	-
BBB	70	-	-	-	70	-
BB	4	-	-	-	4	-
B	2	-	-	-	2	-
Razem	19 458	-	-	-	19 458	-

Nota została przygotowana przy założeniu, że w przypadku braku ratingów zewnętrznych, dokonano translacji ratingów wewnętrznych na zewnętrzne, z wykorzystaniem wewnętrznej skali Banku.

• **JAKOŚĆ PORTFELA OBJĘTEGO MODELEM RATINGOWYM DLA DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH**

RYZIKO KREDYTOWE EKSPozYCJI WEDŁUG PARAMETRU PD 31.12.2023	Wartość bilansowa brutto					
	DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	RAZEM	w tym, POCI
RATINGI ZEWNĘTRZNE	160 299	-	-	-	160 299	-
AAA	8 037	-	-	-	8 037	-
AA	2 791	-	-	-	2 791	-
A	147 728	-	-	-	147 728	-
BBB	260	-	-	-	260	-
BB	1 483	-	-	-	1 483	-
B	-	-	-	-	-	-
CCC	-	-	-	-	-	-
RATINGI WEWNĘTRZNE	18 415	594	12	19 021	-	
0,00-0,45%	13 230	-	-	13 230	-	
0,45-0,90%	4 090	166	-	4 256	-	
0,90-1,78%	308	267	-	575	-	
1,78-3,55%	620	-	-	620	-	
3,55-7,07%	167	-	-	167	-	
7,07-14,07%	-	161	-	161	-	
14,07-99,99%	-	-	-	-	-	
100,00%	-	-	12	12	-	
brak ratingu wewnętrznego	10 819	109	-	10 928	-	
Razem	189 533	703	12	190 248	-	

RYZIKO KREDYTOWE EKSPOZYCJI WEDŁUG PARAMETRU PD 31.12.2022	Wartość bilansowa brutto					
	DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	RAZEM	w tym, POCI
RATINGI ZEWNĘTRZNE	103 039	-	-	-	103 039	-
AAA	5 715	-	-	-	5 715	-
AA	41	-	-	-	41	-
A	95 742	-	-	-	95 742	-
BBB	205	-	-	-	205	-
BB	1 336	-	-	-	1 336	-
RATINGI WEWNĘTRZNE	26 255	338	374	26 967	359	
0,00-0,45%	25 083	-	-	25 083	-	
0,45-0,90%	720	2	-	722	-	
0,90-1,78%	62	76	-	138	-	
1,78-3,55%	202	-	-	202	-	
3,55-7,07%	188	113	-	301	-	
7,07-14,07%	-	147	-	147	-	
100%	-	-	374	374	359	
brak ratingu wewnętrznego	169	-	-	169	-	
RAZEM	129 463	338	374	130 175	359	

54. KOMPENSOWANIE AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH

Bank zawiera porozumienia dotyczące kompensowania, czyli umowy ISDA (International Swaps and Derivatives Association Master Agreements) oraz GMRA (Global Master Repurchase Agreement), które umożliwiają kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych (końcowe potrącenie i rozliczenie transakcji, tzw. close out netting) w przypadku zaistnienia przypadku naruszenia w stosunku do którejś ze stron umowy. Umowy te mają szczególne znaczenie dla ograniczania ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi, gdyż umożliwiają kompensowanie zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrozliczeniowego). Umowy te nie spełniają jednak wymogów określonych w MSR 32, gdyż tytuł kompensaty uwarunkowany jest wystąpieniem określonego zdarzenia w przyszłości (przypadki naruszenia).

Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

KOMPENSOWANIE AKTYWA	Razem aktywa finansowe	Instrumenty pochodne	Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży
31.12.2023			
Kwoty brutto ujętych aktywów finansowych	10 215	9 843	372
Kwoty brutto zobowiązań finansowych, które są kompensowane	(7)	(7)	-
Wartość netto aktywów finansowych wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	10 208	9 836	372
Kwoty objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, w tym związane z:	911	911	-
(i) ujętymi instrumentami finansowymi, które nie spełniają kryteriów kompensowania	467	467	-
(ii) zabezpieczeniami finansowymi (w tym gotówkowymi)	444	444	-
Kwota netto	9 297	8 925	372

KOMPENSOWANIE ZOBOWIĄZANIA	Razem zobowiązania finansowe	Instrumenty pochodne	Transakcje z przyrzeczeniem odkupu
31.12.2023			
Kwoty brutto ujętych zobowiązań finansowych	12 365	12 365	-
Kwoty brutto aktywów finansowych, które są kompensowane	(7)	(7)	-
Wartość netto zobowiązań finansowych wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	12 358	12 358	-
Kwoty objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, w tym związane z:	2 318	2 318	-
(i) ujętymi instrumentami finansowymi, które nie spełniają kryteriów kompensowania	467	467	-
(ii) zabezpieczeniami finansowymi (w tym gotówkowymi)	1 851	1 851	-
Kwota netto	10 040	10 040	-

KOMPENSOWANIE AKTYWA	Razem aktywa finansowe	Instrumenty pochodne	Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży
31.12.2022			
Kwoty brutto ujętych aktywów finansowych	13 973	13 966	7
Kwoty brutto zobowiązań finansowych, które są kompensowane	(4)	(4)	-
Wartość netto aktywów finansowych wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	13 969	13 962	7
Kwoty objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, w tym związane z:	1 628	1 628	-
(i) ujętymi instrumentami finansowymi, które nie spełniają kryteriów kompensowania	912	912	-
(ii) zabezpieczeniami finansowymi (w tym gotówkowymi)	716	716	-
Kwota netto	12 341	12 334	7

KOMPENSOWANIE ZOBOWIĄZANIA	Razem zobowiązania finansowe	Instrumenty pochodne	Transakcje z przyrzeczeniem odkupu
31.12.2022			
Kwoty brutto ujętych zobowiązań finansowych	20 733	20 733	-
Kwoty brutto aktywów finansowych, które są kompensowane	(4)	(4)	-
Wartość netto zobowiązań finansowych wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	20 729	20 729	-
Kwoty objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, w tym związane z:	2 978	2 978	-
(i) ujętymi instrumentami finansowymi, które nie spełniają kryteriów kompensowania	912	912	-
(ii) zabezpieczeniami finansowymi (w tym gotówkowymi)	2 066	2 066	-
Kwota netto	17 751	17 751	-

55. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KONCENTRACJI KREDYTOWEJ W BANKU

Bank definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych klientów lub grup powiązanych klientów, których zdolność spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Bank analizuje ryzyko koncentracji m.in. wobec:

- największych podmiotów (klientów),
- największych grup powiązanych klientów,
- branż,
- regionów geograficznych,
- walut,
- ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.
- **CEL ZARZĄDZANIA**

Celem zarządzania ryzykiem koncentracji jest zapewnienie bezpiecznej struktury portfela kredytowego poprzez ograniczanie zagrożeń wynikających z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji, charakteryzujących się potencjałem do generowania istotnych strat w Banku.

- **POMIAR I OCENA RYZYKA KONCENTRACJI**

Bank dokonuje pomiaru i oceny ryzyka koncentracji przez badanie rzeczywistego łącznego zaangażowania wobec klienta lub grupy powiązanych klientów oraz rzeczywistego łącznego zaangażowania w poszczególne grupy portfeli kredytowych.

Rzeczywiste zaangażowanie Banku jest rozumiane zgodnie z definicją ekspozycji określonej w rozporządzeniu CRR, która oznacza wszystkie pozycje aktywów lub pozycje pozabilansowe, w tym ekspozycje w portfelach bankowym i handlowym oraz pośrednie ekspozycje wynikające ze stosowanych zabezpieczeń.

Identyfikacja ryzyka koncentracji polega na rozpoznaniu czynników, które mogą wpływać na jego powstanie lub zmianę wysokości zaangażowania Banku, w tym potencjalnych czynników ryzyka wynikających np. z planowanej działalności Banku. W procesie identyfikacji ryzyka koncentracji Bank:

- rozpoznaje i aktualizuje strukturę grupy powiązanych klientów,
- agreguje ekspozycje wobec klienta lub grup klientów powiązanych,
- stosuje wyłączenia spod regulacyjnych limitów dużych ekspozycji i uwzględnia uznane techniki ograniczania ryzyka kredytowego, w zakresie zgodnym z Rozporządzeniem CRR.

Poziom tolerancji Banku na ryzyko koncentracji określają:

- zewnętrzne limity nadzorcze wynikające z art. 395 rozporządzenia CRR oraz z art. 79a Prawa bankowego,
- wewnętrzne limity Banku:
 - strategiczne limity tolerancji na ryzyko koncentracji,
 - limity określające poziom tolerancji na ryzyko koncentracji.

W pomiarze ryzyka koncentracji Bank wykorzystuje w szczególności:

- wskaźnik koncentracji zaangażowania Banku wobec klienta lub grup powiązanych klientów w relacji do wartości kapitału Tier 1 Banku;
- wskaźnik koncentracji branżowej i geograficznej wskazujący udział grup o najwyższym zaangażowaniu/liczebności w portfelu kredytowym Banku,
- współczynnik Giniego,
- graficzne miary koncentracji portfela (krzywa koncentracji Lorenza).

W ramach pomiaru ryzyka koncentracji i oceny wpływu czynników z otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego Banku na ryzyko koncentracji przeprowadza testy warunków skrajnych na ryzyko koncentracji podmiotowej dużych ekspozycji.

• **MONITOROWANIE I PROGNOZOWANIE RYZYKA KONCENTRACJI**

Bank monitoruje ryzyko koncentracji na poziomie:

- jednostkowym poprzez weryfikację wskaźnika koncentracji zaangażowań wobec klienta lub grupy klientów powiązanych każdorazowo przed wystąpieniem z wnioskiem o podjęcie decyzji o udzielenie finansowania albo zwiększenie kwoty zaangażowania oraz przed podjęciem innych działań powodujących zwiększenie zaangażowania Banku z innych tytułów,
- systemowym, poprzez:
 - codzienną kontrolę przestrzegania zewnętrznego limitu koncentracji oraz identyfikację dużych ekspozycji,
 - miesięczną kontrolę limitu wynikającego z art. 79a Prawa bankowego,
 - miesięczną lub kwartalną kontrolę przestrzegania wewnętrznych limitów Banku na ryzyko koncentracji,
 - monitorowanie wskaźników wczesnego ostrzegania w zakresie koncentracji,
 - miesięczne lub kwartalne monitorowanie i ocenę ryzyka koncentracji na poziomie portfelowym.

Bank prognozuje zmiany poziomu ryzyka koncentracji w ramach analiz i przeglądu limitów wewnętrznych i polityki zarządzania ryzykiem koncentracji oraz w procesie przeprowadzania testów warunków skrajnych na ryzyko koncentracji.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych badające np. wpływ czynników makroekonomicznych na indywidualne koncentracje, wpływ skutków decyzji innych uczestników rynku finansowego, decyzji o fuzji klientów, zależności od innych ryzyk, np. od ryzyka walutowego, które mogą przyczynić się do materializacji ryzyka koncentracji oraz wpływ innych czynników z otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego na ryzyko koncentracji.

Ryzyko koncentracji jest elementem kompleksowych testów warunków skrajnych, które umożliwiają ocenę prognozowanego wpływu skorelowanych ze sobą czynników ryzyka kredytowego, stopy procentowej, walutowego, operacyjnego, płynności i ryzyka koncentracji na poziom oczekiwanej straty kredytowej Banku.

• **RAPORTOWANIE RYZYKA KONCENTRACJI**

Raporty dotyczące ryzyka koncentracji opracowywane są w trybie dziennym, miesięcznym oraz kwartalnym.

Raportowanie ryzyka koncentracji obejmuje cykliczne informowanie – w okresach miesięcznych lub kwartalnych – właściwych organów Banku o skali narażenia na ryzyko koncentracji, które w efekcie może doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka Banku, w tym w szczególności w zakresie:

- wykorzystania limitów określających apetyt na ryzyko i ich ewentualnych przekroczeniach,
- wskaźników wczesnego ostrzegania,
- wyników analizy testów warunków skrajnych,
- portfelowego ryzyka koncentracji oraz koncentracji największych zaangażowań Banku i przestrzegania norm koncentracji wynikających z ustawy Prawo bankowe.
- w okresach kwartalnych – organów nadzorczych w zakresie określonym w jednostkowych raportach Large exposures.

• **DZIAŁANIA ZARZĄDCZE DOTYCZĄCE RYZYKA KONCENTRACJI**

Celem działań zarządczych jest kształtowanie i optymalizacja procesu zarządzania ryzykiem koncentracji oraz poziomu ryzyka koncentracji w Banku (zapobieganie nadmiernym koncentracjom).

Działania zarządcze obejmują w szczególności:

- wydawanie przepisów wewnętrznych Banku regulujących proces zarządzania ryzykiem koncentracji, wskazujących poziom tolerancji na ryzyko koncentracji, ustalających wysokości limitów i wartości progowych,
- wydawanie zaleceń, wytycznych postępowania, wyjaśnień i interpretacji przepisów wewnętrznych,
- podejmowanie decyzji dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka koncentracji, w tym w szczególności decyzji ustalających wartości progowe limitów odwzorowujących apetyt na ryzyko koncentracji,
- opracowywanie i udoskonalenie narzędzi umożliwiających utrzymanie poziomu ryzyka koncentracji w granicach akceptowanych przez Bank,
- opracowywanie i udoskonalanie metod oceny ryzyka koncentracji uwzględniających zmienność sytuacji makroekonomicznej, w tym kryzysy na rynkach zagranicznych i krajowym oraz zmienność otoczenia regulacyjnego,

- rozwijanie i doskonalenie narzędzi informatycznego wsparcia zarządzania ryzykiem koncentracji.
- **KONCENTRACJA WOBEC NAJWIĘKSZYCH PODMIOTÓW (KLIENTÓW)**

Ryzyko koncentracji zaangażowań wobec pojedynczych klientów oraz grup powiązanych klientów monitorowane jest zgodnie z rozporządzeniem CRR, zgodnie z którym Bank nie przyjmuje na siebie ekspozycji wobec klienta lub grupy powiązanych klientów, jeśli wartość ekspozycji przekracza 25% wartości kapitału Tier 1 Banku.

Na 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku limity koncentracji nie były przekroczone. Na 31 grudnia 2023 roku największe zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 55,42%¹ kapitału Tier 1 Banku (na 31 grudnia 2022 roku 60,07%¹ kapitału Tier 1 Banku).

Zaangażowanie Banku wobec 20 największych klientów niebędących bankiem²:

31.12.2023				31.12.2022			
Lp.	Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje, należne odsetki oraz zaangażowanie pozabilansowe i kapitałowe	Udział w portfelu kredytowym, który obejmuje zaangażowania pozabilansowe oraz kapitałowe	Wskaźnik koncentracji Relacja zaangażowanie do wartości kapitału Tier 1 Banku	Lp.	Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje, należne odsetki oraz zaangażowanie pozabilansowe i kapitałowe	Udział w portfelu kredytowym, który obejmuje zaangażowania pozabilansowe oraz kapitałowe	Wskaźnik koncentracji Relacja zaangażowanie do wartości kapitału Tier 1 Banku
1 ¹	22 024	5,72%	55,42%	1 ¹	20 910	5,90%	60,07%
2 ¹	17 084	4,44%	42,99%	2 ¹	16 128	4,55%	46,33%
3	6 514	1,69%	16,39%	3	4 699	1,33%	13,50%
4 ¹	3 360	0,87%	8,45%	4 ¹	4 531	1,28%	13,02%
5 ¹	3 151	0,82%	7,93%	5 ¹	3 676	1,04%	10,56%
6	2 953	0,77%	7,43%	6	2 756	0,78%	7,92%
7 ¹	2 755	0,72%	6,93%	7	2 453	0,69%	7,05%
8 ¹	2 594	0,67%	6,53%	8 ¹	2 292	0,65%	6,59%
9 ¹	2 578	0,67%	6,49%	9	2 164	0,61%	6,22%
10	2 058	0,53%	5,18%	10 ¹	1 928	0,54%	5,54%
11	1 927	0,50%	4,85%	11	1 775	0,50%	5,10%
12	1 826	0,47%	4,59%	12	1 657	0,47%	4,76%
13 ¹	1 816	0,47%	4,57%	13 ¹	1 618	0,46%	4,65%
14	1 606	0,42%	4,04%	14	1 595	0,45%	4,58%
15	1 501	0,39%	3,78%	15	1 462	0,41%	4,20%
16	1 492	0,39%	3,76%	16	1 374	0,39%	3,95%
17	1 467	0,38%	3,69%	17	1 326	0,37%	3,81%
18	1 343	0,35%	3,38%	18	1 296	0,37%	3,71%
19	1 205	0,31%	3,03%	19	1 236	0,35%	3,54%
20	1 147	0,30%	2,88%	20	1 133	0,32%	3,25%
Razem	80 401	20,88%	202,31%	Razem	76 009	21,46%	218,35%

¹ zaangażowanie wyłączone lub częściowo wyłączone spod limitu koncentracji zaangażowań na mocy rozporządzenia CRR.

² zaangażowanie pozabilansowe uwzględnia zobowiązanie wynikające z transakcji pochodnych w kwocie równej ich ekwiwalentowi bilansowemu.

• **KONCENTRACJA WOBEC NAJWIĘKSZYCH GRUP POWIĄZANYCH KLIENTÓW**

Największa koncentracja zaangażowania Banku w grupę powiązanych klientów wynosiła 8,09% portfela kredytowego Banku (na 31 grudnia 2022 roku 7,84%).

Na 31 grudnia 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku największa koncentracja zaangażowania Banku wyniosła odpowiednio: 78,33%¹ kapitału Tier 1 Banku i 79,77%¹ kapitału Tier 1 Banku.

Zaangażowanie Banku² wobec 5 największych grup powiązanych klientów³:

31.12.2023				31.12.2022			
Lp.	Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje, należne odsetki oraz zaangażowanie pozabilansowe i kapitałowe	Udział w portfelu kredytowym, który obejmuje zaangażowania pozabilansowe oraz kapitałowe	Wskaźnik koncentracji Relacja zaangażowanie do wartości kapitału Tier 1 Banku	Lp.	Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje, należne odsetki oraz zaangażowanie pozabilansowe i kapitałowe	Udział w portfelu kredytowym, który obejmuje zaangażowania pozabilansowe oraz kapitałowe	Wskaźnik koncentracji Relacja zaangażowania do wartości kapitału Tier 1 Banku
1 ¹	31 130	8,09%	78,33%	1 ¹	27 769	7,84%	79,77%
2 ¹	18 422	4,79%	46,35%	2 ¹	17 134	4,84%	49,22%
3	4 331	1,13%	10,90%	3	5 798	1,64%	16,66%
4 ¹	3 582	0,93%	9,01%	4 ¹	3 688	1,04%	10,59%
5	3 352	0,87%	8,44%	5	2 855	0,81%	8,20%
Razem	60 817	15,81%	153,03%	Razem	57 244	16,17%	164,44%

¹ zaangażowanie częściowo wyłączone spod limitu koncentracji zaangażowań na mocy rozporządzenia CRR

² zaangażowanie pozabilansowe uwzględnia zobowiązanie wynikające z transakcji pochodnych w kwocie równej ich ekwiwalentowi bilansowemu.

³ zestawienie nie uwzględnia ekspozycji wobec Skarbu Państwa (informacja dotyczy grup, w których Skarb Państwa sprawuje kontrolę)

• **KONCENTRACJA WOBEC SEKCJI BRANŻOWYCH**

W strukturze zaangażowania branżowego Banku dominują podmioty działające w sekcji „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” oraz „Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” (w 2022 roku „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” oraz „Przetwórstwo przemysłowe”). Zaangażowanie Banku w te branże stanowi ok. 42% (w 2022 roku 40%) całego portfela branżowego.

SEKCJA	NAZWA SEKCJI	31.12.2023		31.12.2022	
		ZAANGAŻOWANIE	LICZBA PODMIOTÓW	ZAANGAŻOWANIE	LICZBA PODMIOTÓW
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	26,68	1,14	22,44	1,29
C	Przetwórstwo przemysłowe	15,07	9,27	17,64	9,63
L	Działalność związana z obsługą nieruchomości	9,57	19,74	11,32	20,02
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów	9,09	20,20	11,47	21,18
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	15,24	3,42	11,76	3,17
	Pozostałe zaangażowania	24,35	46,23	25,37	44,71
Razem		100,00	100,00	100,00	100,00

- KONCENTRACJA WOBEC REGIONÓW GEOGRAFICZNYCH**

Portfel kredytowy Banku jest zdywersyfikowany pod względem koncentracji geograficznej.

Struktura portfela kredytowego według regionów geograficznych różni się w Banku ze względu na obszar klienta Banku – odrębna jest dla Obszaru Klienta Detalicznego, odrębna dla Klienta Instytucjonalnego.

W 2023 roku, największa koncentracja portfela kredytowego ORD występuje w regionie warszawskim i katowickim – regiony te koncentrują 27,3% portfela ORD (na 31 grudnia 2022 roku: 27,4%).

KONCENTRACJA GEOGRAFICZNA RYZYKA KREDYTOWEGO W OBSZARZE KLIENTA DETALICZNEGO	31.12.2023	31.12.2022
Warszawski	15,96	16,16
Katowicki	11,31	11,29
Poznański	10,35	10,47
Krakowski	8,57	8,42
Łódzki	8,85	8,90
Wrocławski	10,97	10,84
Gdański	10,30	10,17
Lubelski	7,32	7,25
Białostocki	6,61	6,56
Szczeciński	8,35	8,46
Centrala	0,76	0,79
Pozostałe	0,65	0,69
Razem	100,00	100,00

W 2023 roku największa koncentracja portfela kredytowego portfela Klienta Instytucjonalnego występuje w makroregionie centralnym – 46,3% portfela OKI (na 31 grudnia 2022 roku: 44,2%).

KONCENTRACJA GEOGRAFICZNA RYZYKA KREDYTOWEGO W OBSZARZE KLIENTA INSTYTUCJONALNEGO	31.12.2023	31.12.2022
Centrala	4,37	4,56
makroregion centralny	46,30	44,16
makroregion północny	7,46	8,73
makroregion zachodni	9,74	10,56
makroregion południowy	9,84	10,08
makroregion południowo-wschodni	8,20	9,03
makroregion północno-wschodni	4,45	3,63
makroregion południowo-zachodni	6,68	6,54
pozostałe	0,19	0,16
Zagranica	2,77	2,55
Razem	100,00	100,00

- KONCENTRACJA WALUTOWA RYZYKA KREDYTOWEGO**

Na 31 grudnia 2023 roku udział ekspozycji w walutach wymienialnych innych niż PLN w całym portfelu Banku wyniósł 14,22% (na 31 grudnia 2022 roku: 16,96%).

Największą część zaangażowania walutowego Banku stanowią ekspozycje w EUR, ich udział w portfelu walutowym Banku stanowił na koniec 2023 roku 78,9% (na 31 grudnia 2022 roku: 68,5%). Obserwowany jest systematyczny spadek kredytów w CHF, głównie jako efekt działania Banku związanego z zawieraniem uгод z klientami posiadającymi kredyty mieszkaniowe w tej walucie. Udział kredytów w CHF w portfelu kredytowym Banku wyniósł na koniec 2023 roku 2,0% (na 31 grudnia 2022 roku: 4,2%).

KONCENTRACJA WALUTOWA RYZYKA KREDYTOWEGO	31.12.2023	31.12.2022
PLN	85,78	83,04
Waluty obce, w tym:	14,22	16,96
CHF	2,03	4,19
EUR	11,22	11,62
USD	0,91	1,12
UAH	0,03	0,01
Inne	0,03	0,02
Razem	100,00	100,00

• **INNE RODZAJE KONCENTRACJI**

Bank analizuje strukturę portfela kredytów mieszkaniowych względem poziomów LTV. Na koniec 2023 roku oraz 2022 roku największa koncentracja występuje w przedziale LTV 0%-40%.

STRUKTURA PORTFELA KREDYTÓW MIESZKANIOWYCH GRUPY WEDŁUG LTV	31.12.2023	31.12.2022
0% - 40%	44,66	41,36
41%-60%	32,07	39,84
61% - 80%	16,03	16,23
81% - 90%	3,52	1,94
91% - 100%	3,17	0,27
powyżej 100%	0,55	0,36
Razem	100,00	100,00

	31.12.2023	31.12.2022
średnie LTV dla portfela kredytów w CHF	43,73	47,27
średnie LTV dla całego portfela	45,50	45,57

56. ZABEZPIECZENIA

W okresie zakończonym 31 grudnia 2023 roku Bank nie dokonywał zmian w polityce dotyczącej zabezpieczeń.

Bank uwzględnia posiadane zabezpieczenia, spłaty ekspozycji kredytowych przy szacowaniu oczekiwanej straty kredytowej. W odniesieniu do ekspozycji indywidualnie znaczących, które spełniają przesłankę utraty wartości, przyszłe odzyski z zabezpieczeń szacowane są indywidualnie i uwzględnianie przy ustalaniu oczekiwanej straty, z wagą odpowiadającą ocenie prawdopodobieństwa realizacji scenariusza windykacyjnego. Wartość odzysków z zabezpieczeń szacowanych w ramach scenariusza windykacyjnego dla ekspozycji dotkniętych na dzień bilansowy utratą wartości wynosiła 771 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku 981 milionów PLN).

Bank nie posiada ekspozycji, które ze względu na wartość zabezpieczenia nie zostały objęte odpisem na oczekiwane straty kredytowe.

Patrz również informacje w nocie [„ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM”](#), [„STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO – ZABEZPIECZENIA”](#).

Bank Polski

57. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA

KONCENTRACJA RYZYKA KREDYTOWEGO – RYNEK MIĘDZYBANKOWYM I POZAHURTOWY - ZAANGAŻOWANIE NA DZIEŃ 31.12.2023*									
Kontrahent	Kraj	Rating	Rynek międzybankowy - hurtowy			Rynek pozahurtowy		Środki na rachunkach NOSTRO i LORO	Razem
			Lokata (wartość nominalna)	Instrumenty pochodne (wycena rynkowa, w przypadku dodatniej bez uwzględnienia zabezpieczenia)	Papiery wartościowe (wartość nominalna)	Nominalna kwota zaangażowania bilansowego	Nominalna kwota zaangażowania pozabilansowego		
Kontrahent 1	Polska	A	-	215	28	4 579	6 944	-	11 766
Kontrahent 2	Polska	A	5	-	9 177	-	-	-	9 182
Kontrahent 3	Luksemburg	AAA	-	-	8 038	-	-	-	8 038
Kontrahent 4	Szwajcaria	AAA	1 287	17	-	-	-	-	1 304
Kontrahent 5	Francja	A	783	-	-	-	-	-	783
Kontrahent 6	Norwegia	AA	674	-	-	-	-	1	675
Kontrahent 7	Szwajcaria	AA	642	-	-	-	-	-	642
Kontrahent 8	Austria	BBB	531	-	-	-	-	-	531
Kontrahent 9	Niderlandy	A	500	-	-	-	-	-	500
Kontrahent 10	Szwajcaria	AA	492	-	-	-	-	3	495
Kontrahent 11	Japonia	A	492	-	-	-	-	-	492
Kontrahent 12	Niemcy	AA	-	404	-	8	24	4	440
Kontrahent 13	Szwajcaria	AA	435	-	-	-	-	-	435
Kontrahent 14	Szwajcaria	AA	394	-	-	-	-	-	394
Kontrahent 15	Szwajcaria	BRAK	394	-	-	-	-	-	394
Kontrahent 16	Austria	A	391	-	-	-	-	1	392
Kontrahent 17	Francja	A	-	357	-	-	-	-	357
Kontrahent 18	Belgia	A	304	(8)	-	-	-	39	343
Kontrahent 19	Ukraina	BRAK	-	-	-	-	303	-	303
Kontrahent 20	Szwajcaria	AA	295	-	-	-	-	-	295

Bank Polski

KONCENTRACJA RYZYKA KREDYTOWEGO – RYNEK MIĘDZYBANKOWYM I POZAHURTOWY - ZAANGAŻOWANIE NA DZIEŃ 31.12.2022*

Kontrahent	Kraj	Rating	Rynek międzybankowy - hurtowy			Rynek pozahurtowy		Środki na rachunkach NOSTRO	Razem
			Lokata (wartość nominalna)	Instrumenty pochodne (wycena rynkowa, w przypadku dodatniej bez uwzględnienia zabezpieczenia)	Papiery wartościowe (wartość nominalna)	Nominalna kwota zaangażowania bilansowego	Nominalna kwota zaangażowania pozabilansowego		
Kontrahent1	Polska	A	-	30	7	5 484	7 735	14	13 270
Kontrahent2	Polska	A	-	(32)	7 667	-	-	-	7 667
Kontrahent3	Luksemburg	AAA	-	-	3 656	-	-	-	3 656
Kontrahent13	Szwajcaria	AA	880	-	-	-	-	-	880
Kontrahent7	Szwajcaria	AA	704	-	-	-	-	-	704
Kontrahent104	Niemcy	AAA	694	-	-	-	-	-	694
Kontrahent15	Szwajcaria	AA	593	-	-	-	-	-	593
Kontrahent5	Francja	A	484	-	-	-	-	-	484
Kontrahent14	Szwajcaria	AA	399	-	-	-	-	-	399
Kontrahent12	Niemcy	AA	-	335	-	3	29	5	372
Kontrahent17	Francja	A	-	353	-	-	-	-	353
Kontrahent19	Ukraina	BRAK	-	-	-	-	339	-	339
Kontrahent20	Szwajcaria	AA	300	-	-	-	-	-	300
Kontrahent46	Polska	A	275	15	-	-	-	-	290
Kontrahent24	Niemcy	BBB	-	260	-	-	-	-	260
Kontrahent23	Stany Zjednoczone Ameryki Północnej	AA	-	-	-	4	11	192	207
Kontrahent22	Polska	A	-	17	2	150	-	-	169
Kontrahent18	Belgia	A	-	103	-	-	-	60	163
Kontrahent40	Francja	A	-	42	-	-	-	91	133
Kontrahent56	Niemcy	A	-	-	-	-	-	126	126

* Bez uwzględnienia zaangażowania wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego transakcji pochodnych oraz transakcji na papierach wartościowych Bank zawiera z kontrahentami umowy ramowe (na standardzie ZBP, ISDA i ICMA). Umowy ramowe umożliwiają kompensację wzajemnych wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego) oraz niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrozliczeniowego) wynikających z transakcji, jak również skorzystanie z mechanizmu nettingu upadłościowego (close-out netting) w momencie rozwiązywania umowy ramowej na skutek wystąpienia przypadku naruszenia lub przypadku uzasadniającego rozwiązanie w stosunku do jednej lub dwóch stron umowy.

Dodatkowo Bank zawiera z kontrahentami umowy zabezpieczające (CSA – Credit Support Annex na standardzie ISDA lub Umowę zabezpieczającą według standardów ZBP), na podstawie których każda ze stron, po spełnieniu przesłanek określonych w tej umowie, zobowiązuje się do ustanowienia stosownego zabezpieczenia wraz z prawem do jego potrącenia. Wyjątek stanowią transakcje na instrumentach pochodnych zawierane pomiędzy podmiotami Grupy Kapitałowej: PKO Bank Polski SA i PKO Bank Hipoteczny SA, które zostały zwolnione z obowiązków nałożonych przez Rozporządzenie EMIR dotyczących wymiany zabezpieczeń.

Bank posiada dostęp do dwóch izb rozliczeniowych (CCP), za pośrednictwem których rozlicza określone w Rozporządzeniu EMIR transakcje pochodne na stopę procentową z wybranymi kontrahentami krajowymi i zagranicznymi.

W związku z wymogiem wymiany początkowych depozytów zabezpieczających (IM - Initial Margin), w odniesieniu do określonych typów transakcji pochodnych nierozliczanych w CCP, wynikającym z Rozporządzenia EMIR, Bank podpisuje z kontrahentami umowy IM, opierające się na standardzie ISDA. Początkowy depozyt zabezpieczający składany jest u depozytariusza przez dwie strony transakcji, w formie akceptowalnych papierów wartościowych, w momencie przekroczenia tzw. thresholdu IM (kwota, o którą obniżany jest wymóg IM). Do momentu przekroczenia thresholdu IM odbywa się monitorowanie wysokości wyliczonego wymogu IM.

58. PRAKTYKI FORBEARANCE

Bank jako forbearance traktuje działania mające na celu dokonanie uzgodnionych z dłużnikiem lub emitentem zmian warunków umowy wymuszonych jego trudną sytuacją finansową (działania restrukturyzacyjne wprowadzające udogodnienia, które w innym przypadku nie byłyby przyznane). Celem działań forbearance jest przywrócenie dłużnikowi lub emitentowi zdolności wywiązania się z zobowiązań wobec Banku oraz maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi, tj. uzyskanie możliwych najwyższych odzysków, przy jednoczesnym ograniczaniu do minimum ponoszonych w związku z tym kosztów.

Zmiany warunków spłaty dokonywane w ramach forbearance mogą dotyczyć:

- rozłożenia zadłużenia wymagalnego na raty,
- zmiany formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące),
- wydłużenia okresu kredytowania,
- zmiany oprocentowania,
- zmiany wysokości marży,
- redukcji wierzytelności.

W wyniku zawarcia i terminowej obsługi umowy *forbearance* wierzytelność staje się wierzytelnością niewymagalną.

Udzielenie w ramach forbearance udogodnień uznawanych jako przesłanki utraty wartości skutkuje rozpoznaniem przesłanki utraty wartości i zaklasyfikowaniem ekspozycji kredytowej do portfela ekspozycji z utratą wartości.

Włączenie takich ekspozycji do portfela ekspozycji obsługiwanych (zaprzestanie rozpoznawania umowy forbearance jako przesłanki utraty wartości) następuje nie wcześniej niż po 12 miesiącach od wprowadzenia forbearance, o ile uregulowane zostaną przez klienta wszystkie zaległości w spłacie oraz co najmniej 6 rat wynikających z umownego harmonogramu, a aktualna sytuacja klienta nie stanowi w ocenie Banku zagrożenia dla wywiązania się przez niego z warunków umowy restrukturyzacyjnej (z wyjątkiem sytuacji, gdy forbearance obejmuje redukcję wierzytelności (kapitał, odsetki lub opłaty) o więcej niż 1%).

Ekspozycje przestają spełniać kryteria ekspozycji ze statusem forbearance, gdy spełnione są łącznie warunki:

- upłynęły przynajmniej 24 miesiące od włączenia ekspozycji forborne do portfela ekspozycji obsługiwanych (okres warunkowy),
- na koniec okresu warunkowego, o którym mowa powyżej, klient nie posiada zadłużenia przeterminowanego wobec Banku przekraczającego 30 dni,
- nastąpiła terminowa spłata przynajmniej 12 rat w docelowej wysokości.

Ekspozycje ze statusem forbearance są na bieżąco monitorowane. W całym okresie rozpoznawania statusu forbearance odpis aktualizujący jest równy wysokości oczekiwanej straty w horyzoncie życia ekspozycji.

Za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje bilansowe wobec dłużnika, które są przeterminowane o ponad 90 dni, a wartość bilansowa ekspozycji przeterminowanych brutto stanowi ponad 20 % wartości bilansowej brutto wszystkich ekspozycji bilansowych wobec tego dłużnika,

31.12.2023	Instrumenty, których warunki zostały zmienione	Refinansowanie	Razem brutto	Odpisy aktualizujące	Razem netto
Ekspozycje obsługiwane					
Nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:	11	-	11	-	11
kredyty konsumpcyjne	11	-	11	-	11
Wycenione do wartości godziwej przez inne dochody całkowite:	1	-	1	-	1
kredyty na nieruchomości	1	-	1	-	1
Wycenione według zamortyzowanego kosztu:	614	1	615	(51)	564
kredyty na nieruchomości	147	-	147	(12)	135
kredyty gospodarcze	355	1	356	(25)	331
kredyty konsumpcyjne	112	-	112	(14)	98
Razem ekspozycje obsługiwane	626	1	627	(51)	576
Ekspozycje nieobsługiwane					
Nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:	70	-	70	-	70
kredyty konsumpcyjne	24	-	24	-	24
obligacje korporacyjne	46	-	46	-	46
Wycenione do wartości godziwej przez inne dochody całkowite:	15	-	15	-	15
kredyty na nieruchomości	3	-	3	-	3
obligacje korporacyjne	12	-	12	-	12
Wycenione według zamortyzowanego kosztu:	1 464	28	1 492	(634)	858
kredyty na nieruchomości	267	-	267	(185)	82
kredyty gospodarcze	1 075	28	1 103	(466)	637
kredyty konsumpcyjne	122	-	122	17	139
Razem ekspozycje nieobsługiwane	1 549	28	1 577	(634)	943
RAZEM EKSPOZYCJE OBJĘTE FOBREARANCE	2 175	29	2 204	(685)	1 519

31.12.2022	Instrumenty, których warunki zostały zmienione	Refinansowanie	Razem brutto	Odpisy aktualizujące	Razem netto
Ekspozycje obsługiwane					
Nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:	12	-	12	-	12
kredyty konsumpcyjne	12	-	12	-	12
Wycenione do wartości godziwej przez inne dochody całkowite:	1	-	1	-	1
kredyty na nieruchomości	1	-	1	-	1
Wycenione według zamortyzowanego kosztu:	656	2	658	(48)	610
kredyty na nieruchomości	209	-	209	(12)	197
kredyty gospodarcze	344	2	346	(23)	323
kredyty konsumpcyjne	103	-	103	(13)	90
Razem ekspozycje obsługiwane	669	2	671	(48)	623
Ekspozycje nieobsługiwane					
Nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:	74	-	74	-	74
kredyty konsumpcyjne	29	-	29	-	29
obligacje korporacyjne	45	-	45	-	45
Wycenione do wartości godziwej przez inne dochody całkowite:	377	-	377	2	379
kredyty na nieruchomości	3	-	3	-	3
obligacje korporacyjne	374	-	374	2	376
Wycenione według zamortyzowanego kosztu:	1 644	35	1 679	(796)	883
kredyty na nieruchomości	338	-	338	(244)	94
kredyty gospodarcze	1 179	34	1 213	(542)	671
kredyty konsumpcyjne	127	1	128	(10)	118
Razem ekspozycje nieobsługiwane	2 095	35	2 130	(794)	1 336
RAZEM ESKPOZYCJE OBJĘTE FORBEARANCE	2 764	37	2 801	(842)	1 959

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM PODLEGAJĄCE FORBEARANCE	2023	2022
Kwota ujętych przychodów z tytułu odsetek związanych z kredytami i pożyczkami udzielonymi klientom, które podlegały forbearance	183	135

59. INFORMACJE O PAKIETOWEJ SPRZEDAŻY WIERZYTELNOŚCI

W 2023 roku Bank przeprowadził pakietowe sprzedaże (wierzycelności bilansowych i pozabilansowych) ponad 21 tysięcy sztuk wierzycelności od klientów detalicznych oraz gospodarczych o zadłużeniu ogółem ponad 770 milionów PLN (w 2022 roku 43 tysiące sztuk na 1 351 milionów PLN). Łączna wartość bilansowa rezerw na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzycelności na 31 grudnia 2023 roku wynosiła 2 miliony PLN (na 31 grudnia 2022 roku wynosiła 4 miliony PLN). W wyniku sprzedaży wierzycelności zostały przeniesione wszystkie ryzyka i korzyści, w związku z powyższym Bank zaprzestał ujmowania tych aktywów.

Bank nie otrzymał papierów wartościowych z tytułu powyższych transakcji.

60. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH DLA OSÓB PRYWATNYCH

Bank w sposób szczególny analizuje portfel walutowych kredytów hipotecznych dla osób prywatnych. Bank na bieżąco monitoruje jakość tego portfela i analizuje ryzyko pogorszenia się jakości tego portfela. Obecnie jakość portfela pozostaje na akceptowanym poziomie. Bank uwzględnia ryzyko walutowych kredytów hipotecznych dla osób prywatnych w zarządzaniu adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym.

KREDYTY I POŻYCZKI NA NIERUCHOMOŚCI DLA OSÓB PRYWATNYCH (BANKOWOŚĆ DETALICZNA I PRYWATNA) WEDŁUG WALUT	31.12.2023			31.12.2022		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
w walutach lokalnych	84 431	(1 293)	83 138	74 481	(1 179)	73 302
PLN	84 431	(1 293)	83 138	74 481	(1 179)	73 302
w walutach obcych	6 638	(710)	5 928	11 634	(763)	10 871
CHF	4 790	(595)	4 195	9 353	(677)	8 676
EUR	1 818	(110)	1 708	2 243	(82)	2 161
USD	25	(5)	20	32	(4)	28
inne	5	-	5	6	-	6
Razem	91 069	(2 003)	89 066	86 115	(1 942)	84 173

Kredyty i pożyczki na nieruchomości w walutach wymiennalnych udzielone osobom prywatnym według daty udzielenia		Indeksowane			Denominowane			Razem		
		Indeksowane	Denominowane	Razem	Indeksowane	Denominowane	Razem	Indeksowane	Denominowane	Razem
		31.12.2023			31.12.2022					
do 2002 roku	Wartość brutto	-	14	14	-	28	28	-	28	28
	Odpisy na straty kredytowe	-	-	-	-	(1)	(1)	-	(1)	(1)
	Wartość netto	-	14	14	-	27	27	-	27	27
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	-	2 068	2 068	-	2 737	2 737	-	2 737	2 737
od 2003 roku do 2006 roku	Wartość brutto	-	802	802	-	1 976	1 976	-	1 976	1 976
	Odpisy na straty kredytowe	-	(83)	(83)	-	(111)	(111)	-	(111)	(111)
	Wartość netto	-	719	719	-	1 865	1 865	-	1 865	1 865
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	-	22 418	22 418	-	30 771	30 771	-	30 771	30 771
od 2007 roku do 2009 roku	Wartość brutto	-	2 383	2 383	-	4 911	4 911	-	4 911	4 911
	Odpisy na straty kredytowe	-	(393)	(393)	-	(490)	(490)	-	(490)	(490)
	Wartość netto	-	1 990	1 990	-	4 421	4 421	-	4 421	4 421
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	-	26 552	26 552	-	35 811	35 811	-	35 811	35 811
od 2010 roku do 2012 roku	Wartość brutto	1 694	1 736	3 430	2 436	2 268	4 704	2 436	2 268	4 704
	Odpisy na straty kredytowe	(119)	(113)	(232)	(74)	(85)	(159)	(74)	(85)	(159)
	Wartość netto	1 575	1 623	3 198	2 362	2 183	4 545	2 362	2 183	4 545
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	7 449	9 558	17 007	8 741	10 344	19 085	8 741	10 344	19 085
od 2013 roku do 2016 roku	Wartość brutto	2	7	9	4	11	15	4	11	15
	Odpisy na straty kredytowe	-	(2)	(2)	-	(2)	(2)	-	(2)	(2)
	Wartość netto	2	5	7	4	9	13	4	9	13
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	13	29	42	18	34	52	18	34	52
Razem	Wartość brutto	1 696	4 942	6 638	2 440	9 194	11 634	2 440	9 194	11 634
	Odpisy na straty kredytowe	(119)	(591)	(710)	(74)	(689)	(763)	(74)	(689)	(763)
	Wartość netto	1 577	4 351	5 928	2 366	8 505	10 871	2 366	8 505	10 871
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	7 462	60 625	68 087	8 759	79 697	88 456	8 759	79 697	88 456

61. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ

- DEFINICJA**

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

- CEL ZARZĄDZANIA**

Ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

- **IDENTYFIKACJA I POMIAR RYZYKA**

Bank wykorzystuje takie miary ryzyka stopy procentowej jak: wrażliwość dochodu odsetkowego, wrażliwość wartości ekonomicznej, wartość zagrożona (VaR), testy warunków skrajnych i luki przeszacowań.

- **KONTROLA**

Kontrola ryzyka stopy procentowej obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku limitów i wartości progowych dotyczących ryzyka stopy procentowej, w szczególności strategicznych limitów tolerancji na ryzyko stopy procentowej.

- **PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE**

Bank regularnie monitoruje:

- poziom miar ryzyka stopy procentowej,
- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji na ryzyko stopy procentowej,
- stopień wykorzystania wewnętrznych limitów i wartości progowych na ryzyko stopy procentowej.

- **RAPORTOWANIE**

Raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej opracowywane są w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, KR, Zarząd, Komitet ds. Ryzyka oraz Rada Nadzorcza.

- **DZIAŁANIA ZARZĄDCZE**

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej
- transakcje ograniczające wrażliwość dochodu odsetkowego lub wrażliwości wartości ekonomicznej.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej m.in. na: wrażliwość dochodu odsetkowego, wrażliwość wartości ekonomicznej oraz straty.

INFORMACJE FINANSOWE

Ekspozycja Banku na ryzyko stopy procentowej kształtowała się na 31 grudnia 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku w ramach przyjętych limitów. Bank był głównie narażony na ryzyko złotowej stopy procentowej.

Bank stosuje podział na portfele z punktu widzenia zarządzania ryzykiem stopy procentowej:

- bankowy - obejmuje pozycje bilansowe oraz pozabilansowe niezaliczone do portfela handlowego, w szczególności pozycje wynikające z działalności podstawowej Banku, transakcje zawierane w celach inwestycyjnych i płynnościowych oraz ich transakcje zabezpieczające,
- handlowy - obejmuje operacje wykonywane na instrumentach finansowych w ramach działalności na rachunek własny i działalności klientowskiej.

Z uwagi na zasadę utrzymywania ryzyka stopy procentowej w portfelu handlowym na ograniczonym poziomie, ryzyko to generowane jest przede wszystkim przez pozycje portfela bankowego.

W celu ograniczania ryzyka stopy procentowej portfela bankowego, Bank wykorzystuje limity i wartości progowe, a także dokonuje transakcji ograniczających ryzyko na podstawie informacji o poziomie ryzyka (z wykorzystaniem miary wrażliwości dochodu odsetkowego, miary wrażliwości wartości ekonomicznej, analiz szokowych i luki przeszacowań) oraz planowanego rozwoju biznesu. W celu zabezpieczenia poziomu przyszłych przepływów pieniężnych oraz zmienności wartości godziwej wynikających z ryzyka zmian stóp procentowych, stosuje się zatwierdzone przez Zarząd Banku strategie zabezpieczające z wykorzystaniem transakcji IRS/CIRS w ramach rachunkowości zabezpieczeń, które opisane zostały w nocie [Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne](#).

PORTFEL BANKOWY

Bank, w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej stosuje miary ryzyka stopy procentowej odzwierciedlające zidentyfikowane pięć głównych rodzajów ryzyka stopy procentowej:

- ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania,
- ryzyko krzywej dochodowości,
- ryzyko bazowe,
- ryzyko opcji klienta oraz,
- ryzyko spreadu kredytowego z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego (CSRBB)
- **WRAŻLIWOŚĆ DOCHODU ODSETKOWEGO**

Wrażliwość dochodu odsetkowego na skokowe przesunięcie krzywej dochodowości określa potencjalny efekt finansowy tego przesunięcia wyrażony zmianą wysokości dochodu odsetkowego w danym horyzoncie czasowym. Zmiana ta wynika z niedopasowania terminów przeszacowań aktywów, pasywów oraz zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych (w szczególności instrumentów pochodnych) wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Wrażliwość dochodu odsetkowego w portfelu bankowym Banku na skokowe przesunięcie krzywej dochodowości o 100 p.b. w dół w horyzoncie jednego roku we wszystkich walutach przedstawia poniższa tabela:

NAZWA MIARY	31.12.2023	31.12.2022
Wrażliwość dochodu odsetkowego (mln PLN)	(938)	(712)

- **WRAŻLIWOŚĆ WARTOŚCI EKONOMICZNEJ**

Wrażliwość wartości ekonomicznej odzwierciedla zmianę wartości godziwej pozycji w portfelu w efekcie równoległego przesunięcia krzywych dochodowości o 100 p.b. w górę lub w dół (bardziej niekorzystny z wymienionych scenariuszy).

Poniższa tabela przedstawia miarę wrażliwości wartości ekonomicznej (BPV) portfela bankowego Banku we wszystkich walutach na 31 grudnia 2023 roku oraz na 31 grudnia 2022 roku:

NAZWA MIARY	31.12.2023	31.12.2022
Wrażliwość wartości ekonomicznej (mln PLN)	(1 533)	(886)

PORTFEL HANDLOWY

Bank w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w portfelu handlowym stosuje miarę wartości zagrożonej VaR.

- **WARTOŚĆ ZAGROŻONA**

Miara IR VaR to potencjalna wartość straty, która może wystąpić w normalnych warunkach rynkowych w określonym czasie (tzn. horyzoncie) oraz z założonym poziomem prawdopodobieństwa z tytułu zmian krzywych stóp procentowych.

IR VaR w portfelu handlowym Banku przedstawia poniższa tabela:

NAZWA MIARY	31.12.2023	31.12.2022
IR VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN):		
Wartość średnia	59	37
Wartość maksymalna	133	86
Wartość na koniec okresu	42	56

62. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM

DEFINICJA

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

CEL ZARZĄDZANIA

Ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

IDENTYFIKACJA I POMIAR RYZYKA

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka walutowego: wartość zagrożona (VaR) i testy warunków skrajnych.

KONTROLA

Kontrola ryzyka walutowego obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku limitów i wartości progowych dotyczących ryzyka walutowego, w szczególności strategicznego limitu tolerancji na ryzyko walutowe.

PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE

Bank regularnie monitoruje:

- poziom miar ryzyka walutowego,
- stopień wykorzystania strategicznego limitu tolerancji na ryzyko walutowe,
- stopień wykorzystania wewnętrznych limitów i wartości progowych na ryzyko walutowe.

RAPORTOWANIE

Raporty dotyczące ryzyka walutowego opracowywane są w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, KR, Zarząd, Komitet ds. Ryzyka oraz Rada Nadzorcza.

DZIAŁANIA ZARZĄDCZE

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Banku są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych.

Bank ustanowił limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę na rynku walutowym.

INFORMACJE FINANSOWE

MIARY WRAŻLIWOŚCI

Miara FX VaR to potencjalna wartość straty, która może wystąpić w normalnych warunkach rynkowych w określonym czasie (tzw. horyzoncie) oraz z założonym poziomem prawdopodobieństwa z tytułu zmian kursów walutowych.

Stress-testy służą do oszacowania straty w przypadku gwałtownych zmian na rynku walutowym, które nie są standardowo opisane za pomocą miar statystycznych.

FX VaR Banku, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

NAZWA MIARY WRAŻLIWOŚCI	31.12.2023	31.12.2022
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN)	3	128

• POZYCJA WALUTOWA

Wielkość pozycji walutowych w Banku prezentuje poniższa tabela:

POZYCJA WALUTOWA ¹	31.12.2023	31.12.2022
EUR	78	(70)
CHF	15	(1 625)
Pozostałe (Globalna Netto)	(20)	(18)

¹ Pozycje nie uwzględniają pozycji strukturalnych w UAH (1 072,3 mln PLN) oraz w EUR (23,5 mln PLN), na które Bank uzyskał zgodę KNF na wyłączenie z wyznaczania pozycji walutowych, nie wpływające na wynik Banku.

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego na jakie narażony jest Bank. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte, bilansowe i pozabilansowe, wyjątkiem są pozycje strukturalne w UAH (1 072,3 mln PLN) oraz w EUR (23,5 mln PLN), na które Bank uzyskał zgodę KNF na wyłączenie z wyznaczania pozycji walutowych.

62.1. STRUKTURA WALUTOWA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH

STRUKTURA WALUTOWA - aktywa finansowe	Waluta w przeliczeniu na PLN						
	PLN	CHF	EUR	USD	UAH	Inne	Razem
31.12.2023							
Kasa, środki w Banku Centralnym	16 250	28	605	113	-	680	17 676
Należności od banków	6 201	188	6 619	3 697	-	195	16 900
Pochodne instrumenty zabezpieczające	952	-	128	4	-	-	1 084
Pozostałe instrumenty pochodne	7 701	-	762	284	-	5	8 752
Papiery wartościowe	181 008	-	5 829	4 602	-	-	191 439
- przeznaczone do obrotu	605	-	1	-	-	-	606
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	294	-	300	84	-	-	678
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	96 616	-	3 945	3 860	-	-	104 421
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	83 493	-	1 583	658	-	-	85 734
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	372	-	-	-	-	-	372
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	191 966	4 316	26 000	1 222	-	166	223 670
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 858	-	-	-	-	-	2 858
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	10 751	-	-	-	-	-	10 751
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	178 357	4 316	26 000	1 222	-	166	210 061
Inne aktywa finansowe	1 150	1	119	17	-	22	1 309
Suma aktywów	405 602	4 533	40 062	9 939	-	1 066	461 202

STRUKTURA WALUTOWA - zobowiązania finansowe oraz pozabilansowe	Waluta w przeliczeniu na PLN						
	PLN	CHF	EUR	USD	UAH	Inne	Razem
31.12.2023							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	10	-	-	-	-	-	10
Zobowiązania wobec banków	1 353	14	1 813	62	-	8	3 250
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	25	-	-	-	-	-	25
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1 328	14	1 813	62	-	8	3 225
Pochodne instrumenty zabezpieczające	2 396	-	59	1	-	-	2 456
Pozostałe instrumenty pochodne	8 976	-	799	122	-	5	9 902
Zobowiązania wobec klientów	342 461	1 291	33 333	13 495	-	3 971	394 551
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	277	-	-	-	-	-	277
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	342 184	1 291	33 333	13 495	-	3 971	394 274
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	-	-	3 421	-	-	-	3 421
Zobowiązania podporządkowane	2 774	-	-	-	-	-	2 774
Pozostałe zobowiązania finansowe	4 380	4	1 050	160	-	95	5 689
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	633	5	70	35	-	5	748
Suma zobowiązań	362 983	1 314	40 545	13 875	-	4 084	422 801
Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	82 983	91	11 527	5 258	-	1 197	101 056

31.12.2022	Waluta w przeliczeniu na PLN						
	PLN	CHF	EUR	USD	UAH	Inne	Razem
Kasa, środki w Banku Centralnym	13 838	42	1 320	216	-	303	15 719
Należności od banków	11 173	12	5 055	2 909	-	293	19 442
Pochodne instrumenty zabezpieczające	128	-	75	14	-	-	217
Pozostałe instrumenty pochodne	12 271	-	1 215	245	-	14	13 745
Papiery wartościowe	124 499	-	2 476	4 011	-	-	130 986
- przeznaczone do obrotu	197	-	2	-	-	-	199
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	241	-	326	143	-	-	710
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	57 919	-	1 238	3 129	-	-	62 286
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	66 142	-	910	739	-	-	67 791
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	7	-	-	-	-	-	7
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	173 606	8 904	24 882	1 457	-	69	208 918
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	3 565	-	-	-	-	-	3 565
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	11 895	-	-	-	-	-	11 895
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	158 146	8 904	24 882	1 457	-	69	193 458
Inne aktywa finansowe	1 412	12	141	44	-	45	1 654
Suma aktywów	336 934	8 970	35 164	8 896	-	724	390 688

STRUKTURA WALUTOWA - zobowiązania finansowe oraz pozabilansowe	Waluta w przeliczeniu na PLN						
	PLN	CHF	EUR	USD	UAH	Inne	Razem
31.12.2022							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	9	-	-	-	-	-	9
Zobowiązania wobec banków	943	-	1 880	86	-	19	2 928
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2	-	-	-	-	-	2
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	941	-	1 880	86	-	19	2 926
Pochodne instrumenty zabezpieczające	6 460	-	267	-	-	-	6 727
Pozostałe instrumenty pochodne	12 630	-	1 230	129	-	13	14 002
Zobowiązania wobec klientów	287 465	1 348	28 934	13 641	-	3 468	334 856
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	5	-	-	-	-	-	5
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	287 460	1 348	28 934	13 641	-	3 468	334 851
Otrzymane kredyty i pożyczki	656	-	70	-	-	-	726
Zobowiązania podporządkowane	2 781	-	-	-	-	-	2 781
Pozostałe zobowiązania finansowe	2 820	3	831	271	-	251	4 176
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	714	3	97	5	-	10	829
Suma zobowiązań	314 478	1 354	33 309	14 132	-	3 761	367 034
Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	75 950	119	12 691	5 198	-	902	94 860

63. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI

DEFINICJA

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury aktywów i zobowiązań, w tym pozabilansowych, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Bank zarządza również ryzykiem finansowania, które uwzględnia ryzyko utraty posiadanych źródeł finansowania oraz braku możliwości odnowienia wymagalnych środków finansowania lub utraty dostępu do nowych źródeł finansowania.

CEL ZARZĄDZANIA

Zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i zobowiązań, w tym pozabilansowych.

IDENTYFIKACJA I POMIAR RYZYKA

Bank wykorzystuje następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa i urealniona luka płynności,
- nadwyżka płynności,
- wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR),
- wskaźnik stabilnego finansowania netto (NSFR),
- rezerwa płynności,
- wskaźnik relacji stabilnych środków finansowania do aktywów niepłynnych,

- miary stabilności portfela depozytów i kredytów,
- testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

- **KONTROLA**

Kontrola ryzyka płynności obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku limitów i wartości progowych dotyczących ryzyka płynności, w szczególności strategicznych limitów tolerancji na ryzyko płynności.

- **PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE**

Bank regularnie monitoruje:

- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji na ryzyko płynności,
- stopień wykorzystania nadzorczych norm płynności,
- stopień wykorzystania wewnętrznych limitów i wartości progowych na ryzyko płynności,
- koncentrację źródeł finansowania,
- wskaźniki wczesnego ostrzegania - monitorowanie ich poziomu ma na celu wczesne wykrycie niekorzystnych zjawisk mogących mieć negatywny wpływ na sytuację płynnościową Banku lub sektora finansowego (których przekroczenie uruchamia płynnościowe plany awaryjne).

Bank dokonuje również cyklicznych prognoz poziomu ryzyka płynności, które uwzględniają aktualny rozwój działalności Banku. Prognozy poziomu płynności uwzględniają przede wszystkim poziom kształtowania się wybranych miar ryzyka płynności w warunkach zrealizowania się prognoz aktywów oraz zobowiązań Banku oraz w sytuacji realizacji wybranych scenariuszy stress-testowych.

- **RAPORTOWANIE**

Raporty dotyczące ryzyka płynności opracowywane są w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym, kwartalnym oraz raz w roku opracowywana jest pogłębiona analiza płynności długoterminowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, KR, Zarząd, Komitet ds. Ryzyka oraz Rada Nadzorcza.

- **DZIAŁANIA ZARZĄDCZE/ NARZĘDZIA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM**

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności Banku są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności płynnościowe plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej,
- nadzorcze normy płynnościowe,
- transakcje depozytowe, lokacyjne, transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych, a także transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Podstawą polityki Banku w zakresie płynności jest utrzymywanie odpowiedniego poziomu nadwyżki płynności oraz nadzorczych i wewnętrznych miar ryzyka płynności i finansowania poprzez odpowiednie kształtowanie poziomu portfela płynnych papierów wartościowych oraz stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności Bank wykorzystuje również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

INFORMACJE FINANSOWE

• LUKA PŁYNNOŚCI

Urealniona luka płynności jest zestawieniem poszczególnych kategorii bilansowych i pozabilansowych ze względu na ich urealniony termin zapadalności lub wymagalności.

	a'vista	0 – 1 miesiąc	1 – 3 miesiące	3 – 6 miesiące	6 – 12 miesiące	12 – 24 miesiące	24 – 60 miesiące	powyżej 60 miesiące
31.12.2023								
Urealniona luka okresowa	7 347	126 453	(17 528)	2 600	(11 930)	12 305	25 610	(144 857)
Urealniona skumulowana luka okresowa	7 347	133 800	116 272	118 872	106 942	119 247	144 857	-
31.12.2022								
Urealniona luka okresowa	8 548	67 153	(10 815)	(2 012)	(350)	24 862	23 609	(110 995)
Urealniona skumulowana luka okresowa	8 548	75 701	64 886	62 874	62 524	87 386	110 995	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności wykazywała wartości dodatnie na 31 grudnia 2023 roku oraz na 31 grudnia 2022 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

• NADZORCZE MIARY PŁYNNOŚCI

Bank regularnie wyznacza i monitoruje następujące nadzorcze miary płynności (określone przez przepisy zatwierdzone na poziomie Unii Europejskiej):

- wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR) – miara, która określa relację płynnych aktywów wysokiej jakości do wypływów netto w horyzoncie 30 dni w warunkach skrajnych,
- wskaźnik stabilnego finansowania netto (NSFR) – miara, która określa relację pozycji zapewniających stabilne finansowanie do pozycji wymagających stabilnego finansowania.

NADZORCZE MIARY PŁYNNOŚCI	31.12.2023	31.12.2022
NSFR - wskaźnik pokrycia stabilnego finansowania	157,9%	132,9%
LCR - wskaźnik pokrycia płynności	231,4%	155,8%

W okresie zakończonym 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku wartości wskaźników miar nadzorczych utrzymywały się powyżej limitów nadzorczych.

• OSAD DEPOZYTÓW

Na 31 grudnia 2023 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 93,2% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza spadek o ok. 2,1 p.p. w porównaniu do końca 2022 roku.

• STRUKTURA ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

STRUKTURA ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA BANKU	31.12.2023	31.12.2022
Depozyty ogółem (z wył. rynku międzybankowego)	88,58%	87,67%
Depozyty rynku międzybankowego	0,66%	0,80%
Kapitały własne	9,42%	10,64%
Finansowanie z rynku	1,34%	0,89%
Razem	100,00%	100,00%

63.1. PRZEPIĘWY KONTRAKTOWE ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH BANKU, W TYM POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

PRZEPIĘWY KONTRAKTOWE ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH Z WYŁĄCZENIEM POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Kwoty ujawnione obejmują niezdykontowane przyszłe przepływy zarówno z tytułu nominalu, jak i odsetek (jeśli dotyczy) zgodnie z umową za cały okres do momentu wymagalności zobowiązania. W przypadku gdy strona, wobec której Bank ma zobowiązanie może dokonać wyboru terminu zapłaty, przyjęto założenie, że pod uwagę brany jest najwcześniejszy termin, wedle którego Bank zobowiązany jest do zapłaty zobowiązania. Dla przypadków, gdy Bank zobowiązany jest do płatności zobowiązań w ratach, każda rata przypisywana jest do najwcześniejszego okresu, w którym Bank może zostać zobowiązany do zapłaty. W przypadku zobowiązań, gdzie rata płatności nie jest stała, przyjęto warunki obowiązujące na dzień sprawozdawczy.

PRZEPIĘWY KONTRAKTOWE ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH GRUPY KAPITAŁOWEJ Z WYŁĄCZENIEM POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
31.12.2023							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	10	-	-	-	-	10	10
Zobowiązania wobec banków	3 245	-	5	-	-	3 250	3 250
Zobowiązania wobec klientów	306 402	35 871	40 294	10 592	6 630	399 789	394 551
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	-	183	-	3 445	-	3 628	3 421
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	3 040	-	3 040	2 774
Zobowiązania z tytułu leasingu	23	44	176	489	303	1 035	1 034
Pozostałe zobowiązania finansowe	4 521	-	-	135	-	4 656	4 655
Razem	314 201	36 098	40 475	17 701	6 933	415 408	409 695
Zobowiązania pozabilansowe:							
udzielone finansowe	16 070	4 568	30 364	23 234	11 943	86 179	-
udzielone gwarancyjne	878	1 406	3 598	5 741	3 254	14 877	-

PRZEPIĘWY KONTRAKTOWE ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH GRUPY KAPITAŁOWEJ Z WYŁĄCZENIEM POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
31.12.2022							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	9	-	-	-	-	9	9
Zobowiązania wobec banków	2 913	31	15	-	-	2 959	2 928
Zobowiązania wobec klientów	270 082	29 434	11 022	24 404	7 105	342 047	334 856
Otrzymane kredyty i pożyczki	11	-	752	-	-	763	726
Zobowiązania podporządkowane	-	119	116	2 503	1 036	3 774	2 781
Zobowiązania z tytułu leasingu	20	38	156	422	228	864	864
Pozostałe zobowiązania finansowe	3 234	-	-	78	-	3 312	3 312
Razem	276 269	29 622	12 061	27 407	8 369	353 728	345 476
Zobowiązania pozabilansowe:							
udzielone finansowe	15 343	4 639	27 638	22 375	8 326	78 321	-
udzielone gwarancyjne	496	934	6 136	5 344	3 629	16 539	-

- PRZEPEŁYWKY KONTRAKTOWE Z TYTUŁU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH, DLA KTÓRYCH WYCENA NA DZIEŃ BILANSOWY BYŁA UJEMNA (ZOBOWIĄZANIE) I KTÓRE ROZLICZANE SĄ W KWOTACH BRUTTO

Kwoty ujawnione obejmują niezdykontowane przyszłe przepływy zarówno z tytułu nominalu, jak i odsetek (jeśli dotyczy).

PRZEPEŁYWKY KONTRAKTOWE Z TYTUŁU POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH, DLA KTÓRYCH WYCENA NA DZIEŃ BILANSOWY BYŁA UJEMNA I KTÓRE ROZLICZAJĄ SIĘ W KWOTACH BRUTTO	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
31.12.2023						
wypływy (nominał i odsetki)	(11 122)	(8 575)	(13 475)	(9 551)	(510)	(43 233)
wpływy (nominał i odsetki)	12 206	7 743	12 206	7 005	141	39 301

PRZEPEŁYWKY KONTRAKTOWE Z TYTUŁU POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH, DLA KTÓRYCH WYCENA NA DZIEŃ BILANSOWY BYŁA UJEMNA I KTÓRE ROZLICZAJĄ SIĘ W KWOTACH BRUTTO	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
31.12.2022						
wypływy (nominał i odsetki)	(15 101)	(16 307)	(16 715)	(11 293)	(166)	(59 582)
wpływy (nominał i odsetki)	16 488	15 834	15 493	14 144	526	62 485

- PRZEPEŁYWKY KONTRAKTOWE Z TYTUŁU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH, DLA KTÓRYCH WYCENA NA DZIEŃ BILANSOWY BYŁA UJEMNA (ZOBOWIĄZANIE) I KTÓRE ROZLICZANE SĄ W KWOTACH NETTO

W przypadku transakcji IRS i NDF zaprezentowano niezdykontowane przyszłe przepływy netto z tytułu odsetek i nominalów odpowiednio, dla pozostałych zaś instrumentów pochodnych rozliczanych na bazie netto jako wartość przepływu przyjęta została wartość wyceny odpowiednio na 31 grudnia 2023 roku i na 31 grudnia 2022 roku.

PRZEPEŁYWKY KONTRAKTOWE Z TYTUŁU POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH, DLA KTÓRYCH WYCENA NA DZIEŃ BILANSOWY BYŁA UJEMNA I KTÓRE ROZLICZAJĄ SIĘ W KWOTACH NETTO	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
31.12.2023						
IRS	(279)	(784)	(1 449)	(777)	(75)	(3 364)
pozostałe: opcje, FRA, NDF	(219)	(338)	(1 153)	(465)	(1)	(2 176)

PRZEPEŁYWKY KONTRAKTOWE Z TYTUŁU POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH, DLA KTÓRYCH WYCENA NA DZIEŃ BILANSOWY BYŁA UJEMNA I KTÓRE ROZLICZAJĄ SIĘ W KWOTACH NETTO	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
31.12.2022						
IRS	(481)	(1 655)	(1 204)	(272)	(27)	(3 639)
pozostałe: opcje, FRA, NDF	(279)	(692)	(1 713)	(609)	(19)	(3 312)

63.2. AKTYWA STANOWIĄCE ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ ORAZ PRZENIESIONE AKTYWA FINANSOWE

- ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW POCHODNYCH

AKTYWA STANOWIĄCE ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ - Instrumenty pochodne (umowa Initial Margin)	31.12.2023	31.12.2022
Wartość bilansowa zabezpieczenia	780	-
Wartość nominalna zabezpieczenia	747	-
Rodzaj zabezpieczenia	Papiery wartościowe	-
Wartość bilansowa zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	712	-

AKTYWA STANOWIĄCE ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ - Instrumenty pochodne (inne umowy)	31.12.2023	31.12.2022
Wartość bilansowa zabezpieczenia	841	-
Wartość nominalna zabezpieczenia	957	-
Rodzaj zabezpieczenia	Papiery wartościowe	-
Wartość bilansowa zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	841	-

- FUNDUSZ OCHRONY ŚRODKÓW GWARANTOWANYCH

AKTYWA STANOWIĄCE ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ - FUNDUSZ OCHRONY ŚRODKÓW GWARANTOWANYCH	31.12.2023	31.12.2022
Wartość funduszu	1 267	1 016
Wartość nominalna zabezpieczenia	1 100	1 300
Rodzaj zabezpieczenia	Obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	25.04.2024	25.04.2024
Wartość bilansowa zabezpieczenia	1 110	1 258

Aktywami stanowiącymi zabezpieczenie funduszu są obligacje skarbowe z terminem wykupu zapewniającym zabezpieczenie wartości bilansowej przez okres określony ustawą z 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. Fundusz jest powiększany lub pomniejszany 1 lipca każdego roku odpowiednio do wysokości sumy stanowiącej podstawę obliczenia kwoty rezerwy obowiązkowej. Środki te traktowane są jako aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych.

- ŚRODKI STANOWIĄCE ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ DO ZAPŁATY SKŁADEK WNOSZONYCH DO BANKOWEGO FUNDUSZU GWARANCYJNEGO

AKTYWA STANOWIĄCE ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ - Środki stanowiące zabezpieczenie zobowiązań do zapłaty składek wnoszonych do BFG	31.12.2023	31.12.2022
Wartość składki wnoszonej w formie zobowiązań do zapłaty	818	818
Wartość nominalna aktywów w które ulokowano środki odpowiadające zobowiązaniom do zapłaty	1 027	1 027
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	2024-2031	2024-2031
Wartość bilansowa zabezpieczenia	984	994

Począwszy od 2017 roku wartość składek wnoszonych w formie zobowiązań do zapłaty stanowi nie więcej niż 30% składek na rzecz BFG na fundusz gwarantowania depozytów lub fundusz przymusowej restrukturyzacji banków. Aktywami stanowiącymi zabezpieczenie zobowiązań do zapłaty są obligacje skarbowe zablokowane na rzecz BFG w wysokości zapewniającej utrzymanie stosunku wartości praw majątkowych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań do zapłaty do kwoty zobowiązań do zapłaty na poziomie nie niższym niż 110%. Wartość praw majątkowych stanowiących pokrycie zobowiązań do zapłaty dla celów ustalenia minimalnego poziomu stosunku wartości aktywów do wielkości zobowiązań do zapłaty określa się według wartości ustalonej na podstawie ostatniego kursu fixingowego z danego dnia z elektronicznego rynku skarbowych papierów wartościowych organizowanego przez ministra właściwego do spraw budżetu, przy czym wartość tę powiększa się o odsetki należne na dzień wyceny, chyba że wartość odsetek została uwzględniona w tym kursie.

Środki te traktowane są jako aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych, nie mogą być przedmiotem zastawu, nie mogą być obciążane w jakikolwiek sposób, nie podlegają egzekucji sądowej i administracyjnej ani nie wchodzi do masy upadłości. Wartość środków stanowiących zabezpieczenie zobowiązań do zapłaty składek wnoszonych na rzecz BFG będzie ulegała zwiększeniu w terminach wnoszenia składek na fundusz gwarantowania depozytów (w okresach kwartalnych) oraz na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków (w III kwartale danego roku) w wysokości nie wyższej niż 30% wartości składki ustalonej przez BFG.

Wartość środków może ulec zmniejszeniu w przypadku otrzymania przez Bank wezwania BFG do przekazania w formie pieniężnej środków odpowiadających zobowiązaniom do zapłaty.

- **OGRANICZENIA PRAWA DOTYCZĄCE TYTUŁU PRAWNEGO BANKU**

W latach zakończonych odpowiednio 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku nie występowały wartości niematerialne ani rzeczowe aktywa trwałe, do których tytuł prawny Banku podlegał ograniczeniu oraz stanowiące zabezpieczenie zobowiązań.

63.3. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE

AKTYWA FINANSOWE	Krótkotermino we	Długotermino we	Razem wartość bilansowa
31.12.2023			
Kasa, środki w Banku Centralnym	17 676	-	17 676
Należności od banków	12 342	4 558	16 900
Pochodne instrumenty zabezpieczające	58	1 026	1 084
Pozostałe instrumenty pochodne	4 192	4 560	8 752
Papiery wartościowe	64 491	126 948	191 439
- przeznaczone do obrotu	349	257	606
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	336	342	678
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	49 753	54 668	104 421
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	14 053	71 681	85 734
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	372	-	372
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	55 286	168 384	223 670
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 542	316	2 858
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	333	10 418	10 751
- wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	52 411	157 650	210 061
Inne aktywa finansowe	1 273	36	1 309
Suma aktywów finansowych	155 690	305 512	461 202

AKTYWA FINANSOWE	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Razem wartość bilansowa
31.12.2022			
Kasa, środki w Banku Centralnym	15 719	-	15 719
Należności od banków	13 974	5 468	19 442
Pochodne instrumenty zabezpieczające	10	207	217
Pozostałe instrumenty pochodne	4 862	8 883	13 745
Papiery wartościowe	9 470	121 516	130 986
- przeznaczone do obrotu	65	134	199
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	344	366	710
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	6 820	55 466	62 286
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2 241	65 550	67 791
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	7	-	7
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	49 625	159 293	208 918
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 916	649	3 565
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	354	11 541	11 895
- wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	46 355	147 103	193 458
Inne aktywa finansowe	1 654	-	1 654
Suma aktywów finansowych	95 321	295 367	390 688

ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Razem wartość bilansowa
31.12.2023			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	10	-	10
Zobowiązania wobec banków	3 250	-	3 250
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	25	-	25
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	3 225	-	3 225
Pochodne instrumenty zabezpieczające	253	2 203	2 456
Pozostałe instrumenty pochodne	5 321	4 581	9 902
Zobowiązania wobec klientów	380 332	14 219	394 551
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	277	-	277
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	380 055	14 219	394 274
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	-	3 421	3 421
Zobowiązania podporządkowane	-	2 774	2 774
Pozostałe zobowiązania finansowe	4 762	927	5 689
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	592	156	748
Suma zobowiązań finansowych	394 520	28 281	422 801

ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Razem wartość bilansowa
31.12.2022			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	9	-	9
Zobowiązania wobec banków	2 928	-	2 928
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2	-	2
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2 926	-	2 926
Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 455	5 272	6 727
Pozostałe instrumenty pochodne	5 067	8 935	14 002
Zobowiązania wobec klientów	308 132	26 724	334 856
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	5	-	5
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	308 127	26 724	334 851
Otrzymane kredyty i pożyczki	726	-	726
Zobowiązania podporządkowane	-	2 781	2 781
Pozostałe zobowiązania finansowe	3 445	731	4 176
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	684	145	829
Suma zobowiązań finansowych	322 446	44 588	367 034

ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	31.12.2023	31.12.2022
Zobowiązania finansowe, w tym:	422 801	367 034
przeterminowane	1	3

64. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM OPERACYJNYM

DEFINICJA

Ryzyko operacyjne to ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne uwzględnia ryzyko prawne oraz ryzyko cyberbezpieczeństwa:

- ryzyko prawne - ryzyko poniesienia straty wynikającej z nieznamomości, niezrozumienia i niestosowania norm prawnych oraz standardów rachunkowości, niemożności wyegzekwowania postanowień umów, niekorzystnych interpretacji lub rozstrzygnięć sądów albo organów administracji publicznej,
- ryzyko cyberbezpieczeństwa - stopień narażenia przez potencjalne, negatywne czynniki ryzyka cyberbezpieczeństwa, związane z technologiami teleinformatycznymi, mogące powodować szkodę finansową dla organizacji poprzez naruszenie dostępności, integralności, poufności lub rozliczalności informacji przetwarzanych w zasobach SIB.

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka utraty reputacji i ryzyka biznesowego.

CEL ZARZĄDZANIA

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zapewnienie efektywności operacyjnej i kosztowej oraz bezpieczeństwa prowadzonej działalności przez ograniczanie występowania zdarzeń operacyjnych oraz ich negatywnych skutków.

IDENTYFIKACJA I POMIAR RYZYKA

W Banku funkcjonują dwie płaszczyzny zarządzania ryzykiem operacyjnym:

- systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym – polegające na tworzeniu rozwiązań służących sprawowaniu przez Bank kontroli nad poziomem ryzyka operacyjnego umożliwiającym realizację celów Banku,
- bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym – mające na celu zapobieganie materializacji zdarzeń operacyjnych i reagowanie na występujące zdarzenia operacyjne, za które odpowiada każdy pracownik Banku w zakresie swoich zadań i obowiązków.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym realizuje się na poziomie całego Banku oraz na poziomach poszczególnych obszarów systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację ryzyka operacyjnego w szczególności przez: gromadzenie danych o ryzyku operacyjnym i samoocenę ryzyka operacyjnego.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych oraz przyczynach i skutkach ich powstania, dane o czynnikach otoczenia biznesowego, wyniki samooceny ryzyka operacyjnego, dane dotyczące wartości wskaźników ryzyka operacyjnego oraz dane dotyczące jakości systemu kontroli wewnętrznej.

Samoocena ryzyka operacyjnego obejmuje identyfikację i ocenę ryzyka operacyjnego dla produktów, procesów i aplikacji Banku oraz zmian organizacyjnych i jest przeprowadzana cyklicznie oraz przed wprowadzaniem nowych lub zmienianych produktów, procesów i aplikacji Banku z wykorzystaniem zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych oraz informacji pozyskiwanych w trakcie pomiaru, monitorowania, współpracy z podmiotami Grupy Kapitałowej Banku oraz raportowania ryzyka operacyjnego, w tym audytów wewnętrznych oraz audytów bezpieczeństwa.

Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie wskaźników ryzyka operacyjnego: KRI (Key Risk Indicators) i RI (Risk Indicators),
- obliczanie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA (Bank z uwzględnieniem oddziału w Niemczech i oddziału w Czechach oraz z wyłączeniem oddziału w Słowacji) oraz BIA (oddział w Słowacji),
- testy warunków skrajnych,
- obliczanie kapitału wewnętrznego.
- **KONTROLA**

Kontrola ryzyka operacyjnego obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku mechanizmów kontroli ryzyka w postaci limitów dotyczących ryzyka operacyjnego, w szczególności strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne, limitów strat, wskaźników ryzyka operacyjnego wraz z wartościami progowymi i krytycznymi.

- **PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE**

Bank regularnie monitoruje:

- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji oraz limitów strat na ryzyko operacyjne dla Banku,
- zdarzenia operacyjne i ich skutki,
- wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem BIA w zakresie działalności Oddziału w Słowacji oraz zgodnie z podejściem AMA w zakresie pozostałej działalności prowadzonej przez Bank,
- wyniki testów warunków skrajnych, w tym odwrotnych testów warunków skrajnych,
- wartości wskaźników ryzyka operacyjnego w relacji do wartości progowych i krytycznych,
- poziom ryzyka dla Banku, obszarów i narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku takich jak samoocena, wskaźniki ryzyka operacyjnego, limity strat,
- skuteczność i terminowość podejmowanych działań zarządczych w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- działania zarządcze związane z występowaniem podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka operacyjnego oraz ich skuteczność w zakresie obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego.
- **RAPORTOWANIE**

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego prowadzi się na potrzeby wyższej kadry kierowniczej, KRO, KR, Zarządu oraz Rady Nadzorczej w cyklach miesięcznych i kwartalnych. W cyklach miesięcznych sporządzane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego kierowane do KRO, wyższej kadry kierowniczej, jednostek Banku odpowiedzialnych za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Odbiorcami raportów kwartalnych są KRO, KR, Zarząd oraz Rada Nadzorcza. Zakres informacji jest zróżnicowany i dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

- **DZIAŁANIA ZARZĄDCZE**

Działania zarządcze podejmuje się w następujących przypadkach:

- z inicjatywy KRO lub Zarządu,
- z inicjatywy jednostek Banku zarządzających ryzykiem operacyjnym,
- gdy ryzyko operacyjne przekroczyło poziomy ustalony przez Zarząd lub KRO.

W szczególności w przypadku, gdy poziom ryzyka operacyjnego osiągnął stan podwyższony lub wysoki Bank stosuje następujące podejścia i instrumenty zarządzania ryzykiem operacyjnym:

- redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji przez wprowadzenie lub wzmocnienie instrumentów zarządzania ryzykiem operacyjnym takich jak:
 - instrumenty kontrolne (m.in. autoryzacja, kontrola wewnętrzna, rozdzielność funkcji),
 - instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
 - ustalenie lub weryfikacja wartości progowych i krytycznych wskaźników ryzyka operacyjnego,
 - ustalenie lub weryfikacja limitów ryzyka operacyjnego,
 - plany awaryjne,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny:
 - ubezpieczenia,
 - outsourcing,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

65. ZARZĄDZENIE RYZYKIEM ESG

Ryzyko ESG (**ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND CORPORATE GOVERNANCE**) zostało zdefiniowane przez Bank jako ryzyko negatywnych skutków finansowych dla Banku, będących konsekwencją obecnego lub przyszłego wpływu czynników ryzyka ESG na klientów i kontrahentów lub pozycje bilansu Banku. Ryzyko ESG obejmuje ryzyko środowiskowe, społeczne i ryzyko związane z ładem korporacyjnym.

Celem zarządzania ryzykiem ESG jest wspieranie zrównoważonego rozwoju oraz budowy długookresowej wartości Banku zgodnie ze Strategią Banku, poprzez zintegrowane zarządzanie wpływem czynników ESG.

Bank zarządza ryzykiem ESG w ramach zarządzania innymi rodzajami ryzyka, ponieważ ze względu na specyfikę ryzyka ESG, nie jest ono odrębnym rodzajem ryzyka, lecz przekrojowym wpływającym na poszczególne rodzaje ryzyka w Banku, w szczególności na ryzyko kredytowe. Za zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka odpowiedzialne są jednostki wskazane przez Zarząd Banku. Komitety funkcjonujące w Banku, w zakresie swoich zadań i kompetencji, podejmują decyzje, wydają rekomendacje, zalecenia, opinie w zakresie działań związanych z ryzykiem ESG. Bank stosuje zasadę „podwójnej istotności” (ang. „double materiality”) poprzez uwzględnienie perspektywy:

- wpływu czynników ESG na działalność, wynik finansowy i rozwój Banku,
- oraz wpływu działalności Banku na społeczeństwo i środowisko.

Plany finansowe, kapitałowe i strategiczne weryfikowane i oceniane są w zakresie generowanego poziomu ryzyka oraz zgodności ze zrównoważonym rozwojem biorącym pod uwagę ryzyka ESG w perspektywie krótko, średnio i długoterminowej.

Bank realizuje plan integracji ryzyka ESG do systemu zarządzania ryzykiem w Banku i zgodnie z jego założeniami określa procesy zarządzania ryzykiem ESG w sposób kompleksowy włączając je do istniejących ram zarządzania ryzykiem. Integracja polega na dostosowaniu istniejących metod identyfikacji, pomiaru oraz kontroli poszczególnych ryzyk, biorąc pod uwagę zależności przyczynowo-skutkowe pomiędzy tymi rodzajami ryzyka a czynnikami ESG.

Jednym z elementów zarządzania ryzykiem z zakresu ochrony środowiska jest strategiczny limit tolerancji na ryzyko ESG. Miarą tolerancji tego ryzyka jest iloraz wartości kredytów dla klientów z branż wysokoemisyjnych i wartości sumy bilansowej Banku. W 2023 roku udział kredytów dla klientów z branż wysokoemisyjnych wyniósł 0,19% (przy limicie tolerancji dla Banku $\leq 1,6\%$) wobec wartości na koniec 2022 roku wynoszącej 0,38% (przy limicie tolerancji dla Banku $\leq 0,8\%$). Limit ten jest monitorowany kwartalnie i raportowany do Zarządu Banku. Bank zdecydował się na zwiększenie finansowania w sektorze ciepłowniczym oraz selektywne, przejściowe finansowanie transakcji związanych z bezpieczeństwem energetycznym (zakupy węgla) wobec wojny w Ukrainie oraz wzrostu cen surowców energetycznych i konieczności zapewnienia dostaw węgla z alternatywnych wobec Rosji kierunków, realizując wymiar społecznej odpowiedzialności.

Bank opracował zasady klasyfikacji finansowania zrównoważonego rozwoju w Grupy Kapitałowej Banku, które określają sposób powiązania z celami zrównoważonego rozwoju m. in. takich produktów jak: pożyczki, kredyty, produkty leasingowe. W zasadach tych został zdefiniowany produkt o pozytywnym wpływie na środowisko naturalne. Produkt ten jest przeznaczony na finansowanie inwestycji przyczyniających się do realizacji celów środowiskowych i mających wymierny pozytywny wpływ na środowisko naturalne. Inwestycje te mogą dotyczyć m.in.: poprawy efektywności energetycznej, redukcji emisji gazów cieplarnianych czy zapobiegania wytwarzaniu odpadów. Przedmiotem finansowania produktu o pozytywnym wpływie na środowisko naturalne mogą być m.in.:

- odnawialne źródła energii,
- czysty transport,
- budynki o niskim poziomie zużycia energii,
- rozwiązania zmniejszające ślad węglowy produktu lub organizacji albo poprawiające efektywność energetyczną istniejących budynków.

W Obszarze Zarządzania Ryzykiem Bank realizuje zadania mające na celu zapewnienie zgodności z poniższymi regulacjami zewnętrznymi:

- **ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2020/852 Z 18 CZERWCA 2020 ROKU W SPRAWIE USTANOWIENIA RAM UŁATWIAJĄCYCH ZRÓWNOWAŻONE INWESTYCJE, ZMIENIAJĄCE ROZPORZĄDZENIE (UE) 2019/2088 WRAZ Z ROZPORZĄDZENIAMI DELEGOWANYMI (DALEJ TAKSONOMIĄ UE):**

Bank po raz pierwszy w 2023 roku ma obowiązek przedstawienia kluczowego wskaźnika wyników, tj. wskaźnika zielonych aktywów (GAR). Wskaźnik GAR określa procentowy udział aktywów Banku finansujących działalność gospodarczą zgodną z systematyką (zrównoważoną środowiskowo) w porównaniu do wszystkich aktywów Banku.

Kryteria uznania działalności gospodarczej za działalność zrównoważoną (zgodną z systematyką) są następujące:

- 1) wnosi istotny wkład w realizację co najmniej jednego z sześciu celów środowiskowych;
- 2) nie wyrządza poważnych szkód dla żadnego z pozostałych celów środowiskowych;
- 3) jest prowadzona zgodnie z minimalnymi gwarancjami określonymi w art. 18 rozporządzenia o Taksonomii UE;
- 4) spełnia techniczne kryteria kwalifikacji opisane w rozporządzeniach delegowanych do rozporządzenia o Taksonomii UE, tj.:
 - a. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 roku uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 poprzez ustanowienie technicznych kryteriów kwalifikacji służących określeniu warunków, na jakich dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu lub w adaptację do zmian klimatu, a także określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych;
 - b. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/1214 z dnia 9 marca 2022 roku zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2139 w odniesieniu do działalności gospodarczej w niektórych sektorach energetycznych oraz rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2178 w odniesieniu do publicznego ujawniania szczególnych informacji w odniesieniu do tych rodzajów działalności gospodarczej.

Techniczne kryteria kwalifikacji pozwalają określić czy finansowana przez Bank inwestycja lub prowadzona przez przedsiębiorstwo działalność gospodarcza wnosi istotny wkład w realizację co najmniej jednego z sześciu celów środowiskowych i nie wyrządza poważnych szkód dla żadnego z pozostałych celów środowiskowych. Techniczne kryteria kwalifikacji określają więc minimalne wymagania, jakie finansowana inwestycja/dana działalność gospodarcza powinna spełniać, aby można było ją uznać za zrównoważoną środowiskowo. Narzędziem wspierającym ocenę spełnienia kryteriów technicznych Taksonomii UE są opracowane w oparciu o ww. rozporządzenia delegowane do Taksonomii UE i wdrożone w Banku ankiety taksonomiczne. Ankiety taksonomiczne są integralną częścią procesu określania/klasyfikacji zrównoważonych aktywów. Uzyskane przy pomocy ankiet taksonomicznych dane stanowią bazę do kalkulacji wskaźnika zielonych aktywów ogółem (GAR). Szczegółowe informacje na temat ujawnienia taksonomicznego zawarte są w Oświadczeniu na temat informacji niefinansowych, które jest częścią Sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego.

- **ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) 2022/2453 Z 30 LISTOPADA 2022 ROKU ZMIENIAJĄCE WYKONAWCZE STANDARDY TECHNICZNE OKREŚLONE W ROZPORZĄDZENIU WYKONAWCZYM (UE) 2021/637 W ODNIESIENIU DO UJAWNIANIA INFORMACJI NA TEMAT RYZYK ESG**

Bank ma obowiązek przedstawiania informacji na temat ryzyk z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego. Bank przeprowadza analizy portfela kredytowego w zakresie narażenia ekspozycji Banku na ryzyko transformacji związane z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmiany klimatu oraz na wpływ długotrwałych i gwałtownych zdarzeń fizycznych związanych ze zmianą klimatu.

Aktualnie Bank prowadzi prace w zakresie wyznaczenia emisyjności portfela bankowego. W tym celu Bank przyjął metodykę PCAF, czyli jednolity globalny standard liczenia i raportowania emisji gazów cieplarnianych zapewniający przejrzystość i rozliczalność. Metodyka PCAF pozwala ocenić wielkość emisji gazów cieplarnianych związanych m.in. z kredytami korporacyjnymi, papierami wartościowymi i kredytami hipotecznymi.

W ramach dobrej praktyki rynkowej i rosnących wymagań regulacyjnych Bank opracował metodykę i narzędzia do przeprowadzania stress testów klimatycznych, które stanowią innowacyjne podejście w branży bankowej do oceny ryzyka kredytowego przedsiębiorstw. Metodyka oparta jest na modyfikacji sprawozdań finansowych klientów i uwzględnia kluczowe czynniki środowiskowe takie jak ceny gazów cieplarnianych (GHG), nakłady inwestycyjne, energochłonność budynków, oraz ryzyko związane z suszami. Zastosowanie scenariuszy obejmujących horyzont czasowy 1 roku, 3 lat i 30 lat pozwala na dokładną analizę ryzyka zarówno krótkoterminowego jak i długoterminowego.

W ramach tych zadań, Bank prowadzi prace mające na celu rozbudowę systemów informatycznych służących do gromadzenia, agregowania i zarządzania danymi z obszaru zrównoważonego rozwoju.

ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM BANKU

66. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

- **ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA**

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym poziom ryzyka podejmowanego przez Bank w związku z rozwojem działalności biznesowej, może zostać pokryty posiadanym kapitałem, którego poziom i struktura są adekwatne do obowiązujących wymogów nadzorczych, określonego poziomu tolerancji na ryzyko oraz przyjętego horyzontu czasowego. Zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności przestrzeganie obowiązujących regulacji organów nadzoru i kontroli, a także określonego w Banku poziomu tolerancji na ryzyko oraz proces planowania kapitałowego, w tym politykę dotyczącą źródeł pozyskiwania kapitału.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest zapewnienie odpowiedniego poziomu i struktury funduszy własnych w odniesieniu do skali prowadzonej działalności, wymogów nadzorczych oraz ekspozycji na ryzyko.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową Banku obejmuje:

- określanie oraz realizację pożądanego przez Bank celów kapitałowych,
- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- pomiar lub szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- ustalanie wartości progowych dla miar adekwatności kapitałowej,
- prognozowanie, monitorowanie oraz raportowanie poziomu i struktury funduszy własnych,
- zarządzanie strukturą bilansu pod kątem optymalizacji jakości posiadanych przez Bank funduszy własnych,

- kapitałowe działania awaryjne,
- testy warunków skrajnych,
- prognozowanie wymogu w zakresie funduszy własnych,
- ocenę rentowności obszarów biznesowych i segmentów klienta.

Miarami adekwatności kapitałowej są:

- łączny współczynnik kapitałowy (TCR),
- relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego,
- współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1),
- współczynnik kapitału Tier 1 (T1),
- wskaźnik dźwigni,
- wskaźnik MREL –TREA,
- wskaźnik MREL – TEM.

Celem monitorowania poziomu miar adekwatności kapitałowej jest określenie stopnia spełniania wymogów nadzorczych oraz identyfikacja przypadków wymagających uruchomienia kapitałowych działań awaryjnych lub przygotowania planu ochrony kapitału.

Podstawowe regulacje obowiązujące w procesie oceny adekwatności kapitałowej to:

- ustawa Prawo bankowe,
- rozporządzenie CRR,
- ustawa z 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (z późniejszymi zmianami),
- rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach (weszło w życie z dniem 11 czerwca 2021 roku),
- rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 roku w sprawie szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przez bank przeglądów strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego (weszło w życie z dniem 4 sierpnia 2021 roku),
- ustawa z 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (z późniejszymi zmianami).

Minimalny poziom współczynników kapitałowych utrzymywanych przez Bank, zgodnie z art. 92 rozporządzenia CRR	
• łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	8,0%
• współczynnik kapitału Tier 1 (T1)	6,0%
• współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1)	4,5%

Wymóg połączonego bufora ponad minima określone w art. 92 rozporządzenia CRR, stanowiący sumę obowiązujących buforów	31.12.2023	31.12.2022
Łącznie:	4,54%	4,52%
• zabezpieczającego	2,5%	2,5%
• antycyklicznego	0,04%	0,02%
• z tytułu zidentyfikowania Banku jako instytucji o znaczeniu systemowym („O-SII”)	2% ¹	2% ¹

¹ Bufor stanowi udział łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko obliczonej zgodnie z rozporządzeniem CRR. 20 listopada 2023 roku został opublikowany komunikat KNF dotyczący przeglądu adekwatności wskaźnika bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym, zgodnie z którym wysokość bufora O-SII dla poszczególnych banków została utrzymana na poziomie wynikającym z poprzedniego przeglądu, przeprowadzonego w 2022 roku

Łączny minimalny poziom współczynnika wypłacalności wraz wymogiem połączonego bufora na koniec 2023 roku wynosił 12,54 %, podczas gdy na koniec roku 2022 wynosił 12,52%.

14 listopada 2023 roku Bank otrzymał pismo BFG w sprawie wysokości minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych ("MREL", ang. the minimum requirement for own funds and eligible liabilities). BFG określił docelowy wymóg MREL dla Banku w oparciu o dane skonsolidowane na poziomie łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko "TREA" i miary ekspozycji całkowitej "TEM", które muszą zostać spełnione na koniec 2023 roku.

Wymagane poziomy zostały określone w tabeli poniżej:

w %	31.12.2023
MREL (TREA)	15,36
MREL (TEM)	5,91

Według stanu na 31.12.2023 współczynnik MREL wyliczony na bazie danych skonsolidowanych w odniesieniu do łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko „TREA” wyniósł 16,38% (zgodnie z ustawą o nadzorze makroostrożnościowym, instrumenty w kapitale podstawowym Tier I utrzymywane przez podmiot na potrzeby wymogu połączonego bufora nie mogą zostać wykorzystane do spełnienia tego wymogu; bez uwzględnienia tego ograniczenia współczynnik wyniósł 21,18%). W odniesieniu do miary ekspozycji całkowitej „TEM” współczynnik MREL wyniósł 9,25%.

Wpływ MSSF 9 na fundusze własne i mierniki adekwatności kapitałowej reguluje Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2020/873 z 24 czerwca 2020 roku zmieniające rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i (UE) 2019/876 w odniesieniu do niektórych dostosowań w odpowiedzi na pandemię COVID-19 (dalej Rozporządzenie 2020/873). Przepis ten pozwala na złagodzenie wpływu na kapitał Tier 1 kwoty odpisów utworzonych od 1 stycznia 2020 roku.

Rozwiązanie takie może być stosowane do 2024 roku włącznie, przy czym przyporządkowany do tej wartości współczynnik korygujący maleje z okresu na okres. Bank podjął decyzję, w świetle art. 473a ust. 7a CRR wprowadzonego powyższym Rozporządzeniem, o skorzystaniu z opcji, zgodnie z którą do korekty łagodzącej wpływ wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne przypisywana jest waga ryzyka równa 100 % i uzyskana wartość dodawana jest do miary ekspozycji całkowitej.

Zgodnie z art. 468 CRR (zmienionym ww. Rozporządzeniem 2020/873) banki mogły do końca 2022 roku stosować tymczasowe traktowanie niezrealizowanych zysków i strat wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody w związku z pandemią COVID-19. Podejście to pozwalało na wyłączenie z obliczeń pozycji kapitału podstawowego Banku części niezrealizowanych zysków i strat skumulowanych od dnia 31 grudnia 2019 roku ujętych w bilansie w pozycji „zmiany wartości godziwej instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody”, odpowiadających ekspozycjom wobec rządów centralnych, samorządów regionalnych lub władz lokalnych, oraz wobec podmiotów sektora publicznego, z wyłączeniem tych aktywów finansowych, które są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. PKO Bank Polski SA podjął decyzję o stosowaniu powyższego tymczasowego traktowania począwszy od danych za grudzień 2021 roku i zawiadomił o tej decyzji Komisję Nadzoru Finansowego.

Ponadto, od danych za listopad 2021 Bank zdecydował się na wykorzystanie możliwości wskazanej w wytycznych Europejskiego Nadzoru Bankowego określonych w ramach jednolitego zbioru pytań i odpowiedzi (single rulebook Q&A nr 2015_1887). Zgodnie z odpowiedzią EBA aktywa z tytułu podatku odroczonego związane z zyskami lub stratami na zabezpieczeniach przepływów pieniężnych (które nie są włączane do funduszy własnych zgodnie z art. 33 CRR) nie muszą być uwzględniane także w aktywach z tytułu dochodowego podatku odroczonego uwzględnianych w odliczeniach od funduszy własnych zgodnie z art. 36 oraz 48 CRR.

- **FUNDUSZE WŁASNE DLA POTRZEB ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ**

Poziom adekwatności kapitałowej Banku w 2023 roku i w 2022 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej limitów nadzorczych. W całym okresie minimalne wymagania kapitałowe były spełnione.

• **WYMOGI W ZAKRESIE FUNDUSZY WŁASNYCH (FILAR I)**

Bank wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych dla następujących rodzajów ryzyka:

<p>RYZIKO KREDYTOWE</p>	<p>metodą standardową stosując następujące formuły w zakresie:</p> <p>EKSPOZYCJI BILANSOWYCH - iloczyn wartości bilansowej (uwzględniającej wartość korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego), wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),</p> <p>UDZIELONYCH ZOBOWIĄZAŃ POZABILANSOWYCH - iloczyn wartości zobowiązania (uwzględniającej wartość korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego), wagi ryzyka produktu, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),</p> <p>TRANSAKCJI POZABILANSOWYCH (INSTRUMENTÓW POCHODNYCH) - iloczyn wagi ryzyka przypisanej transakcji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego, ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych oraz 8%.</p>
<p>RYZIKO OPERACYJNE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zgodnie z podejściem AMA - w zakresie działalności prowadzonej przez Bank, z uwzględnieniem oddziału w Niemczech i oddziału w Czechach oraz z wyłączeniem oddziału w Słowacji, • zgodnie z podejściem BIA - w zakresie działalności oddziału w Słowacji
<p>RYZIKO RYNKOWE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ryzyka walutowego - wyliczanego metodą podstawową, • ryzyka cen towarów - wyliczanego metodą uproszczoną, • ryzyka instrumentów kapitałowych - wyliczanego metodą uproszczoną, • ryzyka szczególnego instrumentów dłużnych - wyliczanego metodą podstawową, • ryzyka ogólnego instrumentów dłużnych - wyliczanego zgodnie z podejściem opartym na duracji, • pozostałych rodzajów ryzyka innych niż ryzyko delta (ryzyko non-delta) wyliczanych metodą scenariuszową w przypadku opcji, dla których Bank stosuje własne modele wyceny oraz metodą delta plus dla pozostałych opcji,
<p>POZOSTAŁE RYZYKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ryzyka rozliczenia i ryzyka dostawy - wyliczanego metodą określoną w Tytule V „Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rozliczenia” rozporządzenia CRR, • ryzyka kredytowego kontrahenta, w tym ekspozycji wobec kontrahenta centralnego - wyliczanego metodą standardową określoną w Rozdziale 6 „Ryzyko kredytowe kontrahenta” Tytułu II „Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego” rozporządzenia CRR, • ryzyka z tytułu korekty wyceny kredytowej - wyliczanego metodą określoną w Tytule VI „Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej” rozporządzenia CRR, • przekroczenia limitu dużych ekspozycji - wyliczanego metodą określoną w § 395-401 rozporządzenia CRR.

Adekwatność kapitałowa	31.12.2023	31.12.2022 dane przekształcone	31.12.2022 dane opublikowane
Kapitał własny	42 954	34 084	34 084
kapitały: zakładowy, zapasowy, rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka	31 563	31 536	31 534
niepodzielony wynik finansowy	9 437	7 808	7 808
wynik roku bieżącego	4 868	3 258	3 258
inne całkowite dochody	(2 914)	(8 518)	(8 516)
Wyłączenia z kapitału własnego:	3 167	1 770	1 770
wynik roku bieżącego	4 868	3 258	3 258
zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(1 701)	(5 028)	(5 028)
Inne pomniejszenia funduszy:	2 914	4 203	4 692
wartość firmy	755	755	755
inne wartości niematerialne	1 454	1 390	1 333
dotatkowe korekty aktywów (AVA, DVA, NPE, zaangażowania kapitałowe i DTA powyżej progów określonych w art. 48 CRR) ¹	705	2 058	2 547
Przejściowe traktowanie niezrealizowanych zysków i strat od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 CRR	-	1 360	1 360
Przejściowe odwrócenie wpływu MSSF 9	1 232	1 836	1 393
Wynik roku bieżącego zaliczony za zgodą KNF	1 624	3 258	895
Fundusze Tier 1	39 729	38 105	34 810
Fundusze Tier 2 (dług podporządkowany)	2 080	2 216	2 584
Fundusze własne	41 809	40 689	37 394
Wymogi w zakresie funduszy własnych	16 049	15 884	15 858
Ryzyko kredytowe	14 050	13 449	13 423
Ryzyko operacyjne ²	1 841	2 043	2 043
Ryzyko rynkowe ³	125	342	342
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	33	50	50
Łączny współczynnik kapitałowy	20,84	20,49	18,86%
Współczynnik kapitału Tier 1	19,80	19,19	17,56%

¹ AVA – dodatkowa korekta wyceny (additional valuation adjustment), DVA – korekta wartości kredytowej własnej (debt valuation adjustment), NPE – korekta z tytułu niewystarczającego pokrycia odpisami ekspozycji nieobstugiwanych (non-performing exposures), DTA – nadwyżka zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego (deferred tax assets)

² W 2023 roku nastąpił spadek wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego będący w głównej mierze konsekwencją wdrożenia indywidualnego skalowania kosztów ryzyka prawnego kredytów hipotecznych CHF w podejściu AMA zgodnie z uzyskaną decyzją KNF z 22 lutego 2023 roku. Celem zmiany jest zapewnienie, aby historycznie poniesione koszty portfela kredytów hipotecznych CHF były uwzględniane w modelu AMA w adekwatnej skali w relacji do ryzyka, które potencjalnie Bank może jeszcze z tego tytułu ponieść.

³ Spadek wartości wymogu na ryzyko rynkowe na koniec 2023 roku w stosunku do 31 grudnia 2022 roku spowodowany był przede wszystkim spadkiem wymogu z tytułu ryzyka walutowego, który nie wystąpił na koniec grudnia 2023 roku wobec 138 milionów PLN na koniec grudnia 2022 roku.

Dane wg stanu na 31 grudnia 2022 roku zostały przekształcone w związku z wstecznym zaliczeniem zysku za rok 2022.

Zgodnie z art. 26 ust. 2 Rozporządzenie CRR instytucje mogą włączyć zyski z bieżącego okresu lub zyski roczne do kapitału podstawowego Tier I po podjęciu formalnej decyzji potwierdzającej ostateczny wynik finansowy instytucji w danym roku lub, przed podjęciem ww. formalnej decyzji, po uzyskaniu uprzedniego zezwolenia właściwego organu. Zgodnie z wytycznymi Europejskiego Nadzoru Bankowego (EBA) zawartymi w jednolitym zbiorze pytań i odpowiedzi (single rulebook Q&A) przedstawiającymi stanowisko EBA dotyczące momentu rozpoznawania zysków rocznych oraz śródrocznych w danych dotyczących adekwatności kapitałowej (Q&A 2018_3822, Q&A 2018_4085 oraz Q&A 2013_208), od momentu kiedy instytucja formalnie spełnia kryteria pozwalające mu zaliczyć zysk za dany okres do kapitału Tier I, uznaje się, że zysk ten powinien być zaliczony na datę wsteczną (datę zysku a nie datę spełnienia kryterium) i należy dokonać korekty funduszy własnych na datę której dotyczy zysk. Z uwagi na fakt, iż w dniu 21 czerwca 2023 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku dokonało zatwierdzenia podziału zysku Banku, powyższe wytyczne mają zastosowanie do funduszy własnych Banku w odniesieniu do danych według stanu na 31 grudnia 2022 roku.

Gdyby nie były stosowane rozwiązania przejściowe dotyczące częściowego odwrócenia wpływu MSSF9 zgodnie z art. 473a rozporządzenia CRR, Kapitał Tier 1 Banku wyniósłby 38 290 mln PLN, łączny Kapitał 40 370 mln PLN, współczynnik kapitału Tier 1 byłby na poziomie 19,26%, łączny współczynnik kapitałowy 20,30% a wskaźnik dźwigni 7,93%.

• **KAPITAŁ WEWNĘTRZNY (FILAR II)**

W 2023 roku Bank wyznaczył kapitał wewnętrzny zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa:

- rozporządzeniem CRR,
 - ustawą Prawo bankowe,
 - rozporządzeniem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach (weszło w życie z dniem 11 czerwca 2021 roku),
 - rozporządzeniem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 roku w sprawie szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przez bank przeglądów strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego (weszło w życie z dniem 4 sierpnia 2021 roku)
 - ustawą o nadzorze makroostrożnościowym
- oraz przepisami wewnętrznymi Banku.

Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku. Celem szacowania kapitału wewnętrznego jest określenie funduszy własnych na poziomie zapewniającym bezpieczeństwo działalności przy uwzględnieniu zmian profilu i skali prowadzonej działalności oraz niekorzystnych warunków skrajnych oraz umożliwienie bardziej efektywnego zarządzania Bankiem nakierowanego na poprawę rentowności działalności i rentowności zainwestowanego kapitału.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka jest ustalany zgodnie z metodami określonymi w przepisach wewnętrznych.

Wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego utrzymywała się na poziomie powyżej zarówno limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Banku.

• **UJAWNIEŃ (FILAR III)**

Bank ogłasza w cyklu kwartalnym informacje dotyczące w szczególności zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej zgodnie z: rozporządzeniem CRR i aktami wykonawczymi do CRR, wytycznymi Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego, w tym w sprawie wymogów dotyczących ujawniania informacji na mocy części ósmej Rozporządzenia CRR („wytyczne EBA”), ustawą o nadzorze makroostrożnościowym, ustawą Prawo bankowe, Rekomendacjami M, P, R i Z wydanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego, w ramach Raportu „Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej podlegające ogłoszeniu”. Ostatni raport został przygotowany według stanu na 31 grudnia 2023 roku.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłoszeniu udostępnione na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

67. WSKAŹNIK DŹWIGNI

Bank wylicza wskaźnik dźwigni jako jedną z miar adekwatności kapitałowej.

Celem zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jest zapewnienie właściwej relacji pomiędzy wielkością kapitału Tier I i sumą aktywów bilansowych oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych Banku.

Dla celów pomiaru ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej Bank kalkuluje wskaźnik dźwigni jako miarę kapitału Tier I podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej i wyraża wskaźnik jako wartość procentową. Wskaźnik dźwigni według stanu na 31 grudnia 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku utrzymywał się powyżej limitów wewnętrznych, zewnętrznych, a także powyżej wartości minimalnych rekomendowanych przez KNF.

Dla utrzymania wskaźnika dźwigni na akceptowalnym poziomie Bank ustalił strategiczny limit tolerancji oraz wartość progową, których poziomy są regularnie monitorowane i okresowo weryfikowane.

	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych		
	31.12.2023	31.12.2022 dane przekształcone	31.12.2022 dane opublikowane
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej			
Kapitał Tier I	39 729	38 105	34 810
Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	484 318	411 721	411 721
Wskaźnik dźwigni			
Wskaźnik dźwigni (w procentach)	8,20	9,26	8,45

68. DYWIDENDY I PODZIAŁ NIEPODZIELONEGO ZYSKU Z LAT UBIEGŁYCH

28 listopada 2022 roku PKO Bank Polski przyjął politykę dywidendową Banku i Grupy Kapitałowej („Polityka dywidendowa”). Przyjęta Polityka dywidendowa zakłada intencję stabilnego wypłacania dywidendy w długim terminie z zachowaniem zasady ostrożnego zarządzania Bankiem i Grupą Kapitałową, zgodnie z wymogami przepisów prawa oraz stanowiskiem KNF w sprawie założeń polityki dywidendowej banków komercyjnych. Celem Polityki dywidendowej jest optymalne kształtowanie struktury kapitałowej Banku i Grupy Kapitałowej z uwzględnieniem zwrotu z kapitału i jego kosztu oraz potrzeb kapitałowych związanych z rozwojem, przy jednoczesnej konieczności zapewnienia odpowiedniego poziomu współczynników adekwatności kapitałowej oraz spełnienia wymogu w zakresie minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji (MREL). Dodatkowym narzędziem redystrybucji kapitałów jest skup akcji własnych w celu ich umorzenia. Zgodę na nabycie przez Bank akcji własnych wyraża Walne Zgromadzenie, po uprzedniej akceptacji Rady Nadzorczej, określając warunki nabycia, w tym maksymalną liczbę akcji do nabycia, okres upoważnienia do nabycia akcji, który nie może przekraczać pięciu lat oraz maksymalną i minimalną wysokość zapłaty za nabywane akcje, jeżeli nabycie następuje odpłatnie. Nabycie akcji własnych w celu umorzenia w każdym przypadku wymaga uzyskania przez Bank uprzedniej zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

• ZALECENIA KNF W ZAKRESIE WYPŁATY DYWIDENDY W 2024 ROKU

14 grudnia 2023 roku KNF przyjęła stanowisko w sprawie polityki dywidendowej w 2024 roku banków komercyjnych, banków spółdzielczych i zrzeszających, zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji, zakładów ubezpieczeń i reasekuracji, towarzystw funduszy inwestycyjnych, powszechnych towarzystw emerytalnych oraz domów maklerskich

Wskazane w stanowiskach KNF kryteria wypłaty dywidendy dla banków komercyjnych są następujące:

1. Kwotę do wysokości 50% zysku za 2023 rok mogą wypłacić jedynie banki spełniające jednocześnie poniższe kryteria:
 - nierealizujące programu naprawczego;
 - pozytywnie ocenione w ramach procesu badania i oceny nadzorczej (BION) - ocena końcowa BION nie gorsza niż 2,5;
 - wykazujące poziom dźwigni finansowej (LR) na poziomie wyższym niż 5%;
 - posiadające współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1) nie niższy niż wymagane minimum: 4,5% +56%*wymóg P2R + wymóg połączonego bufora + P2G;
 - posiadające współczynnik kapitału Tier 1 (T1) nie niższy niż wymagane minimum.: 6% +75%*wymóg P2R + wymóg połączonego bufora + P2G;
 - posiadające łączny współczynnik kapitałowy (TCR) nie niższy niż wymagane minimum.: 8% + wymóg P2R + wymóg połączonego bufora + P2G.
2. Kwotę do wysokości 75% zysku z 2023 roku mogą wypłacić jedynie banki spełniające jednocześnie kryteria do wypłaty 50%, a jednocześnie których portfel należności od sektora niefinansowego charakteryzuje się dobrą jakością kredytową (wskaźnik portfela kredytów niepracujących udzielonych sektorowi niefinansowemu (NPL), z uwzględnieniem instrumentów dłużnych jest na poziomie nieprzewyższającym 5%).

Kryteria określone w punktach 1 i 2 bank powinien spełniać zarówno na poziomie jednostkowym, jak i skonsolidowanym, według stanu na koniec 2023 roku oraz w dniu podjęcia decyzji przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy o wypłacie dywidendy. Maksymalny możliwy do wypłaty poziom dywidendy z zysku wypracowanego w 2023 roku jest ograniczony do 75% w związku z oczekiwaniem wzmocnienia bazy kapitałowej w celu absorpcji ewentualnej materializacji ryzyk zakumulowanych w otoczeniu polskiego sektora bankowego.

Dodatkowo KNF wskazała, że banki posiadające istotny portfel walutowych kredytów mieszkaniowych korygują stopę wypłaty dywidendy w oparciu o dwa dodatkowe kryteria:

- Kryterium 1 – bazujące na udziale walutowych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych udzielonych kredytobiorcom niezabezpieczonym w całym portfelu należności od sektora niefinansowego,
- Kryterium 2 – bazujące na udziale kredytów udzielonych w latach 2007 i 2008 w portfelu walutowych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych.

KNF zaleca stosowanie odpowiednich korekt w zależności od wielkości posiadanego przez bank portfela:

- Kryterium 1:
 - banki z udziałem powyżej 5% - korekta stopy dywidendy o 20 p.p.,
 - banki z udziałem powyżej 10% - korekta stopy dywidendy o 40 p.p.,
 - banki z udziałem powyżej 20% - korekta stopy dywidendy o 60 p.p.,
 - banki z udziałem powyżej 30% - korekta stopy dywidendy o 100 p.p.,
- Kryterium 2:
 - banki z udziałem powyżej 20% - korekta stopy dywidendy o 30 p.p.,
 - banki z udziałem powyżej 50% - korekta stopy dywidendy o 50 p.p.,

przy czym łączna wartość korekty (maksymalnie 75%) jest sumą korekt wynikających z obu kryteriów.

KNF dodatkowo wskazał by banki nie podejmowały innych działań, w szczególności pozostających poza zakresem bieżącej działalności biznesowej i operacyjnej, mogących skutkować obniżeniem funduszy własnych, bez uprzedniej konsultacji z KNF. Dotyczy to także ewentualnych wypłat dywidend z zysku zatrzymanego oraz wykupów akcji własnych. KNF oczekuje, że ewentualna realizacja takich operacji będzie każdorazowo poprzedzona konsultacją z KNF i uzależniona od jej wyniku.

- **WYPŁATA DYWIDENDY ZA 2022 ROK**

21 czerwca 2023 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku PKO Banku Polskiego S.A. (ZWZ) podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego S.A. osiągniętego w 2022 roku, zgodnie z którą:

- 1 629 138 013,50 zł przeznaczono na kapitał rezerwowy z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy, w tym dywidendy zaliczkowej zgodnie z § 30 Statutu Banku,
- 1 629 138 013,50 zł pozostawiono jako niepodzieloną.

Jednocześnie ZWZ podjęło uchwałę dotyczącą pozostawienia niepodzielonego zysku PKO Banku Polskiego S.A. z lat poprzednich, w kwocie 7 808 836 372 zł, zyskiem niepodzielonym.

Powyższe uchwały są spójne z indywidualnym zaleceniem Komisji Nadzoru Finansowego („KNF”) otrzymanym 17 marca 2023 roku, w którym KNF potwierdziła, że Bank spełnia wymogi do wypłaty dywidendy na poziomie do 50% zysku netto za 2022 rok ale jednocześnie zaleciła Bankowi ograniczenie ryzyka występującego w jego działalności.

Przyjęty przez ZWZ podział zysku za 2022 rok nie wykluczał możliwości podjęcia decyzji przez Zarząd Banku o wypłacie zysku dla akcjonariuszy w postaci zaliczki na poczet dywidendy i wykorzystaniu w tym celu kapitału rezerwowego.

W 2023 roku Bank dwukrotnie dokonywał konsultacji z KNF odnoszących się do możliwości wypłaty przez Bank części zysku z kapitału rezerwowego w postaci zaliczki na poczet dywidendy. 21 lipca 2023 roku Bank otrzymał negatywną opinię UKNF w tym zakresie, zaś 11 grudnia 2023 roku Bank otrzymał od KNF opinię pozytywną.

W piśmie z 11 grudnia 2023 roku KNF wskazała, że po przeanalizowaniu aktualnej sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku oraz argumentów przedstawionych przez Bank, KNF nie zgłasza zastrzeżeń odnośnie możliwości wypłaty przez Bank zaliczki na poczet dywidendy w kwocie 1,6 miliarda złotych lub niższej, przeznaczonej z zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2022 roku na kapitał rezerwowy zgodnie z Uchwałą nr 7 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z 21 czerwca 2023 roku w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego S.A. osiągniętego w 2022 roku. Jednocześnie KNF zwrócił uwagę, że wszelkie decyzje wpływające na pozycję kapitałową Banku, w tym te dotyczące podziału wypracowanego zysku, powinny być podejmowane z uwzględnieniem nie tylko przepisów prawa oraz stanowisk i wytycznych organu nadzoru, lecz także reguł ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, a w szczególności – konieczności zapewnienia wyposażenia Banku w fundusze własne umożliwiające pokrycie wszelkich ryzyk występujących w jego działalności, jak również jego dalszy zrównoważony rozwój.

19 grudnia 2023 roku Zarząd Banku podjął decyzję o wypłacie zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy za rok obrotowy trwający od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku i przeznaczeniu na ten cel kwoty 1.600.000.000 zł. W tym samym dniu Rada Nadzorcza wyraziła zgodę na wypłatę zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy. Zaliczka na poczet dywidendy została wypłacona wyłącznie z części kapitału rezerwowego utworzonego z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy, w tym zaliczek na poczet dywidendy (środki na wypłatę nie będą pochodzić z zysku Banku osiągniętego od końca 2022 roku). W wypłacie zaliczki na poczet dywidendy uczestniczyło 1.250.000.000 akcji serii: A, B, C, D. Zaliczka na poczet dywidendy na jedną akcję wyniosła 1,28 zł brutto. Dniem ustalenia uprawnionych do udziału w zaliczce na poczet dywidendy był 25 stycznia 2024 rok a dniem wypłaty 1 lutego 2024 roku.

POZOSTAŁE NOTY

69. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

- ŚRODKI PIENIĘŻNE ORAZ EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz środki pieniężne na rachunku nostro i lokata w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

INFORMACJE FINANSOWE

ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY	2023	2022
Gotówka, rachunek bieżący w Banku Centralnym	13 924	11 768
Lokaty w Banku Centralnym	3 752	3 951
Bieżące należności od banków	12 144	13 857
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania, w tym	31	35
- kredyty i pożyczki udzielone klientom	31	35
Razem	29 851	29 611

- ŚRODKI PIENIĘŻNE O OGRANICZONEJ MOŻLIWOŚCI DYSPONOWANIA

Środki pieniężne w kwocie 31 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku 35 milionów PLN) stanowiące zabezpieczenia wykonywanych przez Biuro Maklerskie PKO Banku Polskiego operacji papierami wartościowymi są zdeponowane w KDPW_CCP w ramach Funduszu Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych. Każdy uczestnik bezpośredni, który posiada status uczestnika rozliczającego zobowiązany jest do dokonania wpłaty do funduszu rozliczeniowego gwarantującego rozliczanie transakcji giełdowych objętych tym funduszem. Wysokość wpłat uzależniona jest od wartości obrotu danego uczestnika i jest codziennie aktualizowana przez KDPW_CCP.

- PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z TYTUŁU ODSETEK I DYWIDEND OTRZYMANYCH I WYPŁACONYCH

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK OTRZYMANE OD:	2023	2022
kredytów i innych należności od banków	1 893	1 369
dłużnych papierów wartościowych:	6 333	3 639
kredytów i pożyczek udzielonych klientom	17 757	12 954
Razem	25 983	17 962

Powyższe kwoty odsetek otrzymanych nie uwzględniają wartości prowizji rozliczanych w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, ujmowanych jako przychody odsetkowe.

KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK - ZAPŁACONE:	2023	2022
zobowiązań wobec banków	(88)	(127)
zobowiązań wobec klientów	(6 903)	(2 775)
kredytów i pożyczek otrzymanych	(49)	(243)
leasingu	(30)	(14)
pochodnych instrumentów zabezpieczających	(4 108)	(2 616)
dłużnych papierów wartościowych	(158)	(89)
zobowiązań podporządkowanych	(234)	(99)
Razem	(11 570)	(5 963)

PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND - OTRZYMANE	2023	2022
od jednostek zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	638	574
od aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	2	1
instrumentów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	13	12
Razem	653	587

• PRZEPŁYWY Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ – INNE KOREKTY

INNE KOREKTY	2023	2022
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych oraz zabezpieczenie udziałów w aktywach netto podmiotu zagranicznego	4 108	(1 637)
Zyski i straty aktuarialne	(4)	(8)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(2)	-
Wycena dotycząca udziałów w jednostkach podporządkowanych i inne zmiany	120	5
Likwidacja rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(67)	(64)
Inne zmiany	(85)	125
Razem	4 070	(1 579)

• OBJAŚNIENIE PRZYCZYŃ RÓŻNIC POMIĘDZY ZMIANAMI STANU POZYCJI SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ ORAZ ZMIANAMI STANU TYCH POZYCJI WYKAZYWANYMI W DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(ZYSK) STRATA Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ	2023	2022
Zyski ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(17)	(17)
Straty na sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	3	3
Razem	(14)	(14)

Analityka do pozycji „Odsetki i dywidendy otrzymane” i „Odsetki zapłacone” w przepływach środków pieniężnych z działalności operacyjnej	2023	2022
Wykazywane w działalności inwestycyjnej:	(6 935)	(4 189)
dywidendy otrzymane od jednostek podporządkowanych	(638)	(574)
od aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	(2)	(1)
dywidendy otrzymane od papierów wartościowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(13)	(12)
odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	(4 154)	(1 883)
odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(2 128)	(1 719)
Wykazywane w działalności finansowej:	283	342
odsetki zapłacone od zobowiązań podporządkowanych	234	99
odsetki zapłacone od kredytów i pożyczek otrzymanych	49	243
Razem	(6 652)	(3 847)

ZMIANA STANU NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	2023	2022
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	2 542	(5 146)
Zmiany odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(8)	(1)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(1 713)	6 174
Razem	821	1 027

ZMIANA STANU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	2023	2022
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(60 453)	(148)
Zmiany odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(4)	40
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	2 835	(2 025)
Ujęcie nabycia / zbycia papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite w działalności inwestycyjnej	35 330	4 473
Ujęcie nabycia / zbycia papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu w działalności inwestycyjnej	15 899	(5 945)
Inne wpływy z działalności inwestycyjnej	(78)	(8)
Razem	(6 471)	(3 613)

ZMIANA STANU KREDYTÓW I POŻYCZEK UDZIELONYCH KLIENTOM	2023	2022
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(14 752)	(3 241)
Zmiany odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(456)	(694)
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	(20)	13
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(4)	11
Razem	(15 232)	(3 911)

ZMIANA STANU AKTYWÓW TRWAŁYCH PRZEZNACZONYCH DO SPRZEDAŻY	2023	2022
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(129)	8
Zmiany odpisów na aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	1	-
Razem	(128)	8

ZMIANA STANU INNYCH AKTYWÓW	2023	2022
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	244	(73)
Zmiany odpisów na inne aktywa i zapasy	-	(14)
Razem	244	(87)

ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU OTRZYMANYCH KREDYTÓW I POŻYCZEK	2023	2022
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(726)	(4 416)
Ujęcie zaciągnięcia /spłaty kredytów i pożyczek długoterminowych w działalności finansowej, w tym odsetek	715	5 219
Razem	(11)	803

ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	2023	2022
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	3 421	-
Ujęcie zaciągnięcia /spłaty zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych w działalności finansowej	(3 531)	-
Razem	(110)	-

ZMIANA STANU SKUMULOWANYCH ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE ORAZ ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH I INNYCH	2023	2022
Zmiana skumulowanych odpisów i rezerw na oczekiwane straty kredytowe	377	821
na należności od banków	8	1
na kredyty i pożyczki udzielone klientom	456	693
na papiery wartościowe	4	(40)
na inne aktywa finansowe	(10)	10
rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	(81)	157
Zmiana skumulowanych odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych i innych rezerw	2 196	332
na aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	(1)	-
na rzeczowe aktywa trwale	34	3
na wartości niematerialne	1	(2)
na inwestycje w jednostki podporządkowane	-	52
na inne aktywa niefinansowe	10	4
pozostałych rezerwy	2 152	275
Razem	2 573	1 153

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH ZOBOWIĄZAŃ	2023	2022
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	3 756	1 390
Korekta wyłączenie dywidendy	(1 600)	-
Ujęcie płatności z tytułu leasingu w działalności finansowej	255	242
Razem	2 411	1 632

ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ TYTUŁU LEASINGU	2023	2022
Bilans otwarcia	864	904
Zmiany ujęte w działalności operacyjnej:	425	202
- nowe umowy	296	62
- zamknięcie umów	(6)	(4)
- modyfikacje	138	122
- odsetki	30	14
- różnice kursowe	(33)	8
Ujęcie płatności z tytułu leasingu w działalności finansowej	(255)	(242)
Bilans zamknięcia	1 034	864

- **UZGODNIENIE POZYCJI SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ Z DZIAŁALNOŚCIĄ FINANSOWĄ SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH**

2023	Wartość na początek okresu	Ujęte w działalności finansowej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		Prezentowane w działalności operacyjnej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych (m.in.: odsetki naliczone, różnice kursowe i inne)	Wartość na koniec okresu
		Zaciągnięcia	Spłata		
Otrzymane kredyty i pożyczki	726	-	(715)	(11)	-
od klientów	726	-	(715)	(11)	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	-	3 531	-	(110)	3 421
Zobowiązania podporządkowane - obligacje podporządkowane	2 781	-	-	(7)	2 774
Płatności zobowiązań z tytułu leasingu	864	-	(255)	425	1 034
Razem	4 371	3 531	(970)	297	7 229

2022	Wartość na początek okresu	Ujęte w działalności finansowej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		Prezentowane w działalności operacyjnej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych (m.in.: odsetki naliczone, różnice kursowe i inne)	Wartość na koniec okresu
		Zaciągnięcia	Spłata		
Otrzymane kredyty i pożyczki	5 142	-	(5 219)	803	726
od banków	13	-	-	(13)	-
od klientów	5 129	-	(5 219)	816	726
Zobowiązania podporządkowane - obligacje podporządkowane	2 716	-	-	65	2 781
Płatności zobowiązań z tytułu leasingu	904	-	(242)	202	864
Razem	8 762	-	(5 461)	1 070	4 371

W innych wpływach inwestycyjnych ujmowane są wpływy z dywidend oraz wpływy z tytułu sprzedaży kapitałowych papierów wartościowych. W innych wydatkach inwestycyjnych ujmowane są nabycia kapitałowych papierów wartościowych.

W 2023 roku w pozycji „inne wpływy inwestycyjne” Bank prezentuje efekt transakcji sprzedaży akcji VISA seria A w kwocie 78 milionów PLN. W 2022 roku w pozycji „inne wydatki inwestycyjne” Bank prezentuje efekt transakcji nabycia akcji PKN ORLEN S.A. w kwocie 707 milionów PLN a w pozycji „inne wpływy inwestycyjne” efekt sprzedaży tych akcji w kwocie 715 milionów PLN. 29 września 2022 roku Bank nabył 14 161 080 akcji na okaziciela PKN ORLEN S.A. od Skarbu Państwa – Ministerstwa Aktywów Państwowych, za cenę równą iloczynowi liczby akcji i ceny jednej akcji zgodnie z kursem zamknięcia notowań akcji PKN ORLEN S.A. na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w dniu zawarcia umowy pomniejszoną o dyskonto ustalone na zasadach rynkowych. 30 września 2022 roku Bank zawarł z PKN ORLEN S.A. transakcję swapa przychodu całkowitego (Total Return Swap) na okres 1 miesiąca, gdzie instrumentem bazowym były nabyte akcje. PKN ORLEN S.A. na zabezpieczenie wiarytelności złożył na rzecz Banku depozyt gotówkowy, który podlegał oprocentowaniu na warunkach rynkowych. 18 października 2022 roku Bank zbył wszystkie akcje PKN ORLEN S.A. – sprzedaż nastąpiła w formule przyspieszonej budowy księgi popytu (ABB).

70. TRANSAKCJE ZE SKARBEM PAŃSTWA I JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI

- **TRANSAKCJE ZE SKARBEM PAŃSTWA**

Skarb Państwa posiada 29,43% udziału w kapitale zakładowym Banku.

Na mocy ustawy z 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw, PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

TRANSAKCJE ZE SKARBEM PAŃSTWA	2023	2022
Przychody memoriałowe	65	65
Przychody otrzymane kasowo	4	12
Przychody z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	61	53

Od 1 stycznia 2018 roku w oparciu o przepisy ustawy z 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych, kredytobiorcy nabyli prawo do umorzenia w ciężar budżetu państwa pozostałego zadłużenia, co skutkować będzie sukcesywnym (do 2026 roku) całkowitym rozliczeniem zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych tzw. „starego” portfela. Bank prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu w 2023 roku i w 2022 roku Bank otrzymał prowizję z tego tytułu poniżej 1 miliona PLN.

Od 1 stycznia 1996 roku Bank jest generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z którego tytułu otrzymuje prowizję od Budżetu Państwa – w 2023 roku i w 2022 roku Bank otrzymał prowizję z tego tytułu poniżej 1 miliona PLN.

Biuro Maklerskie PKO BP pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Biuro Maklerskie PKO BP na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji - w 2023 roku wynosiło ono 222 miliony PLN, a w 2022 roku wynosiło 254 miliony PLN.

- **ISTOTNE TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI ZE SKARBEM PAŃSTWA**

Poniżej zaprezentowano zaangażowanie Banku oraz wartość zobowiązań Banku w stosunku do 10 jednostek powiązanych ze Skarbem Państwa o największym zaangażowaniu łącznym.

ISTOTNE TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI ZE SKARBEM PAŃSTWA	ZAANGAŻOWANIE BILANSOWE, W TYM Z TYTUŁU KREDYTÓW I INSTRUMENTÓW DŁUŻNYCH		ZAANGAŻOWANIE POZABILANSOWE		ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DEPOZYTÓW	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
kontrahent 1	-	-	3 150	2 453	2 350	2 820
kontrahent 2	16 586	16 097	32	31	112	87
kontrahent 3	761	245	1 065	1 081	140	5
kontrahent 4	1 933	422	2 246	3 807	544	2 087
kontrahent 5	685	833	2 360	2 096	-	6
kontrahent 6	-	118	1 501	1 500	637	275
kontrahent 7	60	1 643	2 070	4 610	1 355	1 088
kontrahent 8	915	751	1 009	557	-	-
kontrahent 9	1 177	608	640	1 320	395	59
kontrahent 10	1 068	841	538	816	-	-

	2023	2022
Przychody z tytułu odsetek i prowizji	594	420
Koszty z tytułu odsetek i prowizji	193	497

Na 31 grudnia 2023 roku odpis na oczekiwane straty kredytowe metodą zindywidualizowaną na powyższe ekspozycje wyniósł 1 milion PLN (na 31 grudnia 2022 roku wyniósł 1 milion PLN).

Wszystkie transakcje z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa zdaniem Banku zawierane są na warunkach rynkowych.

- **TRANSAKcje Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI KAPITAŁOWO**

Bank świadczy na rzecz jednostek powiązanych kapitałowo usługi w zakresie prowadzenia rachunków bankowych, przyjmowania lokat, udzielania kredytów i pożyczek, emisji dłużnych papierów wartościowych, udzielania gwarancji i bieżących operacji wymiany oraz oferowania jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy, produktów leasingowych, produktów faktoringowych i produktów ubezpieczeniowych spółek z Grupy Kapitałowej Banku, a także usługi oferowane przez Biuro Maklerskie Banku.

Bank świadczy na rzecz PKO Banku Hipotecznego S.A. usługi w zakresie pośrednictwa w sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób fizycznych, realizacji czynności obsługi posprzedazowej tych kredytów oraz czynności wspomagających w ramach umowy outsourcingowej. Wybrany spółkom Grupy Kapitałowej Banku, Bank udostępnia infrastrukturę i oferuje usługi teleinformatyczne oraz wynajmuje powierzchnię biurową. Bank wspólnie ze spółką Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o. świadczy usługi rozliczania transakcji płatniczych.

Transakcje Banku jako jednostki dominującej z jednostkami zależnymi, stowarzyszonymi i wspólnymi przedsięwzięciami zostały przedstawione w tabeli poniżej. Wszystkie opisane poniżej transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do siedemnastu lat.

31.12.2023 Nazwa spółki	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
KREDOBANK SA i jego spółka zależna	-	-	8	318
NEPTUN - fizan i jego spółki zależne	141	141	20	-
PKO Bank Hipoteczny SA	4 813	4 565	59	6 944
PKO BP BANKOWY PTE SA	-	-	34	-
PKO BP Finat sp. z o.o.	-	-	22	20
PKO Leasing SA i jego spółki zależne	25 887	25 844	27	4 500
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	-	-	226	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	5	-	54	-
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA i jego spółka zależna	2	-	132	-
Razem jednostki zależne	30 848	30 550	582	11 782

Za okres zakończony 31.12.2023 Nazwa spółki	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
KREDOBANK SA i jego spółka zależna	2	2	-	-
NEPTUN - fizan i jego spółki zależne	6	6	1	1
PKO Bank Hipoteczny SA	570	553	3	-
PKO BP BANKOWY PTE SA	10	1	-	-
PKO BP Finat sp. z o.o.	33	-	9	1
PKO Leasing SA i jego spółki zależne	1 542	1 535	36	36
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	195	1	10	10
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	216	216	2	2
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA i jego spółka zależna	247	211	5	5
Razem jednostki zależne	2 821	2 525	66	55

31.12.2022 Nazwa spółki	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
KREDOBANK SA i jego spółka zależna	-	-	39	345

Merkury - fiz an i jego spółki zależne	-	-	21	-
NEPTUN - fiz an i jego spółki zależne	151	151	30	-
PKO Bank Hipoteczny SA	5 506	5 470	509	7 735
PKO BP BANKOWY PTE SA	-	-	15	-
PKO BP Finat sp. z o.o.	-	-	38	15
PKO Finance AB	-	-	190	-
PKO Leasing SA i jego spółki zależne	21 805	21 778	27	5 305
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	-	-	223	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	-	-	16	1
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA i jego spółka zależna	-	-	129	-
Razem jednostki zależne	27 462	27 399	1 237	13 401

Za okres zakończony 31.12.2022 Nazwa spółki	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i provizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i provizji
KREDOBANK SA i jego spółka zależna	2	2	-	-
NEPTUN - fiz an i jego spółki zależne	3	3	1	1
PKO Bank Hipoteczny SA	904	800	-	-
PKO BP BANKOWY PTE SA	1	1	-	-
PKO BP Finat sp. z o.o.	4	-	8	1
PKO Finance AB	29	29	159	159
PKO Leasing SA i jego spółki zależne	1 222	1 054	-	-
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	146	1	7	7
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	314	313	-	-
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA i jego spółka zależna	239	208	3	3
Razem jednostki zależne	2 864	2 411	178	171

31.12.2023 Nazwa spółki	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	79	13	138	64
„Centrum Obsługi Biznesu” sp. z o.o.	11	11	5	-
Bank Pocztowy SA	-	-	-	1
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” sp. z o.o.	-	-	1	-
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	-	-	34	428
Razem wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone	90	24	178	493

Za okres zakończony 31.12.2023 Nazwa spółki	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i provizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i provizji
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	897	838	192	192
„Centrum Obsługi Biznesu” sp. z o.o.	2	2	-	-
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	1	1	45	-

Razem wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone	900	841	237	192
--	------------	------------	------------	------------

31.12.2022 Nazwa spółki	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	64	-	206	63
„Centrum Obsługi Biznesu” sp. z o.o.	11	10	2	-
Bank Pocztowy SA	-	-	-	1
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	-	-	31	917
Razem wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone	75	10	239	981

Za okres zakończony 31.12.2022 Nazwa spółki	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	850	783	198	198
„Centrum Obsługi Biznesu” sp. z o.o.	1	1	1	1
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	-	-	29	-
System Ochrony Banków Komercyjnych S.A. ¹	-	-	956	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone	851	784	1 184	199

¹ szczegóły patrz nota „Koszty działania”

- **TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI OSOBOWO**

Na 31 grudnia 2023 roku jednostką powiązaną z Bankiem poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Banku Polskiego S.A. bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawało cztery podmioty. Na 31 grudnia 2022 roku było to dziesięć podmiotów. W roku 2023 i 2022 w Banku nie wystąpiły transakcje wzajemne z tymi podmiotami.

71. ŚWIADCZENIA DLA KLUCZOWEGO PERSONELU KIEROWNICZEGO PKO BANKU POLSKIEGO SA

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Jako krótkoterminowe świadczenie pracownicze obok wynagrodzenia zasadniczego ujęta została nieodroczone część składnika zmiennego wynagrodzenia w formie gotówkowej.

Jako pozostałe świadczenie długoterminowe ujęta została odroczone część zmiennego składnika wynagrodzeń przyznawana w formie gotówkowej.

Jako płatności na bazie akcji rozliczane w środkach pieniężnych ujmowany jest nieodroczone i odroczone składnik wynagrodzeń przyznawany w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym) zgodnie z zasadami opisanymi poniżej.

- **ZMIENNE SKŁADNIKI WYNAGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE W BANKU**

Zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane są w Banku w formie: nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny) i odroczonej (na kolejne pięć lat po pierwszym roku po okresie oceny), przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

Składnik wynagrodzenia w formie instrumentu finansowego jest przeliczany na akcje fantomowe po przyznaniu danego składnika – z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji (Volume Weighted Average Price) Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie S.A. z 1 kwartału roku po okresie premiowania, dostępnych w systemie informacyjnym Thomson Reuters albo Bloomberg. Następnie, po okresie retencyjnym i okresie odroczenia, akcje są przeliczane na gotówkę - z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji (Volume Weighted Average Price) Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie S.A. z 1 kwartału roku, w którym dokonywana jest wypłata, dostępnych w systemie informacyjnym Thomson Reuters albo Bloomberg.

Wynagrodzenie odroczone może podlegać redukcji w przypadku pogorszenia wyników finansowych Banku, straty Banku lub pogorszenia innych zmiennych związanych z efektami pracy w okresie oceny osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz wynikami nadzorowanych lub kierowanych przez te osoby jednostek/komórek organizacyjnych, które ujawniły się po okresie oceny.

Szerszy opis znajduje się w rozdziale „ŚWIADCZENIA NA RZECZ OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH” sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za 2023 rok sporządzonego łącznie ze sprawozdaniem Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego S.A.

INFORMACJE FINANSOWE

KOSZTY WYNAGRODZEŃ ZARZĄDU I RADY NADZORCZEJ BANKU (w tysiącach PLN)	2023	2022
Zarząd Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	14 276	12 975
Świadczenia długoterminowe	1 946	1 988
Płatności na bazie akcji rozliczane w środkach pieniężnych ¹	9 787	438
Świadczenia z tytułu rozwiązania umów dla członków Zarządu Banku, którzy przestali pełnić swoje funkcje przed datą raportową	2 700	1 244
Razem	28 709	16 645
Rada Nadzorcza Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	2 215	2 165
Razem	2 215	2 165

¹ Pozycja „Płatności na bazie akcji rozliczane w środkach pieniężnych” obejmuje zarówno koszty wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentu finansowego za bieżący okres, jak i efekt aktualizacji wyceny rezerw na zmienne składniki wynagrodzeń w formie instrumentu finansowego za poprzednie lata w oparciu o wysokość bieżącej ceny akcji Banku.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE PRZEZ BANK NA RZECZ CZŁONKÓW ZARZĄDU I RADY NADZORCZEJ (w tysiącach PLN)	31.12.2023	31.12.2022
Rada Nadzorcza Banku	-	-
Zarząd Banku	159	101
Razem	159	101

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

Bank świadczy na rzecz kluczowego personelu kierowniczego Banku, członków Rady Nadzorczej oraz bliskich członków rodzin tych osób standardowe usługi finansowe obejmujące między innymi prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów i inne usługi finansowe. Warunki tych transakcji nie odbiegają od warunków rynkowych.

W 2023 roku członkowie Zarządu Banku pełniący swoje funkcje na 31 grudnia 2023 roku otrzymali wynagrodzenia od jednostek powiązanych z Bankiem w wysokości 62 tysiące PLN. W 2022 roku członkowie Zarządu Banku nie otrzymali wynagrodzeń od jednostek powiązanych z Bankiem.

- ZMIENNE SKŁADNIKI WYNAGRODZEŃ

REZERWA NA ZMIENNE SKŁADNIKI WYNAGRODZEŃ	31.12.2023	31.12.2022
	(za lata 2019-2023)	(za lata 2018-2022)

Zarząd Banku (w tym członkowie Zarządu Banku, którzy przestali pełnić swoje funkcje przed datą raportową)	28	20
Pozostali Risk Takers (osoby zajmujące stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku)	87	60
Razem rezerwa	115	80
WYNAGRODZENIE WYPŁACONE W ROKU	2023	2022
	(za lata 2018-2022)	(za lata 2017-2021)
- przyznane w formie gotówki	18	18
Zarząd Banku (w tym członkowie Zarządu Banku, którzy przestali pełnić swoje funkcje przed datą raportową)	5	4
Pozostali Risk Takers (osoby zajmujące stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku)	13	14
- przyznane w formie instrumentu finansowego	11	19
Zarząd Banku (w tym członkowie Zarządu Banku, którzy przestali pełnić swoje funkcje przed datą raportową)	4	5
Pozostali Risk Takers (osoby zajmujące stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku)	7	14
Razem wypłacone	29	37

72. LEASING

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Bank stosuje wyłączenia i nie ujmuje aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązań w odniesieniu do:

- leasingów krótkoterminowych, do których Bank zalicza umowy bez możliwości zakupu składnika aktywów, zawarte na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy od momentu rozpoczęcia umowy, w szczególności umowy zawarte na czas nieokreślony z krótkim (do 12 miesięcy) terminem wypowiedzenia, bez znaczących kar, przez które rozumie się w szczególności poniesione nakłady z tytułu inwestycji w obcym środku trwałym oraz koszty zmiany lokalizacji,
- leasingów niskocennych (składnik aktywów ma wartość mniejszą niż 20 000 PLN, ustalaną w oparciu o wartość nowego składnika aktywów bez względu na wiek składnika aktywów objętego leasingiem), z wyłączeniem umów najmu powierzchni.

Zobowiązanie z tytułu leasingu Bank wycenia początkowo w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie.

Na wartość zobowiązania z tytułu leasingu wpływają:

- stałe opłaty pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmiennne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem indeksu lub stawki obowiązujących na datę rozpoczęcia,
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej,
- cena wykonania opcji kupna, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo powyżej 50%, że Bank skorzysta z opcji kupna,
- kary pieniężne z tytułu wypowiedzenia umowy leasingu, jeżeli umowa leasingu przewiduje opcję wypowiedzenia przez Bank jako leasingobiorcę.

Bank do opłat leasingowych nie zalicza zmiennych opłaty uzależnionych od czynników zewnętrznych.

Po dacie rozpoczęcia leasingu Bank wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu poprzez:

- zwiększenie wartości bilansowej w celu odzwierciedlenia odsetek od zobowiązania z tytułu leasingu,
- zmniejszenie wartości bilansowej w celu uwzględnienia zapłaconych opłat leasingowych, oraz
- zaktualizowanie wyceny wartości bilansowej w celu uwzględnienia wszelkiej ponownej oceny lub zmiany leasingu lub w celu uwzględnienia zaktualizowanych stałych opłat leasingowych.

Aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu Bank ujmuje jako korektę składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania. W przypadku gdy w wyniku aktualizacji wyceny wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa

do użytkowania została zmniejszona do zera i ma miejsce dalsze zmniejszenie wyceny zobowiązania z tytułu leasingu, pozostałą kwotę aktualizacji wyceny Bank ujmuje jako zysk lub stratę.

Składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania podlegają przez Bank początkowej wycenie według kosztu, który obejmuje:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- wszelkie początkowe koszty bezpośrednio poniesione przez Bank.

Po początkowym ujęciu Bank wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania pomniejszając jego wartość początkową o odpisy amortyzacyjne (umorzenie metodą liniową) i odpis z tytułu utraty wartości oraz koryguje z tytułu aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu.

Bank do zdyskontowania przyszłych płatności leasingowych stosuje stopy dyskonta:

- skalkulowane na bazie krzywych rentowności odzwierciedlających koszt finansowania w danej walucie,
- pokrywające tenor najdłuższej umowy leasingowej podlegającej wycenie i odzwierciedlające – dla danej waluty – stałą rynkową stopę procentową oraz koszt finansowania (tenory umów leasingowych mieszczą się w przedziale od 1 roku do 99 lat),
- odczytane z krzywej dla terminu zapadalności odpowiadającego połowie terminu zapadalności umowy leasingowej.

Wartość krańcowej stopy pożyczkowej dla umów leasingowych Bank aktualizuje w okresach kwartalnych.

Bank stosuje te same stopy dyskontowe do portfela umów leasingu samochodów oraz nieruchomości, w tym praw wieczystego użytkowania gruntów z uwzględnieniem wpływu zabezpieczenia umowy leasingowej na stosowaną stawkę dyskontową.

Opłaty leasingowe w odniesieniu do umów leasingu krótkoterminowego i niskocennego Bank ujmuje jako koszt metodą liniową w trakcie okresu leasingu. Różnice pomiędzy kwotami zapłaconymi i wynikającymi z liniowego rozliczenia kosztów ujmowane są jako czynne lub bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów.

INFORMACJE FINANSOWE

LEASINGOBIORCA - KWOTY DOTYCZĄCE LEASINGU UJĘTE W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	2023	2022
Koszty związane z krótkoterminowymi umowami leasingowymi	(15)	(6)
Koszty związane z umowami leasingowymi aktywów o niskiej wartości, które nie są umowami krótkoterminowymi, koszty z tytułu podatku od towarów i usług niepodlegającego odliczeniu oraz koszty opłat eksploatacyjnych	(96)	(84)
Razem	(111)	(90)

Koszt odsetek od zobowiązania z tytułu leasingu ujmowany jest w pozycji „Koszty z tytułu odsetek”, linia „leasing”.

Koszty amortyzacji w odniesieniu do aktywów z tytułu prawa do użytkowania ujmowany jest w pozycji „Koszty działania”, linia „Amortyzacja” a podział tych kosztów w podziale na klasy bazowego składnika aktywów prezentowany jest poniżej w tabelach „Rzeczowe aktywa trwałe z tytułu prawa użytkowania”

Zobowiązanie z tytułu leasingu ujmowane jest w pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej „Pozostałe zobowiązania”, linia „zobowiązanie z tytułu leasingu”.

Poniższe tabele prezentują informacje dotyczące rzeczowych aktywów trwałych z tytułu prawa użytkowania, które prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE z tytułu prawa użytkowania	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia, w tym sprzęt informatyczny	Inne, w tym środki transportu	Ogółem
2023				
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	1 571	13	75	1 659

Zwiększenia	413	-	14	427
Likwidacja i sprzedaż	(6)	-	-	(6)
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	1 978	13	89	2 080
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(790)	(2)	(48)	(840)
Amortyzacja okresu	(217)	(3)	(13)	(233)
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(1 007)	(5)	(61)	(1 073)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(5)	-	-	(5)
Rozwiązania w okresie	1	-	-	1
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(4)	-	-	(4)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	776	11	27	814
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	967	8	28	1 003

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE z tytułu prawa użytkowania	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia, w tym sprzęt informatyczny	Inne, w tym środki transportu	Ogółem
2022				
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	1 422	-	54	1 476
Zwiększenia	153	12	22	187
Likwidacja i sprzedaż	(4)	-	-	(4)
Inne	-	1	(1)	-
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	1 571	13	75	1 659
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(587)	-	(35)	(622)
Amortyzacja okresu	(203)	(2)	(13)	(218)
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(790)	(2)	(48)	(840)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(5)	-	-	(5)
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(5)	-	-	(5)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	830	-	19	849
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	776	11	27	814

73. DOTACJE RZĄDOWE

ZASADY RACHUNKOWOŚCI:

Bank ujmuje otrzymane dotacje rządowe, gdy istnieje wystarczająca pewność, że Bank spełni warunki związane z dotacjami rządowymi oraz dotacje rządowe będą otrzymane. Za wystarczającą pewność otrzymania dotacji rządowych Bank uznaje wpływ środków pieniężnych z tytułu dotacji na podstawie zweryfikowanego przez instytucję udzielającą dofinansowania wniosku o płatność.

Bank otrzymane dotacje rządowe do aktywów ujmuje jako pomniejszenie wartości bilansowej środków trwałych albo wartości niematerialnych, na którą otrzymał te dotacje oraz rozpoznaje w wyniku finansowym przez okres użytkowania środków trwałych albo wartości niematerialnych podlegających amortyzacji poprzez zredukowany odpis amortyzacyjny.

W przypadku otrzymanych dotacji do dochodów Bank ujmuje je jako pomniejszenie kosztów, na które otrzymał te dotacje:

- systematycznie w okresach, w których ujmuje koszty, na które dotacja jest otrzymana, z rozliczeń międzyokresowych, na których dotacja została ujęta w momencie jej otrzymania,
- jednorazowo w okresie, w którym dotacja została otrzymana oraz dotyczy już poniesionych wydatków.

INFORMACJE FINANSOWE:

W 2022 roku Bank uzyskał dotacje do ponoszonych kosztów w związku z realizacją projektów badawczo – rozwojowych dofinansowanych ze środków publicznych za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Podstawą do wypłaty środków była przyznana pomoc finansowa w związku z zawartymi umowami pomiędzy Bankiem a Narodowym Centrum Badań i Rozwoju.

W 2023 roku, kwota dotacji wynosiła 4 miliony PLN (w 2022 roku 7 milionów).

74. INFORMACJE DOTYCZĄCE FIRMY AUDYTORSKIEJ PRZEPROWADZAJĄCEJ BADANIE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

23 września 2021 roku Rada Nadzorcza na podstawie § 15 ust. 1 pkt 2 Statutu Banku dokonała wyboru PricewaterhouseCoopers Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp. k. (dalej: PwC) jako firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku za lata 2022-2023. PricewaterhouseCoopers Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp. k. z siedzibą w Warszawie, przy ul. Polnej 11, jest wpisana na listę firm audytorskich, prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów pod numerem 144. 31 stycznia 2022 roku Bank i PwC zawarły umowę na przeprowadzenie badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku za lata 2022-2023. Sprawozdania finansowe Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku za lata 2020-2021 były również badane przez PwC zgodnie z decyzją Rady Nadzorczej z 13 grudnia 2018 roku.

ŁĄCZNA WYSOKOŚĆ NALEŻNEGO WYNAGRODZENIA NETTO FIRMY AUDYTORSKIEJ BADAJĄCEJ SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA USŁUGI NA RZECZ BANKU Z TYTUŁU: (w tysiącach PLN)	2023	2022
badania sprawozdania finansowego Banku i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej	1 913	1 549
usług atestacyjnych, w tym przeglądu sprawozdań finansowych	1 737	1 010
Razem	3 650	2 559

15 grudnia 2022 roku Rada Nadzorcza dokonała wyboru KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jako firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku za lata 2024-2026.

75. WPŁYW SYTUACJI GEOPOLITYCZNEJ W UKRAINIE NA PKO BANK POLSKI S.A.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego S.A. prowadzi działalność na terenie Ukrainy poprzez Grupę Kapitałową KREDOBANK S.A., „Inter-Risk Ukraina” spółkę z dodatkową odpowiedzialnością, Finansową Kompanię „Prywatne Inwestycje” sp. z o.o. i Finansową Kompanię „Idea Kapitał” sp. z o.o.

Testy na utratę wartości KREDOBANK S.A., przeprowadzane metodą zdyskontowanych dywidend w cyklu kwartalnym, w ciągu ostatnich lat wykazywały nadwyżkę wartości użytkowej nad wartością bilansową netto, jednak ze względu na ostrożnościowych poziom odpisów na udziały w Kredobank utrzymywany był na niezmiennym poziomie od roku 2015. Test przeprowadzony na dzień 31 marca 2022 roku, uwzględniający ówczesny wpływ wojny w Ukrainie, w połączeniu z zastosowaniem dodatkowego dyskonta w wysokości 25%, związanego z niepewnością co do dalszego rozwoju sytuacji, wykazał konieczność zwiększenia odpisu z tytułu utraty wartości o 52 miliony PLN i obniżenie wartości bilansowej netto akcji KREDOBANK S.A. do 227 milionów PLN. Kolejne testy przeprowadzone w 2022 i 2023 roku, w tym na 31 grudnia 2023 roku utrzymujące zastosowanie dodatkowego dyskonta w wysokości 25%, związanego z niepewnością co do dalszego przebiegu wojny, nie wykazały konieczności zwiększenia poziomu odpisu, potwierdzając tym samym poprawność przyjętych wcześniej głównych założeń stosowanych w modelu wyceny.

Test przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2023 roku uwzględniał kalkulację wartości rezydualnej poprzez ekstrapolację projekcji przepływów pieniężnych poza okres prognozy przy zastosowaniu stopy wzrostu przyjętej na poziomie 4% rocznie. Prognozy przepływów pieniężnych w teście na utratę wartości obejmowały okres 6 lat i opierały się na wieloletniej prognozie przygotowywanej przez KREDOBANK S.A. - uwzględniającej aktualną sytuację Ukrainy oraz założenia zawarte w planie finansowym Banku na 2024 rok i lata kolejne. Do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych w UAH Bank zastosował stopę dyskonta równą kosztowi kapitału własnego w wysokości 55,6% w roku 2024 i 26,3% w latach kolejnych.

Bank na bieżąco monitoruje regulacje sankcyjne i implementuje je w adekwatnym dla specyfiki swojej działalności zakresie. W Banku zostały przyjęte do stosowania wytyczne dotyczące finansowania i prowadzenia usług bankowych dla:

- klientów prowadzących działalność gospodarczą, której model biznesowy bazuje na korzyściach płynących z aktywnego funkcjonowania na rynkach Rosji i Białorusi lub poprzez istotne powiązania (m.in. gospodarcze, osobowe),
- klientów, którzy są lub mogą zostać objęci sankcjami lub restrykcjami wprowadzonymi w związku z agresją Rosji w Ukrainie.

Bank dokonał analizy portfela kredytów gospodarczych klientów polskich pod kątem ich narażenia na negatywne skutki konfliktu zbrojnego w Ukrainie. Przyjmując jako próg - min. 5% obrotów realizowanych przez klientów z kontrahentami Rosji, Białorusi lub Ukrainy - portfel narażony na ryzyko wynosi około 2,46 miliarda PLN. W ramach wyceny ekspozycji kredytowych, Bank uwzględnił informacje o skali powiązań gospodarczych klientów polskich z kontrahentami z Ukrainy, Białorusi i Rosji, a także dokonał oceny różnych scenariuszy rozwoju sytuacji makroekonomicznej. Ekspozycje tych klientów podlegały klasyfikacji do Fazy 2 i wycenie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie ich życia. W przypadku oceny, że istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się przez tych klientów ze swoich zobowiązań kredytowych dokonano przeklasyfikowania ekspozycji do Fazy 3. Ekspozycje detaliczne udzielone obywatelom narodowości rosyjskiej, białoruskiej lub ukraińskiej, które wg stanu na 31 grudnia 2023 roku wyniosły 151 milionów PLN. Bank przeklasyfikował do Fazy 2 i wycenił ich ryzyko kredytowe w okresie życia tych kredytów. Na 31 grudnia 2023 roku wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe na ww. portfele wyniosła 80 milionów PLN.

W 2023 roku Bank utrzymywał bezpieczny poziom płynności, który umożliwiał szybką i skuteczną reakcję na potencjalne zagrożenia. Analizy sytuacji płynnościowej Banku potwierdzają, że posiada on bezpieczny poziom aktywów płynnych, przy jednocześnie utrzymywanej stabilnej, rozproszonej bazie depozytowej, pochodzącej głównie od klientów detalicznych, która charakteryzuje się umiarkowaną koncentracją podmiotową i jest w przeważającej części objęta gwarancjami BFG. W konsekwencji Bank utrzymuje zarówno nadzorcze, jak i wewnętrzne miary ryzyka płynności na bezpiecznych poziomach.

Jednocześnie w związku z działaniami wojennymi w Ukrainie w Banku działa Grupa Wsparcia pod przewodnictwem Szefa Sztabu Kryzysowego, która ma na celu m.in. niedopuszczenie do zakłócenia procesów krytycznych Banku, wymianę informacji w Grupie Kapitałowej Banku, koordynację udzielanej pomocy. Bank na bieżąco podejmuje działania ograniczające zagrożenia związane z wojną w Ukrainie, w szczególności w zakresie zapewnienia dostępności systemów Banku i cyberbezpieczeństwa, zapewnienia ciągłości obsługi gotówkowej oraz pozostałych procesów.

76. REFORMA WSKAŹNIKÓW STÓP PROCENTOWYCH

• OTOCZENIE PRAWNE

Na obszarze Unii Europejskiej wyznaczono nowy standard dla opracowywania, udostępniania oraz stosowania wskaźników referencyjnych. Podstawę prawną w tym zakresie stanowi Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 roku w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (dalej „Rozporządzenie BMR”), które m.in.:

- określa reguły, według których powinny być opracowywane i stosowane przejrzyste, wiarygodne i rzetelne wskaźniki referencyjne,
- wskazuje rozszerzone mechanizmy kontroli nad wyznaczaniem wskaźników referencyjnych,
- oczekuje wyznaczania wskaźników referencyjnych co do zasady w oparciu o rzeczywiste transakcje przeprowadzane na danym rynku.

W październiku 2020 roku ISDA, tj. międzynarodowa organizacja wyznaczająca standardy obrotu instrumentami pochodnymi opublikowała tzw. Protokół ISDA, opisujący procedurę zastąpienia w obecnych i nowych transakcjach pochodnych wskaźników z rodziny LIBOR nowymi wskaźnikami wolnymi od ryzyka. Bank przystąpił do tego Protokołu w listopadzie 2020 roku.

10 lutego 2021 roku Unia Europejska opublikowała zmianę do Rozporządzenia BMR, nadającą Komisji Europejskiej lub państwu członkowskiemu Unii kompetencje do wyznaczenia zamiennika dla wskaźnika referencyjnego, który przestanie być opracowywany - w przypadku gdy takie zdarzenie może zagrozić stabilności rynku Unii lub państwa członkowskiego.

Financial Conduct Authority (FCA) ogłosił, że stawki LIBOR USD dla terminów 1, 3 i 6 miesięcy w postaci syntetycznej będą publikowane do końca września 2024 roku, stawki LIBOR GBP w postaci syntetycznej dla terminów 1 i 6 miesięcy będą publikowane do końca marca 2023 roku a dla terminu 3 miesięcy do końca marca 2024 roku.

Komisja Europejska w Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) 2021/1847 z 14 października 2021 roku w sprawie wyznaczenia ustawowego zamiennika dla niektórych terminów zapadalności stopy LIBOR dla franka szwajcarskiego (CHF LIBOR), które obowiązuje z mocy prawa i jest od 1 stycznia 2022 roku bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej, wyznaczyła zamienniki dla wskaźników LIBOR CHF. Zamiennikami tymi są odpowiednio 1-miesięczna albo 3-miesięczna stopa składana SARON ze wskazaną wartością spreadu korygującego. Stopa SARON zastąpiła stopę LIBOR CHF w każdej umowie i instrumencie finansowym na terenie Unii Europejskiej, a więc dotyczyło to również polskich kredytobiorców.

W 2020 roku nastąpiła reforma stawki WIBOR i dostosowanie do wymogów Rozporządzenia BMR. Reforma polegała min. na zmianie metodologii kalkulacji stawki w sposób analogiczny do przyjętej dla wskaźnika EURIBOR. Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 16 grudnia 2020 roku wydała decyzję o udzieleniu GPW Benchmark S.A. zezwolenia na pełnienie roli administratora kluczowych wskaźników referencyjnych WIBID i WIBOR.

• ZAPOWIEDŹ STOSOWANIA ZAMIENNIKA DLA WSKAŹNIKA WIBOR

Ustawa o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom z 7 lipca 2022 roku zapoczątkowała reformę wskaźnika WIBOR. Wskaźnik WIBOR zostanie wycofany i zastąpiony zamiennikiem. Ustawa zawiera prawną delegację do jego ogłoszenia w drodze rozporządzenia. Proces wyznaczenia zamiennika za WIBOR zostanie uregulowany ustawowo. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów zastąpienie stawki WIBOR dotyczyć będzie kontraktów i instrumentów finansowych, które spełniają wymogi określone w Rozporządzeniu BMR. Rozporządzenie Ministra Finansów określi również marżę korygującą oraz datę, od której obowiązywać będzie zamiana.

W lipcu 2022 roku powołana została Narodowa Grupa Robocza ds. reformy wskaźników referencyjnych (NGR), której prace mają na celu zapewnienie wiarygodności, przejrzystości i rzetelności opracowywania i stosowania nowego wskaźnika referencyjnej stopy procentowej.

W skład Narodowej Grupy Roboczej wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, Banku Gospodarstwa Krajowego, GPW Benchmark, a także przedstawiciele banków, towarzystw funduszy inwestycyjnych, zakładów ubezpieczeń, firm faktoringowych i leasingowych, podmiotów będących emitentami obligacji, w tym korporacyjnych i komunalnych, izb rozliczeniowych.

Prace Narodowej Grupy Roboczej są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi przedstawiciele kluczowych instytucji: Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Finansów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, a także GPW Benchmark - administratora stóp referencyjnych - oraz Związku Banków Polskich.

Działania NGR prowadzone są w formule projektowej w której wyodrębnione zostały strumienie projektowe i w których pracach aktywnie uczestniczą przedstawiciele PKO Banku Polskiego S.A.

1 września 2022 roku Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej (KS NGR), powołanej w związku z planowaną reformą wskaźników referencyjnych, podjął decyzję o wyborze indeksu WIRON jako alternatywnego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, który jest kalkulowany na podstawie rzeczywistych transakcji ON (overnight) zawieranych z dużymi przedsiębiorstwami oraz instytucjami finansowymi. WIRON ma się stać kluczowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej w rozumieniu rozporządzenia BMR, który stosowany będzie w umowach i instrumentach finansowych.

27 września 2022 roku KS NGR przyjął Mapę Drogową określającą harmonogram działań, których celem jest zastąpienie wskaźnika referencyjnego WIBOR wskaźnikiem WIRON zgodnie z Rozporządzeniem BMR. 25 października 2023 roku KS NGR podjął decyzję o zmianie maksymalnych terminów realizacji Mapy Drogowej procesu zastąpienia wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID i wskazał finalny moment konwersji na koniec 2027 roku. KS NGR poinformował, że ani kierunki reformy wskaźników referencyjnych w Polsce, ani zakresy planowanych dotychczas w Mapie Drogowej działań nie zmieniają się.

W styczniu 2023 roku PKO BP SA i ING Bank Śląski SA zawarły pierwszą na krajowym rynku finansowym transakcję, w której zastosowano indeks stopy procentowej WIRON. Jej przedmiotem był instrument finansowy będący kontraktem pochodnym dotyczącym stopy procentowej Overnight Index Swap (OIS). Dzięki zawartej transakcji banki sprawdziły zdolności operacyjne i technologiczne do stosowania WIRON w instrumentach finansowych.

Kontrakty pochodne dotyczące stopy procentowej, w tym OIS, mogą być używane przez banki do zabezpieczania ryzyka stopy procentowej pozycji własnych i klientów.

Zawarta transakcja wpisuje się w określony w Mapie Drogowej etap „Fazy Wprowadzania” reformy wskaźników referencyjnych, w ramach którego budowana ma być płynność na rynku instrumentów finansowych będących kontraktami pochodnymi odpowiadającymi charakterystyce OIS, dla których WIRON ma być wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej.

13 lutego 2023 roku Urząd Komisji Nadzoru Finansowego ogłosił, że WIRON stał się wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej. Banki mogą stosować wskaźnik referencyjny WIRON do określenia stopy oprocentowania kredytów konsumenckich lub hipotecznych.

Dotychczas Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych przyjął rekomendacje:

- w zakresie standardowej transakcji OIS opartej na WIRON,
- w zakresie stosowania indeksu WIRON w emisjach zmiennoprocentowych papierów dłużnych,
- w zakresie zasad i sposobów stosowania wskaźnika referencyjnego WIRON (lub wskaźników referencyjnych z Rodziny Indeksów Składanych WIRON) przy zawieraniu nowych umów dla produktów w złotych bazujących na wskaźniku referencyjnym oferowanych przez podmioty rynku finansowego,
- w zakresie zasad i sposobów stosowania wskaźnika stopy procentowej WIRON (lub wskaźników z Rodziny Indeksów Składanych WIRON) przy zawieraniu nowych umów w złotych dla produktów faktoringowych (z wyłączeniem produktów dyskontowych) dla produktów bazujących na wskaźniku referencyjnym oferowanych przez podmioty rynku finansowego,
- w zakresie metod stosowania wskaźnika stopy procentowej WIRON (lub wskaźników z Rodziny Indeksów Składanych WIRON) przy zawieraniu nowych umów w złotych dla produktów leasingowych dla produktów w złotych bazujących na wskaźniku referencyjnym oferowanych przez podmioty rynku finansowego,

- w zakresie zastosowania stawki zastępczej dla wskaźnika referencyjnego WIBOR w instrumentach pochodnych stopy procentowej,
- w zakresie zasad i sposobów konwersji istniejących emisji papierów dłużnych, w których stosowany jest WIBOR.

Tym samym zakończone zostały prace nad rekomendacjami dotyczącymi nowych produktów, zarówno bankowych, leasingowych i faktoringowych, jak i dotyczących obligacji i instrumentów pochodnych. Oznacza to realizację niezwykle istotnego kamienia milowego Mapy Drogowej reformy, umożliwiającego instytucjom finansowym wykorzystanie wiedzy ekspertów NGR do opracowania i wdrożenia szeregu nowych rozwiązań wykorzystujących wskaźnik WIRON, w tym kluczowych z punktu widzenia gospodarstw domowych kredytów hipotecznych.

W ramach prac NGR trwają intensywne prace nad rekomendacją w zakresie zasad i sposobów zamiany wskaźników referencyjnych WIBOR/WIBID na wskaźnik referencyjny WIRON (lub wskaźnik z Rodziny Indeksów Składanych WIRON) dla dotychczasowego portfela produktów w złotych w zakresie podmiotów rynku finansowego.

- **DOSTOSOWANIE BANKU**

Ewolucja otoczenia prawnego i migracja rynku na wskaźniki referencyjne zgodnie z Rozporządzeniem BMR mają wpływ na działalność Banku poprzez zawarte z klientami i kontrahentami umowy, zmianę wycen instrumentów finansowych i konieczność dostosowania procesów i systemów informatycznych.

PKO Bank Polski S.A. od III kwartału 2020 roku, poczynając od reformy wskaźników referencyjnych LIBOR, prowadzi międzydiscyplinarny projekt nadzorowany przez członków Zarządu Banku z udziałem spółek zależnych przedstawicieli PKO Banku Hipotecznego, PKO Leasing S.A i PKO Faktoring S.A. związany z dostosowaniem Banku oraz spółek zależnych do zmian wprowadzanych w ramach reformy wskaźników referencyjnych, w szczególności w zakresie:

- wypracowania i wdrożenia planu awaryjnego w Banku, w umowach i regulaminach bankowych,
- dostosowania oferty produktów i usług,
- dostosowania systemów transakcyjnych, księgowych, analitycznych, ryzyka i raportowych,
- dostosowania procesu stosowania rachunkowości zabezpieczeń,
- aneksowania umów i przystąpienia do wyłonionych na rynku standardów,
- współpracy z sektorem bankowym celem wypracowania jednolitej interpretacji przepisów i standardów ich wdrożenia.

W pracach tego projektu uczestniczą przedstawiciele wielu jednostek organizacyjnych Banku w tym w szczególności odpowiedzialni za obszary produktowe oraz kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem oraz finansami. Ze strony spółek uczestniczą przedstawiciele PKO Banku Hipotecznego, PKO Leasing S.A i PKO Faktoring S.A. Struktura projektu uwzględnia podział na strumienie obejmujące produkty i procesy, w których występuje element stosowania wskaźnika referencyjnego WIBOR oraz cykliczne raportowanie statusów w zakresie poszczególnych strumieni. W obecnej fazie projektu, w Banku trwają intensywne prace związane z dostosowaniem infrastruktury technologicznej, jak również obejmujące przygotowanie procesów wewnętrznych oraz dokumentacji (w tym regulaminów).

Od 1 stycznia 2022 roku Bank kontynuował obsługę portfeli kredytów oraz nowych umów kredytowych wykorzystujących WIBOR i EURIBOR bez zmian.

Bank pracuje nad analizą ryzyka i monitoruje je na bieżąco, niemniej jednak, ze względu na wczesny etap reformy bardziej szczegółowe informacje dotyczące procesu przejścia będą przedstawiane w miarę postępu prac nad reformą wskaźnika WIBOR. Ponadto, ze względu na brak formalnych informacji w zakresie potencjalnego zdarzenia regulacyjnego, o którym mowa w art. 23c ust. 1 BMR, brak rozporządzenia Ministra Finansów, o którym mowa w art. 61c ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym dotyczącego zamiennika lub choćby projektu takiego rozporządzenia, brak informacji o wysokości spreadu korygującego jak również brak rynku instrumentów zabezpieczających oraz biorąc pod uwagę obecny etap prac Narodowej Grupy Roboczej i realizacji Mapy Drogowej, aktualnie nie jest możliwe oszacowanie skutków finansowych reformy wskaźnika WIBOR.

Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na 31 grudnia 2023 roku na stawkę WIBOR.

Aktywa finansowe	WIBOR PLN	
	31.12.2023	31.12.2022
Należności od banków	2 719	3 674
Papiery wartościowe	15 569	12 660
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	253	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	156 160	142 029
Suma aktywów	174 701	158 363

Zobowiązania finansowe oraz pozabilansowe	WIBOR PLN	
	31.12.2023	31.12.2022
Zobowiązania wobec klientów	7 700	6 830
Zobowiązania podporządkowane	2 774	2 781
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	3 421	-
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	358	412
Suma zobowiązań	14 253	10 023
Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	39 328	32 051

Bank pracuje nad rozpoczęciem, najpóźniej z początkiem 3. kwartału 2024 roku, oferowania produktów, w których zastosowany zostanie wskaźnik referencyjny WIRON lub wskaźnik z rodziny indeksów składanych WIRON. Wycofanie produktów, w których stosowany jest wskaźnik referencyjny WIBOR lub WIBID będzie następować sukcesywnie.

Dla nowych kredytów udzielanych Klientom korporacyjnym w walutach obcych opartych o zmienne stopy procentowe wykorzystane są nowe wskaźniki referencyjne, tzw. stopy wolne od ryzyka, np. SARON dla CHF, SOFR dla USD, SONIA dla GBP, przy czym zależnie od charakteru produktu naliczanie odsetek odbywa się to w trybie dziennym lub z zastosowaniem mechanizmu składania stóp procentowych „z góry”, tj. w oparciu o stawki historyczne lub „z dołu”, tj. na koniec okresu odsetkowego. W zakresie transakcji rynku finansowego Bank, jak wspomniano wcześniej, przystąpił do Protokołu ISDA i prowadzi obsługę i rozliczenie transakcji zgodnie z tym standardem, tj. z zastosowaniem składanych stóp wolnych od ryzyka.

- **RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ**

Zmiany w MSSF umożliwiają przyjęcie założenia, że przyszłe przepływy pieniężne – mimo że będą w przyszłości podlegały zmianom w wyniku przejścia na alternatywne stawki referencyjne – są nadal wysoce prawdopodobne i tym samym możliwe jest utrzymanie dotychczasowych powiązań zabezpieczających.

77. ZDARZENIA, KTÓRE WYSTĄPIŁY PO DNIU, NA KTÓRY SPORZĄDZONO SPRAWOZDANIE FINANSOWE

1. 2 lutego 2024 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku (NWZ) odwołało ze składu Rady Nadzorczej Banku: Pana Mariusza Andrzejewskiego, Pana Wojciecha Jasińskiego, Pana Dominika Kaczmarskiego, Pana Rafała Kosa, Pana Tomasa Kuczura, Pana Macieja Łopińskiego, Pana Roberta Pietruszyna, Pana Bogdana Szafrąńskiego

Jednocześnie Bank informuje, że NWZ powołało do składu Rady Nadzorczej Banku: Pana Macieja Cieślukowskiego, Panią Hannę Kuzińską, Pana Szymana Midere, Pana Andrzeja Ośliżło, Pana Marka Panfila, Pana Marka Radzikowskiego, Pana Pawła Waniowskiego, Panią Katarzynę Zimnicką-Jankowską.

Skarb Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz na podstawie Statutu Banku wyznaczył:

- Panią Katarzynę Zimnicką-Jankowską – na Przewodniczącą Rady Nadzorczej Banku,
- Pana Pawła Waniowskiego – na Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej Banku.

2. 7 lutego 2024 roku Pan Dariusz Szwed złożył rezygnację z funkcji Prezesa Zarządu Banku, jak również z członkostwa w Zarządzie Banku ze skutkiem na 14 lutego 2024 roku.
3. 14 lutego 2024 roku Rada Nadzorcza podjęła uchwały o odwołaniu ze składu Zarządu Banku:
 - Pana Andrzeja Kopyrskiego,
 - Pana Pawła Gruzy,
 - Pana Macieja Brzozowskiego,
 - Pana Marcina Eckerta,
 - Pana Wojciecha Iwanickiego,
 - Pana Artura Kurcweila.

Uchwały o ww. odwołaniach weszły w życie z chwilą podjęcia.

Rada Nadzorcza delegowała następujących członków Rady Nadzorczej:

- Pana Szymona Miderę do czasowego wykonywania czynności Wiceprezesa Zarządu od 15 lutego 2024 roku, z jednoczesnym powierzeniem kierowania pracami Zarządu,
 - Pana Macieja Cieślukowskiego do czasowego wykonywania czynności Wiceprezesa Zarządu od 14 lutego 2024 roku,
 - Pana Marka Radzikowskiego do czasowego wykonywania czynności Wiceprezesa Zarządu od 14 lutego 2024 roku.
4. 20 lutego 2024 roku Zarząd PKO Banku Polskiego S.A. poinformował, że podjął decyzję o emisji senioralnych obligacji nieuprzywilejowanych ("senior non preferred") ("Obligacje") w ramach Programu emisji obligacji własnych na rynku krajowym, o którego ustanowieniu Bank informował w raporcie nr 32/2011 („Program”). Program został zmodyfikowany w celu umożliwienia uznania Obligacji za zobowiązania kwalifikowalne Banku zgodnie z art. 97a ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

23 lutego 2024 roku Bank zakończył subskrypcję 5-letnich obligacji „senior non preferred” o łącznej wartości nominalnej 1 miliarda PLN dokonanej na rynku krajowym, w ramach Programu emisji obligacji własnych o wartości 5 mld PLN. Oprocentowanie obligacji jest zmienne, stanowiące sumę stawki referencyjnej WIBOR 6M oraz marży 159 bps. Bankowi może przysługiwać prawo wcześniejszego wykupu Obligacji po uzyskaniu zgody Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Dzień emisji przewidziano na 28 lutego 2024 roku. Obligacje zostaną zaliczone do zobowiązań kwalifikowalnych Banku w rozumieniu z art. 97a ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

5. 21 lutego 2024 roku Bank otrzymał indywidualne zalecenie Komisji Nadzoru Finansowego („KNF”), w którym KNF potwierdziła, że Bank spełnia wymogi do wypłaty dywidendy na poziomie do 75% zysku za 2023 rok, przy czym maksymalna kwota wypłaty nie może przekraczać kwoty zysku rocznego pomniejszonego o zysk wypracowany w 2023 roku, zaliczony już do funduszy własnych. Bank zaliczył do funduszy własnych zysk netto, osiągnięty w pierwszym półroczu 2023 roku w kwocie 1.624.430.283 PLN na poziomie jednostkowym oraz w kwocie 1.697.253.857 PLN na poziomie skonsolidowanym. 26 lutego 2024 roku Bank otrzymał dodatkowe wyjaśnienie KNF, w którym KNF przyjęła, że kwota wypłaconej zaliczki na poczet dywidendy, pochodząca z części zysku wypracowanego w roku 2022 przeznaczonego na kapitał rezerwowy z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy (w tym zaliczkowej), może nie pomniejszać kwoty wskazanej w stanowisku KNF, o którym mowa powyżej.

PODPISY WSZYSTKICH CZŁONKÓW ZARZĄDU BANKU

Podpisy członków Zarządu Banku oraz osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych znajdują się na oryginalnym dokumencie w wersji polskiej